

ΚΟΡ

ΛΑΤΙΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ

ΥΠΟ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΥΠΟ

ΕΥΑΓ. Κ. ΚΟΦΙΝΙΩΤΟΥ

ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

ΜΕΡΟΣ Α'

ΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΠΕΜΠΤΗ ΒΕΛΤΙΩΝ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Ο «ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ»

1892

Ἀριθ. { Πρωτ. 5292
Διεκπ. 4086

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ
ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Πρὸς τὸν κ. Εὐάγ. Κυριιώτην, καθηγητὴν

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὴν περὶ τῆς Λατινικῆς Γραμματικῆς γνώ-
μην τῆς κληρωθείσης καὶ ἐξετάσεως αὐτὴν ἐπιτροπῆς ἐγκρίνομεν
τὸ προκείμενον βιβλίον ὡς διδακτικόν.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 26 Ἰουλίου 1873.

Ὁ ὑπουργὸς
Δ. ΔΡΟΣΟΣ

ΑΓ. ΒΛΑΧΟΣ

Τοῖς φίλοις κ. κ. καθηγηταῖς

Ἡ παροῦσα ἔκδοσις τῆς λατινικῆς γραμματικῆς ἐπεξεργασθεῖσα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν νεωτέρων πορισμάτων τῆς γλωσσολογίας κατέστη καθόλου εἰπεῖν ὅλως νέα καὶ τελεία. Ἡ ἐπὶ τὸ διδακτικώτερον δὲ βελτίωσις τῆς ὕλης ἐπένεγκε τὴν ἐν πολλοῖς ἀπλοποίησιν, οὕτω δὲ καὶ αἱ παρ' ἄλλων ἐξαιρέσεις καὶ πολλαχοῦ αἱ ἐξαιρέσεις τῶν ἐξαιρέσεων δὲν ἀπαντῶσιν ἐν αὐτῇ· διότι ἡ ἀκριβεστέρα ἐξέτασις τῶν ὁμοιοτήτων καὶ διαφορῶν καὶ ἡ ἀκριβὲς τῶν γλωσσικῶν νόμων ἔρευνα καὶ ἡ ιστορικὴ τῆς γλώσσης ἀνάπτυξις, ἐξετάζουσα τοὺς γλωσσικοὺς νόμους, ἀπὴλλάξε τὴν γραμματικὴν πολλῶν ἐξαιρέσεων, ἐρειδομένων ἐπὶ ἐξωτερικῶν ἢ μᾶλλον ἐπὶ ἐμπειρικῶν λόγων· δι' ὃ καὶ ἐν τῇ ἀνά χειρας γραμματικῇ πολὺ προσέσχομεν εἰς τοῦτο· ἐὰν δέ που τυχὸν τοῦτο δὲν ἐπετεύχθη, λόγος ὑψηλότερος ἠνάγκασεν ἡμᾶς καὶ μάλιστα ὁ κίνδυνος ὁ ἐκ τῶν πολλῶν θεωριῶν ἢ καὶ ἄλλο τι.

Δὲν κρίνομεν δ' ἄσκοπον νὰ μνημονεύσωμεν ἐνταῦθα τινὰς τῶν πολλῶν μεταβολῶν. π. χ. ἡ ἐξαίρεσις τοῦ σχηματισμοῦ τῆς γεν. τῆς α'. κλ. εἰς a-i, καὶ as· aurai,—familias· ἡ ἐξαί-

IV

ρεσις τῆς αἰτ. εἰς im καὶ τῆς ἀφ. εἰς i τῶν τῆς γ'. κλ. ὀνομάτων καταδείκνυται κανονική, καὶ οὕτω μανθάνει ἤδη ὁ ἀναγνώστης ὅτι μόνον τινὰ τῶν ἔχόντων θέμα λῆγον εἰς i ἔχουσι τὸν σχηματισμὸν τοῦτον, ὅστις ἄλλως τε εἶναι κανονικός. Τὸ πρῶτον ἤδη μανθάνει ὁ ἀναγνώστης ὅτι τὰ εἰς e, al, ar οὐδέτερα ἔχουσι θέμα λῆγον εἰς i, καὶ κατ' ἀκολουθίαν ὅτι δὲν πρέπει νὰ λογίζωνται ἐξαιρέσεις ὁ σχηματισμὸς τῆς ἀφ. εἰς i, τῆς ὀνομ. πλ. εἰς i-a, τῆς γεν. πλ. εἰς i-um.

Ποσάκις δὲν προσεκόψαμεν καὶ ἡμεῖς παῖδες ὄντες εἰς τὸν λαβύρινθον τῶν τῆς Γ'. κλ. ὀνομάτων, ἀποροῦντες κατὰ τίνα τύπον νὰ σχηματίσωμεν τὸ δοθὲν ὄνομα; ἐλπίζομεν ὅτι ἤδη δὲν θὰ λέγεται τοῦτο καὶ εἰς τὸ μέλλον, διότι καὶ πλεῖστα παραδείγματα παρεθέμεθα καὶ ὑφ' ἑκαστον ἐτέθησαν τὰ κατὰ τὸν αὐτὸν τύπον κλινόμενα ὀνόματα· οὕτω δὲ καὶ εὐκολία παρέχεται εἰς τὸν σχηματισμὸν καὶ λέξεις μετὰ τῶν σημασιῶν αὐτῶν ἀποταμιεύονται καὶ εὐχερῶς συγκρατοῦνται ἐν τῇ μνήμῃ, ὃ τὰ μάλιστα συμβάλλεται εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς γλώσσης.

Μὴ ἡ πληθὺς τῶν ἐξαιρέσεων τοῦ ὑπερθετικοῦ βαθμοῦ τῶν ἐπιθέτων ὀλίγα πράγματα παρέχει τοῖς νέοις, ἀναγκαζομένοις ἐναντίων τῶν παιδαγωγικῶν νόμων πράγματα ὅλως ἀκατάληπτα νὰ ἀπομνημονεύωσι; Ἦδη καὶ τὸ μέγα τοῦτο κακὸν ἐθεραπεύθη ἐλθούσης εἰς φῶς τῆς ἀληθείας· «ἀπλοῦς ὁ τῆς ἀληθείας μῦθος».

Καὶ ταῦτα μὲν ὀλίγα τῶν πολλῶν ἐμνημονεύσαμεν. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων πᾶς τις πείθεται ὅτι ἀπεφύγομεν τὴν τετριμμένην καὶ παλαιὰν ὁδόν, ἀσπαζόμενοι τὴν γνῶμην

τοῦ Ἰσοκράτους «καὶ τὰς ἐπιδόσεις ἴσμεν γιγνομένας καὶ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν ἄλλων ἀπάντων οὐ διὰ τοὺς ἐμμένοντας τοῖς καθεστῶσιν, ἀλλὰ διὰ τοὺς ἐπανορθοῦντας καὶ τολμῶντας αἰεὶ τι κινεῖν τῶν μὴ καλῶς ἐχόντων» (Εὐαγ. 7).

Ἴδιον καὶ ἐκτενὴ λόγον ποιούμεθα καὶ περὶ τῆς λατινικῆς φθογγολογίας· ἴσως ἤθελέ τις ἀντεῖπῃ περὶ τοῦ χρησίμου ἢ μὴ· ἀλλ' ἡμεῖς οὐ προσέχομεν τούτοις. Τὸ μέρος τοῦτο ὥς καὶ ἄλλα πολλὰ κατεχωρίσθησαν ἐν τῇ γραμματικῇ διὰ τὸ πλη-
ρες αὐτῆς, ἐναπόκειται δὲ τοῖς διδάσκουσι ποτε καὶ πῶς θὰ ποιῶνται χρῆσιν τούτων, διότι πολλὴν σημασίαν ἔχει καὶ ἡ ἐκάστοτε κατάστασις τῆς τάξεως καὶ τῶν μαθητῶν.

Κατάδηλον ὑπάρχει καὶ διὰ περιττὸν γὰρ ρηθῇ ὅτι τὰ ἥττονος λόγου ἄξια, καὶ αἱ λεπτομερεῖς σημειώσεις, ἐχωρίσθησαν καὶ ἐτέθησαν ἐν σημειώσεσιν ἢ ὑποσημειώσεσιν· εἰ καὶ που ἐπρά-
ξαμεν τοῦτο κατὰ τυπογραφικὴν ἀνάγκην· καθ' ὅλου δὲ οὐ-
δὲν παρελείφθη δυνάμενον νὰ καταστήσῃ τὸ βιβλίον χρησι-
μότερον καὶ ὠφελιμότερον, ἀλλὰ καὶ σύντομον. Πόσον δὲ θέ-
λει ἀποβῇ πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτῆς ἡ γραμματικὴ αὕτη χρήσι-
μος, μόνον οἱ ἀκριβῶς μελετήσοντες καὶ ἐξετάσοντες αὐτὴν
θέλουσιν ἀριδῆλως ὁμολογήσει τοῦτο.

Προετάξαμεν ἐν εἰσαγωγῇ ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς καταγωγῆς τῆς λατινικῆς γλώσσης, τῆς ιστορίας τοῦ λατινικοῦ ἀλφα-
βήτου· πρὸς δὲ κατελέξαμεν καὶ τοὺς κατὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γλώσσης ἀναφανέντας συγγραφεῖς, ἵνα γινώσκῃ ὁ ἀνα-
γνώστης τίνες οἱ κλασσικοὶ συγγραφεῖς τῶν μὴ τοιούτων·
διότι ἄτοπον εἶναι νὰ μανθάνῃ τις, ὅτι τοῦτο εἶναι ἴδιον τῶν
κλασσικῶν ἢ τῶν ἀρχαίων, νάγνοῃ δὲ τίνες οὗτοι.

VI

Πέποιθα ὅτι αἱ εἰσαχθεῖσαι μεταβολαὶ ἐν τῇ ἀνὰ χειρας ἐκδόσει πολὺ θέλουσι ἀποβῆ ὠφέλιμοι εἰς τὴν νεότητα. Τὸ ἐφ' ἡμῖν δ' οὐδενὸς ἐφείσθημεν ἵνα ἐπιτύχωμεν ἀνθρωπίνως τοῦ τελείου καὶ εἰ μὴ τι ἄλλο τοῦλάχιστον ἀπὸ τοῦδε νέα ὁδὸς θέλει ἀνοιχθῆ εἰς τὴν σύνταξιν λατινικῶν γραμματικῶν, ὅπερ καὶ εὐχόμεθα καὶ ἐπιθυμοῦμεν ἐπ' ἀγαθῷ τῆς φιλῆς νεότητος.

Ἐγγραφον ἐν Ἀθήναις κατὰ Ἀπρίλιον τοῦ 1892.

Εἰς τὸν Κ. ΚΟΦΙΝΙΩΤΗΣ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

1. Συγγένεια τῆς λατινικῆς γλώσσης.

Ἀρχαῖοι καὶ νεώτεροι μέχρι τοῦ παρόντος αἰῶνος ἐπίστευον ὅτι ἡ λατινικὴ γλῶσσα παρήχθη ἐκ τῆς ἑλληνικῆς· ὁ Οὐάρων, Διονύσιος Ἀλικαρνασσεύς, Κουντιλιανός, καὶ Μακρόβιος, δέχονται ὅτι ἡ ἑλληνικὴ ἦτο μήτηρ τῆς λατινικῆς· ὁ δὲ Ἐμστερχούτος, ὁ Ρεϊσίγγιος προσθέτουσι μάλιστα ὅτι ἡ λατινικὴ παρήχθη ἐκ τῆς αἰολικῆς· ἀλλ' ὁ Γ. Κούρτιος καὶ ἐν ἰδίᾳ διατριβῇ (τῷ 1856) καὶ ἐν τῷ ἐτυμολογικῷ τῆς ἑλληνικῆς (5 ἐκδ. 1879) πολὺν ἐπέχυσεν φῶς περὶ τῆς καταγωγῆς τῶν δύο γλωσσῶν, τῆς ἑλληνικῆς καὶ λατινικῆς. Ἀποδείκνυται δ' ὅτι ἡ λατινικὴ γλῶσσα εἶναι ἀδελφὴ νεωτέρα τῆς ἑλληνικῆς.

Ἀληθὲς εἶναι, ὅτι αἱ δύο αὗται γλῶσσαι εἶναι δύο κλάδοι τῆς ἀρείας ἢ Ἰνδο-εὐρωπαϊκῆς¹ οἰκογενείας, ἥς ἡ σανσκριτικὴ παρίσταται ὁ πλέον εὐθύς· ἀπώλεσεν ὅμως ἡ λατινικὴ τὴν αὐξήσιν, τὸν δυνάμει ἀριθμὸν, τὴν εὐκτικὴν ἔγκλισιν, τὰ μέσα ρήματα καὶ ἄλλα τινά. Διετήρησε δ' ἄλλα, τὰ ὅποια ἀπώλεσεν ἡ ἑλληνικὴ καὶ ἡ σανσκριτικὴ· οὕτω τὸ *t* εἰς τὸ 3 πλ. πρόσ. τῶν ρημάτων, ὃ ἡ ἑλληνικὴ καὶ ἡ σανσκριτικὴ ἀπώλεσεν (*sunt* εἰσί, *sansk. santi*). Εἰς τὰ οὐσιαστικά διετήρησε μὲν ἡ λατινικὴ τὴν ἀφαιρετικὴν, ἀπώλεσε δὲ αὐτὴν ἡ ἑλληνικὴ καὶ ἄλλα τινά.

Τῆς ἰταλικῆς οἰκογενείας, ὡς τῆς ἑλληνικῆς², διακρίνονται, ὡς ἐκ τῶν διαφορῶν λαῶν τῆς Ἰταλίας, τέσσαρες ἰδίως διάλεκτοι· 1) ἡ ὁμβρικὴ, 2) ἡ ὀσκικὴ, 3) ἡ λατινικὴ, 4) ἡ μεσσαπικὴ ἢ ἱαπυγικὴ. Εἰς ταύτας δὲ ἄλλαι ὑπάρχουσι. Τούτων ἡ λατινικὴ γλῶσσα ἦτο ἡ γλῶσσα τοῦ Λατίου καὶ τῆς πόλεως τῆς ἐπὶ ἑπτὰ λόφων κειμένης· αὕτη ἔσχε μέρος εἰς τὴν τύχην ἐνὸς τῶν λαῶν, ὅστις ἐλάλει αὐτήν, τοῦ λαοῦ τῶν Ρωμαίων. Τὰ κύρια χαρακτηριστικά, ἃ διακρίνουσι τὰς ἰταλικὰς διαλέκτους τῆς ἑλληνικῆς εἶναι ταῦτα· αἱ ἰταλικαὶ διατηροῦσιν ὡς ἀρχικὰ

1) Ἡ Ἰνδο-εὐρωπαϊκὴ γλῶσσα εἶναι κοινὴ μήτηρ τῶν ἐξῆς γλωσσῶν· τῆς κελτικῆς, τῆς σλαβικῆς, τῆς λιθουανικῆς, τῆς γερμανικῆς, τῆς ἑλληνικῆς, τῆς Ἰνδικῆς καὶ ἱρανικῆς.

2) Τῆς ἑλληνικῆς κύριοι διάλεκτοι εἶναι α') ἡ ἰωνικὴ, β') ἡ δωρικὴ, γ') αἰολικὴ καὶ δ') ἡ ἄττικὴ. Περὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἑλληνικῶν διαλέκτων ἰδὲ πρόλογον ἡμετέρας Γραμματικῆς τῶν ἑλλ. Διαλέκτων.

γράμματα τὸ s, j, v, ἃ αἱ ἑλληνικαὶ ἀποβάλλουσι (πρβ. sub καὶ ὑπό, vespera καὶ ἔσπερος). Τὸ u ἡ λατινικὴ ἐκφωνεῖ ου, ἐν ᾧ τὸ γ ἐκφωνεῖ i. Αἱ ἰταλικάι ἀπέβαλον τὰ δασέα th, ph, ch καὶ τείνουσι νὰ ἀποβάλλωσι τὸ h εἰς τὴν ἐκφώνησιν καὶ γραφὴν (πρβ. κατωτέρω). Ἐν τῇ κλίσει διειτρήσαν τὴν ἀφαιρετικὴν, ἔτι δὲ καὶ δοτ. πληθ. εἰς bus, ἀλλ' ἀπώλεσαν τὸν δυϊκὸν καὶ σχεδὸν τὰ πλήρη μέσα εἰς τὴν θέσειν δ' αὐτῶν προσέθηκαν νέον τινα τύπον εἰς γ γενικῶς εἰς παρὰστασιν τοῦ παθητικοῦ.

2. Ἱστορία τοῦ λατινικοῦ ἀλφαβήτου.

Τὸ λατινικὸν ἀλφάβητον παρήχθη ἐκ τοῦ δωρικοῦ ἀλφαβήτου τῶν Ἑλλήνων τῆς Κύμης, ἀποικίας ἰταλικῆς ἐκ Χαλκίδος¹. Κατ' ἀρχὰς τὰ γράμματα ἦσαν ὡς τὰ ἑλληνικά 16 (;), καὶ μετὰ πάροδον αἰώνων ἐγένοντο 21· τοσαῦτα δ' ἦσαν καὶ ἐπὶ Κικέρωνος². Ἦσαν δὲ ταῦτα· A, B, C, D, E, F, Z, H, I, K, L, M, N, O, P, Q, R, S, T, V, X³. Ἐλειπον δὲ τὰ th, ph, ch (Θ, Φ, Ψ), ἃ εἶχε τὸ ἐκ Κύμης ἀλφάβητον, διειτρηθήσαν δὲ ὡς σημεῖα ἀριθμητικά. Τὸ Z ἀπωλέσθη πάραυτα, ἀπαντᾷ δ' ἔτι εἰς τὰ Σαλιακὰ ἄσματα, καὶ ἐπὶ νομίσματος (Cozano(m)). Ἐνίστε δ' ἀπαντᾷ εἰς τὸ φαλικὸν ἀλφάβητον ὑπὸ τὴν μορφὴν Ξ. Τὸ Z ἐπὶ Κικέρωνος ἐμφανίζεται διὰ τινος ἐκ τῆς ἑλληνικῆς λέξεις (Z καὶ οὐχὶ Ξ) Ζάκυνθος Zacynthus⁴, (ὃ μετεγράφη ἐνίστε Saguntum). Κατατάσσεται δὲ τοῦτο εἰς τὸ τέλος τοῦ ἀλφαβήτου.

Τὸ Υ εἰσῆχθη ὀλίγῳ μετέπειτα καὶ διὰ τὴν αὐτὴν χρῆσιν, καὶ κατὰ τοὺς αὐτοὺς χρόνους, καθ' οὓς τὰ διπλᾶ σύμφωνα th, ph, ch. Ἐγγραφον

1) Ἄλλοι θέλουσιν ὅτι τὸ λατινικὸν ἀλφάβητον ἦτο καταγωγῆς φοινικικῆς. Οἱ Πελαγοὶ μετῆνεγκον τοῦτο εἰς Ἰταλίαν, κατὰ Πλίνιον. Κατὰ Τάκτιον ὁ Δημάρατος ἐκ Κορίνθου εἰσήγαγε τοῦτο εἰς Ἐτρούριαν καὶ ὁ Ἀρκάδιος ὁ Εὐάνδρος πρὸς τοὺς Aborigines. Οἱ συγγραφεῖς οὗτοι ἀναγνωρίζουσιν ἄλλως ὅτι τὸ ἑλληνικὸν καὶ λατινικὸν ἀλφάβητον ἔχει πολλὴν τὴν ὁμοιότητα, καὶ ὡς πρὸς τοὺς τύπους καὶ ὡς πρὸς τὴν δύναμιν τῶν γραμμάτων.

2) De nat. Deor. 2,37. πρβ. Κουιντ. 1,4,9.

3) Τὰ ὀνόματα τῶν γραμμάτων σχεδὸν εἶναι ὅμοια πρὸς τὰ τῆς γαλλικῆς, εἰ καί τινες ἀρχαῖοι γραμματικοὶ μεταχειρίζονται ἐπίσης καὶ τὰ ἑλληνικά· betae, deltae, jotae κτλ. (Αὔσων, Idyl. 12).

4) Τὸ z εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν παρίστατο ἐν ἀρχῇ λέξεων διὰ τοῦ s, ἐν τῷ μέσῳ δὲ διὰ ss. Οὕτω δὲ τὰ εἰς ἴζω ρήματα μετεγράφοντο εἰς isso, ὡς atticisso. Τὸ z δὲν ἦτο εἰσηγμένον εἰς τὰ χειρόγραφα τοῦ Πλάτου ὑπὸ τῶν ἀντιγραφῶν· ὁ Ἐννίος καὶ ὁ Ἀττιος δὲν ἐποίησαν τούτου χρῆσιν.

δὲ τὰ th, ph, ch μέχρι τοῦ μέσου τοῦ VII αἰῶνος τῆς Ρώμης διὰ p, c, t. Pilippus ἀντὶ Philippus, Aciles—Ἀχιλλεύς, Teses—Θησεύς κτλ. Ἀπαντᾷ δ' ἐτι Pilocles ἀντὶ Philocles εἰς ἐπιγραφὴν τινα τῆς ἀρχῆς τῆς αὐτοκρατορίας¹. Καὶ τοὺς χρόνους τῶν πολέμων τῶν Κίμβρων ἤρχισαν νὰ γράφωσι th, ph, ch. Οἱ νεώτεροι εἶχον ἐν χρήσει τὸ y, ὃ ἐπὶ Κικέρωνος ἀπαντᾷ εἰς τὸ Pythius, ἐν ᾧ γράφεται inclutus ἢ inclitus, Sulla, Pirus.

Ἡ ἔκπτωσις τοῦ Z, ἣν ἀποδίδουσι τῷ Ἀππίῳ Κλαυδίῳ, ἠκολούθησε τὴν μεταρρύθμισιν τοῦ Σπορίου Καρβιλίου, ὅστις ἠνέωξεν ἐν Ρώμῃ τὸ πρῶτον σχολεῖον τῆς γραμματικῆς (περὶ τὸ 231 π. X.)². Ἐν νέον γράμμα τὸ G εἰσῆχθη δι' αὐτοῦ. Τὸ γράμμα τοῦτο εἶχε τὴν ἐκφώνησιν τοῦ νεωτέρου G, ὃ ἀρχαϊκῶς ἐγράφετο C (<)· ἀλλ' ἀκολούθως τὸ οὐρανισκόφωνον C ἀπέβη τραχύτερον καὶ τὸ K, ἔχον διπλὴν χρήσιν, ἀπωλέσθη (450 π. X.)³. Βραδύτερον ὁ ἦχος G ἀνεφάνη εἰς τὴν γλῶσσαν, ἐισετέθησε τὸ C ἀντὶ τοῦ ἤχου K, καὶ ὅστις παριστᾷ τὸν νέον ἦχον διὰ τοῦ G⁴. Ἀλλ' ὅμως ἡ μεταμόρφωσις αὕτη ἔχει εἰκότως γενικευθῇ διὰ τοῦ Καρβιλίου, διότι εὔρε τὸ G εἰς ἐπιτάφιον τοῦ Σκιπίωνος Βαρβάτου (GNAIVOD PATRE PROGNATUS), ὅπερ ἀνήκει τοῖς περὶ τὸ 290 π. X. χρόνοις⁵. Ἀφ' ἐτέρου ἐν τισι περιστάσεσι τὸ C ἔμεινεν ἐπὶ πολὺν χρόνον ἐτι ἰσοδύναμον τοῦ G· τὸ C καὶ CN εἶναι συντετμημένοι χρήσεις τῶν ὀνομάτων Gaius καὶ Gnaius.

Ὁ Κουιντιλιανὸς λέγει (I, 7, 10) ὅτι τινὲς τῶν γραμματικῶν ᾔθελον ὅτι ὁ ἦχος C πρὸ τοῦ A ἐγράφετο πάντοτε K. Kalumnia, Karthago.

1) Τὸ φ τῶν Ἑλλήνων δὲν μετέγραφεν ἡ λατινικὴ διὰ τοῦ f, ἀλλὰ διὰ τοῦ διπλοῦ ph ἢ p. Τὸ f ἡ ἰταλικὴ ἔχει ἐν χρήσει· *filosofia* γράφουσα.

2) Πλουτ. π. αἰτίων Ρωμαίων. § 54. «Καὶ γὰρ τὸ κ πρὸς τὸ γ συγγένειαν ἔχει παρ' αὐτοῖς. Ὅψε γὰρ ἐχρήσατο τῷ γάμμα, Καρβιλίου Σπορίου προσεξευρόντος». Τὸ G ἔλαβε τὴν θέσιν τοῦ ἀρχαίου Z μεταβληθὲν ὑπὸ τοῦ Ἀππίου.

3) Ὁ Garrucci διάφορον γνώμην ἐκφράζει· τὸ K ἦτο συμπλήρωσις ἄγνωστος τῆς ἀρχαίας λατινικῆς, ἣτις ἔγραφε Herceles, Aisclapi ἢ ἀπαντᾷ εἰς τὴν θέσιν τοῦ C ἢ Q.

4) Ἀναγινώσκεται ἐπὶ τῶν Δέκα ἀνδρῶν τὸ c ἀντὶ g· *pacit, leciones, macistratos, Cartacinienses* καὶ ἐπὶ τῶν XII πινάκων (450) καὶ ἡ χρῆσις διετηρήθη ἐπὶ πολὺ καὶ μετὰ τὴν εὑρεσιν τοῦ g· *macister, acetur, lecio, cocnomen*. Τοῦτο σημαίνει τὴν ταυτότητα τοῦ C καὶ G.

5) Ἡ ἐπιγραφὴ αὕτη ἴσως εἶναι ἀντιγραφὴ μεταγενεστέρα. Ἀλλὰ ὑπάρχουσι παραδείγματα, ἐξ ὧν καταφαίνεται ὅτι τοῦ C καὶ τοῦ G γίνεται χρῆσις ἀδιαφόρως (Garrucci Sylloge p. 3). Ἀλλ' ὁ Brambach τὸ G ἐσχημάτισεν ἤδη ἐπὶ νομίσματος πρὸ τοῦ 486 ἀ. κ. P,

Προκρίνει δ' ὁ αὐτὸς νὰ μὴ γίνεταί τούτου χρῆσις εἰ μὴ εἰς τὰς συντομίας τῶν κυρίων ὀνομάτων εἰς τὸ Kal(endae). Ἡ χρῆσις δ' αὕτη ἔμεινε σταθερὰ εἰς τὰς ἐπιγραφάς· KA=capitalis, KS=carus suis, K=calendae, caput, citra, Caeso. Τὸ caput γράφεται διὰ τοῦ σημείου K μόνον ἐπὶ κεφαλῆς νόμου ἢ κεφαλαίου.

Q (τὸ Κόππα τῶν Δωριέων) εἶναι ἄγνωστος εἰς ἄλλα ἀλφάβητα ἰταλικά καὶ μαρτυρεῖ μεταξὺ ἄλλων τεκμηρίων τὴν δωρικὴν καταγωγὴν τοῦ λατινικοῦ ἀλφαβήτου, ἐξέπεσεν ὁμως ἐκ τοῦ ἐλληνικοῦ ἀλφαβήτου· ἀπαντᾷ δ' ὕστερον ἠνωμένον μετὰ τοῦ u (qu).

Τὸ X, ultima nostrarum καλεῖ ὁ Κουντιλιανός. Τὸ X ἀπαντᾷ εἰς πολὺν ἀρχαίαν λατινικὰς ἐπιγραφάς. Εἶναι δὲ δύσκολον νὰ ὀρίσῃ τις τὴν θέσιν, ἣν τοῦτο κατέχει εἰς τὸ τέλος τοῦ ἀλφαβήτου.

Τὰ τρία δασεῖα ① ② ③ (θ, φ, χ) μετέβησαν εἰς σημεῖα ἀριθμητικά. Τὸ ①, ὑπὸ μορφὴν μεταπεποιημένην ④, παριστᾷ centum. Τὸ ② παριστᾷ mille ὑπὸ διαφόρους μορφάς ⑤, ⑥, ⑦. Ἡ τελευταία αὕτη μεταμόρφωσις, ὡς ἡ τοῦ ① εἰς ④ ἐξηγεῖται ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ συμβιβάσῃ τὴν μορφὴν τῶν σημείων μετὰ τοῦ ἀρχικοῦ τῶν ὀνομάτων τῶν σημαινόντων ἀριθμὸν. Τὸ ⑧ σημεῖον τοῦ 50, προήλθεν ἐκ λόγου ἀγνώστου. Μετὰ τοῦτο ἔλαβε διαφόρους μορφάς, ὡς ⑨, καὶ ἔφθασεν εἰς τὴν τοῦ L. Τὸ IO, ὃ σημαίνει 500, εἶναι τὸ ἥμισυ τοῦ σημείου χίλια, ⑩· τὸ X=10, παρήχθη ἴσως ἐκ τοῦ ⑪ ἀρχαίου σχήματος τοῦ ⑫· τὸ V=5 εἶναι τὸ ἥμισυ τοῦ X.

Ὁ αὐτοκράτωρ Κλαύδιος ἐπειράθη νὰ εἰσαγάγῃ τρία γράμματα νέα (Σουετών. Κλαύδ. κ. 41. Τακίτ. χρόν. II, 13)· τὸ δίγαμμα (digamma) ἀνεστραμμένον ⑬ διὰ τὸ ν σύμφωνον, πρὸς διάκρισιν δηλ. τοῦ ν ἀπὸ τοῦ u· ama⑭it (non inutiliter, λέγει ὁ Κουντιλιανός)· τὸ ἀντίσιγμα (antisigma) δηλ. σίγμα ἀνεστραμμένον ⑮, διὰ τὸ bs ἢ ps καὶ τὸ σημεῖον τοῦ δασεὸς πνεύματος τῶν Ἑλλήνων πρὸς ἐξήγησιν ἤχου μέσου i καὶ u, τὸ ⑯ διὰ τὸ u διὰ τὸν ἤχον τοῦ γαλλικοῦ u, τὸ ὅποιον εἶναι ἐπίσης τὸ v τὸ ἐλληνικὸν μέσον μεταξὺ i καὶ ou. Τὸ πρῶτον καὶ τὸ τρίτον τῶν γραμμάτων τούτων ἀπαντᾷ εἰς τινὰς ἐπιγραφάς τῆς ἐποχῆς τοῦ Κλαυδίου, ἀλλ' ἀπωλέσθη πάραυτα μετὰ τοῦτον¹.

1) Ἐν μίᾳ τῶν πράξεων τῶν Arvales τῶν χρόνων τοῦ Νέρωνος ἀναγινώσκεται VOJIMVS ARJALES IOJL. Ἐκ δὲ τῶν χρόνων τοῦ Κλαυδίου ἀπαντᾷ CFCNVS, BIBLIOTHECA GIBERNATOR. Σημειωτέον δ' ὅτι εἰς ἀττικὰς ἐπιγραφάς τοῦ III αἰῶνος π. Χ. ἡ ὀρθογραφία κυμαίνεται· βιβλίον καὶ βυβλίον. Ἐκ τῆς τοιαύτης ἐκφωνήσεως προήλθον εἰς τὴν λατινικὴν τὸ lubet libet, optimum optimum κτλ.

Ἡ μορφή ἡ νέα τοῦ U εἶναι ἀσυνήθης εἰς ἐπιγραφὰς μέχρι τοῦ τέλους τοῦ II αἰῶνος μ. Χ. Εἰς ἐπιγραφὴν τοῦ Σεπτίμου Σεβήρου ἀπαντᾷ σταθερῶς τὸ V φωνήεν ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ V καὶ τὸ V σύμφωνον ὑπὸ τὴν τοῦ U.

Λέγεται ὅτι ὁ Ἐννιος κατὰ μίμησιν τῶν Ἑλλήνων εἰσήγαγεν εἰς τὴν γραφὴν τὰ διπλᾶ σύμφωνα. Τὸ πρῶτον παράδειγμα ἐπιγραφῆς βεβαίως ἀναφέρεται κατὰ τὸ 186 π. Χ. Ἡ χρῆσις εἶναι συχνή μετὰ τὸ 120 μ. Χ.¹

Κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν Ἑλλήνων, οἱ διακρίνουσι τὸ ε τοῦ η, τὸ ο τοῦ ω, οἱ Ρωμαῖοι ἐπενόησαν διάφορα μέσα, ἵνα δηλώσωσι τὸ μακρὸν φωνήεντός τινος·

α) Μεταξὺ τοῦ 130 καὶ 75 π. Χ. ἀπαντᾷ εἰς ἐπιγραφὰς τῶν χρόνων τῶν Γράκχων Α, Ε, Ο, V μακρὸν, γραφόμενον δις (faato, naatam, vootum, juus, suuo, uutei, leege, seedes)· τὴν ἐπινοήσιν ἄλλοι εἰς ἄλλον ἀποδίδουσιν. Ἐπὶ Κικέρωνος καὶ Καίσαρος ἐποιοῦτο χρῆσιν II ὡς ἰσοδυνάμων τοῦ I συμφώνου· Aiiax, Maiia, Pompeiius, eiicit.

β') I μακρὸν ἐγράφετο κατ' ἀρχὰς εἰ, ἔπειτα ἐπὶ Σύλλα διὰ I μείζονος τῶν ἄλλων γραμμάτων τῆς λέξεως, ὡς VICUS. Ἀπαντᾷ δ' ἐπίσης τὸ I μείζον χρήσιμον ἀντὶ I συμφώνου, διὰ ii καὶ ἐνίοτε ἀπλῶς διὰ i.

Σημ. Κατὰ τοὺς δύο πρώτους αἰῶνας τῆς αὐτοκρατορίας τὸ μακρὸν τῶν φωνηέντων ἐσημειοῦτο διὰ τινος μικροῦ τόνου ὀνομαζομένου apex. Ὁ sicilicus, ὅστις εἶχε τὴν μορφήν τοῦ c ἀνέστραμμένου, ἐτίθετο ἐπὶ τινος συμφώνου, ἵνα δείξῃ, ὅτι νοεῖται ἀναδεδιπλασιασμένον.

3. Ἱστορικὴ ἀνάπτυξις τῆς λατινικῆς.

Ὡς ὁ λαὸς ὁ Ρωμαϊκὸς καὶ ἡ λατινικὴ γλῶσσα ἐθεμελιώθη ἐν τῇ Μέσῃ Ἰταλίᾳ, ὡς ἐρρέθη, καὶ βραδύτερον εἰς ἅπασαν τὴν Ἰταλίαν καὶ εἰς μέγα μέρος τοῦ ἀρχαίου κόσμου, ὃ ὑπέκειτο τοῖς Ρωμαίοις· ἐπεκράτησε δὲ αὕτη τῶν ἄλλων διαλέκτων (lingua urbana ἢ sermo urbanus), ἃς ἐθεώρησαν δημῳδαίς διαλέκτους (lingua rustica ἢ sermo rusticus ἢ plebeius) καὶ κατέστη ἡ μόνη λατινικὴ γλῶσσα· ἡ λατινικὴ γλῶσσα καὶ ἡ ἑλληνικὴ, πολλὰς ὑπέστησαν μεταβολάς, κατὰ τοὺς τύπους, τὴν σημασίαν τῶν λέξεων καὶ τὴν σύνταξιν. Ἐκ τῶν λείων δὲ γνωστών ἀπὸ τῆς ἀρχῆς αὐτῆς μεταβολῶν μέχρι τῆς διαφθο-

1) Εἰς τὸν νόμον τὸν ἀγροτικὸν τοῦ 111 ὑπάρχουσιν 20 σύμφωνα διπλᾶ καὶ 11 σύμφωνα ἀπλᾶ ἐνθα περιέμενέ τις τὰ διπλᾶ.

ρᾶς ἢ διὰ τῆς μεταναστεύσεως τῶν Βαρβάρων εἰς τὴν Δύσιν σημειοῦται (περὶ τὸν 6 αἰῶνα μ. Χ.).

Ἡ γλῶσσα τοῦ Ἑννίου καὶ τοῦ Κάτωνος δὲν εἶναι ἡ τοῦ Καίσαρος καὶ τοῦ Βιργιλίου· ἡ γλῶσσα τοῦ Καίσαρος καὶ τοῦ Βιργιλίου δὲν εἶναι ἡ τοῦ Τακίτου καὶ τοῦ Ἰουβεναλλίου, καὶ αὐτὴ ἡ τελευταία δὲν εἶναι ἡ τοῦ Κλαυδίου. Δὲν πρέπει λοιπὸν νὰ βλέπη τις τὴν λατινικὴν γλῶσσαν ἐπὶ ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ πίνακος· ἀλλ' ἀνάγκη νὰ διακρίνῃ τὰς διαφόρους φάσεις τῶν τύπων, τῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς διαφθορᾶς. Αἱ διαφοραὶ δὲ φάσεις εἶναι τόσον ἄξιοι νὰ τὰς γνωρίσῃ τις, ὥστε συμπίπτουσι μετὰ τῆς ἱστορίας τῶν γραμμάτων αὐτῆς.

Διακρίνονται δὲ πέντε περίοδοι, καθ' ἃς ἡ λατινικὴ γλῶσσα ἐμφανισθεῖσα ἐν τῇ Ἰταλίᾳ, γενομένη εἴτα κοσμοκράτειρα, διεφθάρη μετὰ πάροδον μακροῦ χρόνου μόλις ἡδυνήθη νὰ παράγῃ ἀτελές τι· ἡδυνήθη δὲ νὰ ἀναπτυχθῇ καὶ τοῦτο κατώρθωσε μετὰ δουλικὴν μίμησιν τῶν Ἑλλήνων, ὧν τὴν φιλολογίαν ἐγνώρισαν οἱ Ρωμαῖοι, ἀφ' οὗ ἀνψώθη εἰς τὸν κολοφῶνα τῆς τελειότητος αὐτῆς. Τότε σπουδάζοντες νὰ ποιήσωσιν αὐτὴν οἰκείαν, παρήτησαν σχεδὸν ὁλοσχερῶς τὰ πρῶτα ἀτελεῖ δοκίμια αὐτῶν.

Πρώτη περίοδος. Αὕτη ἐκτείνεται ἀπὸ τῶν πρώτων ἀρχῶν μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ Γ' αἰῶνος π. Χ. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἡ λατινικὴ γλῶσσα εἶναι ἔτι εἰς νηπιώδη κατάστασιν καὶ ἄνευ ὑποταγῆς εἰς ἐξωτερικὴν ἐπίδρασιν. Κατὰ ταύτην μόνον ἀμαυρὰ ἔχνη φιλολογίας ἐφάνησαν. Ἡ περίοδος αὕτη εἶναι ἡμῖν γνωστὴ μόνον διὰ τινων ἐπιγραφῶν ἐν κρονίοις στίχοις συντεταγμένων, ὧν τινὲς ἐπὶ τοῦ μνήματος τῶν Σκιπιῶνων εὐρέθησαν, καὶ ἀποσπασμάτων τοῦ νόμου τῶν XII πινάκων. Αὕτη ἡ περίοδος εἶναι ὅλως ἀρχαϊκὴ (prisca latinitas) (ἀπὸ τοῦ Σ'—Γ' αἰῶνος π. Χ.).

Δευτέρα περίοδος. Κατὰ ταύτην οἱ Ρωμαῖοι ὑποτάξαντες τὴν Ἰταλίαν καὶ τὰς ἐν Σικελίᾳ πόλεις ἤλθον εἰς ἐπιμιξίαν πρὸς τοὺς Ἕλληνας καὶ τινὰς μάλιστα ὑπέταξαν. Συγγραφεῖς δὲ μάλιστα μὴ Ρωμαῖοι τὸ γένος συνετέλεσαν διὰ μεταφράσεων ἢ καὶ ἐπεξεργασίας ἑλληνικῶν συγγραμμάτων εἰς τὸ νὰ διεγείρωσι τὴν πρὸς αὐτὰ κλίσιν καὶ ἐξηκολούθησαν οἱ Ρωμαῖοι αὐτοὶ τὴν σπουδὴν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ ὡς μιμηταὶ αὐτῶν προήγαγον μᾶλλον ἢ ἤττον πρωτοτύπους συγγραφὰς εἰς διάφορα τοῦ λόγου εἶδη. Οὕτω οἱ μὲν Ἕλληνες εἶχον τὸ πνευματικὸν κράτος, οἱ δὲ Ρωμαῖοι τὸ ὕλικόν. Ἦδη εἰς τοὺς παλαιούς

σατουρνίους στίχους (versus saturninus), οἵτινες εἶναι τὸ ἐθνικὸν μέτρον, ὑπαισέχεται ἡ ἑλληνικὴ προσῳδία καὶ ὁ Ἑννιος εἰσῆγαγεν εἰς τὴν Ρώμην τὸν ὁμηρικὸν ἑξάμετρον. Ὁ Κάτων, διήγαγε σχεδὸν ὅλον τὸν ἑαυτοῦ βίον ὑπὸ τὴν ἑλληνικὴν ἐπίδρασιν καὶ δὲν ἀπέστη κατὰ τὸ γῆρας ἀπὸ τοῦ νὰ μάθῃ τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. Ἡ προσῳδία τοῦ Πλαύτου καὶ ἡ τοῦ Τερεντίου εἶναι ἐτι τεθεμελιωμένη ἐπὶ τῆς δημώδους προφορᾶς καὶ διακρίνεται τῆς τοῦ Ἑννίου καὶ τοῦ Λουκιλίου, ἥτις θεμελιούται ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς προσῳδίας. Αὕτη εἶναι ἡ περίοδος τῶν μεταβολῶν καὶ τοῦ ἀγῶνος (Β' αἰὼν πρὸ Χ.).

Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἀναφαίνονται

T. Livius Andronicus (περὶ τὸ 240 π. Χ.)

Gn. Nevius (π. τὸ 204 π. Χ.)

C. Ennius (ἀπὸ 169 π. Χ.)

Cecilius

M. Pacuvius (ἐγ. 220, ἀπ. 130 π. Χ.)

L. Attius (ἢ Accius) (ἐγ. 160, ἀπ. 87 π. Χ.)

Corn. Lucilius (ἐγ. 148, ἀπ. 102 π. Χ.)

L. Pomponius

T. At. Plautus (ἀπ. 184 π. Χ.)

P. Terentius Afer (ἐγ. 195, ἀπ. 159)

Caec. Statius (ἀπ. 186 π. Χ.) ἱστορικός.

M. Porcius Cato (234-149 π. Χ.) ρήτωρ, ἱστορικός καὶ ἀγρονόμος (ἔγραψεν orationes, origines, de re rustica).

Ἰδίᾳ συνετέλεσαν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν αὐτῆς ὁ πεζολόγος Κάτων καὶ οἱ κωμικοὶ Πλαῦτος καὶ Τερέντιος· περιλαμβάνεται ἡ περίοδος αὕτη μεταξὺ τοῦ 2 καὶ 3 καρχηδονικοῦ πολέμου.

Τρίτη περίοδος. (Α' αἰὼν π. Χ. καὶ Α' αἰὼν μ. Χ.). Κατὰ ταύτην ἐμορφώθη τέλει ἡ γλῶσσα καὶ ἡ λατινικὴ φιλολογία· ἡ περίοδος αὕτη εἶναι ἡ κλασσικὴ, ἄρχεται ἀπὸ τοῦ Λουκρητίου καὶ Κατούλλου, οἵτινες δεικνύουσι τὸν θρίαμβον τῆς ἑλληνικῆς ἐπίδρασεως· ἡ γλῶσσα ἀναπτύσσεται εἰς ὅλα τὰ εἶδη τοῦ λόγου· Κικέρων, Σαλλούστιος, Λίβιος· πάραντα ἀναλάμπει ἡ πλειὰς τῶν ποιητῶν ἐπὶ Αὐγούστου. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην τὸ πνεῦμα διατελεῖ εἰς πᾶσαν αὐτοῦ τὴν δύναμιν· ἡ Ρώμη εἶναι ἡ πρωτεύουσα τοῦ κόσμου καὶ ἡ λατινικὴ εἶναι ἡ γλῶσσα τῶν Ρωμαίων. Ἡ κλασσικὴ περίοδος πίπτει μεταξὺ τῆς νεότητος τοῦ Κικέρωνος καὶ τῆς βασιλείας τοῦ Τραϊανοῦ· ἰδίᾳ δ' ἡ ἀνάπτυξις διή-

Ποιηταὶ

ἐπικοί,

δραματικοὶ

σατυρικοί.

συγγραφεῖς

κωμικοί.

και ἀπὸ τῆς δικτατορίας τοῦ Σύλλα μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Κικέρωνος.

Κατὰ ταύτην ἀναφαίνονται

T. Lucretius Carus

C. Val. Catullus (87 π. X.)

P. Virgilius Maro (70-19 π. X.) (Rucolica, georgica, Aeneis εἰς 12 βιβλ.)

C. Horatius Phlacus (65-9 π. X.) (odae ἢ carmina, epodi, satira, fasti κτλ.)

M. Tibullus (44-19 π. X.)

Sex. Aur. Propertius (ἐγ. 46, ἀπ. 15 π. X.)

C. Cornelius Gallus (ἐγ. 69, ἀπ. 26 π. X.)

Corn. Severus

P. Ovidius Naso (43 π. X.-17 μ. X.) (ἐποίησε metamorphoses, halieutica, amores κτλ.)

M. T. Cicero (106-43 π. X.) πολυγράφος.

Q. Hort. Ortalus (69 π. X.)

G. Jul. Caesar (100-44 π. X.) (Commentaria de bello gallico, de bello civili)

Cornel. Nepus (ἐγ. 96-86 π. X.)

G. Arinius Pillio

G. Sallustius Crispus (historiae, bellum Catilinum, bellum Jugurthinum)

Tit. Livius (59 π. X.-17 μ. X.)

M. Terentius Varro (82-37 π. X.), ἀγρονόμος καὶ γραμματικός· συνέγραψε 490 συγγράμματα.

M. Vitruvius Pollio ἀρχιτέκτων (14 ἀπ. X.).

Celsus ἰατρός.

Ἰδίᾳ διακρίνονται ὁ Καῖσαρ, Κορνήλιος Νέπωρ, Σαλλούστιος, ὁ Οὐάρων καὶ οἱ δύο ποιηταὶ Κάτουλλος καὶ Λουκρήτιος.

Τετάρτη περίοδος. Ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Αὐγούστου μέχρι τοῦ τέλους τοῦ αἰῶνος τῶν Ἀντωνίων (ἥτοι ἀπὸ τοῦ τέλους τοῦ Α' αἰῶνος μέχρι καὶ τοῦ Β' μ. X.). Κατὰ ταύτην τὴν περίοδον δὲν διατηρεῖται ἡ ἐπὶ Κικέρωνος γλῶσσα· αἱ ἀρχαῖαι οἰκογένειαι διεσπάρησαν κατὰ μέρη ἕνεκα τῶν ἐμφυλίων πολέμων, ἡ λεηλασία τῆς Ρώμης εἶχε κατὰ μέρος ἀνανεωθῆ, ἡ δημώδης γλῶσσα ἀναφαίνεται ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν εἰς τὰς συνεντεύξεις, ἡ φιλολογικὴ γλῶσσα διετηρεῖτο μόνον ἐν τοῖς γρα-

ποιηταί.

ἱστορικοί.

φρείοις καὶ ἐν ταῖς αἰθούσαις τῶν δημοσίων ἀναγνωστηρίων. Ἐκαστος συγγραφεὺς ἔγραφε κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ καλλαισθησίαν· συγγραφεὺς δαιμόνιος, ὥς ὁ Τάκιτος, ἐλάλει γλῶσσαν ὅλως προσωπικὴν· ὥστε ἐπὶ Κουιντίλιανου τὸ ὕφος τοῦ Κικέρωνος μετὰ τῆς γραμματικῆς τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ ἀπετέλουν κράμα νέον.

Κατὰ ταύτην ἀναφαίνονται οἱ ἑξῆς συγγραφεῖς

M. An. Lucanus (32-63 ἀπὸ Χρ.)

Aul. Fl. Persius

D. Ju. Iunius Juvenalis (42-119 ἀ. Χ.)

L. Annaeus Seneca (65 ἀ. Χ.)

T. Phaedrus (Fabul. Aesopicæ) (34-62 π. Χ.) } ποιηταί

P. Papinius Statius

M. Val. Martialis (ἐγ. 40, ἀπ. 100 ἀ. Χ.)

C. Silius Italicus (ἐγ. 68, ἀπ. 86 ἀπ. Χ.)

M. Velleius Paterculus (ἐγ. 19 π. Χ.)

G. Corn. Tacitus (ἐγ. 50 ἀπ. μετὰ τὸ 117 ἀ. Χ.)

Luc. Annaeus Florus

C. Curtius Rufus (69-79, ἀ. Χ.)

G. Suetonius Tranquillus (98-138, ἀ. Χ.)

Valerius Maximus (30 ἀ. Χ.)

Tertulianus ὁ πρῶτος συγγραφεὺς τῆς λατινικῆς Ἐκκλησίας

M. Annaeus Seneca ὁ πατὴρ

L. Annaeus Seneca ὁ φιλόσοφος

G. Plin. Secundus ὁ πρεσβύτερος (23-79 ἀ. Χ.)

G. Plinius Secundus ὁ νεώτερος (ἐγ. 62, ἀπ.

110 ἀ. Χ.)

M. Fab. Quintilianus (42-113 ἀ. Χ.)

Aul. Gellius — Apuleius — Sex. Iulius —

Frontinus — Hyginus — Pomponius Me-

las (40 ἀ. Χ.)

ιστορικοί

πεζοί

διαφόρου

εἶδους

Ἐπὶ Αὐγούστου καὶ Τιβερίου, ὁ μὲν πεζὸς λόγος ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ τοῦ Τ. Λιβίου, Κέλσου, Β. Πατερκόλου· ἡ δὲ ποίησις ὑπὸ τοῦ Βιργιλίου, Ὁρατίου, Ὀβιδίου, Τιβούλλου καὶ Προπερτίου.

Μεταξὺ δὲ τῶν βασιλέων Καλιγούλα καὶ Δομετιανοῦ ἤκμασαν οἱ δύο Σενέκαι, οἱ δύο Πλίνιοι, ὁ Τάκιτος, Σουετώνιος, Κουιντίλιανος καὶ οἱ ποιηταὶ Λουκανός, Πέρσης, Ἰουβενάλιος, Μαρτιάλιος, Στάτιος, Σίλιος ὁ ἰταλικός, Βαλέριος Φλάκκος.

Περίοδος πέμπτη. Ἡ περίοδος αὕτη εἶναι τῆς πτώσεως καὶ τῆς διαφθορᾶς (Γ' αἰὼν καὶ οἱ ἀκόλουθοι αἰῶνες).

Γ' Αἰών. Dionisius Cato—Terentius Maurus—Censorinus—Calpurnius—Nemesius—Iulius Obsequius—Nonius Marcellus.

Συγγραφείς τῆς ἱστορίας Ἀγούστου. Spartianus, Sul. Capitolinus, Trevel. Pollio, Flav. Vopiscus κλ.

Συγγραφείς χριστιανοί. Minutius Felix, Cyprianus.

Δ' Αἰών. Flav. Eutropius — Donatius — Ammianus Marcellinus, Macrobius, S. Aurelius Victor.

Ποιηταί. Avienus — Ausonius καὶ Claudius.

Συγγραφείς χριστιανοί. Arnobius, Lactantius, Ambrosius κλ.

Ε' Αἰών. *Συγγραφείς χριστιανοί.* Sanct. Ieronymus — Sulpicius Severus — Augustinus — Sidonius, Apollinarius κλ.

Ποιηταί. Rutilius Numautianus.

Γραμματικοί. Sextus Pompei. — Festus — Martianus Capella — Servius καὶ Priscianus.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἀπὸ τοῦ Ἀντωνίου μέχρι τῆς καταλύσεως τῆς αὐτοκρατορίας διακρίνονται μάλιστα, ὁ Κλαύδιος, ὁ Ἀύσωνιος, οἱ μικροὶ ποιηταὶ Πετρώνιος, Ἰουστίνος, Αὐλὸς Γέλλιος, Ἀπουλήιος, Ἀμμ. Μαρκελίνος, Μακρόβιος, οἱ ἐρανισταὶ τῆς ἱστορίας τῶν αὐτοκρατόρων (Historia Augusta), οἱ πατέρες τῆς λατινικῆς ἐκκλησίας, οἱ ὑπομνηματισταί, οἱ γραμματικοί, καὶ οἱ τελευταῖοι ἀντιπρόσωποι τῶν λατινικῶν γραμμάτων· ὁ Κασσιόδωρος καὶ ἄλλοι.

Ἡ λατινικὴ γλῶσσα ἀφανίζεται ὑπὸ τὸ παχὺ σκότος τῆς βαρβαρότητος τοῦ μεσαίωνος. Ἀφ' οὗ δὲ αἰῶνάς τινος ἔτι παρὰ συγγραφεῦσι τῆς δυτικῆς Εὐρώπης ἦτο ἡ μόνη ἐν χρήσει κυρίως ἡ λατινικὴ γλῶσσα ὑπὸ μορφὴν διεφθαρμένην, ἐν ᾧ συγχρόνως ὑπὸ τὴν ἐπιρροὴν τῶν ἐπιδραμόντων ἐθνῶν ἐγεννῶντο πολλαὶ νέαι γλῶσσαι ἀπὸ τοῦ VIII αἰῶνος, ὁμιλούμεναι μέχρι σήμερον· ἡ ἰταλική, ἡ ἰσπανικὴ, ἡ πορτογαλική, ἡ γαλλικὴ, ἡ ρουμουνικὴ καὶ ἄλλη· ἤρchiσε δὲ κατ' ὀλίγον νὰ γίνεται χρῆσις τῶν νεωτέρων τούτων γλωσσῶν εἰς διάφορα ἐπιστημονικὰ συγγράμματα καὶ ἐξεβλήθη ἀπὸ τούτων ἀντικατασταθεῖσα ὑπὸ τῶν νεωτέρων γλωσσῶν¹. Καὶ σήμερον ἐν Γερμανίᾳ ὑπάρχουσιν οἱ ζητοῦντες τὸν ἐξοστρακισμόν αὐτῆς ἀπὸ τῶν σχολείων.

1) Ἡ λατινικὴ γραμματικὴ ἔχει ἀντικείμενον τὴν σπουδὴν τῶν στοιχείων, τῶν τύπων καὶ τῆς συντάξεως τῶν λέξεων τῆς λατινικῆς γλώσσης κατὰ τὰ σωζόμενα μνημεῖα. Περιλαμβάνει δὲ τὰς τρεῖς μεγάλας περιόδους· 1) τὴν ἀρχαίαν περίοδον, 2) τὴν κλασσικὴν καὶ τὴν μετὰ τὴν κλασσικὴν μέχρι τοῦ Κουϊντιλιανοῦ.

ΛΑΤΙΝΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΝ

Α'. ΟΡΘΟΕΠΕΙΑ*

α'. Γράμματα καὶ ἐκφώνησις αὐτῶν.

§ 1. Ἡ Λατινικὴ γλῶσσα ἔχει τὰ ἐπόμενα γράμματα (litterae):

A	a	ἄ,	N	n	ἐν,
B	b	μπέ,	O	o	ὄ,
C	c	τσέ,	P	p	πέ,
D	d	ντέ,	Q	q	κοῦ,
E	e	ἔ,	R	r	ἔρ,
F	f	ἔφ,	S	s	ἔς,
G	g	γκέ,	T	t	τέ,
H	h	ἄ,	U	u	οῦ,
I	i	ἱ,	(V	v	βαῦ),
(J	j	ἰοδ),	X	x	ἔξ,
K	k	κἄ,	Y	y	ῦ ψιλόν,
L	l	ἔλ,	Z	z	ζῆτα.
M	m	ἐμ,			

§ 2. Τούτων φωνήεντα μὲν εἶναι 6, ταῦτα· a, e, i, o, u, καὶ y, σύμφωνα δὲ τὰ λοιπὰ 19· b, c, d, f, g, h, j, k, l, m, n, p, q, r, s, t, v, x, z.

§ 3. Τὰ φωνήεντα a, e, i, o, u καὶ y ἐκφωνοῦνται ὡς τὰ ἑλληνικὰ α, ε, ι, ο, ου καὶ υ.

α') Τὸ i ὡς φωνὴν ἐγράφετο οὔτω i, ὡς σύμφωνον δὲ οὔτω j· ὡς σύμφωνον τὸ i ἐν ἀρχῇ λέξεως πρὸ φωνήεντος καὶ ἐν μέσῳ μεταξὺ συμφώνου καὶ φωνήεντος ὃν ἐκφωνεῖται ὡς τὸ ἑλληνικὸν γ ἢ γι· judico (γιούδικο), adjungo (ἀδγιούγκο), eiectus ἐγιέκτους).

β') Τὸ φωνὴν u ἐκφωνεῖται ὡς ου (cupio=κούπιο) καὶ τὸ σύμφω-

(*) Ὁρθοεπεία, id est emendata cum suavitate vocum explanatio. (Κοινη-
τιλ. 1, 5, 33).

νον V, ὃ ἐκφωνεῖται ὡς τὸ ἑλληνικὸν β (volo=βόλο), εἶναι ἐν καὶ τὸ αὐτὸ γράμμα, ὡς γίνεται φανερόν ἐκ τοῦ διπλοῦ τύπου τῶν sīlūae ('Οράτ. ἐπωδ. 13, 2) καὶ silvae καὶ fautor, cautus, ὃ ἐκ τοῦ faveo, caveo καὶ ἄλλων πολλῶν.

γ') Τὸ y καὶ τὸ z καίονται μόνον ἐν ἑλληνικαῖς λέξεσι καὶ ἐκφωνοῦνται ὡς τὸ υ καὶ ζ, οἷον· pyramis (πύραμις) πυραμίς, zephyrus (ζέφυρος) ζέφυρος.

Σημ. Τὸ y ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς κυρίοις ὀνόμασι μέχρι Κικέρωνος ἀντικαθίστατο διὰ τοῦ u· Amphitruo ἀντὶ Amphitryo, Curena ἀντὶ Cyrena καὶ ἄλλ., ἐν δὲ τοῖς μετὰ ταῦτα χρόνοις ὅτε μὲν διὰ τοῦ y, ὅτε δὲ διὰ τοῦ i· syllaba, ἀλλὰ lacrima δάκρυον, stilus στῦλος, fio φύω. Παρέμειναν δὲ τὸ mus μῦς, pus πῦς, us (thus) θῦς.

§ 4. Ἐκ τῶν φωνηέντων συντίθενται δίφθογγοι ὧν συνήθεις εἶναι τέσσαρες, αὗται·

ae, oe, au, eu	αε, οε, αυ, ευ
αι, οι, αυ, ηυ	αἰ, οἰ, αὐ, ἡυ
αι, ε, ου, ου	αἰ, ε, οὐ, οὐ

Phædrus (Φαίδρους), cæna (τσένα), causa (καὶ οὐζα), Eurus (Ἐουρος).

Πλὴν τούτων καὶ ἄλλαι δίφθογγοι εἶναι ἐν χρήσει, αἱ ei, ui, eu.

α') Ἀπαντᾷ δὲ ἡ μὲν ei μόνον ἐν τῷ ἐπιφωνήματι hei· ἡ δὲ ui μόνον ἐν ταῖς δοτικαῖς· cui καὶ hui· καὶ τῷ ἐπιφωνήματι hui· ἡ δὲ eu μόνον ἐν κυρίοις τισὶν ὀνόμασι· Leucius, ἐν τοῖς ἐπιφωνήμασι heu, eheu, heus, καὶ ἐν τοῖς συνθέτοις ceu, neu, seu, neuter, neuti-quam, neutique καὶ ἐν τοῖς ἐκ τῆς ἑλληνικῆς μετενεχθεῖσιν ὀνόμασι· Prometheus=Προμηθεύς, leucogaeus=λευκόγαῖος, ἐνωρὶς ὁμῶς μετέβη ἡ eu εἰς u· Lucius=Λεύκιος.

β') Ἡ ἑλληνικὴ δίφθογγος ει πρὸ συμφώνου τρέπεται εἰς i, πρὸ φωνήεντος δὲ εἰς ē καὶ ī (φύσει μακρόν), οἷον· Nilus=Νεῖλος, Darius=Δαρεῖος, Medea=Μήδεια· ἡ δὲ αι εἰς æ καὶ ἡ οι εἰς œ· Phædrus, Phoenix.

Σημ. Ἡ δίφθογγος αι οὔσα πολὺ συνήθης κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν (aidilis, quaistor, praitor), ἀπαντᾷ ἔτι ὡς ἀρχαῖσμός κατὰ τὸ τέλος τῆς αὐτοκρατορίας (filiae ἐν ἐπιγραφῇ τοῦ 393 μ. Χ.). Ἡ μετάβασις τῆς αι εἰς æ ἄρχεται ἀπὸ τοῦ 190 π. Χ.

§ 5. Τὰ σύμφωνα διαίρουνται εἰς ὑγρά, l, m, n, r, καὶ ἄφωνα, τὰ λοιπά. Τὰ ἄφωνα δὲ πάλιν ὑποδιαίρουνται κατὰ τὰ ὄργανα, δι' ὧν ἐκφωνοῦνται, εἰς γει.λέφωνα, b, p, f, (v)· γ.λωσσόφωνα d, t· οὐρανι-σκόφωνα, c, g, k.

§ 6. Τῶν συμφώνων τὰ μὲν c, l, f, k, m, n, p, r, s, t, x, z ἐκφωνοῦνται ὡς τὰ ἑλληνικὰ κ, λ, φ, κ, μ, ν, π, ρ, σ, τ, ξ, ζ, τὰ δὲ λοιπά, b, d, g, h, q, ὡς ἐξῆς·

Τὸ b ἀντιστοιχοῦν τῷ ἐλληνικῷ β (brevis=βραχύς), ἐκφωνεῖται ὡς τὸ μπ, μὴ ἐπιτεινομένου τοῦ μ, ὡς ἐν τῇ λέξει *ἄμπελος*· *halo* (μπάλο) =βλήχομαι, *basis* (μπάσις)=βάσις.

Τὸ d ἀντιστοιχοῦν τῷ ἐλληνικῷ δ (dare=διδόναί), ἐκφωνεῖται ὡς τὸ ντ, μὴ ἐπιτεινομένου τοῦ ν, ὡς ἐν τῇ λέξει *ἐναντίον*· *Dido* (Ντίντο) =Διδώ, *domus* (ντόμους)=δόμος.

Σημ. Τὸ d καὶ τὸ t εἶχον ὁμοιότητα κατὰ τὴν ἐκφώνησιν, ὡς δῆλον ἐκ τῆς διττῆς γραφῆς τῶν· *haut* καὶ *haud*, *aput* καὶ *apud*, *set* καὶ *sed* καὶ ἄλλα.

Τὸ g ἐκφωνεῖται ὡς τὸ γκ (γγ) ἢ μᾶλλον ὡς τραχὺ γ, ὡς τὸ τῆς κοινῆς *γκαρύζω*, *γκέμι*· *genus* (γκένους)=γένος, *gigno* (γίγνο)=γίγνομαι.

Τὸ h πνεῦμα ὃν μᾶλλον γράμματός τινος καὶ οὐχὶ σύμφωνον καὶ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὸ δασὺ πνεῦμα τῆς ἐλληνικῆς ἐκφωνεῖται ἀπαλώτερον τοῦ χ, μὲ ἀνοιχτὸν στόμα, οἷον· *Hector* (Χέκτωρ) Ἑκτωρ, *heros* (ἕρος) ἥρος· ἢ μᾶλλον σχεδὸν δὲν προūφέρετο, ὡς δῆλον ἐκ πολλῶν λέξεων, αἵτινες ἀπέβαλον αὐτὸ καὶ γράφοντι· *hedera* καὶ *edera*, *herus* καὶ *erus*, *harena* καὶ *arena* κτλ.

Τὸ c πρὸ τοῦ a ἐγράφετο πρότερον ἐν ἀρχῇ λέξεων πάντοτε k· ὡς *caput* (κάπουτ)· ἀλλ' ἤδη εἶναι ἄχρηστον. κεῖται δὲ μόνον ἐν συντετμημέναις λέξεσιν, ἐν αἷς συνηθέστερον νῦν τὸ c, οἷον· k=Kæso=Cæso (Καῖζο), k=Kal=Kalendæ=Calendæ (Καλένδαι).

Τὸ q ἡνωμένον πάντοτε μετὰ τοῦ u, v (qu ἢ qv) ἐκφωνεῖται ὡς κβ, κατὰ τινὰς δὲ ὡς κου, οἷον· *aqua* (ἄκβα ἢ ἄκουα) ὕδωρ, *quercus* (κβέρκους) δρῦς.

Σημ. α'. Τὸ λατινικὸν ἀκράβητον, ὡς ἐρρήθη ἐν τῷ προλόγῳ, δὲν ἔχει τὰ θ, φ καὶ χ, ἀναπληροῖ δὲ ταῦτα διὰ τῶν διπλῶν th, ph καὶ ch, ὡς ἡ ἀρχαιοτάτη ἐλληνικὴ.

Σημ. β'. Τὸ c, s καὶ l κατὰ τινὰς ἐκφωνοῦνται ὡς ἐξῆς·

Τὸ c πρὸ συμφώνου μὲν καὶ τῶν φωνηέντων a, u, au καὶ ui καὶ ἐν τέλει λέξεως ἐκφωνεῖται ὡς τὸ ἐλληνικὸν κ, οἷον· *credo* (κρέδο), *clarus* (κλάρους), *caput* (κάπουτ), *cor* (κόρ), *cura* (κούρα), *causa* (κάουζα), *cui* (κούϊ), *lac* (λάκ), *nunc* (νούκ), *dic* (δίκ), πρὸ δὲ τῶν ἄλλων φωνηέντων e, i, y καὶ τῶν διφθόγγων ae, eu, καὶ oe ὡς τσ, οἷον· *cedrus* (τσέδρους), *civis* (τσίβις), *Cyrus* (Τσύρους), *Caesar* (Τσαῖζαρ), *coena* (τσένα)¹.

Τὸ s μετὰ δύο φωνηέντων ἐκφωνεῖται ὡς ζ *causa* (κάουζα), *Musa* (Μούζα) Μοῦσα.

Τὸ t ἐν τῇ συλλαβῇ ti πρὸ φωνηέντος ἐκφωνεῖται ὡς τσι, οἷον· *ratio* (ράτσιο)· τοῦτο δῆλον ἐκ τῆς διττῆς γραφῆς· *nuncius*=*nuntius*. Δὲν ἐκφωνεῖται τσι, ἐὰν τὸ i εἶναι μα-

1) Ἡ ἐκφώνησις τοῦ c ὡς κ καὶ τσ εἶναι πρόβλημα ἱστορικόν· εἶναι γνωστὸν δ' ἐξ ἐπιγραφῶν καὶ μεταγραφῶν (μεταφράσεων) ἐκ τῆς ἐλληνικῆς εἰς τὴν λατινικὴν καὶ τὰνάπαλιν, ὅτι τὸ c καὶ τὸ k ἀντικαθιστῶσιν ἄλληλα· οὕτως οἱ Ἕλληνες γράφουσι Καῖσαρ, Κεντώρια, Κικέρων καὶ ὅχι Σαῖσαρ, Σεντώρια, Σισέρων, καὶ οἱ Λατίνοι γράφουσι διὰ τοῦ c λέξεις, αἱ ἐν τῇ ἐλληνικῇ γράφονται διὰ τοῦ K· *Cecrops*, *Cimon*, *cera*, *cithara*, *Cybele*, *cynus*.

κρόν ἢ προηγῆται t, s ἢ x, οἷον· Critias=Κριτίας, Miltiades=Μιλτιάδης. Παρβ. καὶ fetalis, ὃ ὁ Πλούταρχος (Καμ.λ. 18) φητιαλεῖς, (Νουμ. 19) φιτιαλεῖς, καὶ Διονύσιος ὁ Ἀλικ. (6, 39) φιτιάλεῖς λέγει.

6'. Ποσότης συλλαβῶν

§ 7. Πᾶσα συλλαβή, ὡς ἐν τῇ ἐλληνικῇ, εἶναι ἢ βραγεῖα (brevis) ἢ μακρά (longa). Πολλὰκις εἶναι ἀνάγκη διακρίσεως τούτων· διακρίνεται δὲ ἡ μὲν βραχεῖα διὰ τοῦ σημείου (·), ἡ δὲ μακρά διὰ τοῦ (—). Ἐκ τῶν δύο δὲ τούτων προέκυψεν ἡ κοινή (=) (communis).

Α'. Βραγεῖα μὲν εἶναι πᾶσα συλλαβὴ ἔχουσα βραχὺ φωνῆεν, οἷον· lēgo, cāput. Γενικῶς δὲ βραχὺ εἶναι πᾶν φωνῆεν πρὸ ἑτέρου φωνήεντος ἢ τοῦ h ἐν μέσῳ λέξεως· (vocalis ante vocalem brevis est), οἷον· prīor, audīo (ἀλλὰ audīre, audīvi), trāho, vēho. Ἐξαιρέσεις εἶναι·

α') Τὸ e ἐν τῇ γενικῇ καὶ δοτικῇ τῆς εἰς κλίσεως ἡ γουμένου, οἷον· spēcīei, diēi, οὐχὶ δὲ καὶ συσφώνου, οἷον· spēi, fidēi.

β') Τὸ i τῆς εἰς ἰους γενικῆς, οἷον· unīus, illīus, istīus.

Σημ. Παρὰ ποιηταῖς εὔρηται καὶ βραχὺ· alterīus, nullīus, ἀλλὰ πάντοτε alīus (ἐκ τοῦ aliius) καὶ solīus).

γ') Τὸ a καὶ e τῆς κλητικῆς τῶν εἰς aius καὶ eius ληγόντων κυρίων ὀνομάτων, οἷον· Gai, Pompēi.

δ') Τὸ i τοῦ fio, πλὴν ἐὰν ἔπῃται er· fīeri καὶ fīerem.

ε') Εἰς τὰς ἐλληνικὰς λέξεις διαμμένει μακρόν τὸ φωνῆεν ἢ ἡ δίφθογγος πρὸ φωνήεντος· āer, Menelāus, Machāon, Aenēas, Darēus. Μόνον παρὰ ποιηταῖς ἀπαντῶσιν ἐξαιρέσεις.

ς') Τὸ ā τῆς ἀρχαίας γεν. āi τῆς α' κλίσεως· aurāi.

Β'. Μακρά δὲ εἶναι ἡ συλλαβὴ ἢ ἔχουσα μακρόν φωνῆεν ἢ δίφθογγον, οἷον· vēr, caēdo. Μακρόν εἶναι τὸ ἐκ συγκοπῆς ἢ συναίρεσεως προκύπτον φωνῆεν· cōgo (coago), mālō (ὃ ἐκ τοῦ mag, ρίζης τοῦ magis καὶ volo), bōbus ἀντὶ bovis, tibīcen ἀντὶ tibiicen.

Σημ' α'. Φωνῆεν βραχὺ λέγεται θίσει· μακρόν (positione), ὅταν κεῖται πρὸ δύο συμφώνων διαιρουμένων εἰς δύο συλλαβὰς ἢ πρὸ τῶν διπλῶν x, z, καὶ πρὸ τοῦ j ἐν λέξει ἀπλῇ· men-sa, ob-sero, ar-bor, pax, major.

Σημ. β'. Ὅταν ἐντὸς τῆς αὐτῆς λέξεως ἄφωνον κεῖται πρὸ ἀμεταβόλου (l ἢ r), τὸ φωνῆεν διαμμένει βραχὺ (er, el, chl, gr, pr, pl, br, rb, fr, fl, tr, dr) ὡς· cerebrum, lugubris, arbitrer, cuples, poplus, volucris, integri, assecla, cochlea, quadrigae, millifluus, capra, tenebrae, superbus, bifrons. Παρὰ ποιηταῖς ὁμως δύναται νὰ λαμβάνηται ὅτε μὲν ὡς βραχὺ, ὅτε δὲ ὡς μακρόν (συλλαβὴ κοινὴ syllaba anceps)· mediocris, volūcris, integri.

Τὸ πρὸ τοῦ ns, nt καὶ gn φωνῆεν εἶναι μακρόν, τὸ δὲ πρὸ τοῦ nt βραχύ· īnsīgnis, infāns, infāntis.

Τὰ ἐν συνθέτῳ λέξει ἐπιφερόμενα δύο σύμφωνα ἀποτελοῦσι θέσιν μακρὰν τὴν προηγούμενην συλλαβὴν καὶ ἂν ταῦτα ἀνήκουσιν εἰς τὸ δεύτερον συνθετικόν μέρος· re-sio, re-spicio, ἀλλὰ re-sisto, re-cipio. Τοῦτο σπανίως γίνεται ἐν τέλει λέξεως.

γ'. Προσφδία.

§ 8. Περὶ προσφδίας σημειωτέον τὰ ἐξῆς·

α') Ἐπὶ μὲν τῆς παραληγούσης τονίζονται πάντοτε αἱ δυσύλλαβοι λέξεις καὶ αἱ πολυσύλλαβοι, αἱ ἔχουσαι τὴν παραλήγουσαν μακράν· le'go, doce're, ama're.

β') Ἐπὶ δὲ τῆς προπαραληγούσης τονίζονται αἱ πολυσύλλαβοι λέξεις, ὅταν ἡ παραλήγουσα εἶναι βραχεῖα· véritas, ho'mines, réfero.

γ') Ἡ λήγουσα δυσυλλάβου ἢ πολυσυλλάβου λέξεως οὐδέποτε τονίζεται.

δ') Τὰ ἐγκλιτικὰ μόρια que=τε, ne (ἐρωτηματικόν μόριον), ve=ἤ, προσαρτώμενα εἰς τὸ τέλος λέξεως καταβιβάζουσι τὸν τόνον εἰς τὴν λήγουσαν αὐτῆς, ὡς· hominésque (ho'mines), omnia'que (o'mnia), Musa'que (Mu'sa), audi'sne (au'dis). Ἐὰν δὲ διὰ προσαρτήσεως τοῦ que σχηματίζεται νέα λέξις, ὁ τονισμός ἀκολουθεῖ τὸν γενικὸν κανόνα, οἷον· i'taque=ὅθεν, ἐν ᾧ ita'que=καὶ οὕτω· u'bique=καὶ ὅπου, ubi'que=πανταχοῦ.

Σημ. Αἱ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς μετενεχθεῖσαι λέξεις φυλάττουσι μὲν τὴν ποσότητα τοῦ χρόνου, ὃν ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἔχουσιν, ἀλλὰ ὡς πρὸς τὴν προσφδίαν ὑπόκεινται εἰς τοὺς κανόνας τῆς λατινικῆς, διὸ καὶ μετατίθεται ὁ τόνος· Homē'rus Ὅμηρος, Agesilā'us Ἀγησίλαος, Demō'sthenes Δημοσθένης, Aene'as Αἰνείας, Thalī'a Θάλεια, lo'gicus λογικός, philoso'phia φιλοσοφία, Acade'mi'a, Io'nes, Aeto'les, Deme'ter.

δ'. Συλλαβισμός.

§ 9. Οἱ περὶ συλλαβισμού κανόνες ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ φυλάττονται οἱ αὐτοὶ καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ.

α') Σύμφωνον μεταξὺ δύο φωνηέντων συλλαβίζεται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος· le-gī-mus, scri-ba.

β') Δύο ἢ πλείονα σύμφωνα συλλαβίζονται μετὰ τοῦ ἐπομένου φωνήεντος, ἐὰν ἐκ τούτων ἄρχηται λατινικὴ τις λέξις· no-stros, magnus, sce-ptum, ca-ptum, ar-bi-trer, ce-re-brum, mel-li-fluus, as-se-cla, lo-cu-ples, ἀλλὰ om-nis, ip-se.

γ') Τὰ σύνθετα μετὰ προθέσεως χωρίζονται εἰς τὰ μέρη αὐτῶν, οἷον· ab-eo, ab-luo, abs-condo, ἀλλὰ po-tes καὶ ἄλλα.

ε'. Ὄρθογραφία.

10. Εἰς τὴν ὀρθογραφίαν παρὰ Λατίνοις παρατηροῦνται ποικιλίαι τινὲς κατὰ τοὺς διαφόρους χρόνους· οὕτω πολλαὶ λέξεις ἀπαντῶσι μετὰ διαφόρου ὀρθογραφίας·

nuntiata esse ἐν ψηφίσματι τοῦ 597 a. u. c. (παρὰ Gruter 499, 12), pronuntiatio ἐν ἀρχαίᾳ ἐπιγραφῇ (Grut. 510, 3).

annulus καὶ anulus	arctus καὶ artus	bucina καὶ buccina
arcesso » accesso	auctor » autor	caecus » cæcus
ceteri » caeteri	heres » haeres	pulcher » pulcer
cælum » caelum	idcirco » iccirco	saeculum » seculum
compsi » compi	litterae » literae	secius » setius
cendicio » condicio	litus » littus	nuntius » nnucius
gnarus » narus	gnavus » navus	sollers » solers
	aput » apud	loquutus » locutus.

Οὕτω καὶ benevolus καὶ benivulus, malevolus καὶ malivulus, beneficium » benificium, Vergilius » Virgilius, Cerealis » Cerialis. quotidie » cotidie. voster, vestri ἀρχ. vester, -stri· vorto ἀρχ. καὶ verito.

ς'. Στίξεις.

§ 11. Τὰ συνηθέστερα σημεῖα τῆς στίξεως εἶναι ταῦτα· ἡ τελεία στίγμα (punctum) (.), ἡ ὑποστίγμα (comma) (,) τὸ ἐρωτηματικὸν σημεῖον (signum interrogativum) (?), τὸ ἐπιφωνηματικὸν (signum exclamationis) (!), ἡ παρένθεσις (), εἶναι δὲ ἐν χρήσει, ὅπου καὶ ἐν τῇ ἐλληνικῇ τὴν ἄνω στίγμην (·) διαιροῦσιν οἱ Λατίνοι εἰς τὸ κῶλον (colon) (:) καὶ ἡμίκωλον (semicolon) (;), ἐξ ὧν τὸ μὲν κῶλον εἶναι ἐν χρήσει μετὰ πρὸς πρότασιν καὶ ἀποδόσιν τῆς περιόδου καὶ πρὸς λόγον ἄλλου τινὸς αὐτολεξεῖ ἀναφερομένου, τὸ δὲ ἡμίκωλον πρὸς διάκρισιν μεγάλων ἀτελῶν μερῶν περιόδου καὶ πρὸς διαστολὴν ἀντιθέτων.

Β'. ΦΘΟΓΓΟΛΟΓΙΑ*

§ 12. Τὰ γράμματα ἐν τε τῇ συνθέσει καὶ τῇ παραγωγῇ τῶν λέξεων, ὥς καὶ ἐν διαφόροις σχηματισμοῖς τῆς κλίσεως καὶ συζυγίας ὑπόκεινται:

(*) Τὸ περὶ φθογγολογίας κεφάλαιον βεβαιότατα δὲν εἶναι πρὸς διδασκαλίαν, ἀλλ' ἥτο ἀνάγκη νὰ προταθῇ ἐνταῦθα, ὅπως εὐκολώτερον νοῶνται αἱ μεταβολαὶ αἱ εἰς τὸν σχηματισμὸν τῶν ὀνομάτων καὶ ρημάτων καὶ εἰς τὴν σύνθεσιν καὶ παραγωγὴν αὐτῶν συμβαίνουσαι.

εἰς διαφόρους ἀλλοιώσεις ἢ μεταβολάς. Αἱ ἀλλοιώσεις δ' αὐταὶ ὑπὸκεινται εἰς διαφόρους νόμους. Τοὺς νόμους δὲ τούτους ἀνάγκη νὰ ἡξεύρηται. Διαιροῦνται δ' οὗτοι εἰς δύο, εἰς πάθη φωνηέντων καὶ εἰς πάθη συμφώνων.

α'. Πάθη φωνηέντων.

§ 13. Αἱ μεταβολαὶ τῶν φωνηέντων εἶναι τριῶν εἰδῶν·

1. Τροπή.
2. Ἑκτασις.
3. Συναίρεσις.

1. Τροπή.

§ 14. Τὰ πέντε φωνήεντα α, ε, ι, ο, υ σχηματίζουν εἶδος τι κλίμακος φωνητικῆς, ἣτις δεικνύει τὴν βαθμιαίαν ἐξασθένησιν τῶν φθόγγων ἢ φωνῶν· ἡ κλίμαξ αὕτη παρίσταται οὕτω·

Α
ε ο
Ι Υ

Μεταβάλλεται δ' ὁ ἀρχικὸς φθόγγος Α εἰς τὸν ι καὶ υ διερχόμενος διὰ τοῦ ε καὶ ο καὶ ἐνίοτε εἰς τὸν ι διερχόμενος διὰ τοῦ υ.

Τὰς μεταβολὰς ταύτας βλέπομεν εἰς τὴν σύνθεσιν καὶ παραγωγὴν τῶν λέξεων· ὡσαύτως καὶ εἰς διαφόρους μορφὰς τῆς αὐτῆς λέξεως καὶ μάλιστα εἰς τὰ παράγωγα· οὕτω τὸ ε τρέπεται εἰς ο·
tego toga, necem noceo, pendere pondus, sequi socius¹.
Οὕτω καὶ ἐν τισὶ συνθέτοις τοῦ se τὸ ε γίνεται ο·

socors (se-cors), sobrius (se-brius),

τὸ α γίνεται ο· pars partior, impertire portio.

§ 15. Γίνονται δὲ αἱ μεταβολαὶ μάλιστα εἰς τοὺς διαφόρους τύπους τῆς κλίσεως καὶ συζυγίας, οὕτω·

α') Εἰς τὰ ὀνόματα καὶ ἐπίθετα τὸ ι τοῦ θέματος μεταβάλλεται εἰς ε πρὸ τοῦ n, s, x, ps ἐν τέλει τῶν λέξεων·

γεν. tibicinis, ὀν. tibicēn	γεν. simplicis, ὀν. simplex
» nominis, » nomen	» praecipitis, » praeceps
» militis, » miles (miletis)	» principis, » princeps.

β') Εἰς τὰ ὀνόματα καὶ ἐπίθετα οὐδέτερα τὸ τοῦ θέματος ι ἐν τέλει τῆς λέξεως κείμενον ἀντικαθίσταται διὰ τοῦ ε εἰς τὴν ὀνομ., αἶπ,

1) Ἐν τῇ ἐλλ. τρέφω, ἐτρέφην, τέτραφα, τροφή, τραφερός.

καὶ κλητ. θέμα cubili-, cubilia cubile, θέμα mari-, maria mare, θέμα forti, fortia forte.

γ') Πλεῖστα ὀνόματα οὐδέτερα μεταβάλλουσι τὰ e, i, ο τοῦ θέματος ἐν τέλει τῆς λέξεως πρὸ τοῦ s ἢ t εἰς u ἐν τῇ ὀνομαστικῇ.

γεν. operis, ὄν. opus	γεν. nemoris, ὄν. nemus
» generis, » genus	» corporis, » corpus
» capitis, » caput	» eboris, » ebur.

Τοῦναντίον γίνεται εἰς τὸ ἄρσ. ὄνομα auceps, γεν. aucupis, τὸ u μεταβάλλεται εἰς e.

δ') Εἰς τὰ ρήματα μεταβάλλονται τὰ ā καὶ ē εἰς ī, τὸ ae εἰς ī ἐν τοῖς χρόνοις κατὰ τὸν ἀναδιπλασιασμόν ἢ ἐν τῇ συνθέσει.

cādo, παρκ. cē-cīdi	pango, παρκ. pe-pīgi	τέμω, σύνθ. redīno
caedo » ce-cīdi	tango, » te-tīgi	facio, » efficio
		quaero » inquirō

Ὡσαύτως καὶ εἰς τὰ οὐσιαστικά, καὶ ἐπίθετα ἐν συνθέσει.
facies super-ficies, aequus in-iquus, amicus in-imicus.

Σημ. α'. Τὸ a μεταβάλλεται οὐχὶ εἰς ī, ἀλλ' εἰς e πρὸ ἢ μετὰ τὸ r καὶ πρὸ δύο συμφώνων.

pario, παρκ. pe-peri	facio, σουπ. factum effectum
fallo, » fe-felli	jacio, » jactum ejectionum
gradior, σύνθ. e-gredior	arma, σύνθ. ἐπίθ. inermis
arceo, » co-erceo.	

Σημ. β'. Τὸ a καὶ e μεταβάλλονται εἰς u πρὸ τοῦ b μόνου ἢ ἐπομένου ἄλλου συμφώνου ἢ τοῦ γράμματος l.

salio, desilio, desultum	sepelio, sepultum
pellō, pepuli, pulsum	salsus, insulsus.
evellō, evelli, evulsum.	

Σημ. γ'. Ἡ δίφθογγος oi, ἐξ ἧς ἡ oe, μεταβάλλεται εἰς ū (κατὰ τὸν 6' αἰῶνα π. X. loidus, loedus, ludus) ἀπαντῶσι δ' ἔχοντα καὶ τὰς δύο τὰ: mœnia, prœna, prœnus (prœnire, prœnitus Κικ. πολ. 3, 9, Τουσκ. 1, 41. Μιλ. 13, 33, 35) καὶ munia, punire, punicus.

Σημ. δ'. Ἡ δίφθογγος au συχνὰ μεταβάλλεται εἰς τὸ φωνῆεν ο. Claudius=Claudius, lautus (ἐκ τοῦ lavo) lotus, plaudere ex-plodere καὶ ἐνίοτε εἰς u. claudere excludere.

ε') Εἰς τὴν συζυγίαν τὸ τελικόν ο τῆς ὀριστ. τοῦ ἐνεστώτος καὶ τοῦ μέλλοντος ἐναλλάσσεται μετὰ τοῦ i καὶ e. τὸ δὲ a μετὰ τοῦ e².

1) Ἐν τῇ ἑλληνικῇ. λύω, λύε-ις κτλ., λύσω, λύσε-ις. ἔλυσα, ἔλυσε. λέλυκα, λέλυκε κτλ.

2) Medius est quidam inter i et u sonus pinguius quam i, exilius quam u, sonum y graecae linguae videtur habere. (Quintilianus).

lego legis legit legimus legitis legunt
 amabo amabis amabit amabimus amabitis amabunt
 legam leges leget legemus legetis legent.

ε') Τὸ ἰ εἶναι ἀσθενέστερον τοῦ u, ἐξ οὗ συμβαίνει τὸ u νὰ ἐξασθενῇ εἰς i, δι' ὃ ἐν πολλοῖς ἀπαντᾷ διττὴ γραφὴ καὶ προφορὰ ἀρχαϊκῇ².

ἀρχαϊκὴ	κλασσικὴ	ἀρχαϊκὴ	κλασσικὴ
lubet	libet	facillumus	facillimus
aestumo	aestimo	maxumus	maximus
decumus	decimus	optumus	optimus κτλ.
manifestus	manifestus	lacruma	lacrima κτλ.

Οὕτως ἐκ τοῦ famulus familia, manus cominus, tenax continax.

Τὸ ο εἶναι ὡσαύτως ἐξασθενημένον εἰς u εἰς διαφόρους λέξεις¹.

volt	vult	hoc adhuc	servos	servus
volnus	vulnus		adulescens	adolescens.

Τούναντίον δὲ τὸ u προέκυψεν ἐκ τοῦ e ἐν τῷ γερονδίῳ καὶ τῷ παθητικῷ μέλλοντι τῆς μετοχῆς (γερονδίσῳ).

faciundi	faciendi	capiundus	capiendus.
----------	----------	-----------	------------

2. Ἑκτασις.

§ 16. Τὰ φωνήεντα οὐ μόνον ἐξασθενοῦσιν, ἀλλὰ καὶ δύνανται ἐπίσης νὰ ἐνισχύωνται. Γίνεται δὲ ἡ ἐνίσχυσις αὕτη δι' ἐκτάσεως, ἥτοι μεταβολῆς τοῦ βραχέος φωνήεντος εἰς μακρόν, ἡ διὰ προσθήκης γραμμῶν ἐνρίνων. Σημειωτέον δ' ὅτι ὁ μᾶλλον πρωτότυπος τύπος, ὁ πλησιέστερος πρὸς τὴν ρίζαν, εἶναι πάντοτε ὁ ἔχων φωνὴν βραχύ.

α') Γίνεται δ' ἡ ἑκτασις εἰς τὸν σχηματισμὸν λέξεων παραγομένων ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζης².

dūcem	dūco	pāciscor	pācen
fāteor	fātum	rēgo	rēgum rēgius
fīdem	fīdo	vōcare	vōcem
vīdeo	vīdi	lūcerna	lūceo κτλ.

εἴτε ἐν τοῖς διαφόροις τύποις τῆς συζυγίας ἐν τῷ pōsui pōno (ἀντὶ posno, ὃ ἐκ τοῦ po-sino) ἡ ἑκτασις προέκυψε διὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ s, fugio fūgi (ἀντὶ fefugi) lēgo lēgi (ἀντὶ lelegi) κτλ.

β') Διὰ προσθήκης ἐνρίνων³

1) Πρβλ. λύκος, λατ. lupos, ὃ μετεβλήθη εἰς lupus.

2) ποιή-σω ποιέω, ζηλώ-σω ζηλώω· ποιμήν· ποιμένος· καὶ εἰς δίφθογγον· λείπω, λέ-λοιπα, ἔλιπον· φεύγω, ἔφευγον, ἔφυγον.

3) λαμβ-άνω ἔλαβ-ον, λαμβ-άνω ἔλαθ-ον,

fiāgor frango (θ. frag-) jūgum jungo reliquus relinquo
tango (θ. tag-) tac-tus κτλ.
pango (θ. pac-, pac-n-o, pag-no) pactus.

3. Συναίρεσις.

§ 17. Ἡ συναίρεσις τῶν φωνηέντων εἶναι συνήθης καὶ ἐν τῇ λατινικῇ· οὕτω dei dii dī, de-ago dēgo, amavisti amasti, ἔνθα μετὰ τὴν συγκοπὴν τοῦ v ἐγένετο συναίρεσις τοῦ a καὶ i·

Ἡ συναίρεσις ἐν τῇ λατινικῇ γίνεται κατὰ τοὺς ἐπομένους κανόνας·

α') Ἐὰν τὰ φωνήεντα εἶναι τῆς αὐτῆς φύσεως, ἀποτελοῦσι φωνῆεν μακρόν· ēē=ē· monē ēre monēre, mone-e monē, diee diē¹.

β') Ἐὰν τὰ φωνήεντα εἶναι διαφόρου φύσεως ἐπικρατεῖ εἰς τὴν συναίρεσιν ὁ φθόγγος τοῦ ἰσχυροτέρου².

ama(v)eram	amāram	noveram	noeram	nōram
ama-is	amās	manuis	γεν. ἐνικ. manūs	
amao	amō	manues	ὀνομ. πλ. manūs	
filie	filī	ingenii	ingenī	
audie audī, audiebam audībam,	mone-is	monēs.		

Σημείωσαι ἐκ τοῦ providens prudens.

Σημ. Τὸ ies συναίρεται εἰς is εἰς τὴν αἰτ. πληθ. τῶν τῆς γ' κλίσεως ὀνομάτων καὶ ἐπιθέτων τῶν ἐχόντων τὴν γεν. πλ. εἰς ium· omnis, avis ἐκ τοῦ omnies, avies, ἀλλὰ καὶ omnes καὶ aves· οὕτω tres καὶ tris.

β'. Πάθον συμφώνων.

§ 18. Αἱ μεταβολαὶ τῶν συμφώνων γίνονται κατὰ τρεῖς τρόπους·

1. Τροπὴ τῶν συμφώνων εἴτε μεταξὺ αὐτῶν εἴτε μεταξὺ φωνηέντων.
2. Ἀφομοίωσις.
3. Ἐναλλαγή.

1. Τροπὴ συμφώνων.

§ 19. Τρέπεται ἢ μεταβάλλεται

α') Τὸ j εἰς i³

fluvjorum	fluviorum (Βιργ.)	omnija	omnia (Βιργ.)
tenunjore	tenuniore (Στάτ.)	arjete	ariete (Βιργ.)

1) Εἰς τὴν ἑλλ. τὸ ee=ei· φίλεε φίλει·

2) Ἐν τῇ ἑλληνικῇ· τίμαε τιμα, τιμάεις τιμά, τιμάομεν τιμῶμεν, πόρτι-ες πόρτις· τὸ oe=ou· ἐδήλοε ἐδήλου.

3) φιλῶν φιλίων.

ἐπίσης καὶ j ἀπαντᾷ ἀντὶ i· οὕτω λέγεται

Julus καὶ Iulus ejus ἀντὶ eius ἀνταποκρινόμενον εἰς τὸ illius
pejus » peius » » melius
et jam » » etiam κλ.

β') τὸ v εἰς u· Tenvia Tenuia (Βιργ.) Tenvem Tenuem (Λουκρ.)
genva genua »

γ') Ἐπίσης καὶ u ἀπαντᾷ ἀντὶ v· dissolūantur (Ὀβιδ.), siluae (§ 3, β'). Ἡ συγγένεια αὕτη τοῦ u καὶ v ἐξηγεῖ τὴν ταυτότητα τῶν τύπων ἐν τοῖς ἐξῆς, ἔνθα τὸ u πρὸ φωνήεντος εἶναι v

avis auceps, navita nauta, providens καὶ prudens.

Ἡ ρίζα εἶναι ἡ αὕτη, ἀλλὰ τὸ v πρὸ τοῦ συμφώνου μεταβάλλεται εἰς u.

Τοῦτ' αὐτὸ παρκατηρεῖται καὶ εἰς τὰ δύο χαρακτηριστικὰ τῶν παρακειμένων uī ἢ vī· monui, flevi, καὶ εἰς τὰς μεταβολὰς τοῦ v εἰς u εἰς τὸν σχηματισμὸν ρημάτων τινῶν·

solvo solutum, volvo volutum κλ.

Σημειῶσαι τὰ· fides, foidus (foedus) — cludere, claustrum, clostrum κλ.

γ') Τὸ b μεταβάλλεται εἰς u πρὸ τοῦ f· aufero ἀντὶ abfero
aufugio » abfugio,

ἀλλὰ afore καὶ abfore καὶ abfui.

δ') Ἐναλλάσσεται τὸ v εἰς b¹ εἰς τὰς δύο ταύτας λέξεις ἐκ τοῦ duo.
bellum, ὃ εἶναι ἀντὶ duellum, dvellum (τὸ d ἀρχικὸν ἀποβάλλεται)
bis » duis, dvis »

ε') Τὸ d ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ j ἀντικαταστήσαντος τὸ i, ὡς πρὸ τοῦ

1) Τὸ v ἀνταποκρίνεται εἰς τὸ δίγαμμα κατὰ τε τὴν ἀρχὴν καὶ τὸν φθόγγον (Πρισκ. 1, 4, 20, Κουντιλ. 1, 4, 7. 12, 10, 29), σφίζεται δὲ ἐν τῇ γραφῇ ὡς δίγαμμα ἐν λέξεσιν ἐκ τῆς ἑλληνικῆς μετενεχθείσαις· Archivus=Ἀρχαῖος, archivum=ἀρχεῖον, olivum=ἐλαιον καὶ ἐν τῇ προφορᾷ· ἐκ τούτου τὸ siluae (Ὀρατ.) καὶ solūit προφέρονται silvae, solvit. Ὁ Διονύσιος Ἀλικ. 1, 20 λέγει ὅτι τὸ δίγαμμα προὔφερετο ὡς ου (συλλαβὴ ου ἐνὶ στοιχείῳ γραφομένη)· ἐκ τούτου βέβαια καὶ τὰ faveo=fautus κλ. Ὡς δίγαμμα ἐξέπεσεν ἐν μέσῳ λέξεως· Gnaius καὶ Gnavius, boum καὶ bovum, aetas καὶ avitas. Κατὰ τὸν III αἰῶνα μ. Χ. καὶ βραδύτερον ἀπαντᾷ εἰς ἐπιγραφὰς ἐναλλασσόμενον μὲ τὸ b· suavis=suavis, bitalis=vitalis, licevit=licebit. Τὸ φαινόμενον τοῦτο ἐξηγεῖται διὰ τῆς ἐπιδράσεως τῆς ἑλληνικῆς. Ἀπαντᾷ δ' ἐπὶ τὸ λατινικὸν v, ἀποδιδόμενον διὰ τοῦ ου· Vergilius=Οὐεργίλιος. Τὸ ἐπόμενον χωρίον τοῦ Κικέρωνος δεικνύει ὅτι τὸ cauneas ἐκφωνεῖται cavneas· «Quum M. Crassus exercitum Brundisii imponeret, quidam in portu caricas vendens cavneas clamitabat. Dicamus, si placeat, monitum ab eo Crassum caveret ne ireret» (de divinat. L. II). Ὅτε ὁ Κράσος μετεβίβαζε τὸν στρατὸν ἐν Βρενδησίῳ πωλῶν τις εἰς τὴν θύραν σῦκα τῆς Καυνίας (cauneas, ἐνν. ficus) ἐφώνει cavneas. Ἀς εἴπωμεν, εἰ θέλετε, ὅτι μετετράπη ὑπὸ τοῦ Κράσσου εἰς cavneas (=cave ne eas) ἵνα μὴ ἐξέλθῃ τις ἐκεῖθεν,

ν ἀντικαταστήσαντος τὸ u¹. Οὕτως ἐκ τῆς ρίζ. Di, Diespiter προέκυψε
Jupiter ἀντὶ Djus pater, (Dius pater)
Jovis » Djovis, (Diovis).

ς') Τὸ οὐρανισκόφωνον g, c, h, qu καὶ v πρὸ τοῦ s ἐνούμενον μετ'
αὐτοῦ τρέπεται εἰς διπλοῦν, εἰς x.

dixi παρκ. ἀντὶ dic-si, traxi παρκ. ἀντὶ trah-si
coxi » » coqu-si rex ὄνομ. » reg-s, reg-is.
vixi » » viv-si, fluxi (fluvius) flu(v)o (§ 20, α').

Σημ. Τὸ χειλέφωνον (b, p) πρὸ τοῦ s οὐδεμίαν μεταβολὴν πάσχει·
trab-s ὄνομ., γεν. trab-is — dap-s ὄνομ., γεν. dap-is.

ζ') Τὰ ὑγρά l καὶ r ἐναλλάσσονται ἐντὸς τῶν λέξεων τῶν ἐκ τῆς αὐτῆς
ρίζης ἐσχηματισμένων·

vorare (ἀντὶ gvorare, ἀντὶ gvolare) καὶ gula.

Ἐκ τῆς ἐνναλλαγῆς ταύτης τοῦ l καὶ r προέκυψαν αἱ δύο καταλήξεις
alis καὶ aris· ἡ μὲν alis τίθεται ὅταν ἡ προηγουμένη συλλαβὴ ἔχῃ r,
ἡ δὲ aris, ὅταν ἔχῃ l·

corporalis muralis familiaris solaris
liberalis virginalis singularis stellaris.

η') Μεταξὺ δύο φωνηέντων ἡ μὲν ἀρχαία λατινικὴ γλῶσσα προκρίνει
τὸ s, ἡ δὲ κλασσικὴ r².

ἀρχαϊκῇ Lasēs κλασ. Lares ἀρχαϊκῇ robose κλασ. robore
» arbosem » arborem » pignosa » pignora κλ.

Σημ. Οὕτως ἐξηγεῖται τὸ s τὸ διασωθὲν εἰς τὰ arbos, robustus, pignus κτλ.

Ὡσαύτως ἐκ τῶν ὀνομαστικῶν³ aes, flos, jus, genus εἶναι αἱ γενικαί· aeris,
floris, juris, generis, εἰς δὲ τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν aesis, flosis, juis, genesis. Τὸ
vas, os φυλάττουσι τὸ s εἰς τὰς διαφόρους πτώσεις vasa, osa κτλ.

Ὡσαύτως λέγεται· ustus, gestus, moestus, questus τῶν ρημάτων urere,
gerere, moerere, querere. Ἀλλὰ quaeso καὶ quaero.

Τὸ s ἐν γένει ἐναλλάσσεται μετὰ τοῦ r ἐν τοῖς ἀρχαιοτέροις χρό-
νοις, φυλάττεται ὅμως παρὰ κλασσικοῖς, ὅταν δὲν κεῖται μεταξὺ δύο φω-
νηέντων· Papisius ἀντὶ Papirius, Valesius ἀντὶ Valerius.

1) Ἐν τῇ ἑλληνικῇ τρέπεται εἰς ζ· Διέος-Ζεὺς.

2) Ὁ ροτακισμὸς οὗτος ἦτο ἴδιος εἰς τὴν λατινικὴν· ara ἀντὶ asa. (Ὡσαύτως εἰς τὴν
γεν. πληθ. arum ἀντὶ asum, ὃ εἰς τὴν ὀσκιζὴν ἀπαντᾷ azum. Ἐνθα δὲ τὸ s μετὰ
δύο φωνηέντων εἶχεν ἰσχυρόν ἀντικαθίστατο διὰ ss· οὕτω ὁ Κουιντιλιανὸς (1, 7, 20)
μαρτυρεῖ ὅτι ὁ Κικέρων καὶ ὁ Βιργίλιος ἔγραφον cassus, caussae, divissiones.

3) Ἐκ τῶν δύο ss ἀπεβλήθη τὸ ἐν καὶ ἐγένετο ἀναπληρωτικὴ ἔκτασις· arbos-s ar-
bos, γεν. arboris· Ceres=Ceres-s, γεν. Cereris.

Καὶ εἰς τὸ τέλος τῶν λέξεων ἐναλλάσσεται συχνὰ τὸ s εἰς r· οὕτως ἀντὶ labos, arbos, honos, melios (ἀρχαῖα.) ἀπαντᾷ καὶ labor, arbor, honor, melior¹, ἀλλὰ μόνον mos καὶ εἰς τὰ οὐδ. decus, corpus κτλ.

Μεταβάλλεται τὸ s εἰς r καὶ πρὸ ἐνὸς συμφώνου· diusnus ἀντὶ Minerva (ὃ ἐκ τῆς ρίζης μένος, λατ. mens), casmen, diurnus λέγεται Minerva, carmen.

θ') Εἰς τὴν κλασσικὴν ἐποχὴν ἐναλλάσσεται τὸ t εἰς c εἰς τὴν κατάληξιν cio· τὸ contio (ἀντὶ com-itio, ἐκ τῆς cum καὶ ire) ἐγένετο concio, conditio ἀντὶ condicio (ἐκ τῆς cum καὶ dicere).

Σημ. Τὸ ti καὶ ci ἀπὸ τοῦ II αἰῶνος μ. Χ. ἐνίοτε συγγέονται· contio φαίνεται ὀρθότερον τοῦ concio· γράφεται ὅμως dicio, condicio, ἀλλὰ etiam, nuntius, infitior, fetialis, setius (καὶ ὅχι secius).

2. Ἀφομοιώσεις.

§ 20. Α') "Όταν συμπέσωσι δύο σύμφωνα, παρέχοντα δυσκολίαν εἰς τὴν προφορὰν τὸ πρῶτον ἀφομοιοῦται ἐν γένει πρὸς τὸ δεύτερον², ἀλλ' ἢ ὀρθογραφία εἶναι λίαν ἰδιότροπος εἰς τὴν τήρησιν τούτου. Οὕτω

α') Εἰς τὰ σύνθετα τῆς ad μετὰ τοῦ fero·

at-tero	ἀντὶ ad-tero	} τὸ ὀδοντόφωνον d ἀφομοιώθη εἰς f, t, l.
af-fui	» ad-fui	
al-latum	» ad-latum	

᾽Ωσαύτως accido	ἀντὶ adcido	appello ἀντὶ adpello
acquiesco	» adquiesco	arripio » adripio
aggero	» adgero	assumo » adsumo
alloquor	» adloquor	attollo » adtollo

Σημ. Τὸ ὀδοντόφωνον τοῦτο d δὲν ἀφομοιοῦται πρὸ τοῦ j, m, n·

adjudico, adjungo — administro, admitto — adveho, advenio.

Τὸ d φυλάττεται ἢ ἀφομοιοῦται πρὸ τοῦ n καὶ g· οὕτως ἀπαντᾷ· adnecto καὶ annecto, quidquam καὶ quicquam κτλ., hocce ἀντὶ hod-ce.

1) Εἰς τὴν ἑλληνικὴν φυλάττεται, ἐν τῇ ὀνομ., γένος, ἀλλ' ἀποβάλλεται ἀπὸ τῆς γεν. (γένεσος) γένεος γένους. Τὸ s μετεβλήθη εἰς r καὶ εἰς τὴν κατάληξιν τῶν παθητικῶν ρημάτων· τὸ r τοῦτο εἶναι ἡ ἀντανακλωμένη ἀντωνυμία se (amo-se amo-s, ἐξ οὗ τὸ amo-r)· φυλάττεται τὸ s εἰς τὴν ὁμηρικὴν καὶ ὁσικὴν.

2) ὑποβάλλω (ὑποβάλλω), κάππεσεν (κατ(ε)πεσεν), συλλαμβάνω (σύν-λαμβάνω), συμμετέχω (σύν-μετέχω), συρράπτω (σύν-ράπτω).

Τὸ d φυλάττεται ἢ ἀποβάλλεται πρὸ τοῦ s· adsto καὶ asto, adspicio καὶ aspicio κτλ.

Σημείωσαι mesidies ἀντὶ medidies.

Σημ. Καὶ εἰς τοὺς τύπους τῶν ὀνομάτων καὶ συζυγιῶν ἀποβάλλεται ἢ ἀφομοιοῦται τὸ ὀδοντόφωνον·

divisi ἀντὶ divid-si	misi ἀντὶ mit-si
missum » mit-sum,	cessi » ced-si
passus » pat-sus τοῦ pat-ior	aetas » aetat-s, γεν. aetat-is
lapis » lapid-s, γεν. lapidis.	mons » mont-s, » mont-is.

Ἐπίσης τὸ b πρὸ τοῦ c, f, g, m, p· succedo καὶ succedo, suffero καὶ subfero, summitto καὶ submitto, suppleo καὶ subpolo.

γ') Τὸ ὀδοντόφωνον t ἀφομοιοῦται εἰς τὸ parricida ἀντὶ patricida.

δ') Τὸ s πρὸ τοῦ f ἀφομοιοῦται· differo (dis-f.), difficio, difficilis.

§ 21. Σημειωτέα ἔτι διὰ τὴν ἀφομοίωσιν·

α') Τὸ χειλέοφωνον h·

offero ἀντὶ obfero,	occurro ἀντὶ obcurro
oggero » obgero,	surripio » subripio
jussi, jussum » jupsi, jubsum (ἐκ τοῦ jubeo).	

Σημ. ἀπαντῶσι καὶ τὰ obfero, adicio, obcurro.

β') Τὸ διπλοῦν x (ὃ σύγκειται ἐκ τοῦ gs, cs)· effodio ἀντὶ exfodio.

γ') Τὰ σύμφωνα m καὶ n· pressi ἀντὶ premsi (ἐκ τοῦ premo)
ecce » ence.

δ') Τὸ r πρὸ τοῦ l· intelligo ἀντὶ interlego.

Σημείωσαι gero, παρκ. gessi, καὶ τὰ ὑποκοριστικὰ vinum, vil-lum, liber libellus, ager agellus.

§ 22. Β'. Ἡ ἀφομοίωσις γίνεται ἐνίοτε, ἀλλὰ σπανιώτερον τοῦ δευ-τέρου συμφώνου ἀφομοιουμένου εἰς τὸ πρῶτον¹.

fallo εἶναι ἀντὶ faljo (τύποι πρωτότ. ἀνταποκρινόμενοι εἰς τὸ ἑλλ. σφάλλω, ὃ εἶναι ἐκ τοῦ σφάλω).

pulcherrimus ἀντὶ pulcher-timus (τύποι προκύφαντες ἐκ τῆς ρίζης pulcher, facillimus » facil-timus (facil(i) καὶ τῆς καταλήξ. τοῦ ὑπερθ. timus)

vellem » vel-sem.

§ 23. Ἐνίοτε ἡ ἀφομοίωσις δὲν εἶναι πλήρης· ὑπάρχει ἀπλῆ σύμ-πονοια τῶν φθόγγων· οὕτω·

α') Τὰ οὐρανισκόφωνα (ὡς τὸ q) καὶ τὰ ὀδοντόφωνα πρὸ τοῦ s καὶ t μεταβάλλονται εἰς ὁρόπνοα· lego σουπῖν. lectum, καὶ ago actum.

1) ἄλλος (ἄλλος), στέλλω (στέλλω).—turris=τύρσις, πυρσός, porro, πόρρω, πόρσω.

nubo	ἔχει παρκ.	nupsi,	σουπίνον	nuptum
scribo	»	scripsi,	»	scriptum
veho	»	vexi (vecs)	»	vectum
coquo	»	coxi (coqu-si)	»	coctum
vivo	»	vixi (vic-si)	»	victum.

“Όταν τὸ bs φυλάττεται ἐν τῇ γραφῇ, ἔχει τὸν ἦχον τοῦ ps. Οὕτω τὸ urbs=urps (ἀπαντᾷ urps ἔτι ἐν χειρογράφῳ τοῦ Κικέρωνος de rep. II, 5, 10) καὶ trabs=traps, Arabs=Araps.

Σημείωσαι: τὰ σύνθετα obsonium καὶ opsonium, obtundo καὶ optundo.

Σημείωσαι καὶ τὰ fluo (flugvo) fluxi, fluctum, struo (strugvo) struxi, strutum, fruor (frugvor) fructus.

β') Τὰ οὐρανισκόφωνα μεταβάλλονται τὸναντίον ἀπὸ τοῦ ισχυροτέρου εἰς τὸ ἀσθενέστερον μεταξὺ δύο φωνηέντων καὶ πρὸ τοῦ l καὶ m.
negotium ἀντὶ nec-otium negligo ἀντὶ nec-ligo (nec lego).
segmentum (ἐκ τῆς αὐτῆς ρ. τοῦ ῥήμ. seco καὶ τῆς καταλ. mentum, sec-mentum).

γ') Τὰ ὀδοντόφωνα μεταβάλλονται εἰς m πρὸ τοῦ n.
scamnum (ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζης τοῦ scabellum) ἀντὶ scabnum
somnus (» » » » » sopor) » sop-nus
Samnium (» » » » » Sabini) » Sabnium.

Τὸ m πρὸ τοῦ d μεταβάλλεται εἰς n eorundem, quendam,
Τὸ d πρὸ τοῦ que εἰς c quicquid.

δ') Τὸ n μεταβάλλεται εἰς m πρὸ ὀδοντοφώνου καὶ m¹.
imprimo, immergo ἀντὶ in-premo, in-mergo.

3. Ἐναλλαγή.

§ 24. Εἶδομεν ὅτι αἱ κατὰλήξεις alis καὶ aris τίθενται, ὅταν ἡ προηγούμενη συλλαβὴ ἔχῃ r ἢ l· ὅταν δὲ δύο ὀδοντόφωνα συμπέσωσι, τὸ πρῶτον τρέπεται εἰς s².

claustrum ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζ. τοῦ claudio ἀντὶ claudtrum
equester » » equitem » equitter, equetter
pedester » » peditem » peditter, pedetter
rostrum » » rodere » rodtrum.

γ'. Μετάθεσις.

§ 25. Φωνῆεν καὶ σύμφωνον μετατίθενται, ἥτοι μεταβάλλουσι θέσιν εἰς

1) ἔμπειρος (ἐν-πεῖρα), συμφέρω (σύν-φέρω).

2) ἄσ-τεος (ἀντὶ ἄδ-τεος) ἐκ τοῦ ἄδω· ἀνυσ-τός (ἀντὶ ἀνυτ-τός) ἐκ τοῦ ἀνύτ-ω.

τὸν σχηματισμὸν τῶν λέξεων, ὡς εἰς τὴν κλίσιν ἢ τὴν συζυγίαν. Ἡ με-
τάθεσις γίνεται μάλιστα εἰς τὰ ὑγρά¹.

ἐκ τῆς ρ. τοῦ salubris (θηλ.) προῆλθε τὸ saluber (ἀρσ.), salubre (οὐδ.)
tres, tria ἐπίθ. terni sprevi, spretum ἐνεστ. sperno
crevi, cretum ἐνεστ. cerno κρίνω exterus τὸ ὑπερθ. extremus
stravi, stratum » sterno superus » supremus
nervus=νεῦρον. dulcis ἀντι dlvcis (γλυκύς).

δ'. Ἀποβολὴ ἢ προσθήκη γραμμάτων.

1' Ἀποβολὴ συμφώνων.

§ 26. Ἡ ταχύτης τῆς προφορᾶς γίνεται πολλάκις ἀφορμὴ τῆς ἀποβο-
λῆς γράμματος εἴτε ἐν ἀρχῇ εἴτε ἐν τῷ μέσῳ εἴτε ἐν τέλει λέξεως.

1. Οὕτω ἀποβάλλονται ἐν ἀρχῇ

α') Τὰ ὀδοντόφωνα· Jupiter ἀντι Djupiter (§ 7).

latum (σουπ. τοῦ fero) ἀντι tlatum, ὃ εἶναι
ἐκ τῆς αὐτῆς ρ. τοῦ tollo καὶ τῆς ἑλλ. (τλάω), τλήμι.

β') Τὰ οὐρανισκόφωνα·

ubi εἶναι ἀντι cubi (ἀπαντᾷ τὸ c εἰς τὰ σύνθετα

unde » cunbe) ali, cubo, alicunde.

uter » euter εἰς τὴν ἑλλ. κότερος. πότερος.

laus » claus εἶναι τῆς αὐτῆς ρ. τοῦ inclutus καὶ κλύω.
ἀλλὰ

nascor, natus » gnascor, gnatus (agnatus, cognatus).

nosco » gnosco, notus (ἀπαντᾷ τὸ g εἰς τὸ agnosco,

navus » gnavus. [πρβ. γνωτός, ἔγνω, γνώμη]. [ignosco].

2. Ἀποβάλλεται ἐκ τοῦ μέσου τῶν λέξεων τὸ ἐν τῶν ὁμοίων συμ-
φώνων, ἐὰν ἀκολουθῇ ἄλλο σύμφωνον, οὐχὶ ἐὰν τὸ μὲν δεύτερον εἶναι ὑ-
γρόν, τὸ δὲ πρῶτον ἄφωρον· approbo, supplex, ἀλλὰ forsitam καὶ
ὄχι fors-sit-am· falsum καὶ ὄχι fa~~l~~-sum (ἐκ τοῦ fallo), censum
καὶ ὄχι censsum (ἐκ τοῦ censeo) κτλ.

Ἀποβάλλονται δὲ συνήθως

α') Τὰ οὐρανισκόφωνα καὶ τὸ x (gs, cs)·

vānus, ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζης τοῦ vācuus εἶναι ἀντι vacuus

misceo, » » μίγνυμι » mic-sceo

1) θράσος-θάρσος, θρώσχω-ἔθορον, βάλλω-βέβληκα, τείνω ἀντι τε-νίω, δότεира ἀντι δοτέриа.

disco, (παρκ. didici) εἶναι ἀντὶ dic-sco (ὡς διδάσκω ἀντὶ διδάσκω)
 vīvo, παρκ. vixi, σουπ. victum εἶναι ἀντὶ vievo
 nīvis (γεν. τοῦ nix) » (nig-vis) nic-vis
 exāmen » ex-agmen
 pīnus, ἐκ τῆς αὐτῆς ρ. τοῦ pix, picis, piceus ἀντὶ picnus
 major, » » magnus, mag- mag-jor, major

᾽Ωσαύτως

nēmo ἀντὶ ne-homo, nehemo, remus ἀντὶ retmus (ἑρετμός)
 lumen (luna) ἀντὶ lucmen (luceo), sēdecim » sex-decim
 flamen » flag-men (flagrare), lamentum ἀντὶ clamentum (ἐκ
 τοῦ clamo)

jumentum ἀντὶ jug-mentum (iugum, iungo)¹
 seni ἀντὶ sexni sēmentris ἀντὶ sex-mestris
 dēni » decni tēla, » tex-la.

Σημειώτεον ὅτι αἱ συλλαβαί, ὧν τὸ τελικὸν σύμφωνον ἀποβάλλεται,
 ἐκτείνονται, πλὴν τοῦ nīvis.

Σημ. Ἡ ἀποβολὴ τοῦ συμφώνου ἐξηγεῖται διὰ τῆς ἐξασθενήσεως τῆς προφορᾶς των.
 nemo ἀντὶ ne-hemo, praebere ἀντὶ praec-habere, debeo=de-habeo, vicissimus
 =vicensimus. Ἀπαντῶσι nihil καὶ nil, mihi καὶ mi, cohors καὶ cors, vehemens
 καὶ veemens (veh vemens παρὰ Κατούλ. σπάνιον). Ahala καὶ Aha (ἀπὸ Κικέρ.).

β') Τὰ σύμφωνα m καὶ n μετὰ ζυ δύο φωνηέντων.

circuitus εἶναι ἀντὶ circumitus (ἐκ τοῦ circumīre)

veneo » venumeo

animadverto » animum adverto

cogo, coactus » conago, conactus (ἀντὶ cum-ago).

᾽Ωσαύτως coortus cohortus, coarguo καὶ reiicio (ἀντὶ rejicio).

᾽Ωσαύτως καὶ ἐν τέλει λέξεως εἰς τὸ εἰς on θέμα· ordo θέμ. ordon,
 virgo θέμ. virgon (πρὸς § 54, σημ. γ').

γ') Τὸ σύμφωνον n πρὸ τοῦ gn ἐν συνθέσει.

cognosco εἶναι ἀντὶ cognosco ignarus εἶναι ἀντὶ ingnarus
 ignavus » ingnavus.

δ') Τὸ σύμφωνον n εἰς τὰς συλλαβάς ans καὶ ens, δι' ὃ ἀναγινώσκει-
 ται παρὰ τῷ Πλαύτῳ praegnas fuit ἀντὶ praegnans. Οὕτω καὶ
 animas ἀντὶ animans, dormies ἀντὶ dormiens πολὺ συχνὰ ἐν ἐπι-
 γραφαῖς καὶ ἐν χειρογράφοις.

1) Παραδείγματα τοιαύτης ἀποβολῆς διέσωσε καὶ ἡ γαλλικὴ· aout (=augustus),
 maitre (magister), reine (regina).

ε') Τὰ ὀδοντόφωνα πρὸ τοῦ s¹
 laus, γεν. laudis ἀντὶ laud-s den-s, γεν. dentis ἀντὶ dent-s
 pēs, » pēdis » ped-s suasi (παρκ. τοῦ suadeo) » suadsi
 astare » adstare misi (» » mitto) » mitsi.

ς') Τὸ ν μεταξὺ δύο φωνηέντων ἢ πρὸ συμφώνου.
 petivi ἀντὶ petii παρκ. motum ἀντὶ movtum (moveo)
 amavisti » amasti » momentum » mov(i)mentum.

ζ') Τὸ s πρὸ συμφώνου.
 camēna ἀντὶ casmena dijudico ἀντὶ disjudico
 pono » posno (παρκ. posui) dispergo » disspergo
 iudex » iudex (qui jus dicit) trado » transdo
 idem » isdem traduco » transduco
 tranjicio » transjicio } τοῦ ns
 'Αλλὰ τὸ s φυλάττεται πρὸ τοῦ t· distraho, distribuo κτλ.

§ 27. 'Αποβάλλονται ἀπὸ τοῦ τέλους τῶν λέξεων.

α') Τὰ ὀδοντόφωνα²
 ἀπὸ τῆς ἀφαιρ. τοῦ ἐνικοῦ·
 rōsā ἀντὶ rosad (ἀρχαϊκῶς)
 domino » dominod »
 eis τὰ eis e ἐπιρρήματα· optumē ἀντὶ optumed ἀρχαϊκ.
 eis τὰς προστακτικὰς· esto » estod »³
 eis τὴν ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τοῦ ἐνι-lac » lact
 κοῦ οὐδ. τῶν ὀνομάτων /cor » cord

β') Ἐκ τῶν δύο ὁμοίων συμφώνων τὸ δεύτερον ἀποβάλλεται.
 fel εἶναι ἀντὶ fell (γεν. fellis), far εἶναι ἀντὶ farr (γεν. farris).
 Πρὸβλ. καὶ τὸ honos ἀντὶ honos-s (γεν. honos(er)is).

γ') Τὸ s ἢ ὀλόκληρος συλλαβή· ἐνίοτε μεταβαλλομένου τοῦ τελικοῦ φωνήεντος⁴.

parricida ἀντὶ parricidas δι' ὄνομ. loquere ἀντὶ loqueris.
 ipse » ipso [τοῦ ἐνικ. delectare » delectaris
 mage » magis videbare » videbaris κτλ.

Σημ. 'Επὶ 'Εννίου τὸ s ἀπεβάλλετο συχνότατα πρὸ συμφώνου· omnibu' princeps—
 catus Aeliu' Sextus—Vita illa dignu' locoque.

1) κόρυς ἀντὶ κόρυς-σι, γεν. κόρυθος· δαίμων ἀντὶ δαίμων-σι.

2) Πράγμα, πράγματ-ος ἀντὶ πραγματ.

3) facitud μοναδικὸν παράδειγμα ἀρχαίου τύπου

4) Τὸ s ἀποβάλλεται καὶ ἐν τῇ ἐλληνικῇ· ρήτωρ-ς, ρήτωρ, πατερ-ς πατήρ καὶ ἄλλα γράμματα· γάλακτ-ος γάλα.

2. Ἀποβολή φωνηέντων.

§ 28. Φωνήεντά τινα δύνανται νὰ ἀποβάλλωνται· διακρίνονται δὲ τρία εἶδη ἀποβολῆς·

α') Ἀφαίσεις, ἐὰν φωνῇεν ἐκ τῆς ἀρχῆς λέξεων ἀποβάλληται, τοῦτο πολὺ σπάνιον·

sunt εἶναι ἀντὶ esunt (ρίζα es, ἥτις ἀπαντᾷ εἰς τὴν ἀπαρφ. es-se, εἰς τὸ es, est, estis, este κτλ.).

β') Συγκοπή, ἐὰν ἐκ τοῦ μέσου συγκόπτηται, μάλιστα φωνῇεν (u, e, i) ἢ συλλαβὴ ὁλόκληρος.

bigae, quadrigae εἶναι ἀντὶ bijugae, quadrijugae (ἐκ τοῦ jugum) consuetudo » consuetitudo (ἐκ τοῦ ἐπιθ. consuetus

καὶ τῆς καταλήξε. tudo).

corolla » coronula (ἐκ τοῦ corona)

gigno » gigeno (παρκ. genui)

infra, supra » infera, supera (ἐκ τοῦ inferus, superus)

stipendium » stipipendium (stipem, pendere)

veneficium » venenificium (venenum facere)

vipera » vivipera (vivum parere)

malo » magevolo (magis, volo)

quindecim » quinquedecim

periculum	ἀντὶ periculum	repperi	ἀντὶ {	repeperi
audacter	» audaciter	reppuli		repepuli
Mars	» Mavō-rs	rettuli		retetuli κτλ.

3. Ἀποκοπή.

§ 29. Ἀποκοπή, ἐὰν ἐκ τοῦ τέλους τῶν λέξεων ἀποβάλληται γράμμα· ἀποκόπτονται δὲ τὰ βραχέα e καὶ i, μάλιστα ē·

dic ἀντὶ dice (ἀρχαϊκῶς) fer ἀντὶ ferē (ἀρχαϊκῶς)

duc » ducē » est » estī (ἀρχαϊκῶς)

fac » facē » ut » uti (ὁ σφίζεται καὶ εἰς τὴν κλασσικ. γλῶσσαν, ἀλλὰ τὸ ī· uti)

§ 30. Συνήθως πάσχουσιν ἀποκοπὴν τῆς τελευταίας συλλαβῆς τὰ οὐσιαστικά καὶ τὰ ἐπίθετα εἰς er καὶ ir τῆς β' κλίσεως·

puer ἀντὶ puerus, αἱτ. puerum

pulcher » pulchrus » pulchrum

vir » virus » virum.

οὕτω· ab (ἀπὸ), vesper (ἑσπερος), armiger (armigerus) κ. ἄλ.

4. Προσθήκη γραμμάτων.

§ 31. Τὰ προστιθέμενα εἶναι φωνήεντα ἢ σύμφωνα·

α') Εἰς τὴν ἀρχὴν (πρόθεμα)·

astrum, ὃ ἐκ τῆς ρίζης ster, ὡς stella¹

β') Εἰς τὸ μέσον (ἐπένθεσις). Τίθενται ἐν τῷ μεταξὺ εἰς τὸ μέσον λέξεων τὰ φωνήεντα e καὶ i. Τοῦτο γίνεται ἢ πρὸς εὐκολίαν τῆς προφορᾶς ἢ ἵνα δοθῇ εἰς τὴν συλλαβὴν ἡ σχετικὴ σημασία·

ag(e)r εἶναι ἀντὶ agr(us) ἑλλ. ἀγρός

pulcher » pulchr(us)

οὕτω sylvicola, ruricola, facilitas, fragilis κτλ.

Ὁμοίως ἐπεντίθεται τὸ σύμφωνον p μεταξὺ ms ἢ mt·

sumpsi, sumptum, παρκ. καὶ σοῦπ. sumo

contempsi, contemptum » » contemno

m· fimbriae, παργ. fibrae (ἑλλ. λαμβάνω, ἔλαβον)

t· pecto, παργ. πέκω, plecto, παργ. πλέκω

n· sino, lino, sperno, contemno.

Σημ. Ἡ λατινικὴ δὲν ἔχει, ὡς ἡ ἑλληνικὴ, τὸ εὐφωνικόν ν· ἀλλὰ κατὰ τὰς συνθήκας τῆς εὐφωνίας μεταχειρίζεται τὰς προθέσεις e ἢ ex, a, ab ἢ abs, ὧν τὰς e, a οὐδέποτε πρὸ φωνήεντος, τὰς δὲ ex, ab, abs πρὸ φωνήεντος καὶ πρὸ συμφώνου

Γ'. ΤΥΠΙΚΟΝ

ΜΕΡΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ

§ 32. Τὰ μέρη τοῦ λόγου (partes orationis) ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ εἶναι ὁκτώ καὶ διαιροῦνται, ὡς ἐν τῇ ἑλληνικῇ, εἰς κλιτὰ (flexibiles) καὶ ἀκλιτὰ (indeclinabilia)².

Κλιτὰ	{	1. Ὄνομα οὐσιαστικόν (nomen substantivum)
		2. Ὄνομα ἐπίθετον (nomen adjectivum)
		3. Ἀντωνυμία (pronomen)
		4. Ρῆμα (verbum)
Ἀκλιτὰ	{	5. Ἐπίρρημα (adverbium)
		6. Πρόθεσις (praepositio)
		7. Σύνδεσμος (conjunctio)
		8. Ἐπιφώνημα (interjectio).

1) στάχυς ἄσταχυς.

2) Τὰ μέρη τοῦ λόγου διαιροῦνται καὶ ἄλλως εἰς τρεῖς τάξεις· α') εἰς ὄνομα, περιλαμβάνον τὸ ἐπίθετον καὶ τὴν ἀντωνυμίαν· β') εἰς ρῆμα, καὶ γ') εἰς ἐπίρρημα.

Σημ. α'. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα στερεῖται τοῦ ἄρθρου.

Σημ. β'. Ἐν τοῖς ἐπιθέτοις κατατάσσονται καὶ τὰ ἀριθμητικά (numeralia).

Σημ. γ'. Διακρίνονται ἐν τοῖς κλιτοῖς διάφορα μέρη, ὧν κύρια τὸ θέμα καὶ ἡ κατάληξις ἢ ἀπόθεσις· καὶ θέμα μὲν λέγεται τὸ μέρος τῆς λέξεως, ἐν ᾧ ἔγκειται ἡ σημασία· εἶναι δὲ τοῦτο τὸ μένον μέρος μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς καταλήξεως. Κατάληξις δὲ τὸ προστιθέμενον εἰς τὸ θέμα πρὸς δῆλωσιν τῶν διαφορῶν τύπων τῶν κλίσεων ἢ τῶν συζυγιῶν,

οἷον· ^{θέμα}servu- ^{θέμα}κατάληξις ^{θέμα}κατάληξις (')
s, ^{doce-}mus.

Ἐν τῇ λέξει διακριτέον προσέτι τὴν ρίζαν, ἥτις εἶναι ἡ ἀρχικὴ καὶ πρωτότυπος λέξις, ἥτις οὐδεμίαν ἔλαβεν αὔξησιν, ἐξ αὐτῆς δὲ διὰ προσθήκης γραμμάτων ἢ ἐκτάσεως γίνεται τὸ θέμα· tag ρίζα, ta-n-g- θέμα τοῦ tango. Πολλάκις θέμα καὶ ρίζα συμπίπτουσιν ὡς fer-o, leg-o.

1. ΟΝΟΜΑ ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΟΝ

§ 33. Τὸ οὐσιαστικὸν ὄνομα (nomen substantivum) διαίρεται εἰς ὄνομα κύριον (nomen proprium) καὶ ὄνομα προσηγορικόν (nomen appellativum)· τὸ προσηγορικὸν πάλιν ὑποδιαίρεται εἰς συγκεκριμένον (substantivum concretum) καὶ ἀφρημένον (substantivum abstractum).

§ 34. Τὰ οὐσιαστικά διὰ τῆς καταλήξεως αὐτῶν διακρίνουσι γένος (genus), ἀριθμὸν (numerus), πῶσιν (casus) καὶ κλίσιν (declinatio), ἅτινα παρεπόμενα λέγονται.

§ 35. Τὸ γένος (genus), ὡς καὶ ἐν τῇ ἐλληνικῇ, εἶναι ἀρσενικόν (masculinum), θηλυκόν (femininum) καὶ οὐδέτερον (neutrum).

Τὸ γένος διακρίνεται ἐν τῇ λατινικῇ, τὸ μὲν ἐκ τῆς σημασίας (φυσικὸν γένος), τὸ δὲ ἐκ τῆς καταλήξεως (γραμματικὸν γένος). Κάλλιον δὲ τὸ γένος ὁρίζεται ὑπὸ ἐιδικῶν κανόνων.

Σημ. α'. Τὰ ἐκ τῆς ἐλληνικῆς μετενεχθέντα εἰς τὴν λατινικὴν ὀνόματα φυλάττουσιν ἐν τῇ λατινικῇ τὸ ἑαυτῶν γένος· π. χ. ἀρσ. Homerus, Pericles, κτλ., θηλ. Helena, diametrus, dialectus, methodus, periodus, synodus, abyssus, paragraphus, κτλ. καὶ οὐδέτ. pelagus τὸ πέλαγος.

Σημ. β'. Ἡ λατινικὴ, ὡς καὶ ἡ ἐλληνικὴ, ἀποδίδει ἀρσενικὸν ἢ θηλυκὸν γένος εἰς ὀνόματα πραγμάτων, ἃ σημαίνουσιν ἀντικείμενα ἄψυχα· ἀρσ. sol ἥλιος, hortus κήπος, θηλ. terra γῆ, rosa ρόδον.

§ 36. Περὶ μὲν τοῦ γραμματικοῦ γένους θὰ γείνη λόγος ἐν ἐκάστη τῶν κλίσεων, περὶ δὲ τοῦ φυσικοῦ γένους σημειωτέα τὰ ἐξῆς:

Α'. Ἀρσενικά μὲν εἶναι τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν καὶ ἀρσενικῶν

(*) Τὴν κατάληξιν θέλομεν διακρίνει διὰ - ἀπὸ τοῦ θέματος. Ἐὰν ὅμως τὸ θέμα λήγῃ εἰς φωνῆν καὶ ἡ κατάληξις ἐπίσης ἄρχεται ἀπὸ φωνήεντος, τὸ ἕτερον τούτων ἀποβάλλεται ἢ τὰ δύο συγχωνεύονται εἰς ἓν ἢ τοιαύτη διάκρισις δὲν γίνεται.

ζώων, τῶν ἐθνῶν, τῶν πλείστων ποταμῶν, θαλασσῶν, ἀνέμων, μηνῶν καὶ πολλῶν ὀρέων.

agricola γεωργός,	leo λέων,	Zephyrus Ζέφυρος,
scriba γραφεύς,	Persa Πέρσης,	Martius Μάρτιος,
nauta ναύτης,	Scytha Σκύθης,	Apenninus Ἀπεννίνος.
poeta ποιητής,	Sequana Σηκουάνας,	
auriga ἡνίοχος,	Rhenus Ρῆνος,	

Σημ. α'. Τὰ τῶν ποταμῶν ὀνόματα εἰς α εἶναι θηλυκά· Allia, Abula, Matrōna, καὶ οἱ μυθολογικοὶ ποταμοὶ Styx, Lethe.

Σημ. β'. Τὰ Garumna καὶ Mosella εἶναι ἄρσ. καὶ θηλ. Τὸ Hadria=mare Adriaticum εἶναι ἄρσ. dux inquieti turbidus Hadriae (Ὁρ. ᾠδ. 3, 3, 5).

Σημ. γ'. Τὰ τῶν ὀρέων ὀνόματα ἔχουσι τὸ γένος, τὸ ἐκ τῆς καταλήξεως· Athos, Helicon ἄρσ., Alpes, Aetna, Rodope θηλ., Pelion ἄρσ. (Ὁβ. 3), Soracte οὐδ. (Ὁρ.).

Β'. **Θηλυκά** δὲ εἶναι τὰ ὀνόματα τῶν γυναικῶν, θηλυκῶν ζώων, τῶν δένδρων, φυτῶν, πόλεων, γωρῶν, κήσων καὶ χειρσονήσων.

Ceres Δημήτηρ,	pirus ἡ ἄπιος,	Corinthus Κόρινθος,
Tullia Τουλλία,	(pirum οὐδ. τὸ ἄπιον),	Cartāgo Καρχηδών,
mulier γυνή,	populus λεύκη ¹ ,	Epidaurus Ἐπίδαυρος,
uxor σύζυγος,	malus μηλέα,	Lacedaemon Λακεδαιμόνων,
soror ἀδελφή,	(malum οὐδ. τὸ μήλον),	Cyprus Κύπρος,
leaena λέαινα,	figus συκῇ,	Rhodus Ρόδος,
	laurus δάφνη,	Illyria Ἰλλυρία.
	myrtus μύρτος,	
	ulmus πετελέα.	

Σημ. Ἐξαιροῦνται εἰς τῶν ὀνομάτων τῶν δένδρων, φυτῶν, πόλεων καὶ χωρῶν.

α') Ὡς ἀρσενικά· 1) τὰ πληθυντικά εἰς ι· Delphi, Veii, Argi· 2) ἡ πόλις Canopus, γεν. -i καὶ ἐκ τῶν χωρῶν τὰ· Bosporus, Pontus, Hellespontus καὶ Isthmus· 3) αἱ πόλεις Hippo, Narbo, Sulmo, Vesontio, -onis καὶ Tunes, -ētis

β') Οὐδέτερα· 1) τὰ πληθυντικά εἰς α, γεν. orum· Susa, Leuctra, Arbela· 2) πάντα τὰ εἰς um (on, ur καὶ e) λήγοντα· Tusculum, Saguntum, Ilion, Tibur, καὶ τὰ ἄκλιτα εἰς e· Reate, Praeneste· 3) φυτῶν τινῶν ὀνόματα εἰς er τῆς γ' κλ.· cicer ἐρέδυνθος, piper πίπερι, siser σήταμον, siler ἡ λύγος καὶ tuber². Ἐτι δὲ καὶ τὸ ador, -oris εἶδος ζέας.

Ἐξαιροῦνται ὡς ἀρσενικά ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν δένδρων, φυτῶν ἢ τῶν ἀνθέων τὰ· oleaster εἶναι τὸ μόνον ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν δένδρων ἀρσενικόν. Τὰ ὀνόματα τῶν φυτῶν· suber ἡ φελλόδρυς, styrax, lotus ἄρσ., larix ἄρσ. καὶ θηλ. Τὰ δὲ acanthus, amaranthus, helleborus, nardus, asparangus, calamus, hyacinthus καὶ ἄλλ. εἶναι ἑλληνικά ὀνόματα καὶ φυλάττουσι τὸ ἐν τῇ ἑλληνικῇ γένος των.

1) populus λαός εἶναι ἄρσ.

2) Tuber μὲ βραχὺ υ, ὡς δένδρον (λεύκη μηλέα) εἶναι θηλυκοῦ γένους, ὡς καρπός (εἶδος μήλου) ἀρσενικοῦ. Tuber μὲ μακρόν υ εἶναι οὐδέτερον φύμα,

Γ'. **Οὐδέτερα** δὲ εἶναι τὰ ἀκλιτα οὐσιαστικά, καὶ πᾶσα λέξις καὶ φράσις ὡς δηλωτικὴ πρᾶγματός τινος ἢ νοήματος· fas ὅσιον, nefas ἄνόσιον· mulier est trisyllabum τὸ γυνή εἶναι τρισύλλαβον
 a longum τὸ α μακρόν,
 scire tuum τὸ σὸν εἰδέναι,
 ultimum vale τὸ τελευταῖον ἔρρωσο.

§ 37. Substantiva mobilia λέγονται τὰ οὐσιαστικά τὰ σημαίνοντα πρόσωπον ἢ ζῷον καὶ 1) τὰ ἔχοντα ἴδιον τύπον διὰ τὸ ἄρσ. καὶ θηλ. victor ὁ νικητής, victrix ἡ νικήτρια, socer πενθερός, socra πενθερά, puer ὁ παῖς, puella ἡ παῖς, rex βασιλεύς, regina βασίλισσα, filius ὁ υἱός, filia ἡ θυγάτηρ, gallus ὁ ἀλέκτωρ, gallina ἡ ἀ-
 [λεκτορίς,

2) Τινὰ ἔχοντα διὰ τὸ θηλυκὸν ἄλλην λέξιν·
 taurus ὁ ταῦρος, vacca ἡ βοῦς, aries ὁ κριός, ovis ἡ ὄvis,
 haedus ὁ τράχος, capella ἡ αἰξ.

Σημ. α'. Τὰ ὀνόματα ὅσα ἄνευ μεταβολῆς καταλήξεως δηλοῦσιν ἄρσενικά καὶ θηλυκά πρόσωπα, λέγονται κοινὰ (communis), ἥτοι εἶναι γένους κοινοῦ (genus communis) adolescens ὁ νέος καὶ ἡ νεάνις, sacerdos ὁ ἱερεὺς καὶ ἡ ἱέρεια.
 parens ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ, πληθ. parentes οἱ γονεῖς.

Σημ. β'. Ἐπίκοινα (nomina epicoena) λέγονται τὰ ὀνόματα τῶν ζῴων τὰ ἔχοντα ἓνα τύπον παριστῶντα εἴτε ἄρσενικὸν εἴτε θηλυκὸν ζῷον·

passer στρουθὸς ἄρσ., mus μῦς ἄρσ. rana βάτραχος θηλ., vulpes ἀλώπηξ θηλ.

Σημ. γ'. Ἐνίοτε προστίθεται πρὸς διάκρισιν τοῦ φυσικοῦ γένους τὸ mas ἢ masculus, a, um ἄρρην ἢ femina ἢ θήλειαν· vulpes mas, vulpes femina. Οὕτω καὶ παρ' Ἑλληνιστῶν «τοὺς μέν νυν καθαροὺς βοῦς τοὺς ἔρσενας — οἱ πάντες Αἰγύπτιοι θύουσι». Ἡρόδ. 2, 41. Καὶ διὰ τοῦ hic καὶ haec· hic ovīs, haec accipiter.

§ 38. **Ἀριθμοὶ** (numerus) εἶναι δύο· ἐνικός (numerus singularis) καὶ πληθυντικός (numerus pluralis) διακρινόμενοι οἱ ἀριθμοὶ διὰ τῆς καταλήξεως τῆς λέξεως.

Σημ. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα στερεῖται δυϊκοῦ ἀριθμοῦ. Τὰ μόνα δὲ ἔχνη ἀρχαίου δυϊκοῦ εἶναι τὰ ambo καὶ duo, παρβ. πρὸς τὸν δυϊκόν· δύο, ἄμφω, λόγῳ.

§ 39. **Πτώσεις** (casus) εἰς ἐκάτερον ἀριθμὸν εἶναι ἕξ·

1. Ὀνομαστικὴ (nominatīvus),	4. Αἰτιατικὴ (accusatīvus),
2. Γενικὴ (genitīvus),	5. Κλητικὴ (vocatīvus),
3. Δοτικὴ (datīvus)	6. Ἀφαιρετικὴ (ablatīvus).

Ἡ ὀνομαστικὴ καὶ ἡ κλητικὴ λέγονται ὀρθαί (casus recti), αἱ δὲ ἄλλαι πλάγιαι (casus obliqui).

Σημ. Ἡ ἀφαιρετικὴ ἐν τῇ ἑλληνικῇ ἀναπληροῦται ἰδίᾳ διὰ τῆς δοτικῆς, ἀλλὰ καὶ ἄλλως,

§ 40. Τὸ θέμα τῶν ὀνομάτων διακρίνεται εὐκολώτατα ἐκ τῆς γεν. πληθ. μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῆς πτωτικῆς καταλήξεως:

Γεν. πληθ. θέμα	Χαρακτήρ	Ἑνικὴ γενικὴ	Κλίσις
<i>mensa-rum</i>	a	<i>mensae</i> (ἐκ τοῦ <i>mensa-i</i>)	ἡ α'. ἔχει θ. a
<i>cervo-rum</i>	o	<i>cervi</i> (ἐκ τοῦ <i>cervo-i</i>)	ἡ β'. » o
<i>civi-um</i>	i	<i>civis</i>	ἡ γ'. » i
<i>leg-um</i>	g	<i>legis</i>	» » σὺμφων.
<i>fructu-um</i>	u	<i>fructus</i> (ἐκ τοῦ <i>fructuis</i>)	ἡ δ'. » u
<i>die-rum</i>	e	<i>diei</i>	ἡ ε'. » e.

§ 40. **Κλίσεις** (*declinatio*) ἔχει ἡ λατινικὴ γλῶσσα πέντε, αἵτινες διακρίνονται ἀπὸ τῆς καταλήξεως τῶν διαφόρων πτώσεων καὶ ἰδίᾳ τῆς ἑνικῆς γενικῆς, ἥτις λήγει:

ἐν τῇ α'. κλίσσει εἰς *ae* ἐν τῇ γ'. κλ. εἰς *is* ἐν τῇ ε'. εἰς *ei*.
 » β'. » » *i* » δ'. » » *us*

Τὸ τελικὸν φωνῆεν τοῦ θέματος ἢ ἀποβάλλεται εἰς τινὰς πτώσεις πρὸ τῆς ἀπὸ φωνήεντος ἀρχομένης καταλήξεως, ἢ συγχωνεύεται συναιρούμενον μετὰ τῆς καταλήξεως (ὡς ἐν τῇ α'. κλίσσει), ἢ μεταβάλλεται τὸ φωνῆεν (ὡς ἐν τῇ κλητικῇ τῆς β'. κλίσεως).

Σημ. Ὁ σκοπὸς τῶν λέξεων εἰς τὴν πρότασιν (ὑποκείμενον, προσδιορισμός, ἀντικείμενον) δηλοῦται διὰ τῆς κλίσεως τ. ἔ. διὰ τῶν διαφόρων καταλήξεων τοῦ οὐσιαστικοῦ, ἐπιθέτου καὶ ἀντωνυμίας. Τὰς διαφορὰς ταύτας καλοῦσι πτώσεις καὶ δηλοῦνται διὰ καταλήξεων, αἵτινες προστίθενται εἰς τὸ θέμα.

ΠΡΩΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 42. Ἡ πρώτη κλίσις περιέχει ὀνόματα, ὧν ἡ ὀνομαστικὴ λήγει εἰς *a*, ἢ δὲ γενικὴ τοῦ ἑνικοῦ εἰς *ae*· τὸ θέμα λήγει εἰς *a*. Κλίνονται δὲ ὡς ἐξῆς.¹

Ἑνικός.	Ὄνομ.	<i>glori-a</i> δόξα	Πληθυντικός.	<i>glori-ae</i>
Γεν.		<i>glori-ae</i>		<i>gloriā-rum</i>
Δοτ.		<i>glori-ae</i>		<i>glori-is</i>
Αἰτ.		<i>gloria-m</i>		<i>gloria-s</i>
Κλητ.		<i>glori-a</i>		<i>glori-ae</i>
Ἀφαιρ.		<i>glori-ā</i>		<i>glori-is</i> .

Οὕτω κλίνονται καὶ πάντα τὰ εἰς *a* θηλυκὰ τῶν εἰς *er* καὶ *us* ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν.

1) Ἡ α'. κλ. τῆς λατινικῆς ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ εἰς *a* τῆς α'. κλ. τῆς ἑλληνικῆς· χώρα. Ἑνικ. ὄνομ. *a=a*, γεν. *as=as* (*ais*) *ae*, δοτ. (*ai*) *as=(ai)* *ae*, αἰτ. *an=am*
 Πληθ. » *ai=ae*, » *asων*, ὧν=*a-rum*, » *ais=(a-is)* *is*, » (*ans*) *as=ams*, *as*.

via bona καλὴ ὁδός, tabula picta πίναξ πεποικιλμένος
 mensa pulchra τράπεζα καλή, puella amata κόρη ἡγαπημένη.

§ 43. Τὰ εἰς α ὀνόματα τῆς α'. κλίσεως εἶναι θηλυκά. Τούτων ἀρσενικά εἶναι τὰ ἐκ τῆς σημασίας των τοιαῦτα·

aqua ὕδωρ	fortuna τύχη	puella κόρη Ἀρσ. poeta
colonia ἀποικία	gratia χάρις	ripa ὄχθη nauta
concordia ὁμόνοια	mensa τράπεζα	rosa ῥόδον (§ 36, Α').
discordia διχόνοια	penna πτερόν	via ὁδός
fabula μῦθος	poena ποινὴ	vita βίος.

§ 44. Παρατηρήσεις ἐπὶ τινων πτώσεων·

α') Παρὰ τοῖς ἀρχαιοτέροις μέχρι Βιργιλίου ἡ γενικὴ τοῦ ἐνικοῦ εἶχε κατάληξιν i· aurāi, pictāi, ἀλλ' ἔπειτα συναίρεθεῖσα ἐγένετο ae (§ 4, β', σημ.). gloriae. Τὸ δὲ familia οἰκογένεια ἔχει ἐνικ. γεν. εἰς as (ἐκ τοῦ a-is), ὡς ἐν τῇ ἑλληνικῇ ας. μόνον ἐν συνθέσει μετὰ τοῦ pater, mater, filius· paterfamilias, γεν. patrisfamilias (μόνον τὸ α'. συνθετικὸν κλίνεται)· ἐνίοτε δ' ἀπαντᾷ καὶ εἰς ae· pater familiae.

Σημ. Καὶ ἐν τῇ δοτ. τοῦ ἐνικοῦ καὶ ὀνομ. πληθ. τὸ i τῆς καταλήξεως συνηρέθη μετὰ τοῦ a, ἥτοι τὸ ai εἰς ae· gloriae.

β') Τὸ dea θεά, filia θυγάτηρ ἔχουσιν εἰς τὴν δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ πληθ. τὴν ἀρχαίαν κατάληξιν ābus ἐν τῇ συνθέσει·

(oro)dis deabusque (εὐχομαι) τοῖς θεοῖς καὶ ταῖς θεαῖς

(pater venit) cum filiis et filiabus (ὁ πατὴρ ἔρχεται) μετὰ τῶν υἱῶν καὶ θυγατέρων¹.

γ') Τὴν γενικὴν πληθ. ἔχουσιν εἰς um(=ων) ἀντὶ arum· 1) τὰ πατρωνυμικά εἰς -adae· Aeneadum, καὶ τινὰ ἑλληνικὰ ἐθνικά· Lapitha, γεν. Lapithum· 2) τὰ σύνθετα ἐκ τοῦ gena (gigno γεννῶ), cola (colo κατοικῶ)· Graiugenum, terrigenum, coelicolum· 3) λέξεις τινὲς ἑλληνικαί, amphorum, drachmum (ὄν. amphora, drachma).

Σημ. Ἀπαντᾷ παρὰ Βιργιλίῳ συχνότερον ἢ παρὰ τοῖς μετέπειτα καὶ τῷ Ὀβιδίῳ Dardanidum, divum, virum, socium κτλ.

Ἑλληνικὰ ὀνόματα.

§ 45. Ἡ πρώτη κλίσις περιέχει πλεῖστα ὀνόματα μετενεχθέντα ἐκ τῆς ἑλληνικῆς.

1) Ἡ κατάληξις a-bus ἦτο εἰς μεγάλην χρῆσιν εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν, δι' ἧς καὶ ἀπαντᾷ gnatabus (Πλαῦτος), manibus dextrabus (Λίβυος)· ἀλλὰ παρὰ τοῖς κλασσικοῖς διεσώθη εἰς ταῦτα μόνον. Ὑστερον ἡ bus διετηρήθη μόνον εἰς τὴν δοτ. καὶ ἀφαιρ. τοῦ ἐνικοῦ τῆς γ', δ', καὶ ε', κλίσεως

Τὰ ἑλληνικὰ ὀνόματα ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ φυλάττουσι τινὰς τῶν ἑλληνικῶν τύπων, ἐν δὲ τῷ πληθυντικῷ κλίνονται κανονικῶς κατὰ τὴν λατινικὴν κλίσιν (κατὰ τὸ gloria)· Spartiatae κτλ.

Ὅνομ. epitomē ἐπιτομή	Aenea-s Αἰνεάας	comete-s κομήτης
Γεν. epitome-s	Aeneae	cometae
Δοτ. epitomae	Aeneae	cometae
Αἰτ. epitome-n	Aenea-m(n)	cometan(am)
Κλητ. epitome	Aenea	cometa(e)
Ἀφ. epitomē	Aenea	cometa(e)

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ·

Penelope Πηνελόπη,	Anchises Ἀγχίσης,	boreas βορᾶς,
Cybele Κυβέλη,	Alcides Ἀλκίδης,	Lysias Λυσίας,
musice μουσική,	dynastes δυνάστης,	Archias Ἀρχίας,
crambe κράμβη,	anagnostes ἀναγνώστης,	Leonidas Λεωνίδας,
isagoge εἰσαγωγή,	sophistes σοφιστής,	Apella Ἀπελλῆς.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΚΛΙΣΙΣ

§ 46. Ἡ δευτέρα κλίσις περιέχει ὀνόματα λήγοντα ἐν μὲν τῇ ὀνομαστικῇ τοῦ ἐνικοῦ εἰς -us, -er καὶ um, ἐν δὲ τῇ γενικῇ εἰς i. Τὸ θέμα τούτων λήγει εἰς θ'. Κλίνονται δὲ ὡς ἐξῆς¹.

Ἀρσενικά	Ἐνικὸς	Οὐδέτερα	Πληθυντικός
Ὅν. servu-s δοῦλος	donu-m δῶρον	serv-i	don-a
Γεν. serv-i	don-i	servō-rum	donō-rum
Δοτ. serv-o	don-o	serv-is	don-is
Αἰτ. servu-m	donu-m	servo-s	don-a
Κλ. serve	donu-m	serv-i	don-a
Ἀφ. servo	don-o	serv-is	don-is

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ εἰς us ἐπίθετα καὶ μετοχαί·
dominus magnus κύριος μέγας, bellum magnum πόλεμος μέγας.

1) Ἡ θ'. κλ. τῆς λατινικῆς ἀναποκρίνεται εἰς τὴν θ'. τῆς ἑλληνικῆς· λόγο-ς
Ἐν. ὄν. os,ον=us,um, γεν. οὐ,οιο=i, δοτ. φ=(οἰ)ο, αἰτ. ον=um, κλ. ε,ον=e,um
Πλ. » οι,α=(οἰ).i,a, » (οσων)ων=orum, δοτ. οἰς(ois)is, αἰτ. ονς(αιολ. os)α=oms,a,

§ 47. Τὰ μὲν εἰς us εἶναι ἀρσενικά, τὰ δὲ εἰς um οὐδέτερα.

Ἀρσενικά πλείστα	Θηλυκά	Οὐδέτερα
annus, -ni ἔτος	τῶν εἰς us εἶναι μόνον	aurum, -ri χρυσός
equus, -qui ἵππος	ταῦτα (*)	bellum, -li πόλεμος
cibus, -bi τροφή	alvus, -vi κοιλία	cælum, -li οὐρανός
dominus, -ni κύριος	colus, -li ἡλακότης	collum, -li τράχηλος
fluvius, -ii ποταμός	humus, -mi γῆ	ferrum, -ri σίδηρος
hoedus, -di ἑριφος	vannus, -ni τὸ λίκνον	gaudium, -ii χαρὰ
hortus, -ti κῆπος	καὶ τὰ ἐκ τῆς σημασίας τοι-	lignum, -ni ξύλον
morbus, -bi νόσος	αὐτὰ ὀνόματα δένδρων,	oppidum, -di πόλις
mundus, -di κόσμος	θάμνων, πόλεων καὶ νήσων	ovum, -vi ᾠόν
murus, -ri τεῖχος	(§ 36, B').	periculum, -li κίνδυνος
nasus, -si ρίς		regnum, -ni βασιλείον
numerus, -ri ἀριθμός	Οὐδέτερα	signum, -ni σημεῖον
oculus, -li ὀφθαλμός	εἶναι 2 ἄνευ πληθυντικοῦ·	studium, -ii σπουδὴ
populus, -li λαός	virus (σπαν. καὶ ἀρσ.) δη-	vinum, -ni οἶνος
rivus, -vi ρύαξ	λητήριον.	vitium, -ii ἐλάττωμα
ventus, -ti ἄνεμος	vulgus ὁ ὄχλος (σπαν. ἀρσ.)	votium, -ii εὐχὴ

§ 48. Τὰ εἰς er καὶ ir ὀνόματα ἐν τῇ ὀνομ. καὶ κλητ. τοῦ ἐνικοῦ δὲν ἔχουσι κατάληξιν.

Τὰ εἰς er καὶ ir ὀνόματα (μόνον τὸ vir ἄνθρωπος) εἶναι πάντα ἀρσενικά, καὶ κλίνονται σχεδὸν ὡς τὰ εἰς us¹.

Ἐνικός	Πληθυντικός
Ὄν. puer liber ² vir	puer-i libr-i vir-i
Γεν. puer-i libr-i vir-i	puerō-rum librō-rum virō-rum
Δοτ. puero libro viro	puer-is libr-is vir-is
Αἰτ. pueru-m libru-m vir-um	puer-os libr-os vir-os
Κλ. puer liber vir	puer-i libr-i vir-i
Ἀφ. puero libro viro	puer-is libr-is vir-is

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ εἰς er τρικατάκλητα ἐπίθετα τῆς β' κλίσεως·
 vir miser ἄνθρωπος δυστυχής
 puer aeger παῖς ἀσθενής, liber pulcher βιβλίον λαμπρόν.

(*) alvus plena.—humus arida.

1) Εἰς τὰ εἰς er ὀνόματα τὸ ἀποβληθὲν u ἐκ τοῦ θέματος τῆς ὀνομ. καὶ κλητ. τοῦ ἐνικοῦ ἀνευρίσκειται εἰς τὴν αἰτ. pueru-m, libru-m. Ὁμοίως τὸ s τῆς καταλήξεως ἀπεβλήθη ἐν τῇ ὀνομαστικῇ. Ἐφύλαξαν δὲ τὸ u μετὰ τὸ er ταῦτα· humerus, numerus, uberus καὶ τὰ ἐπίθετα properus, praeposterus, praeposterus (§ 30).

2) Τὸ e ἐν τῇ ὀνομ. καὶ κλητ. τοῦ ἐνικοῦ εἶναι εὐφωνικόν καὶ παρενεβλήθη εἰς τὰ κατὰ τὸ liber κλινόμενα μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ u· (libru, agru), διετηρήθη δὲ εἰς τὰς λέξεις, αἵτινες κλίνονται κατὰ τὸ puer, διότι εἰς αὐτὰς ἀπετέλει μέρος τοῦ θέματος.

§ 49. Τὰ πλείω τῶν εἰς er φυλάττουσι τὸ e μόνον ἐν τῇ ὀνομαστ. καὶ κλητ. τοῦ ἐνικοῦ (liber), ὀλίγα δὲ ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι (puer). Κατὰ τὰ εἰς er κλίνονται καὶ ταῦτα·

1) Κατὰ τὸ puer παῖς	2) Κατὰ τὸ liber βιβλίον	3) Κατὰ τὸ vir ἄνθρωπος
ταῦτα μόνον·	πλείω·	καὶ τὰ τούτου σύνθ.
adulter, -eri μοιχὸς	ager, -gri ἄγρος	decemvir δεκάρχης
gener, -eri γαμβρὸς	aper, -pri κάπρος	duumviri οἱ 2 ἄνδρες
socer, -eri πενθερὸς	arbiter, -tri δικάστης	centumvirioi 100 »
Liber, -eri Διόνυσος	auster, -stri νότος	levir ἀνδράδελφος
vesper, -eri ἑσπέρα	culter, -tri μάχαιρα	semivir ἡμιάνθρωπος
liberi (πλθ.) τὰ τέκνα	faber, -bri τέκτων	trevir τρηοῦρος
	magister, -stri διδάσκαλος	

Τίνα τῶν εἰς er ἐπιθέτων φυλάττουσι τὸ e, ἴδε εἰς τὰ ἐπίθετα.

§ 50. Παρατηρήσεις ἐπὶ τινων πτώσεων·

α') Τὰ εἰς ius καὶ ium ὀνόματα εἰς τὴν γεν. τοῦ ἐνικοῦ συναيروῦσι τὸ ii εἰς i· Virgilius Virgili, ingenium εὐφυΐα ingeni, consilium consili ἀντὶ Virgiliū, ingenii, consilii¹.

β') Τὸ filius υἱὸς καὶ τὰ εἰς ius καὶ jus κύρια ὀνόματα συναيروῦσιν ἐν τῇ κλητ. τοῦ ἐνικοῦ τὸ ie εἰς i· filius κλ. fili (ἀντὶ filie), Antonius κλ. Antoni (ἀντὶ Antonie), Gajus κλ. Gai. Καὶ τὸ meus ἔχει κλ. mi (θηλ. mea, οὐδ. meum)· fili mi υἱέ μου.

Τὰ ἄλλα εἰς ius οὐσιαστικά· fluvius ποταμός, gladius ξίφος, socius ἑταῖρος, nuntius ἄγγελος, κτλ. καὶ τὰ ἐπίθετα, ἔχουσι τὴν κλητ. εἰς e· fluvie, Darius Darie², impius impie καὶ ἄλλα.

γ') Τὸ deus θεὸς ἔχει κλητ. ὁμοίαν τῇ ὀνομαστικῇ, κλίνεται δὲ οὕτω.
 Ἑνικός. Ὀν. καὶ κλ. deus³ Πληθυντικός. de-i, di-i, di
 γεν. de-i deō-rum καὶ deum
 δοτ. καὶ ἀφ. deo de-is, di-is, dīs⁴
 αἰτ. deum deo-s.

1) Ὁ εἰς i τύπος εἶναι ὁ μόνος ἐν γρήσει παρὰ Βιργιλίῳ καὶ Ὀρατίῳ, εἶναι δὲ οὗτος καὶ ἀρχαιότερος.

2) Ἡ κλητικὴ εἶναι ὀνομαστικὴ συνεσταλμένη· προλ. ἀδελφός, κλ. ἀδελφε, θυγάτηρ, θυγάτερ. Οὕτως ἐξηγεῖται ἡ κατάληξις e ἀντὶ us εἰς τὴν κλ. τοῦ ἐνικοῦ τῶν ἀρσ. καὶ θηλ. τῶν ἐχόντων θέμα εἰς ο· dominu-s κλ. domine· puer ἀντὶ puere ὡς ἐκ τοῦ puerus, ἥτις ἀπαντᾷ παρὰ Πλάτωνα. Ἀπαντᾷ filie παρὰ Λιβίῳ καὶ παρὰ Πρίσκιανῶ· genius δαίμων, κλ. genie, ἀλλ' ἀπαντᾷ geni παρὰ Τιβούλλῳ «Magne geni».

3) Παρὰ Τερτουλιανῶ· κλ. o dee. Καὶ τὸ genius ἔχει τὴν κλητ. ὁμοίαν τῇ ὀνόμ., ἀλλὰ παρὰ Τιβούλλῳ (4, 5, 9) ἀναγινώσκεται geni καὶ κατ' ἄλλας ἐκδόσεις veni.

4) Αἱ συναϊρέσεις εἶναι συνήθεις εἰς τὴν ἀρχαιότεραν γλῶσσαν εἰς τὴν δοτ. καὶ ἀφ. τοῦ

δ') Τὰ ὀνόματα τῶν νομισμάτων, μέτρων καὶ σταθμῶν ἔχουσι τὴν γεν. πληθ. εἰς *um* ἀντὶ *orum*¹. *nummum*, *talentum*, *jugerum*, *modium*, ἐκ τοῦ *nummus* νόμισμα, *talentum* (οὐδ.) τὸ τάλαντον, *jugerum* πλέθρον γῆς, *modius* μέτρον.

Ἑλληνικὰ ὀνόματα.

§ 51. Ἡ δευτέρα κλίσις περιέχει καὶ τινὰ ὀνόματα μετενεχθέντα ἐκ τῆς ἑλληνικῆς· τούτων τὰ μὲν εἰς *ος* (=εως) ἢ *eus* (=ευσ) εἶναι ἄρσενικά, τὰ δὲ εἰς *ος* θηλυκά, τὰ δὲ εἰς *ον* οὐδέτερα.

	Ἀρσενικά	Θηλυκά	Οὐδέτερα
Ὄν.	Orpheu-s	Rhodo-s	lexico-n
Γεν.	Orphe-i	Rhod-i	lexic-i
Δοτ.	Orpheo	Rhodo	lexico
Αἰτ.	Orpheu-m	Rhodu-m	lexico-n
Κλ.	Orpheu	Rhode	lexico-n
Ἀφ.	Orpheo	Rhodo	lexico-n
Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ			
Perseus Περσεύς,	Delos Δῆλος,	Pelion Πήλιον	
Prometheus Προμηθεύς,	Ceos ἢ Κέως,	Ilion τὸ Ἴλιον	
	Teos ἢ Τέως.		

Σημ. α'. Ὅσα τῶν ἑλληνικῶν ὀνομάτων ἔχουσι πληθυντικόν, σχηματίζουσι τοῦτον κατὰ τὴν λατινικὴν κλίσιν· *lexica*, *lexico-rum*, *lexic-is* κτλ., ἀλλὰ τὴν γεν. πληθ. σχηματίζουσι καὶ εἰς *on*· *libri Bucolicon*, *Georgicon*.

Σημ. β'. Παρὰ ποιηταῖς ἀπαντῶσι συχνὰ οἱ ἐπύμενοι ἑλληνικοὶ τύποι·

γεν. Orphe-*os*, δοτ. Orphe-*i*, αἰτ. Orphe-*a*.

» Androge-*o*, οὗ ὁ λατινικὸς τύπος εἶναι *Androgeus*, -*i*.

ΤΡΙΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 52. Ἡ τρίτη κλίσις περιέχει ὀνόματα ἰσοσύλλαβα καὶ περιτοσύλλαβα σχηματίζοντα τὴν γενικὴν προσλήψει εἰς τὸ θέμα τῆς καταλήξεως -*is*.

πληθ. τῆς α'. καὶ β'. κλίσ. ἀπαντᾷ παρὰ Πλάτωνα *filis* ἀντὶ *filiis*, *gaudis* ἀντὶ *gaudiis* καὶ παρὰ Βιργιλίῳ *taenis* ἀντὶ *taeniis*. Τὸ ἐπ' ἑρρ. *gratis* ἐσχηματίσθη ἐκ τῆς δοτ. πληθ. τοῦ *gratia gratiis*, ὃ ἀπαντᾷ συχνὰ παρὰ Πλάτωνα εἰς ἐπιρρηματικὴν σημασίαν.

1) Ἡ *um* εἶναι ἀρχαιοτέρα κατάληξις, καθιερώθη δὲ ὑπὸ τῶν ποιητῶν εἰς τὰ *deum*, *virum*, *Graium*, ἀλλ' ὥσαύτως καὶ παρὰ τοῖς πεζολόγοις ἀπαντᾷ. Οὕτω λέγεται ἐν τῇ συνθέσει· *pro deum hominumque fidem*. Ὡσαύτως ἀπαντᾷ *liberorum* καὶ *liberum*, *praefectus fabrum* (*faber*, -*bri*), — *socium* — *Duo milia nummun* (*modium*, *talentum*, *sestertium*) καὶ εἰς τὰ *duum*, *ducentum*, *nostrum*, *vestrum* κτλ.

Σημ. α'. Πολλὰ τῶν συμφωνόληκτων ἀποβάλλουσι τὸ ληκτικόν σύμφωνον τοῦ θέματος·
 mell-is ὄν. mel μέλι, lact-is ὄν. lac γάλα
 fell-is » fel χολή, cord-is » cor καρδιά
 farr-is » far χονδρόν ἄλευρον, leon-is » leo λέων.

Σημ. β'. Πολλὰ μεταβάλλουσι τὸ τελευταῖον φωνῆν τοῦ θέματος·
 homin-is ὄν. homo ἄνθρωπος, corpor-is ὄν. corpus σῶμα
 carmin-is » carmen ποίημα gener-is » genus γένος
 capit-is » caput κεφαλή.

Σημ. γ'. Ὀλίγα τινὰ ἔχουσι δύο θέματα (ιδεὲ ἀνώμ.).
 senec-, ὄν. senex καὶ sen-, γεν. senis. — iter γεν. itiner-is ὁδός.

Σημ. δ'. Τὸ θέμα εἶναι μεταβεβλημένον ἐν τῇ ὀνομαστικῇ τοῦ ἐνικου, σπανιώτατα δὲ ἐν τῇ γενικῇ, δι' ὃ εἰς ταύτην πρέπει νὰ ζητῇ τις τὸ θέμα πρὸς σχηματισμὸν τῆς ὀνομαστικῆς· μεγάλη δ' ἡ ὁμοιότης ὡς πρὸς τοῦτο πρὸς τὴν γ'. κλίσιν τῆς ἑλληνικῆς.

§ 53. Τὰ ὀνόματα τῆς γ'. κλίσεως κατὰ τὸν χαρακτῆρα διαιροῦνται εἰς συμφωνόληκτα καὶ εἰς φωνηεντόληκτα (i, u)¹.

Α'. Ὀνόματα ἔχοντα θέμα συμφωνόληκτον.

§ 54. Τὰ συμφωνόληκτα εἶναι συνήθως περιττοσύλλαβα καὶ ἔχουσι
 τὴν ἄφ. τοῦ ἐνικου εἰς -e
 τὴν γενικ. πληθ. εἰς -um
 τὰ οὐδετερα τὴν ὀνομ. καὶ αἰτ. τοῦ πληθυντ. εἰς -a.

§ 55. Τὰ ἔχοντα θέμα συμφωνόληκτον διαιροῦνται 1) εἰς ὑγρόληκτα (l, r)· ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ ἐνρινόληκτα (n)· 2) εἰς σιγμόληκτα· καὶ 3) εἰς ἀφωνόληκτα.

§ 56. 1) Ὑγρόληκτα (l, r). Τὰ ὑγρόληκτα δὲν λαμβάνουσι -s εἰς τὸ θέμα πρὸς σχηματισμὸν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς, ἥτις εἶναι ἡ αὐτὴ τῷ θέματι, οἷον· consul-is, ὀνομ. consul ὕπατος
 soror-is, » soror ἀδελφή.

1. Ἀρσενικά καὶ θηλυκά.

Ἐνικὸς		Πληθυντικὸς	
Ὀν. consul	soror	consul-es	soror-es
Γεν. consul-is	soror-is	consul-um	soror-um
Δοτ. consul-i	soror-i	consul-i-bus	soror-i-bus
Αἰτ. consule-m	soror-em	consul-es	soror-es
Κλ. consul	soror	consul-es	soror-es
Ἀφ. consul-e	soror-e	consul-i-bus	soror-i-bus

1) Ἡ γ'. κλίσις τῆς λατινικῆς ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν γ'. τῆς ἑλληνικῆς· αἰών, ποιμὴν (ποιμέν-ς), ἄλ-ς, ρήτωρ, ἄρπαξ (ἄρπαγ-ς), κόραξ (κόρακ-ς), γένος (γένε(σ)ος, genus, gene-s-is, generis), ἑλπίς (ἐλπιδ-ς), πόλις, σῆς κτλ.

Σημ. 6'. Τῶν εἰς or τὰ πλείω εἶναι ἀρσενικά·

amor, -ōris ἔρω	error, -oris πλάνη	viator, -oris ὁδοιπόρος
dolor, -oris λύπη	labor, -oris πόνος	venator, -oris θηρατής
odor, -oris ὀσμή	lector, -oris ἀναγνώστης	

Ἐξαιροῦνται 1) Θηλ. 3· uxor, -oris σύζυγος, soror, -oris ἀδελφή, arbor, -ūris δένδρον.

2) Οὐδ. 3· marmor, -oris μάρμαρον, πληθ. marmora, -um, -ibus
aequor, -oris ὕδωρ, τὸ πέλαγος » aequora, -um, -ibus.
ador, -oris εἶδος ζέας, εἰς ταῦτα πρόσθετες καὶ τὸ cor-cordis καρδία.

Σημ. γ'. Τὰ εἰς ur εἶναι οὐδέτερα·

guttur, γεν. guttur-is λάρυγξ	fulgur, γεν. fulgur-is ἀστραπή
murmur, » murmur-is ψιθυρισμός	sulfur, » sulfur-is θείον

Ἀρσενικά δὲ τὰ·

augur, γεν. augur-is οἰωνοσκόπος	turtur, γεν. turtur-is τρυγὼν
fur, » fur-is φῶρ, κλέπτης	vultur, » vultur-is γυψ
furfur, » furfur-is πίτυρον καὶ τὸ ἐπιθ. cicur, » cicuris ἡμερος.	

Σημ. δ'. Τὰ εἰς l εἶναι οὐδέτερα, πλὴν τοῦ consul, pugil κτλ. (§ 56, 1).

Τρία οὐδέτερα ὀνόματα, τὰ fel, far, mel ἀποβάλλουσι τὸ ἐν τῶν δύο συμφώνων τοῦ θέματος (ll, rr) ἐν τῇ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τοῦ ἐνικοῦ (§ 52, σημ. α').
fel, γ. fell-is χολή, mel, γ. mell-is μέλι, far, γ. farr-is τὸ φάρ, γονδρόν ἄλευρον.

§ 57. Ἐρρινόληκτα (n). Πολλὰ ὀνόματα ἐρρινόληκτα μεταβάλλουσι τὸ φωνῆεν τοῦ θέματος ἐν τῇ ὀνομαστικῇ τοῦ ἐνικοῦ καὶ τινα ἀποβάλλουσιν ἐν τῇ πτώσει ταύτῃ τὸ τελικόν σύμφωνον n· γεν. homin-is ὄν. homo(n), γεν. flumin-is ὄν. flumen.

	Ἐνικός	Πληθυντικός
Ἀρσενικόν	Οὐδέτερον	
Ὀν. homo ἄνθρωπος	flumen ποταμός	homin-es flumin-a
Γεν. homin-is	flumin-is	homin-um flumin-um
Δοτ. homin-i	flumin-i	homin-i-bus flumin-i-bus
Αἰτ. homin-em	flumen	homin-es flumin-a
Κλ. homo	flumen	homin-es flumin-a
Ἀφ. homin-e	flumin-e	homin-i-bus flumin-i-bus

Σημ. α'. Τὰ εἰς o, γεν. īnis εἶναι ἀρσενικά·

cardo στρόφιγξ	ordo τάξις	margo κράσπεδον	turbo στρόβιλος
----------------	------------	-----------------	-----------------

Τούτων δὲ θηλυκὰ τὰ εἰς do καὶ go·

consuetudo ἔθος	similitudo ὁμοιότης	arundo κάλαμος
origo ἀρχή	virgo παρθένος	imago εἰκών

καὶ τὰ ἐκ τῆς σημασίας τοιαῦτα· hirundo γελιδών, hirudo βδέλλα.

1) Τὸ r τῶν εἰς or ἤτο εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν s, δι' ὃ ἀπαντᾷ soros, arbos, honos.

Σημ. β'. Τὰ εἰς ο, γεν. onis¹ εἶναι ἄρσεν., ὀλίγα δὲ θηλυκὰ μάλιστα τὰ εἰς ιο ρηματικά·

Ἄρσ. aquilo, γεν. aquilon-is βορέας	Θηλ. actio, γεν. action-is πράξις
leo, » leon-is λέων	dictio, » diction-is λέξις
latro, » latron-is ληστής	legio, » legion-is λεγεών
ligo, » ligon-is λίσσος	lectio, » lection-is ἀνάγνωσις
pavo, » pavon-is ταῶς	munitio, » -tion-is ὁχύρωσις
papilio, » papilion-is ψυχὴ	opinio, » opinion-is δόξα
praedo, » praedon-is λεηλάτης	natio, » nation-is ἔθνος
pulmo, » pulmon-is πνεύμων	oratio, » oration-is λόγος
pugio, » pugion-is ἐγχειρίδιον	ratio, » ration-is λογισμὸς
septentrio » septentrion-is Ἄρκτος	regio, » region-is χώρα
sermo, » sermon-is λόγος	seditio, » sedition-is στάσις.
scipio, » scipion-is σκηπτρον.	

Σημ. γ'. Τὰ sangui-s αἷμα, γεν. sanguin-is }
 Salami-s Σαλαμίς. » Salamīn-is } ἀποβάλλουσι τὸ n πρὸ τοῦ s.
 polli-s παιπάλος » pollin-is.

Σημ. δ'. Τὰ εἰς en εἶναι οὐδέτερα καὶ τινα ἄρσενικά².
 Οὐδέτ. agmen στρατεύμα, examen σμήνος, lumen φῶς,
 carmen ᾠσμα, limen ὑπέρθυρον, semen σπορά κ. ἄ. π.
 Ἄρσενικά· tubicen σαλπιγκτής, pecten κτέις, cornicen κεραταύλης.
 ren, γεν. renis νεφρός (πλ. renes, -(i)um), lien, γεν. lienis σπλήν
 lichen ὁ λειχήν, attagen ὁ ἀτταγήν, splen, » splenis »
 καὶ τὰ κύρια Anien, -enis, Siren, -enis, θηλυκὸν τὸ Troizen, -enis..

§ 60. 2) Σιγμόληκτα. Ὁ χαρακτήρ s τοῦ θέματος μεταξὺ δύο φωνήεντων μεταβάλλεται εἰς r³.

Σιγμόληκτα εἶναι

α') Τὰ εἰς us, γεν. ōris ἢ ēris εἶναι πάντα οὐδέτερα, πλὴν τοῦ ἄρσ. lepus, γ. leporis λαγῶς, καὶ τοῦ θηλ. Venus, -eris Ἀφροδίτη (θεά).

Ἑνικὸς

Πληθυντικὸς

Ὀν. corpus σῶμα	genus γένος	corpor-a	gener-a
Γεν. corpor-is	gener-is	corpor-um	gener-um
Δοτ. corpor-i	gener-i	corpor-i-bus	gener-i-bus
Λιτ. corpus	genus	corpor-a	gener-a
Κλ. corpus	genus	corpor-a	gener-a
Ἀφ. corpor-e	gener-e	corpor-i-bus	gener-i-bus

1) Τὰ ὀνόματα, ὧν τὸ θέμα λήγει εἰς on (ο μακρόν), ἀποβάλλουσι μὲν τὸ n ἐν τῇ ὀνομ. καὶ κλητ. τοῦ ἐνικοῦ, ἀλλὰ φυλάττουσι τὸ ο ἐν πάσαις ταῖς πτώσεσι.

2) Τὰ πλείω τῶν εἰς en προέκυψαν ἐκ μεταβολῆς τοῦ φωνήεντος τοῦ θέματος i εἰς e ἐν τῇ ὀνομ. καὶ κλητ. τοῦ ἐνικοῦ· nomin-is, ὀνομ. nomen.

3) Τὰ σιγμόληκτα εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀποβάλλουσι τὸ s καὶ συναιροῦνται· γένε-σ-ος γένεος γένους.

Τὰ εἰς ur, γεν. ōris εἶναι 15·		Τὰ εἰς us, γεν. ōris εἶναι 15·	
corpus σώμα	pecus κτήνος (-udis)	acus ἄχυρον	opus ἔργον
decus στολισμός	pectus στῆθος	foedus συνθήκη	pondus σταθμός
dedēus ἀπρεπεία	penus τὰ ἐπιτήδεια	funus κηδεία	scelus ἀνόσιον ἔργον
facinus ἔργον ἀνόσιον	καὶ penus, ūs	genus γένος	sidus ἄστρον
fenus τόκος	pignus ἐνέχυρον	latus πλευρά	ulcus ἔλκος
frigus ψῦχος	stercus κόπρος	munus δῶρον	vulnus τραῦμα
litus ἀκτή	tempus χρόνος	olus κράμβη	vellus μαλλός
nemus ἄλσος	tergus νῶτον	onus βάρος καὶ τὸ	vetus ἀρχαῖος (ἐπ' 0.)

β') Τὰ μονοσύλλαβα εἰς us, γεν. ūris καὶ τέσσαρα εἰς ur, γεν. ōris εἶναι πάντα οὐδέτερα.

ius γ. iuris δίκαιον	robur γ. robor-is δρῦς, ρώμη
crus » cruris κνήμη	femur » femor-is μηρὸς
pus » puris πῦον	ebur » ebor-is ὀδοὺς ἐλέφαντος
rus » ruris ἀγρός	iecur » iecoris ἥπαρ.
tus » turis θυμιάμα	

Ἀρσενικὸν τό· mus γ. muris μῦς

Θηλυκὸν τό· tellus » telluris γῆ.

γ') Τὰ εἰς os, γεν. or-is (ἀντ' os, os-is) εἶναι ἀρσενικά·
flos γ. floris ἄνθος, mos γ. mor-is ἔθος, ros γ. ror-is δρόσος.

Θηλυκὰ μόνον τά·

glos γ. glor-is ἀνδραδέλφη	} Ταῦτα καὶ εἰς or (§ 57, σ. β')
honos » honor-is τιμή	
soros » soror-is ἀδελφὴ	
arbos » arbor-is δένδρον	

Οὐδέτερα μόνον τά·

os γ. oris (πλ. ora) στόμα.

Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τά·

os ὀστοῦν, γ. oss-is, πλ. ossa, ἐκ θέμ. oss-
as ἀσάριον, γ. ass-is, ἐκ θέματος ass-
bes (be-is) ἀρσ., γ. bess-is τὰ 2 τριτημόρια τῆς μονάδος
semis (semi-as), ἀρσ. γ. semiss-is ἡμισσάριον.
vas ἀγγεῖον οὐδ. γ. vas-is, πλ. vasa, γ. vasorum κατὰ β' κλ.

δ') Τὰ εἰς is, γ. ōris εἶναι ἀρσενικά· μεταβάλλουσι δὲ τὸ e τοῦ θέματος εἰς τὴν ὀνομ. εἰς i·

ἀποβληθέν-
τος τοῦ δευ-
τέρου s εἰς
τὴν ὀνομ.

cinis γ. cineris τέφρα, pulvis, γ. pulveris κόνις
 cucumis » cucumeris ὁ σίκυος vomis, » vomeris ὄνις.
 (σπαν. cucumis).

Σημειώσαι καὶ τό· glis, γεν. gliris ἐλειός (ζῳον).

ε') Τὰ εἰς es, γεν. ēris·

aes, γ. aer-is οὐδ. χαλκός, pubes, γ. pubēr-is ἄρσ. ἔφηθος
 Ceres, » ēr-is θηλ. Δημήτηρ, impūbes » -ēr-is ἐπιθ. ἄνηθος.

§ 61. 3) Ἀφωνόληκτα. Τὰ ἀφωνόληκτα καὶ τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα m, v πρὸς σχηματισμὸν τῆς ὀνομ. τῶν ἄρσ. καὶ θηλ. ἐπισυνάπτουσι -s καὶ πᾶσχουσι τὰς ἀπαιτουμένας μεταβολὰς καὶ ἀποβολὰς¹, ὡς καὶ ἐν τῇ ἐλληνικῇ· mort-is mor-s, regi-s rex (reg-s).

Τὰ ἀφωνόληκτα, ὡς συμφωνόληκτα, κλίνονται κατὰ τὸν κανόνα (§ 54).

α') Τὰ χειλεόφωνον (h, p) χαρακτηῖρα ἔχοντα εἶναι ἄρσ. ἢ θηλυκά·
 trab-s, γεν. trab-is θηλ. δοκός Cyclop-s, γεν. Cyclop-is ἄρσ. ὁ Κύκλωψ
 pleb-s, » pleb-is » δῆμος dap-s » dap-is » ἡ δαίς
 urb-s, » urb-is » πόλις stirp-s » stirp-is θηλ. στέλεχος

Σημ. Τὸ princip-s, γεν. princip-is μεταβάλλει τὸ i εἰς e ἐν τῇ ὀνομ. καὶ κλητ.
 Τὸ ancep-s, γεν. ancupis μεταβάλλει τὸ u εἰς e.

β') Τὰ οὐρανισκόφωνον (c, g) χαρακτηῖρα ἔχοντα εἶναι ἄρσ. ἢ θηλ.

dux, ἄρσ. γεν. duc-is ἡγεμών	nex, θηλ. γεν. nec-is φόνος
rex, » » reg-is βασιλεὺς	lex, » » leg-is νόμος
grex, » » greg-is ἀγέλη	faex, » » faec-is τρύξις
conjux, » » conjugis συζυγός	arx, » » arc-is ἀρόποις
frux, θηλ. » frug-is καρπός	vox, » » voc-is φωνή
cervix, » » cervic-is αὐχὴν	fax, » » fac-is ὄψις
victrix, » » victric-is νικήτρια	pax, » » pac-is εἰρήνη
nutrix, » » nutric-is τροφός	fornax, » » fornac-is ἱπνός
radix, » » radic-is ῥίζα	lux, » » luc-is φῶς
nox, » » noct-is νύξ ²	cornix, » » cornic-is κορώνη

Σημ. α'. Τὸ senex γέρων, supellex ἑπιπλά ἰδὲ ἀνώμαλα κατὰ μεταπλασμόν.

Σημ. β'. Τινὰ τῶν ἐχόντων χαρακτηῖρα οὐρανισκόφωνον μεταβάλλουσιν ἐν τῇ ὀνομ. καὶ κλητ. τὸ φωνῆεν τοῦ θέματος i εἰς e·

iudex, ἄρσ. γεν. iudic-is δικαστής	ilex, θηλ. γεν. ilic-is ἡ πρίνος
artifex, » » artific-is τεχνίτης	forfex, » » forfic-is ψαλὶς
opifex, » » opific-is δημιουργός	vitex, » » vitic-is ἡ λίγος
pollex, » » pollic-is ἀντίχειρ	remex, ἄρσ. » remig-is ἐρέτης.

1) Πρὸβλ. τὰ κόρακος κόραξ, ἄρπαγος ἄρπαξ, ἐλπίδος ἐλπίς, ποδός πούς, ταχύτητος ταχύτης, οὕτω καὶ τὰ· duc-is (duc-s) dux, reg-is (reg-s) rex, art-is (art-s) ars, civitat-is (civitat-s) civitas, lapidis (lapid-s) lapis κτλ.

2) Ἀποβάλλει ἐν τῇ ὀνομ. τοῦ ἐνικοῦ τὸ t πρὸ τοῦ s καὶ τὸ c μετὰ τοῦ s ἀποτελεῖ x. Ἐσχηματίσθη δὲ τὸ nox, ὡς ἐν τῇ ἐλληνικῇ, ἐκ τοῦ νυκτός (νυκτ-s), νυκ-s ἢ ὀνομ. νύξ.

γ') Τὰ ὀδοντόφωρον (d, t) χαρκατῆρα ἔχοντα εἶναι ἄρσ. ἢ θηλυκά¹.

lapi-s,	ἄρσ. γεν.	lapidi-s λίθος	fron-s,	θηλ. γεν.	front-is μέτωπον
pe-s,	»	ped-is ποῦς	fron-s,	»	frond-is φύλλωμα
parie-s,	»	pariet-is τείχος	glan-s,	»	gland-is βάλανος
cassi-s,	»	cassid-is κόρυς	compe-s,	»	-ed-is ποδοκάζη
custo-s,	»	custod-is φύλαξ	sege-s,	»	seget-is σπορά
sacerdo-s,	»	sacerdo-tis ἱερεὺς	tege-s,	»	teget-is στέγη
nepo-s,	»	nepot-is ἑχγονος	merge-s,	»	-et-is δέσμη σταχυῶν
mon-s,	»	mont-is ὄρος	aeta-s,	»	aetat-is ηλικία
pon-s,	»	pont-is γέφυρα	merce-s,	»	merced-is μισθός
fon-s,	»	font-is πηγή	civita-s,	»	civitat-is πολιτεία
den-s,	»	dent-is ὀδούς	aesta-s,	»	aestat-is θέρος
orien-s,	»	orient-is ἀνατολή	quie-s,	»	quiet-is ἡσυχία
occiden-s,	»	occident-is ἡ δύσις	requie-s,	»	-et-is ἀνάπαυλα²
co-s,	θηλ.	oot-is ἀκόνη	inque-s,	»	inquiet-is ἀνησυχία
do-s,	»	dot-is προῖξ	incu-s,	»	incud-is ἄκμων
men-s,	»	ment-is νοῦς	palu-s,	»	palud-is ἔλος
pul-s,	»	pult-is πῶλος	pecu-s,	»	pecud-is κτήνος
ouspi-s,	»	ouspid-is αἰχμή	virtu-s,	»	virtut-is ἀρετή
lau-s,	»	laud-is ἐπαινος	salu-s,	»	salut-is σωτηρία
fraus,	»	fraud-is ἀπάτη	iuventu-s,	»	iuventut-is νεότης
par-s,	»	part-is μέρος	senectu-s,	»	senectut-is γῆρας
			servitus	»	servitut-is δουλεία

Σημ. α'. Τινὰ τῶν ὀνομάτων τούτων μεταβάλλουσιν ἐν τῇ ὀνομ. τοῦ ἐνικοῦ τὸ φωνῆεν τοῦ θέματος ἱ εἰς ῥ (δὲν γίνεται ἀναπληρωτικὴ ἔκτασις), οἷον·

ἄρσ. come-s,	γεν.	comit-is ὁπαδός	ἄρσ. satelle-s,	γεν.	satellit-is δορυφόρος
» caespe-s,	»	caespit-is ἰσχυρόπλεον	» obse-s,	»	obsid-is ὄμηρος
» eque-s,	»	equit-is ἵππευς	» praese-s,	»	praesid-is προστατής
» hospes-s,	»	hospit-is ξένος	» dese-s,	»	desid-is ἀργός
» mile-s,	»	milit-is στρατιώτης	» rese-s,	»	resid-is σχολαίος
» pede-s,	»	pedit-is πείζος	» stipe-s,	»	stipit-is στέλεχος

Σημ. β'. Τὰ cor, γεν. cord-is καρδιά, lac, γεν. lact-is γάλα ὡς οὐδέτερα δὲν ἐπισυνάπτουσι -s πρὸς σχηματισμὸν τῆς ὀνομαστικῆς τοῦ ἐνικοῦ καὶ ἀποβάλλουσι τὸ ὀδοντόφωρον (ὡς, ἐν τῇ ἑλληνικῇ γάλακτος γάλα). Πρβ. mel κτλ. (§ 58, σημ. δ').

Σημ. γ'. Τὸ caput κεφαλή καὶ τὰ ἐκ τούτου σύνθετα occiput ὀπισθοκράνον καὶ sin-ciput βρέγμα μεταβάλλουσι τὸ i τοῦ θέματος εἰς u, οἷον· caput, γεν. capit-is.

§ 62. Κατὰ τὰ ἀφωνόληκτα ἐπισυνάπτουσι -s ἐν τῇ ὀνομ. τοῦ ἐνικοῦ καὶ τὰ τρία ταῦτα εἰς m ἢ v λήγοντα·

hiem-s, θηλ. γεν. hiem-is χειμῶν

nix (ἀντι nigv-s), θηλ. γεν. niv-is χιών. Τὸ nix ἔχει τὸ αὐτὸ θέμα μὲ τὸ ningere, ἐν τῇ ὀνομ. ἀποβάλλει τὸ v, ἐν δὲ τῇ γεν. τὸ g³

1) Μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ d καὶ t πρὸ τοῦ s γίνεται ἀναπληρωτικὴ ἔκτασις· pēs=ped-s, ariēs=ariet-s, amans=amant-s. Τὰ οὐδέτερα δὲν ἐπισυνάπτουσι s· εἰς τὸ οὐδέτερον τῶν ἐπιθέτων ὡς prudens καὶ τῶν μετοχῶν τοῦ ἐνεσθ. εἰς ans καὶ ens τὸ s ἴσως εἶναι ἀντὶ τοῦ t τοῦ θέματος, ὡς ἐν τῇ ἑλληνικῇ τὸ κέρας ἀντὶ κέρατ- κατ' ἀναλογίαν πρὸς τὸ ἄρσ. καὶ θηλ. ἢ χάριν εὐφωνίας· λέγεται ἐπίσης εἰς τὸ οὐδ. audax, felix, velox.

2) Τὸ requies ἔχει αἰτ. κατὰ συγκοπὴν requiem καὶ ἄφ. requie, πλὴν τῶν requie-tem καὶ requiete.

3) Τοῦ nix ἀπαντᾷ γεν. πληρεστέρα niguis παρὰ Λουκρητίω καὶ Ἀπουλίω.

bos (ἀντί bov-s), ἄρσ. bov-is βοῦς· τοῦτο ἀποβάλλει τὸ ν ἐν τῇ γεν.,
δοτ. καὶ ἄφ. τοῦ πληθ. bo-um, bo-bus (καὶ ἐνίοτε bu-bus¹,
ἐκ τοῦ bov-bus).

Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς γενικῆς πληθυντικῆς.

§ 63. Τὰ συμφωνόληκτα ἔχουσι τὴν γεν. πληθ. εἰς -um (§ 54).

Ἐξαίρουνται δ' ἔχοντα αὐτὴν εἰς ium².

α') Τὰ ἐπόμενα μονοσύλλαβα

lis, θηλ.	γεν. πλ. lit-ium	ἔρις	mas, ἄρσ. γεν. πλ. mar-ium	ἄρρην
nix, »	» niv-ium	χιών	mus, »	mur-ium
(vis, » ἑλλιπ.), »	» viri-um	δύναμις	fauce (ἄφ.), »	fauci-um

φάρυγξ.

Σημ. Τὸ fraus ἔχει γεν. πληθ. fraudium, παρὰ κλασσικοῖς καὶ fraudum.

β') Τινὰ μονοσύλλαβα ἔχοντα θέμα λῆγον εἰς δύο σύμφωνα, οἷον·

ars, θηλ. γεν. πλ. art-ium	τέχνη	ἔτι δὲ καὶ τὰ·
pars, » »	part-ium	μέρος
as, ἄρσ. »	ass-ium	ἀσσάριον
os, οὐδ. »	oss-ium	ὀστοῦν
fons, θηλ. »	font-ium	πηγή
mons, ἄρσ. »	mont-ium	ὄρος
nox, θηλ. »	noct-ium	νύξ

imber, ἄρσ. γεν. πλ. imbr-ium	ὄμβρος.
linter, » »	lintr-ium
cliens, » »	client-ium
sapiens, » »	sapient-ium
parentes, » »	parentium καὶ -tum
volucer, » »	volucrum καὶ -erum.

γ') Ἐτι δὲ καὶ τὰ ἐθνικά·

Samnis ἄρσ. Samnit-es γ. πλ. Samnit-ium Σαμνίτης

penates (di) } εὐχρηστα ἐν τῷ πληθ. μόνον » penat-ium Ἑρκείοι θεοὶ

optimates } » optimat-ium κράτιστοι.

Σημ. Παρὰ Κικέρωνι ἀπαντᾷ optimatum καὶ -tium· τὸ civitatum βέλτιον ἢ
-tium. Παρ' Ὀβιδίῳ (Μεταμ. 8,500) ἀπαντᾷ γεν. πλ. mensun, ἥτις ὑποθέτει, θέμα
συγκεκριμένον mens ἀντὶ mensi, πλησιέστερον πρὸς τὸ ἐλληνικὸν μήν.

Β'. Ονόματα ἔχοντα θέμα φωνῆεν.

§ 64. Τὰ φωνηεντόληκτα ἔχουσι χαρακτηῖρα i καὶ δύο μόνον u³, τὰ
grus, ἄρσ. (ἐνίοτε καὶ θηλ.), γεν. gruis γέρανος
sus, » γεν. suis σῦς, δοτ. πλ. suibus καὶ subus (π. Λουκρητ.)

§ 65. Τὰ φωνηεντόληκτα εἶναι πάντα ἰσοσύλλαβα ἄρσ. ἢ θηλ. καὶ ἐπι-
συνάπτουσι πρὸς σχηματισμὸν τῆς ἐνικῆς ὀνομαστικῆς s.

1) Τὸ ο μετὰ τοῦ ν γίνεται u καὶ ἐν τοῖς παραγώγοις· bubula, bubile, bubulcus.
Παρὰ Πετρωνίῳ ἀπαντᾷ ὄνομα. bovis ἀντὶ bos.

2) Τὸ ἀληθὲς θέμα τῶν ὀνομάτων τούτων τῶν ἐχόντων γεν. πληθ. εἰς ium λήγει εἰς i,
ἀλλὰ τὸ i τοῦτο ἀποβάλλεται πανταχοῦ πλην τῆς γεν. πληθ. (ἀλλ' ἡ ἀφαιρ. τοῦ ἐνικοῦ λή-
γει εἰς e arte, asse, imbre κτλ.). Περί τῶν ἐχόντων θέμα εἰς i πρὸς κατωτέρω.

3) Τὰ ἔχοντα χαρακτηῖρα u ἀντιστοιχοῦσι πρὸς τὰ τῆς ἐλληνικῆς, τὰ ἔχοντα u· μῦς,
σῦς, δρῦς, πίτς.

§ 66. Τὰ φωνηεντόληκτα εἰς *i* ἔχουσι τὴν ἐνικ. ὀνομαστικὴν εἰς *i-s* (ἢ κατὰ τροπὴν τοῦ *i* εἰς *e*, εἰς *e-s*): *puppis*, *navis*, *nubes*. εἰς *e*, *al* καὶ *ar* (γεν. *ālis*, *āris*): *mare*, *animal*, *exemplar*.

Πάντα τὰ φωνηεντόληκτα ταῦτα ἔχουσι κανονικῶς τὴν γεν. πλ. εἰς *i-um*.

§ 67. α') Τὰ εἰς *is* ἢ *es* κλίνονται κατὰ τὰ ἐπόμενα παραδείγματα·

Ἑνικός. ὄνομ.	<i>puppi-s</i>	<i>navi-s</i>	<i>nube-s</i>
γεν.	<i>puppi-s</i>	<i>navi-s</i>	<i>nub-is</i>
δοτ.	<i>puppi</i>	<i>navi</i>	<i>nubi</i>
αἰτ.	<i>puppi-m</i>	<i>nave-m</i>	<i>nub-em</i>
κλητ.	<i>puppi-s</i>	<i>navi-s</i>	<i>nube-s</i>
ἄφ.	<i>puppi</i>	<i>nave</i>	<i>nube</i>
Πληθυντ. ὄνομ.	<i>pupp-es</i>	<i>nav-es</i>	<i>nub-es</i>
γεν.	<i>puppi-um</i>	<i>navi-um</i>	<i>nubi-um</i>
δοτ.	<i>puppi-bus</i>	<i>navi-bus</i>	<i>nubi-bus</i>
αἰτ.	<i>pupp-es</i>	<i>nav-es</i>	<i>nub-es</i>
κλητ.	<i>pupp-es</i>	<i>nav-es</i>	<i>nub-es</i>
ἄφ.	<i>puppi-bus</i>	<i>navi-bus</i>	<i>nubi-bus</i>

1) Ὀλίγα τῶν εἰς *is* φυλάττουσι τὸ *i* εἰς πάσας τὰς πτώσεις, εἶναι δὲ πάντα θηλυκὰ καὶ ἔχουσι κανονικῶς

τὴν αἰτ. τοῦ ἐνικοῦ εἰς *im*

καὶ τὴν ἄφαιρ. εἰς *i*· εἶναι δὲ ταῦτα μόνον·

<i>siti-s</i> , θηλ. δίψα,	αἰτ. <i>siti-m</i> ,	ἄφαιρ. <i>siti</i> ,	γεν. πλ. <i>siti-um</i>
<i>tussis</i> , » βήξ,	» <i>tussi-m</i> ,	» <i>tussi</i> ,	» <i>tussi-um</i>
<i>puppis</i> , » πρύμνη,	» <i>puppi-m</i> ,	» <i>puppi</i> ,	» <i>puppi-um</i>
<i>febris</i> , » πυρετός,	» <i>febri-m</i> , ² ,	» <i>febri</i> ,	» <i>febri-um</i>
<i>securis</i> , » πέλκυσ,	» <i>securi-m</i> , ² ,	» <i>securi</i> ,	» <i>securi-um</i>
<i>turris</i> , » πύργος,	» <i>turri-m</i> , ² ,	» <i>turri</i> ,	» <i>turri-um</i>
<i>basis</i> , » βάσις,	» <i>basi-m</i>	» <i>basi</i> ,	» <i>basi-um</i> .

ἔτι καὶ τὰ *pelvis* λεκάνη, *buris* οὐρά ἀρότρου, *amussis* στάθμη, *vis* δύναμις καὶ τὰ ὀνόματα πόλεων καὶ ποταμῶν εἰς *is*: *Neapolis*, *Tiberis*, *Albis* καὶ τὰ ξενικά *Arar*, *Liger*.

2) Πλείω τῶν εἰς *is* τρέπουσι τὸ *i* εἰς *e*· τούτων τὰ μὲν τρέπουσιν αὐτὸ εἰς τὴν αἰτ. καὶ ἄφαιρ. τοῦ ἐνικοῦ, τὰ δὲ καὶ εἰς τὴν ὀνομ. τοῦ ἐνικοῦ (*is=es*)· ἔχουσι δὲ πάντα τὴν αἰτ. εἰς *e-m* καὶ τὴν ἄφ. εἰς *e*· τὰ εἰς *is* δὲ τὰ τρέποντα τὸ *i* εἰς *e* εἶναι πάντα θηλυκὰ, πλὴν τινῶν ἀρσενικῶν. Θηλυκὰ εἶναι τὰ

<i>auris</i> οὖς	<i>clavis</i> κλεῖς	<i>restis</i> σχοινίον	<i>vallis</i> κοιλάς
<i>avis</i> πτηνόν	<i>felis</i> γαλῆ	<i>pellis</i> δέρμα	<i>vestis</i> ἱμάτιον
<i>classis</i> στόλος	<i>ovis</i> (οἶς) πρόβατον	<i>sementis</i> σπορά	<i>vitis</i> ἄμπελος κ.ἄ.π.

1) Καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν πολλὰ τῶν φωνηεντολήκτων τῶν ἐχόντων χαρακτηρὰ *i* καὶ *u* τρέπουσιν αὐτὸ εἰς *e*· πόλις γ. πόλεως, ἄστρ γ. ἄστερος.

2) Ἐνίοτε καὶ μετὰ τύπου εἰς *e*, ἀλλὰ βέλτιον ὁ εἰς *i*: *securem*, *febre*, *turre*, *Arare*.

Τούτων ἀρσενικά εἶναι ταῦτα·

amnis ποταμός	civis πολίτης	mensis μῆν ¹	testis μάρτυς
axis ἄξων	ensis ξίφος	orbis κύκλος	torquis στρεπτός
callis ἡ ἀτραπὸς	fascis φάκελος	panis ἄρτος	torris δαλός
canalis σωλὴν	finis τέλος	piscis ἰχθύς	unguis ὄνυξ
cassis ἄρκυς	follis φυσητήριον	postis παραστάς	vectis μογλός
caulis καυλός	funis σχοινίον	serobis βόθρος	canis κύων ²
collis λόφος	fustis σκυτάλη	sentis βάτος	corbis κόφινος ἰάρος.
crinis κόμη	ignis πῦρ		clunis γλουτός ³ καὶ θ.

Σημ. Τινὰ τῶν εἰς is τρέποντα τὸ i εἰς e ἔχουσι τὴν ἀφαιρ. ἐπίσης καλῶς καὶ εἰς i καὶ μάλιστα εἰς φράσεις τινάς·

ignis, αἰτ. ignem, ἀφ. igni καὶ igne· ferro ignique vastare—aqua et igni interdicere (§ 3). Οὕτω civi, fini, coli ἀπαντῶσι παρὰ τοῖς δοκίμοις τῶν συγγραφέων· οὕτω παρὰ Βιργιλίῳ ἀφ. εἰς i εἰς τὰ· classi, amni, imbri, classi, igni· παρὰ Ὁρατίῳ igni, amni, imbri, angui, ungui· παρ' Ὁβιδίῳ igni.

Τὰ τρέποντα τὸ i εἰς e καὶ εἰς τὴν ὀνομ., ὅθεν ὀνομ. εἰς es, εἶναι πάντα θηλυκά·

aedes ναός (γεν. πλ. aedum)	indoles εὐφυΐα	strues σωρός
caedes φόνος	rupes ἀπορρώξ	sudes κάμαξ
clades ὄλεθρος	saepes φράγμα	vemes ἄμαξα φορτωμένη
fames πείνα	sedes ἐδρα	vulpes ἀλώπηξ.

Τούτων ἀρσενικά εἶναι τὰ· vates μάντις, γεν. πλ. vatum — vepres ἄκανθα.

§ 68. β') Τὰ εἰς e, al καὶ ar (γεν. -ālis καὶ -āris)³ ὀνόματα εἶναι οὐδέτερα καὶ σχηματίζουσι

τὴν ἀφαιρ. τοῦ ἐνικού	εἰς i
τὴν ὀνομ. καὶ αἰτ. πληθ.	» i-a
καὶ τὴν γεν. πληθυντικὴν	» i-um.

Ἐνικός. ὄν. mare θάλασσα	animal ζῷον	exemplar παράδειγμα
γεν. mar-is	animal-is	exemplar-is
δοτ. mar-i	animal-i	exemplar-i
αἰτ. mare	animal	exemplar
κλ. mare	animal	exemplar
ἀφ. mar-i	animal-i	exemplar-i

1) Ἀπαντᾷ παρ' Ὁβιδίῳ (Μεταμ. 8,500) γεν. πλθ. mensum, ἥτις ὑποθέτει θέμα συγκεκομμένον· mens ἀντὶ mensi, πλησιέστερον πρὸς τὸ ἑλλ. μῆν.

2) Τὸ canis κύων, ἀρσ. (καὶ θηλ.) ἔχει, ὡς ἐν τῇ ἑλληνικῇ τὸ κύων, δύο θέματα can- καὶ cani-, ἐκ τοῦ πρώτου γεν. πλ. canum.

3) Τὰ εἰς e, al καὶ ar οὐδ. εἶναι φωνηεντόληκτα εἰς i (§ 66) καὶ ἀποβάλλουσι τὸ s. Καὶ τὰ μὲν ἐν τῇ ὀνομ. τοῦ ἐν. τρέπουσι τὸ i εἰς e, mare, θέμα mari, τὰ δὲ ἀποβάλλουσιν αὐτό, ὅθεν λήγουσιν εἰς al καὶ ar· animal θέμ. animali, exemplar θέμ. exemplari. Τὰ εἰς al καὶ ar ἦσαν ἀρχικῶς ἐπιθ. εἰς alis, aris· animalis, exemplaris· καὶ παρὰ Λουκρητίῳ (2,124) ἀπαντᾷ exemplare ἀντὶ exemplar, οὕτω καὶ bubile καὶ ἐπιθ. bubilis, -e,

Πληθυντ. ὄν.	mari-a	animali-a	exemplari-a
γεν.	mari-um	auimali-um	exemplari-um
δοτ.	mari-bus	animali-bus	exemplari-bus
αἰτ.	mari-a	animali-a	exemplari-a
κλ.	mari-a	animali-a	exemplari-a
ἄφ.	mari-bus	animali-bus	exemplari-bus

Οὕτω κλίνονσαι καὶ τὰ

altare ἐσχάρα βωμοῦ	bovine	βουστάσιον	calcar κέντρον
conclave δωματίον	bubile ¹⁾		cochlear κοχλιάριον
cubile εὐνή	suile συφεύς		lacunar φάτνωμα
moene τείχος	ovile αὐλειον		pulvinar προσκεφάλαιον
monile περιδέραιον	cervical ὑπαυχένιον		torcular τριπτήρ
rete δίκτυον ²⁾	tribunal βῆμα		
	vectigal φόρος		

§ 69. Οὐσιαστικά τινα καὶ ἐπίθετα ἔχοντα τὴν γεν. πληθ. εἰς ium³⁾ ἔχουσι τὴν αἰτ. τοῦ πληθ. καὶ εἰς is (ἐκ τοῦ eis).

pars, γεν. πληθ. partium, αἰτ. partis¹⁾ (=partes)

omnis, » omnium, » omnis (=omnes).

Γ'. Ὀνόματα ἑλληνικὰ τῆς γ' κλίσεως.

§ 70. Ἡ τρίτη κλίσις περιλαμβάνει καὶ πλεῖστα ὀνόματα μετενεχθέντα ἐκ τῆς ἑλληνικῆς, τὰ ὅποια παρὰ πεζοῖς ἔχουσι τὸν λατινικὸν τύπον, ἐνίοτε δὲ παρὰ ποιηταῖς καὶ ἐν τισι πτώσεσι τοὺς ἑλληνικοὺς.

§ 71. α'. Ὀνόματα οὐδέτερα, ὧν τὸ θέμα λήγει εἰς mat, ἀποβάλλουσι τὸ t, ὡς ἐν τῇ ἑλληνικῇ· πράγματ-ος, ὄν. πρᾶγμα (ἀντὶ πράγματ).

Ἑνικός. ὄν.	pæma	Πληθυντικός.	pæmat-a
γεν.	pæmat-is		pæmat-um
δοτ.	pæmat-i		pæmat-i-bus
αἰτ.	pæma		pæmat-a
κλ.	pæma		pæmat-a
ἄφ.	pæmat-e		pæmat-i-bus

1) Ἀληθῶς ταῦτα εἶναι ἐπιθ. καὶ ἐνν. stabulum.

2) Τὸ rete ἔχει ἐνίοτε ἄρ. rete. Ὡσαύτως καὶ τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων εἰς e ἔχουσιν ἄραιρ. εἰς e. Bibracte, Praeneste vidi Fortunam.—Καὶ nectare ἄφ. ἐκ τοῦ nectar, nectaris.

3) Τὰ ἔχοντα τὴν γεν. πληθ. εἰς ium ὑποθέτουσι θέμα εἰς i· τὸ i δὲ τοῦτο μετὰ τῆς καταλήξεως es συναρτᾶται εἰς δίφθογγον eis, ἥτις γίνεται εἴτε es εἴτε is· ἡ is διετηρήθη μέχρι τῆς κλασσικῆς ἐποχῆς, ἐξ ἧς ὁ ἀρχαῖος τύπος omnis, partis ἀντὶ omnes, partes, οἵτινες ἀπαντῶσι μέχρι τοῦ Κικέρωνος.

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ·

ænigma, -āt-is αἰνίγμα, diadema, -āt-is διάδημα,
epigramma, -āt-is ἐπίγραμμα.

§ 72. β'. 'Ονόματα θηλυκὰ εἰς ο εἶχουσι γεν. εἰς us, ἀνταποκρινομένην εἰς τὴν ἑλλην. οὐς· Sappho, γεν. Sapphus. Ἀλλὰ λέγεται ἐπίσης καὶ κατὰ τὴν γ' κλίσ. Sapphonis.

Τινὰ ὀνόματα οὐδέτερα εἰς os, ἃ ἔχουσιν ἐν τῇ ἑλλ. τὸ πληθ. αὐτῶν συνηρημένον εἰς η, ἀπαντῶσι καὶ παρὰ Λατίνοις συνηρημένα εἰς e·
melos, πληθ. mele, μέλη

Tempe, Τέμπη, ὃ ἄχρηστον ἐν τῷ ἐνικῷ.

§ 73. γ'. 'Ονόματα θηλυκὰ εἰς is καὶ οὐδ. εἰς i, γεν. is ἢ eos.

Ταῦτα κλίνονται κατὰ τὸ pupp-is (§ 67). Μόνον παρὰ ποιηταῖς ἔχουσιν ἐν τισι πτώσεσι καὶ τοὺς ἑλληνικοὺς τύπους· pæsis, γεν. pæsis ἢ pæseos, αἰτ. pæsim ἢ pæsin, ἀλλὰ τὴν δοτ. καὶ ἀφ. ἔχουσι κατὰ τὸν λατινικὸν τύπον· pæsi. Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ· hæresis, phrasis, basis, ellipsis, mathesis, sinapi, γ. -is ἢ eos κτλ.

§ 74. δ'. 'Ονόματα ἀρσ. καὶ θηλ. μετὰ ἡ ἄνευ -s ἐν τῇ ὀνομ. τοῦ ἐνικοῦ.

α') 'Ονόματα, ἃ ἐπισυνάπτουσι -s ἐν τῇ ὀνομ., κλίνονται κατὰ τὰ συμφωνόληκτα (§ 54), λαμβάνουσιν ὅμως ἐν τῇ αἰτ. τοῦ ἐνικοῦ καὶ πληθ. τὰς ἑλληνικὰς καταλήξεις α καὶ ας ἀντὶ τῶν λατινικῶν em καὶ es·

Arab-s -ab-is, αἰτ. τοῦ ἐνικοῦ Arab-em ἢ Arab-a

» τοῦ πληθ. Arab-es ἢ Arab-as.

Cyclop-s -op-is, » τοῦ ἐνικοῦ Cyclop-em ἢ Cyclop-a

» τοῦ πληθ. Cyclop-es ἢ Cyclop-as.

Phryx -yg-is, » τοῦ ἐνικοῦ Phryg-em ἢ Phryg-a

» τοῦ πληθ. Phryg-es ἢ Phryg-as.

Palla-s -ad-is, » τοῦ ἐνικοῦ Pallad-em ἢ Pallad-a

Adama-s -antis, » » Adamant-a.

Σημ. Ἐνταῦθα ἀνάγονται τὰ ἀρσ. καὶ θηλ. ὀνόματα εἰς is, γεν. idis, διακρινόμενα τῶν εἰς is, eos ἐκ τοῦ θέματος λήγοντος εἰς d καὶ τὰ ἀρσ. εἰς us, odis·

Daphnis, -idis, αἰτ. ἐν. Daphnid-em ἢ Daphnid-a, ἀλλὰ καὶ -nim καὶ -nin, ἀλλὰ [tyrraniden, Aeneidem καὶ Aeneida.

Iris, -idis, αἰτ. ἐν. Iridem ἢ Irida καὶ Irin

tripus, -odis, ἀρσ., Oedipus, -odis Οἰδίπους.

Εἰς ταῦτα προσθετέα καὶ τὰ·

heros, γεν. hero-is, αἰτ. -em ἢ -o-a, πλ. αἰτ. hero-es ἢ hero-as.

καὶ τινὰ γεωγραφικά· Pessinus, γεν. Pessinontis, ἀφ. -nte κτλ.

β') Δὲν ἐπισυνάπτουσι -s ἐν τῇ ὀνομ. τοῦ ἐνικοῦ ὀνόματα εἰς er (γεν. er-is) καὶ εἰς o (γεν. on-is) ἐκ τῆς ἐλληνικῆς μετενεχθέντα·
 aer, γεν. aer-is, αἰτ. τοῦ ἐν. aer-em ἢ aer-a
 crater, » crater-is, » crater-em ἢ crater-a
 Macedo, » Macedon-is, » Macedon-em ἢ Macedon-a
 delphin, » delphin-is (λέγεται καὶ delphinus, -i).

γ') Μεταβάλλουσι τὰς λέξεις ἀπὸ τῆς μιᾶς κλίσεως εἰς ἄλλην, π. χ. ἀπὸ τῆς γ' εἰς τὴν α' ἢ τὴν β'. Αἰσχίνης γίνεται Aeschines, γεν. -nis
 'Αλκιβιάδης » Alcibiades, » -dis
 σατράπης » satrapes, » -pis.

δ') Οἱ Λατίνοι μεταφέροντες εἰς τὴν γλῶσσάν των ἐλληνικὰ κύρια ὀνόματα, συνήθως μεταβάλλουσι ταῦτα κατὰ διαφόρους τρόπους·

α'. 'Αποβάλλουσι τὸ τελικὸν n· Πλάτων γίνεται Plato, γεν. -ōnis
 Λάκων » Laco, » -ōnis.

β'. 'Αποβάλλουσι τὸ t τοῦ θέματος·

'Αντιφῶν, -ῶντος γίνεται Antipho, γεν. -onis.

γ'. Μεταβάλλουσιν εἰς i τὸ φωνῆεν τῆς τελευταίας συλλαβῆς τοῦ θέματος· 'Απόλλων, γεν. -ῶνος, γίνεται Apollo, γεν. -īnis.

TETARTH KAIΣIS

§ 75. 'Η τετάρτη κλίσις περιέχει ὀνόματα λήγοντα ἐν μὲν τῇ ὀνομαστικῇ εἰς us καὶ u, ἐν δὲ τῇ γενικῇ τοῦ ἐνικοῦ εἰς us¹:

'Αρσενικὰ καὶ θηλυκὰ		Οὐδέτερα	
'Ενικός	Πληθυντικός	'Ενικός	Πληθυντ.
ὀν. manū-s χεῖρ	manū-s	cornu κέρας	cornū-a
γεν. manū-s	manū-um	cornū-s	cornū-um
δοτ. manū-i	manī-bus	cornu	corni-bus
αἰτ. manu-m	manu-s	cornu	cornu-a
κλ. manu-s	manu-s	cornu	cornu-a
ἀφ. manū	manī-bus	cornu	corni-bus

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ ἐξῆς·

lusus παιδιὰ	spiritus πνεῦμα	sensus αἴσθησις	Οὐδέτερα
coetus συνέλευσις	sumptus δαπάνη	auditus ἀκοή	cornu κέρας
currus ἄμαξα	sexus γένος φύλον,	gustus γεῦσις	genu γόνυ
exercitus στρατός	ictus κρούσις	olfactus ὀσφρησις	veru ὀδελός
fluctus κύμα	metus φόβος	tactus ἀφή	pecu κτήνη
fructus καρπός	morsus δῆγμα	visus ὄρασις	gelu ψύχος
gemitus στεναγμός	motus κίνησις	vultus ὄψις	(μόνον ἀφ.).
gradus βῆμα	ornatus κόσμος	specus σπήλαιον	
venus πρᾶσις	reditus ἐπάνοδος		

1) 'Η δ', κλ. τῆς λατινικῆς ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ εἰς us τῆς ἐλλ. ἡδύς.

Σημ. α'. Εἰς τὴν γεν. τοῦ ἐνικοῦ τὸ us προέκυψεν ἐκ συναιρέσεως ἐκ τοῦ uis (ἀρχικῶς uos), ἀπαντᾷ δ' ἔτι παρὰ Κικέρωνι metuis ἀντὶ metus· ὡσαύτως τὰ οὐδέτερα εἰς τὴν κλασσικὴν ἐποχὴν ἔληγον ἐν τῇ γενικῇ εἰς us, βραδύτερον δὲ ἀπὸ τοῦ γ'. αἰῶνος μ. Χ. μένουσιν ἄκλιτα ἐν τῷ ἐνικῷ.

Σημ. β'. Εἰς τὴν δοτ. τοῦ ἐνικοῦ μάλιστα ἐν τῇ ποιήσει ἀπαντᾷ ὁ συνηρημένος τύπος· equitalu ἀντὶ equitalui, metu ἀντὶ metui.

§ 76. Εἰς τὴν δοτικὴν καὶ ἀφαιρετικὴν τοῦ πληθυντικοῦ τὸ u ἐξήσθενησεν εἰς i πρὸ τῆς καταλήξεως -bus. Ἐφυλάχθη ὁμως ἡ ἀρχαία κατὰ τὰς ἑξῆς ubus ἐν τοῖς ἐξῆς·

quercus δρυς	arcus τόξον	specus σπήλαιον	portus λιμὴν
ficus συκία	veru ὀβελός	tribus φυλή	pecu κτήνη
acus βελόνη	lacus λίμνη	artus μέλος	partus γέννησις.

Σημ. Τὰ portus λιμὴν ἔχει portubus καὶ portibus, veru ὀβελός verubus καὶ ἐνότε veribus.

§ 77. Τὰ πλείω τῶν εἰς us εἶναι ἀρσενικά, ὀλίγα δὲ τινὰ θηλυκά· τὰ δὲ εἰς u οὐδέτερα.

Τῶν εἰς us ἐξαιροῦνται ὄντα θηλυκὰ μόνον τὰ·

acus ¹ βελόνη	Καὶ τὰ πληθυντικά
domus οἶκος ²	idus, -uum αἱ Εἰδοὶ (τῇ ἰε'. τοῦ μηνός).
manus χεὶρ	Quinquatrus, -uum Ἀθήναια (ἑορτὴ Ἀθηνᾶς ἐν Ρώμῃ).
porticus στοὰ	
tribus φυλή	Καὶ τὰ ἐκ τῆς σημασίας τοιαῦτα·

quercus δρυς
ficus συκία
anus γραῖα
nurus νύμφη.

§ 78. Τὸ domus (δόμος) οἶκος ἔχει καὶ τινὰς πτώσεις κατὰ τὴν β'. κλίσιν. Κλίνεται δὲ τὸ domus κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀρχαίου κανόνος·

si domus declinare vis-tolle me, mu, mi et mis.

Ἐν. ὄν. domu-s	Πλ. domū-s
γεν. domu-s	domu-um καὶ συχν. domorum
δοτ. domu-i (σπαν. domo)	domi-bus
αἰτ. domu-m	domu-s » » domos
κλ. domu-s	domu-s
ἀφ. domu καὶ συχνότ. domo	domibu-s

Ἡ γεν. domi=οἶκοι λαμβάνεται μόνον ὡς ἐπίρρημα τοπικόν.

Σημ. Ὡσαύτως κλίνονται ὀνόματά τινὰ δένδρων· cupressus κυπάρισσος, ficus συκία,

1) Τὸ acus βελόνη δὲν πρέπει νὰ συγγένηται πρὸς τὸ acus, i (ἀρσ.) καὶ acus, -eris (οὐδ.) ἄχυρον.

2) acus acuta, domus pulchra, manus dextra, porticus publica, tribus urbana, idus (γ. iduum) Martiæ.

laurus δάφνη, pinus πίτυς, τῆς 6'. κλ. λαμβάνουσι τινὰς πτώσεις κατὰ τὴν δ'. κλ. ἀφ. cupressu, lauru, ὄν. αἰτ. καὶ κλ. πληθ. cupressus, laurus. Ἀπαντῶσιν ἐν ἐπιγραφαῖς καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις συγγραφεῦσιν ἐνικὴ γεν. senati, tumulti.

ΠΕΜΠΤΗ ΚΛΙΣΙΣ

§ 79. 'Η ε'. κλίσις περιέχει ὀνόματα λήγοντα ἐν μὲν τῇ ὀνομαστικῇ εἰς es, ἐν δὲ τῇ γενικῇ εἰς ei· κλίνονται δ' οὕτω.¹

Ἐνικ. ὄν.	dies ἡμέρα	res πρᾶγμα	Πληθ.	dies	res
γεν.	diē-i	re-i		diēru-m	reru-m
δοτ.	diē-i	re-i		die-bus	rebus
αἰτ.	die-m	re-m		di-es	res
κλ.	die-s	res		di-es	res
ἀφ.	die	re		die-bus	rebus

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ

acies παράταξις	macies ἰσχνότης	series σειρά
effigies εἰκὼν	perniciēs ὄλεθρος	species εἶδος
acies ὄψις	planities τὸ ἐπίπεδον	spes ἐλπὶς
fides πίστις	rabies λύσσα	superficiēs ἐπιφάνεια
glacies κρύσταλλος	scabies ψώρα	meridies μεσημβρία

Σημ. α'. Ἐκ τῶν ὀνομάτων τῆς ε', κλίσεως μόνον τὸ dies καὶ res εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν πληθυντικόν. Τῶν δ' ἄλλων μόνον τὰς εἰς es πτώσεις τοῦ πληθ. ἔχουσι τὰ acies, effigies, facies, glacies, species καὶ spes, τὰ δ' ἄλλα δὲν ἔχουσι πληθυντικόν.²

Σημ. β'. Ἡ γεν. καὶ δοτ. τὸ ei συναίρει ἐνίοτε εἰς e καὶ i: in sinistra parte acie (=aciei)· pernicii causa=perniciiei· die (καὶ dii)·tribunus plebi (ἐκ τοῦ plebes=plebs) καὶ plebi scitum· ἢ ἀφ. fame (ἥτις ὑποθέτει ὄνομ. fames-ei) ἀπαντᾷ παρὰ Βιργιλίῳ καὶ Ὁβιδίῳ.

Σημ. γ'. Τὸ plebes γεν. plebei τῆς ε' κλ. ἔχει ἀρχαιότερον τύπον pleb-s plebis κατὰ τὴν γ'. κλ.

§ 80. Τὰ ὀνόματα τῆς ε'. κλίσεως εἶναι θηλυκά· ἐξαιρεῖται 1) τὸ dies ἡμέρα, ὃ ἐν τῷ ἐνικῷ εἶναι ἀρσενικόν καὶ θηλυκόν, ἐν δὲ τῷ πληθ. πάντοτε ἀρσενικόν, καὶ 2) τὸ meridiēs (medi-dies) μεσημβρία, ὃ εἶναι ἀρσενικόν.

Οὕτω (prædicta, finita) dies constituta. Συνήθως in, ad, ante, post eam ἢ certan diem constituit. longa dies, dies dicta (certus dies).

1) Ἡ ε'. κλίσις τῆς λατινικῆς ἀνταποκρίνεται εἰς τὰ εἰς η τῆς α'. κλίσεως τῆς ἐλ=ληνικῆς τιμῇ.

2) Ὁ Κικέρων ἀντὶ specierum καὶ speciebus λέγει formarum καὶ formis. Ὁ Κουιντιλιανὸς προγράφει τὸ sperum. Οἱ τύποι sperum καὶ specierum εἶναι τῶν βαρ=βαρισμῶν τοῦ Ἀπουλίου καὶ Εὐμένιου,

§ 81. Πέναξ ἀνακεφαλαιωτικὸς τῶν **Β** κλίσεων,

Ἑ ν ι κ ὸ ς

1	2	3	4	5
ὄν. rosa	dominu-s	soror	navi-s	manu-s
γεν. rosae	domin-i	soror-is	navi-s	manu-s
δοτ. rosae	dominō	soror-i	nav-i	manu-i
αἰτ. rosa-m	dominu-m	soror-em	nav-em	manu-m
κλ. rosa	domine	soror	navi-s	manu-s
ἄφ. rosa	demino	soror-e	nav-e	manu

Π λ η θ υ ν τ ι κ ὸ ς

ὄν. rosae	domin-i	soror-es	nav-es	manu-s	dies
γεν. rosa-rum	domino rum	soror-um	navium	manu-um	die-rum
δοτ. ros-is	domin-is	soror-i-bus	navi-bus	mani-bus	die-bus
αἰτ. rosa-s	domino-s	soror-es	nav-es	manu-s	di-es
κλ. rosae	domin-i	soror-es	nav-es	manu-s	di-es
ἄφ. ros-is	domin-is	soror-i-bus	navi-bus	mani-bus	die-bus

§ 82. Ἐκ τούτων ἐξάγονται οἱ ἐπόμενοι κανόνες·

α') Ἡ δοτ. καὶ ἄφαιρ. τοῦ πληθ. πασῶν τῶν κλίσεων εἶναι ὅμοιαι.

β') Ἡ κλητικὴ εἶναι ὁμοία τῇ ὀνομαστικῇ, ἐκτὸς τῆς ἐνικῆς τῶν εἰς us τῆς β'. κλίσεως.

γ') Ἡ γεν. καὶ δοτ. τοῦ ἐνικοῦ τῆς α'. καὶ ε'. κλίσεως εἶναι ὅμοιαι.

δ') Ἡ ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ. τοῦ πληθ. τῆς γ', δ', καὶ ε'. κλίσεως εἶναι ὅμοιαι.

ε') Τὰ οὐδέτερα διαφέρουσι τῶν ἄρσ. καὶ θηλ. ὅτι ἔχουσι τρεῖς πτώσεις ὁμοίας, ὀνομ., αἰτ. καὶ κλητ., αἵτινες ἐν τῷ πληθ. λήγουσιν εἰς a.

ς') Οὐδέτερα ἔχει μόνον ἡ β', γ' καὶ δ' κλίσεις.

ζ') Ἡ γεν. πληθ. λήγει ἐν μὲν τῇ α'. β'. καὶ ε'. κλίσει εἰς -rum, ἐν δὲ τῇ γ' καὶ δ'. εἰς -um ἢ ium.

η') Ἡ αἰτ. τοῦ ἐνικοῦ εἰς πάσας τὰς κλίσεις λήγει εἰς m.

Σημ. Ἡ καταλήξις τῆς δοτ. καὶ ἄφ. τοῦ πληθυντικοῦ ἐν τῇ γ'. δ'. καὶ ε'. κλ. εἶναι bus, ἀλλ' ἐν τῇ γ'. κλίσσει εἰς τὰ συμφωνόληχτα παρεμβάλλει ἡ χάριν εὐφωνίας μεταξὺ τοῦ θέματος καὶ τῆς καταλήξεως.

§ 83. Πίναξ τῶν πτωτικῶν καταλήξεων τῶν 5 κλίσεων.

Αἱ καταλήξεις εἶναι ἐν γένει αἱ αὐταὶ δι' ἐκάστην πτώσιν· αἱ δὲ διαφοραὶ τῶν κρατοῦσι μᾶλλον εἰς τὴν διαφορὰν τῶν τελικῶν γραμμῶν νῆς ρίζης.

Πτώσεις	Ἑνικός	Πληθυντικός
'Ονομαστική (ἐκτός τῶν εἰς α' ἐχόντων θέμα)	α' κλ. ἄνευ καταλήξεως (rosa, nauta) πλήν τῶν ἐκ τῆς ἑλλ. εἰς as καὶ es· (Aeneas, Alcides).	i ὁ συναιρούμενον μετὰ τοῦ τελικοῦ a τοῦ θέματος ἀποτελεῖ ae (rosae, nautae, ἑλλ. χαραί, ναῦται).
	β' κλ. s εἰς τὰ ἄρσ. καὶ θηλ. τὸ ο τοῦ θέμ. τρέπεται εἰς u· (dominus, locus) ἢ ἀποβάλλεται· (puer ἀντὶ puer(o)-s) ¹ , vir ἀντὶ vir(o)-s ager ἀντὶ agr(o)-s=ἀγρός· m εἰς τὰ οὐδέτερα· iugo-m (ζυγός-ν).	i εἰς τὰ ἄρσ. καὶ θηλ. (domini, loci, ἑλλ. λόγιο-ι) a εἰς τὰ οὐδ. (templa, ζυγά, ζυγό-ν).
	γ' κλ. s εἰς τὰ ἄρσ. καὶ θηλ. εἰς τὰ φωνηεντόληκτον θέμα ἔχοντα μετὰ τὴν πρόσληψιν τοῦ s γίνονται αἱ ἐν § 61 μεταβολαὶ κτλ ² . laus(laud-s), dens(dent-s) rex (reg-s) duc (due-s). Ἄνευ καταλήξεως εἰς τὰ εἰς l καὶ r λήγοντα θέμ. καὶ εἰς τὰ οὐδ. consul, augur, marmor corpus ἀντὶ corpor, corpus.	es εἰς τὰ ἄρσ. καὶ θηλ. (consules, montes), ἑλλ. ποιμέν-ες. μετὰ συναίρεσιν τοῦ φωνηέντος τοῦ θέματος εἰς τὰ φωνηεντόληκτα θέματα (nubes, puppes, ἑλλ. πόλεις ἐκ τοῦ πόλε-ες).
	δ' κλ. s εἰς τὰ ἄρσ. καὶ θηλ. (arcu-s, manu-s). ἀποβάλλεται ἢ κατάληξις s εἰς τὰ οὐδέτερα (cornu).	es, is εἰς τὰ ὀνόματα, ὧν τὸ θέμα λήγει εἰς i· (puppis καὶ puppis). a εἰς τὰ οὐδέτερα ὀνόματα· (marmora, cubili-a).
Κλητική	ε' κλ. ἄνευ καταλήξεως (ἄρσ. καὶ θηλ.) καὶ μετὰ ἐξασθενήσεως τοῦ u (o) τοῦ θέμ. εἰς e· domine. ὄν., αἰτ. καὶ κλ. ὅμοιοι εἰς τὰ οὐδέτερα.	ὅμοια τῇ ὀνομαστικῇ.
	z', γ', δ', ε' κλ. ὅμοια τῇ ὀνομαστ.	

1) Ἐκ τοῦ puerus ἐσχηματίσθη κλ. puere ἀπαντῶσα παρὰ Κικέρωνι καὶ Ἀφρανίῳ καὶ παρὰ Πλαύτῳ συχνότερον. Τοῦ puerus θηλ. puera· Παυλ. Nolum. carm. 25, Nat. S. Fel. 10· in pueram faciem veterana reffloruit aetas. Παρβ. § 30.

2) Τὸ s ἀποβάλλεται εἰς τινὰ φωνηεντόληκτα μετὰ φωνήεντος τοῦ θέματος i, ὅθεν ταῦτα λήγουσιν εἰς l καὶ r· consul, augur, marmor, vectigal (ἐκ τοῦ vectigale), exemplar (ἐκ τοῦ exemplare). Σημείωσαι καὶ τὰ cor(d), caput, lac(t), nomen, ver, mel (γ. mell-is), far (γ. farr-is), mos (ἀντὶ mos-s). Σημείωσαι καὶ τὰ οὐδέτερα· mare, grave (ἐκ τοῦ mari, gravi) κ. ἄλ. π.

Πτώσεις	Ἑνικός	Πληθυντικός
Γενική	α' κλ. i, ὁ μετὰ τοῦ ληκτικοῦ a τοῦ θέμ. ἀποτελεῖ ai· aurai (ἀρχ.) καὶ συναϊρούμενον ae· aurae. as· (familias).	rum (rosa-rum) ¹ .
	β' κλ. i; ὅτε ἀποβάλλεται τὸ u (o) τοῦ θέματος (domini ἐκ τοῦ domino-i). Ius εἰς τινα (totius).	rum εἰς τὸ θέμα λῆγον εἰς ο· (domino-rum) ἢ ἀπλῶς um (numm-um).
	γ' κλ. is (consul-is, pupp-is, gener-is (genes-is γένε(σ)ος), (ἐλλ. ποδ-ός). Ius (εἰς τινὰς ἀντωνυμίας· ille γ. ipse, γ. illius, ipsius).	um· (consulum)· ἡ κατάληξις αὐτῇ ἐπισυναπτομένη εἰς φωνηεντόληκτον θέμα ἀποτελεῖ i-um· (cubilium, nubium) (§ 66 κέξ.).
	δ' κλ. is, συναϊρούμενον μετὰ τοῦ u· domus ὡσαύτως καὶ εἰς τὰ οὐδ, κατὰ τὴν κλασσικὴν ἐποχὴν	um· (manuum).
	ε' κλ. i (diei).	rum· (dierum).
Δοτική	α' κλ. i, ὁ μετὰ τοῦ α τελικοῦ τοῦ θέματος συναϊρούμενον ἀποτελεῖ ae· (rosae).	is· (rosis ἀντὶ rosa-is) ² ἐν τισι bus· (deabus).
	β' κλ. ἡ ἀρχαία κατάληξις i ἐνομένη μετὰ τοῦ φωνηεντος τοῦ θέματος ο ἀποτελεῖ ο μακρόν dominū (ἐλλ. λύκω, λύκο-ι).	is· (dominis, domino-is, ἐλλ. λύκο-ις).
	γ' κλ. i· (homin-i, consul-i)· ἐνομένη μετὰ τοῦ τελικοῦ φωνηεντος τοῦ θέμ. ἀποτελεῖ i· (nubi-i nubi, puppi-i puppi).	bus· καὶ μετὰ θέματα συμφωνόληκτα παρεμβάλλεται i χάριν εὐφωνίας· (i)-bus· (navi-bus, consul-i-bus).
	δ' κλ. i· (manui), συναϊρεῖται δ' εἰς τὰ οὐδ. (cornū).	bus· μετὰ ἐξασθενήσεως τοῦ τελικοῦ u τοῦ θέματος εἰς i πρό τοῦ bus· ἐνίοτε μετὰ διατηρήσεως τοῦ u· (manibus, arcubus).
	ε' κλ. i· (diei, faciei καὶ facie).	bus· (diebus).

1) Ἡ κατάληξις τῆς γεν. πλ. εἶναι um, ἀλλ' εἰς τὰ εἰς a, e, o φωνηεντόληκτα θέματα εἶναι -sum· ped-um ποδ-ών, avi-um, fruct-um, οὕτω deum (§ 50, γ'), dea-rum ἐκ τοῦ dea-sum (πρβ. θεά(σ)ων), lupo-rum, die-rum.

2) Ἡ δοτική καὶ ἀφαιρ. πληθ. εἶχεν ἀρχικῶς κατάληξιν bus· διετερήθη δ' αὕτη εἰς τὰ εἰς i καὶ u θέματα, ὡς καὶ εἰς τινα εἰς o, a, e· ambobus, filiabus, rebus· ἡ bus ἦτο συχνὴ εἰς τὰ εἰς a θέματα πρό τοῦ Γ' αἰῶνος ἀ. κ. Ρώμης, λείψανον παρὰ κλασσικοῖς εἰς τὰ θηλ. τῶν εἰς us· deabus, equabus. Ἐκ τῆς bus προέκυψεν ἡ bis εἰς τὰ nobis, vobis. Εἰς τὰ συμφωνόληκτα θέματα ἐπισυνάπτεται· χάριν εὐφωνίας διὰ μεσολαβήσεως συνθετικοῦ φωνηεντος e, ἔπειτα i (κατ' ἀναλογίαν τοῦ navi-bus, ὅπου τὸ i ὑπῆρχεν εἰς τὸ θέμα tempestat-e-bus, nomi-ni-bus· κατ' ἀναλογίαν λέγεται· fructibus, manibus ἀντὶ εἰς -ubus. Τὸ bobus bubus ἀντὶ bov-i-bus εἶναι παράδειγμα μοναδικῆς δοτ. πληθ. συμφωνόληκτου θέματος ἄνευ συνθετικοῦ φωνηεντος. Ἡ δοτ. πληθ. τῶν εἰς o καὶ a θεμάτων εἶναι σχεδὸν πάντοτε εἰς is, ἥτις ἦτο τυπικὴ (ἀπαντῶσιν ἀρχαῖοι τύποι dominois, musais ἐν ἐπιγραφαῖς). Πρβ. τὸ musais ὕλαισι. Δοτ. πληθ. εἰς as εἶναι ἔχγος δοτ. εἰς ais· εἰς τὰ ἐπιρ. foras=foris, intervias, κατ' ἀναλογίαν τοῦ ἐλλ. ὀλυμπιάσι. Ἀναγινώσκειται ἐπίσης εἰς ἐπιγραφὴν ἀρχαϊκὴν· Deivas Cornissas sacrum.

Πτώσεις	Ἑνικός	Πληθυντικός
Αἰτιατική m Τὰ οὐδέτερα ὡς ἐν τῇ ὀνομαστικῇ	α', β', δ', ε' κλ. m· rosa-m, dominum (domino-m λόγο-ν), manum, diem. γ' κλ. m εἰς τὰ ἔχοντα ληκτικὸν i, ὅ πολλὰ τρέπουσιν εἰς e· pup-pim, sitim κτλ. navi-s nave-m, nubi-s nubem κτλ. εἰς τὰ συμφωνόληκτα μετὰ τὴν προσθήκην τοῦ m ἀναπτύσσεται e (e-m)· consulem, legem (ἐκ τοῦ consul-m, leg-m)· πρβλ. ἐλλ. πόδ-α. Ὡσαύτως καὶ εἰς δύο ἔχοντα ληκτικὸν u· (sue-m, grue-m).	α', δ', ε' κλ. s¹· (rosas, manus, dies). β' κλ. s· (dominos). γ' κλ. es καὶ is· (consules, pup-pes καὶ puppis).
Ἀφαιρετική (e)	α' κλ. ἑκτασίς τοῦ ληκτικοῦ φωνή-εντος τοῦ θέματος· (rosa)². β' κλ. ὁμοίως ἡ αὐτὴ ἑκτασίς καὶ ἀνα-νέωσις τοῦ φωνήεντος τοῦ θέ-ματος o (domino). γ' κλ. e εἰς θέματα συμφωνόληκτα καὶ τινα φωνηεντόληκτα, τρέποντα τὸ i εἰς e· consule, nave). εἰς δὲ τὰ φυλάττοντα τὸ i φωνηεντόληκτα συναίρεται μετὰ τοῦ i εἰς i· (siti).	ὁμοία τῇ δοτικῇ.

Ἀνωμαλία οὐσιαστικῶν.

§ 84. Ἑλλειπῆ (defectiva) εἶναι ὀνόματα, ὧν ἐλλείπουσιν ἀριθμοὶ ἢ πτώσεις. Εἶναι δὲ ταῦτα·

1. Ἑλλειπῆ κατ' ἀριθμὸν (defectiva numero).

α') Ἑνὶ καὶ μόνον (singularia tantum) εἶναι πολλὰ ἀφαιρεμένα, τὰ περιληπτικὰ καὶ τὰ σημαίνοντα ὕλην· οἶον·

pietas εὐσέβεια	plebs ὄχλος	aurum χρυσός
sapientia σοφία	vulgus ὄχλος	ferrum σίδηρος
scientia ἐπιστήμη	vestis ἐσθῆς	aes χαλκός.

1) Τῆς ἀφαιρ. τοῦ ἑνικοῦ ἢ κατάληξις ἔλληγεν εἰς d (ad, ed, od, id, ud), τούτου δὲ μετέπειτα ἀποβληθέντος ἐγένετο ἑκτασίς τοῦ φωνηέντος· rosa-d rosa, domino-d domino, turri-d turri, fructu-d fructu· ἀλλ' εἰς τὰ συμφωνόληκτα εἶναι e· homin-e. Σφύζεται ἀφαιρ. μετὰ τοῦ d· Cnaivod patre prognatus εἰς ἐπιτάφιον (πρβλ. σελ. 9).

2) Ἡ ἀρχαία κατάληξις τῆς αἰτ. πληθ. πασῶν τῶν κλίσεων ἦτο ns (m-s), μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ n ἐγένετο ἀναπληρωτικὴ ἑκτασίς· rosa-ns rosa-s, lupos ἐκ lupo-ns, (ἐλλ. λύκος ἐκ τοῦ λύκο-νς), ped-ēs ἐκ τοῦ ped-ns, ped-e-ns (πόδ-ας) (τὸ e ἀνεπτύχθη πρὸς ἀποφυγὴν τῆς κακοφωνίας), onis ἐκ τοῦ oni-ns καὶ διὰ μεταβολῆς τοῦ i εἰς e καὶ ἀποβολῆς oves κτλ. Ὡσαύτως εἰς τὴν ἐλληνικὴν ἦτο νς· μούσανς μούσας, βασιλεα-νς βασιλεᾶς.

Ἔτι δὲ καὶ πολλὰ ἄλλα· merities μεσημβρία, vesper (vespera) ἡ ἐσπέρα, ver ἔαρ, caelum οὐρανός, indoles ἡ εὐφροία, specimen δειγμα, ἔτι δὲ καὶ τὰ κύρια ὀνόματα· Roma, Cæsar κτλ.

Σημ. Ἐνίοτε ἀπαντῶσι καὶ ταῦτα ἐν τῷ πληθ. παρὰ πεζοῖς μεταβαλλομένης πῶς τῆς σημασίας· α') Τὰ ἀφηρημένα, ὅταν δηλώσι διάφορα εἶδη πολλῶν προσώπων ἢ πραγμάτων, οἷον· odia hominum, adventus imperatorum· β') Τὰ ὕλης σημαντικά, ὅταν δηλώσιν ὅλον ἐκ μερῶν συγκείμενον ἢ τὰ καθ' ἑκάστα ὅλου τινός, οἷον· aes χαλκός, aera χαλκᾶ σκεύη, cera κηρός, ceræ πινάκιον ἐκ κηροῦ, lignum ξύλον, ligna ξύλινα σκεύη.

β') Πληθυντικὰ μόρον (pluralia tantum). Συνηθέστατα εἶναι ταῦτα
 α'. κλ. angustiae στενὰ
 divitiae πλούτη
 excubiae φυλακὴ
 exsequiae ἐκφορὰ
 indutiae ἀνακωχὴ
 inferiae ἐναγίσματα
 inimicitiae ἔχθρα
 insidiae ἐνέδρα
 manubiae ἀκροθίνια
 minae ἀπειλαί
 nuptiae γάμος
 tenebrae σκότος
 β'. κλ. fasti (ἐνν. dies) ἡμερολόγιον
 gemini δίδυμοι
 liberi τὰ τέκνα
 γ'. κλ. fauces, -ium φάρυγξ
 manes, -ium νεκροί
 moenia, -ium τείχη
 maiores πρόγονοι
 penates πατρῷοι θεοί
 preces, -um δεήσεις
 proceres πρόκριτοι
 δ'. κλ. artus, -um ἄρθρα, μέλη.

Σημ. Ἔτι δὲ πολλὰ ὀνόματα πόλεων, ἔθνων, τὰ σημαίνοντα σύστημα νήσων, ὀρέων, οἷον· Athenae, Syracusae, Thebae, Aborigines, Sporades, Alpes, πρὸς δὲ καὶ πολλὰ ἑορτῶν καὶ ἀγώνων ὀνόματα, οἷον· Saturnalia, καὶ natalicia τὰ γενέθλια, repotia ἡ ἐπίβδα (μεθέορτον) καὶ ἄλ.

γ'. Οὐσιαστικά τινα ἔχουσιν ἐνικὸν καὶ πληθυντικόν, ἀλλὰ μετὰ διαφόρου σημασίας·

α'. κλ. aqua ὕδωρ
 copia ἀφθονία
 fortuua τύχη
 littera στοιχειὸν ἀλφαβήτου litterae ἐπιστολή, ἐπιστῆμαι
 opera ἔργον, ἐπιμέλεια operae οἱ ἐργάται, μισθωτοί
 tabula σανίς
 tabulae λογιστικὸν βιβλίον

β'. κλ. auxilium βοήθεια	auxilia ἐπικουρικός στρατός
castrum φρούριον	castra στρατόπεδον
comitium ἀγορά ἐν Ρώμῃ	comitia ἐκκλησία τοῦ δήμου
ludus παιδιὰ	ludi ἀγῶνες
rostrum ἔμβολον	rostra ρητορικὸν βῆμα
γ'. κλ. aedis ναὸς	ædes, (sacræ) ναοί, οἰκία
carcer εἰρκτή	carceres βαλθεῖς
facultas ἐξουσία	facultates οὐσία
finis ὄριον	fines χώρα
(ops) opis βοήθεια	opes δύνამεις, πλοῦτος
sal ὁ ἄλς, οἱ ἄλεις	sales ἀστεῖοι λόγοι (οἱ ἄλεις)

2. Ἑλλειπὴ κατὰ πτώσεις (defectiva casibus),
(ditio) dititionis, ditionem κτλ. ἀρχή,
(internecio), internecionis, internecionem.

α'. Ἑλλείπει ἡ γεν. πληθ. τῶν eos ἀκόνη, cor καρδία, aes χαλκός, πλ. aera, far ἄλευρον, πλ. farra, rus ἀγρός, πλ. rura, fax λαμπάς, fel χολή, glos ἀνδραδέλφη, jus δική, πλ. jura, lux τὸ φῶς, nex φόνος, os, πλ. ora στόμα, mel μέλι, πλ. mella, pax εἰρήνη, pis ἡ πίσσα, pus τὸ ἔμπυον, sol ἥλιος, sal ἄλς, tus, πλ. tura θυρίαμα, vas, γεν. vadis ἐγγυητὴς.

β'. Τὰ ἐπόμενα ἔχουσιν ἐν χρήσει πτώσεις μόνον τινάς·

α') Τὴν ἀφαιρετικὴν τοῦ ἐνικοῦ καὶ ὅλον τὸν πληθυντικὸν
(verber) μαστιγώσεις, *verbere*¹, πλ. verbera κτλ.

Μόνον τὴν ἀφαιρ. τοῦ ἐνικοῦ ἔχουσι τὸ (spons) ὁρμή, θέλησις, ἀφ. sponte (συνήθως μετὰ τοῦ mea, tua, sua, nostra, vestra)·

ἔτι δὲ πολλὰ ρηματικὰ εἰς u, (μετὰ γενικῆς ἢ κτητικῆς ἀντωνυμίας)· iussu, iniussu (meo, tuo, suo), populi διαταγὴ ἐμῇ κτλ. ἢ τοῦ δήμου, rogatu meo ἐμῇ αἰτήσεσι, mandatu Caesaris ἐντολὴ τοῦ Καίσαρος.

Τὸ natu (κατὰ τὴν ἡλικίαν) ἐν τῇ συνδέσει· grandior natu πρεσβύτερος, maior (maximus) natu πρεσβύτερος, πρεσβύτατος.

β') Μόνον τὴν αἰτιατικὴν ἔχει τό· *venum* (-dare=πωλεῖν), *infittias* (ire) ἀρνεῖσθαι. Μόνον ὄνομ. καὶ αἰτ. τοῦ πληθ. τὸ *grates*.

γ') Διαφόρους πτώσεις ἔχουσι τά·
(daps) dapis, dapem δεῖπνον,

1) Παρὰ ποιηταῖς ἀπαντῶσι καὶ τὰ *ambage*, *fauce*, *compede*.

fors ὄνομ., forte ἀφαιρ. κατὰ τύχην·

(fides ἢ fidis ἄχρηστον) χορδή, λύρα, γεν. fidis, αἰτ. fidem, ἀφ. fide, πληθ. fides, -ium, -ibus.

(frux) καρπός, αἰτ. frugem. πλ. fruges, frugum, frugibus.

(ops ἄχρηστος) δύναμις, γεν. opis, αἰτ. opem. ἀφ. ope, πλ. opes, lues λύμη, αἰτ. luem, ἀφ. lue.

(prex) δέσεις, ἀφ. prece, πλ. preces, precum, precibus·

(sordes ἄχρηστον) ρύπος, αἰτ. sordem, ἀφ. sorde. πλ. sordes κτλ.

(veses) ἀπράγμων, vesidis.

vis δύναμις, βία, αἰτ. vim, ἀφ. vi (ἄνευ γεν. καὶ δοτ.); πλ. vires, virium, viribus κτλ.

(vix ἄχρηστος) ἀμοιβή, αἰτ. vicem, (γεν. vīcis, ἀφ. vice καὶ πληθ. μόνον vices, vicibus).

Σημ. Τὸ vis δύναμις ἔχει δύο θέματα vi, ἐξ οὗ τὸ violare, violentus καὶ vir, ἐξ οὗ παράγονται τὰ vir-tus, vir-escō κτλ. καὶ ἐκ μὲν τοῦ πρώτου σχηματίζονται τρεῖς πτώσεις τοῦ ἐνικοῦ, ἐκ δὲ τοῦ δευτέρου ὅλος ὁ πληθ. (καὶ παρὰ Σαλλουστίῳ αἰτ. πληθ. vis ἐκ τοῦ πρώτου θέματος).

§ 85. Β'. Ἀκλίτα (indeclinabilia) εἶναι τὰ fas ὅσιον, nefas ἀνόσιον, mane πρωΐα, (multo mane), pondo βάρος (auri quinque pondo abstulit), (ἀφ. τοῦ ἀχρήστου pondus, διάφορον τοῦ pondus, γ.-ēris) secus γένος, nihil οὐδέν, instar τὸ σχῆμα, δίκην (villae, urbis) instar—tu mihi instar es omnium.

§ 86. Γ'. Οὐσιαστικά πλεονάζοντα (substantiva abundantia) καλοῦνται τὰ ὀνόματα, τὰ ἐν τῇ αὐτῇ σημασίᾳ ἔχοντα πλείονας τύπους μετὰ διαφοροῦ κλίσεως. Ταῦτα δὲ εἶναι

§ 87. Α'. Ἑτερόκλιτα (Heteroclita) τὰ ἐκ τῆς αὐτῆς ὀνομαστικῆς ἔχοντα διπλοῦν τύπον ἐν ταῖς πλαγίαις πτώσεσιν· domus οἶκος· τινὰ δένδρων ὀνόματα, laurus δάφνη, ficus συκία, pinus ἐλάτη, cupressus κυπάρισσος, ἃ κλίνονται κατὰ τὴν β' καὶ δ' κλ. (§ 78, σημ.), ἔχει ἐνίοτε τὸ ficus, ἀφ. ficu, ὄν. πλ. ficus, δοτ. καὶ ἀφ. ficis καὶ ficibus· cornus γεν. corni ἢ cornus, δοτ. corno, ὄν. πλ. cornus, δοτ. πλ. cornis. Τὸ senatus γερουσία καὶ tumultus θόρυβος ἔχει γεν. ἀρχαϊκῶς παρὰ Καίσαρι καὶ Σαλλουστίῳ κατὰ τὴν β'. κλίσιν εἰς i· senati coneretur.

Τὸ vas, vasis, vase κατὰ τὴν γ'. κλ., ἐν δὲ τῷ πληθ. κατὰ τὴν β'. κλίσ. vasa, vasorum, vasis.

Tò jugernm πλέθρον ἔχει ἀφ. τοῦ ἐνικ. ποιητικῶς jugere, ἐν δὲ τῷ πληθ. γεν. jugerum, δοτ. καὶ ἀφ. jugeribus.

Tò vesper (β'. κλ.) ὁ ἑσπερος ἔχει ἀφαιρ. vespere καὶ vesperi.

Tò requies ἔχει αἰτ. quietem καὶ requiem, ἀφ. requiete καὶ requie (§ 61, γ', ὑποσ.).

§ 88. Ἐτερόκλητα εἶναι προσέτι τὰ ἔχοντα δύο καταλήξεις ἐν τῇ ὀνομαστικῇ, κατὰ τὴν αὐτὴν ἢ διάφορον κλίσιν.

1) Κατὰ τὴν αὐτὴν κλίσιν.

callus καὶ callum τύλος
olipeus καὶ olipeum ἀσπίς
felis καὶ feles γαλῆ

pileus καὶ pileum πῖλος
vesperus καὶ vesper ἑσπέρα

2) Κατὰ διάφορον κλίσιν.

aranaea καὶ araneus ἀράχνη
menda καὶ mendum ἀμάρτημα
vespera καὶ vesper ἑσπέρα
barbaria καὶ barbaries βαρβαρότης
duritia καὶ durities σκληρότης
luxuria καὶ luxuries ἀσωτία
mollitia καὶ mollities μαλακότης
materia καὶ materies ὕλη

scorpius καὶ scorpio σκορπιός
angiportum καὶ -portus, us ἡ στενωπός
contagium καὶ contagio, onis ἐπαφή
penum καὶ penus, oris (τροφή
καὶ penus, us)
praeseptum καὶ praeseptis, -es καὶ praesepe
plebs καὶ plebes ὄχλος [φάτνη
colluvio καὶ colluvies σύγκλυσμα.

§ 89. Κατὰ μεταπλασμὸν κλίσεως (metaplasta) λέγονται τὰ ἐξ ἀχρόστου ἢ μεταβεβλημένης ὀνομαστικῆς ἔχοντά τινας ἢ πάσας τὰς πτώσεις.

femur μῆρδος, femōris καὶ femīnis (femen).

iecur ἡπαρ, γεν. iecōris, iecinoris, κτλ.

pecus κτήνος, γ. pecūdis καὶ -ōris, πλ. δὲ μόνον pecus, pecubus.

Juppiter Ζεὺς, (Zeῦ πάτερ), γεν. Jovis, δοτ. Jovi, αἰτ. Jovem, ἀφ. Jove.

Bos, bōvis, bovi, bovem, bove -Boves, boum, bobus ἡ bubus (§ 62).

Σημ. Περί τοῦ sus καὶ grus ἰδὲ § 64.

supellex ἐπιπλὰ θηλ. ἔχει δύο θέματα ἢ ἐν θέμα ἀποκεκομμένον ἐν τῇ ὀνομ.· γεν. supellectilis, ἀφ. -e καὶ i καὶ ἐν τῷ πληθ. ἄχρηστον.

Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ·

senex γέρων, ἔχον δύο θέματα τὸ μὲν senec, ἐξ οὗ ἡ ὀνομ. senec-s senex, καὶ τὸ senec -tus, τὸ δὲ sen, ἐξ οὗ αἱ ἄλλαι πτώσεις, γεν. sen-is κτλ.

caro κρέας (ὀν. θέμ. caron), γεν. carnis (ἐκ θέμ. carin κατὰ

συγκοπήν), δοτ. *carni*, αἰτ. *carnem*, ἄλλὰ γεν. πληθ. *carnium*. Παρὰ Λιβίῳ ἀπαντᾷ ὄνομ. *carnis* 37, 3).

iter οὐδ. πορεία, ὁδός, ἔχει ἐπίσης δύο θέματα (*iter* καὶ *itiner*) καὶ κλίνεται οὕτω· ἐν. *iter*, γ. *itineris*, δ. *itineri*, αἰτ. *iter*, ἀφ. *itinere*
πλ. ὄν. *itinerā*, γ. *itinerum*, δ. καὶ ἀφ. *itineribus*.

§ 90. Β'. Ἑτερογενῇ (*Heterogenea*) τὰ μεταβάλλοντα τὸ γένος ἐν τῷ πληθυντικῷ, τινὰ δ' ἔχουσι δύο γένη, οἷον·

Tartarus, ἄρσ., ὁ Τάρταρος, πληθ. *Tartara*, οὐδ.

carpasus, θηλ. ἡ κάρπασος, » *carpasa*, »

cælum, οὐδ. ὁ οὐρανός, » *cæli*, ἄρσ.

frenum, οὐδ. χαλινός, πληθ. *frena* καὶ *freni*,

rastrum, » δίκελλα » *rastra* » *rasrti*

iocus, ἄρσ. παιδιά, » *ioca* καὶ *ioci*

locus, ἄρσ. τόπος » *loca* τόποι καὶ *loci* χωρία ἐν βιβλίοις

sibilus, ἰ » συριγμός » *sibili* καὶ *sibila*.

Σημ. Τὸ *caepe* κρόμμυον καὶ *gummi* κόμμι ἀπαντᾷ καὶ *caepa* -ae θηλ. καὶ *gum-mis*, is (θηλ.).

2. ΟΝΟΜΑ ΕΠΙΘΕΤΟΝ

Α'. Διαίρεσις ἐπιθέτων.

§ 91. Τὰ ἐπίθετα ἐν τῇ λατινικῇ γλώσσῃ, ὡς καὶ ἐν τῇ ἐλληνικῇ, εἶναι τρικατάληκτα, δικατάληκτα καὶ μονοκατάληκτα.

Α'. Καὶ τὰ μὲν τρικατάληκτα λήγουσιν

1) εἰς *us*, *a*, *um*· *bonus*, *bona*, *bonum* καλός, ἡ, ὄν.

2) εἰς *er*, *a*, *um*· *liber*, *libera*, *liberum* ἐλεύθερος, α, ὄν.

piger, *pigra*, *pigrum* ὀκνηρός, ἂ. ὄν.

3) εἰς *ur*, *a*, *um*· μοναδικὸν τὸ *satur*, *satura*, *saturum* πλήρης.

4) εἰς *er*, *is*, *e*¹· ταῦτα εἶναι δέκα τρία·

acer, *acris*, *acre*, ὀξύς *celeber*, -*bris*, -*bre* περίφημος

alacer, *aläcris*, *alacre* ζωηρός *equester*, -*stris*, -*stre* ἵππικός

celer, *celëris*, *celere* ταχύς *paluster*, -*stris*, -*stre* ἐλώδης

pedester, -*stris*, -*stre* πεζός *puter*, *putris*, *putre* σαθρός²

saluber, -*bris*, -*bre* ὑγιεινός *silvester*, -*stris*, -*stre* ἐλώδης

terrester, -*stris*, -*stre* χερσαῖος *volücer*, -*cris*, -*cre* πτερωτός.

campester, -*stris*, -*stre* πεδινός.

1) Τὰ εἰς *er*, *is*, *e* προέκυψαν ἐξ ἐπιθέτων εἰς *ris* ἢ *eris* δι' ἀποβολῆς τῆς καταληξεως *is*, ἐφυλάχθη ὁμως αὕτη εἰς τὰ θηλ. καὶ εἰς τὸ οὐδ. *celeber* (ἐκ τοῦ *celeberis*), οὗ τὸ θηλ. *celebris*.

2) Τινὲς δὲν συγκαταριθμοῦσι τὸ *puter* ἐνταῦθα, δεχόμενοι τοῦτου τύπον *putris*, *tre*.

Σημ. α'. Τινὰ τῶν ἐπιθέτων τούτων ἀπαντῶσιν ἐνίοτε καὶ δικατάληκτα εἰς ris (ἄρσ. καὶ θηλ.), εἰς re (οὐδ.), μάλιστα δὲ παρὰ ποιηταῖς annus salubris, -vir celebris et illustris lugubris, funebris κτλ.

Σημ. β'. Ἐνταῦθα ἀνήγουσι καὶ τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν εἰς er ἐν χρήσει ὡς ἐπιθεταῖ· Idus Septembres, libertati Decembris, Kalendae Decembres.

Β'. Τὰ δὲ δικατάληκτα λήγουσιν

1) εἰς is (ἄρσ. καὶ θηλ.), e (οὐδ.)· brevis, breve βραχύς.

2) » ior » » ius » maior, maius μείζων (§ 96).

Γ'. Τὰ δὲ μονοκατάληκτα ἔχουσι μίαν κατὰληξιν διὰ τὰ 3 γένη εἰς πάσας τὰς πτώσεις πλὴν τῆς αἰτ. τοῦ ἐνικοῦ καὶ τῆς ὀν. αἰτ. καὶ κλ. τοῦ οὐδετέρου.

Τὰ μονοκατάληκτα ἔχουσιν εἰς τὴν ὀνομ. τοῦ ἐνικοῦ ποικίλας καταλήξεις· -s (συμφώνου ἡγουμένου μετὰ τὴν ἀποβολὴν t ἢ d), x (ἐκ τοῦ cs), r, l' (§ 95, γ' καὶ 96).

Β' Κλίσις ἐπιθέτων

§ 92. Τὰ ἐπιθετα, ὡς πρὸς τὴν κλίσιν, συμφωνοῦσι πρὸς τὰ ὀνόματα, καὶ ἔχουσιν ὡς ἐκεῖνα δύο ἀριθμοὺς, τρία γένη, ἕξ πτώσεις καὶ κλίνονται μόνον κατὰ τὰς τρεῖς πρώτας κλίσεις τῶν ὀνομάτων.

α'. Ἐπιθετα τῆς α' καὶ β' κλίσεως.

§ 93. Τὰ κατὰ τὴν α' καὶ β' κλίσιν κλινόμενα ἐπιθετα εἶναι τὰ τρι-κατάληκτα, τὰ λήγοντα εἰς us, a, um, —er, a, um, —ur, a, um (§ 91, Α', 1—3)· κλίνονται δέ, ὡς ἐν τῇ ἑλληνικῇ τὰ εἰς os, η (α), ἥτοι τὸ μὲν ἄρσ. καὶ οὐδ. κατὰ τὴν β' κλίσιν (κατὰ τὰ εἰς us, er, um, οὐσιαστικά), τὸ δὲ θηλ. κατὰ τὴν α'.

Ε ν ι κ ὸ ς

ὀν. bonu-s	bona	bonu-m	piger	pigra	pigru-m
γεν. bon-i	bonae	bon-i	pigr-i	pigrae	pigr-i
δοτ. bono	bonae	bono	pigro	pigrae	pigro
αἰτ. bonu-m	bona-m	bon-um	pigru-m	pigra-m	pigru-m
κλ. bone	bona	bon-um	piger	pigra	pigru-m
ἄφ. bono	bona	bono	pigro	pigra	pigro

Π λ η θ υ ν τ ι κ ὸ ς

ὀν. bon-i	bonae	bon-a	pigr-i	pigr-ae	pigra
γεν. bono-rum	bona-rum	bono-rum	pigro-rum	pigra-rum	pigro-rum
δοτ. bon-is	bon-is	bon-is	pigr-is	pigr-is	pigr-is
αἰτ. bono-s	bona-s	bon-a	pigro-s	pigra-s	pigr-a
κλ. bon-i	bonae	bon-a	pigr-i	pigr-ae	pigr-a
ἄφ. bon-is	bon-is	bon-is	pigr-is	pigr-is	pigr-is

1) Τὰ εἰς r καὶ l προέκυψαν ἐξ ἀποβολῆς τοῦ τελικοῦ ς.

Ἑνικὸς

ὄν. liber	libera	liberum
γεν. liberi	liberae	liberi
δοτ. libero	liberae	libero
αἰτ. liberum	liberam	liberum
κλ. liber	libera	liberum
ἀφ. libero	libera	libero

Οὕτω κλίνονται

α' Κατὰ τὸ bonus καὶ πολλὰ ἄλλα
amicus, amica, amicum φίλος
angustus, -a, -um στενός
altus, alta, altum ὑψηλός
carus, cara, carum προσφιλέως
cavus, cava, cavum κοῖλος
densus, densa, densum πυκνός
certus, certa, certum βέβαιος
clarus, clara, clarum κλεινός
frigidus, -a, -um ψυχρός
laetus, laeta, laetum εὖθυμος
magnus, magna, magnum μέγας
malus, mala, malum κακός
novus, nova, novum νέος
nudus, nuda, nudum γυμνός
sanctus, sancta, sactum ἱερός
plenus, plena, plenum πλήρης
purus, pura, purum καθαρός
varius, -ia, um ποικίλος

καὶ αἱ μετοχαὶ εἰς us, a, um, ὡς
amatus, a, um ἡγαπημένος
amaturus, a, um ἀγαπήσων
amandus, a, um ἀγαπητέος

Πληθυντικὸς

liberi	liberae	libera
libero-rum	libera-rum	libero-rum
liberis	liberis	liberis
liberos	liberas	libera
liberi	liberae	libera
liberis	liberis	liberis

β' Κατὰ τὸ piger καὶ πολλὰ ἄλλα
creber, crebra, crebrum πυκνός
integer, integra, integrum ἀκέραιος
niger, nigra, nigrum μέλας
pulcher, pulchra, pulchrum ὡραίος
ruber, rubra, rubrum ἐρυθρός
sacer, sacra, sacrum ἱερός
taeter, taetra, taetrum βδελυρός

Τῶν εἰς er φυλάττουσι τὸ e, κλινό-
μενα κατὰ τὸ liber μόνον τά·
asper, aspera, asperum τραχύς
lacer, lacera, lacerum λακερός
liber, -era, -erum ἐλεύθερος
miser, misera, miserum ἄθλιος
prosper, prospera, prosperum ἀτυχής
tener, tenera, tenerum τρυφερός
alter, altera, alterum ἕτερος
καὶ τὰ εἰς fer καὶ ger σύνθετα ἐπιθέτα ἐκ
τοῦ fero καὶ gero, ¹
frugifer, fera, -ferum καρποφόρος
armiger, -gera, -gerum ὅπλοφόρος
pestifer, -fera, -ferum φθοροποιός
signifer, -fera, -ferum ἀστερόεις
corniger, -gera, -gerum κερατοφόρος.

Σημ. Τὸ dexter δεξιός ἔχει dextera καὶ dextra, dexterum καὶ dextrum.

β' Ἐπίθετα τῆς γ' κλίσεως.

§ 94. Τὰ θετικὰ ἐπίθετα τὰ κατὰ τὴν γ' κλίσειν κλινόμενα εἶναι τὰ
τρικατάληκτα εἰς er, is, e, καὶ πάντα τὰ δικατάληκτα καὶ τὰ μονο-
κατάληκτα².

1) Τὰ ἐξῆς λήγουσιν εἰς fer καὶ ger, ἀλλ' ἀπλᾶ ὄντα συγκόπτουσι τὸ e· vapor πανοῦρ-
γος, niger μέλας, aeger ἄρρωστος, piger ὀκνηρός, integer ἀκέραιος.

2) Τὰ ἐπιθέτα ταῦτα, ὡς καὶ αἱ εἰς ans καὶ ens μετοχαί, προέκυψαν ἐξ ἀρχαίου θέμα-
τος φωνηεντολήκτου εἰς i καὶ τὸ τελικόν φωνῆν ἀπεβλήθη εἰς τινὰς πτώσεις (§ 94, γ')· ἐφυ-
λάχθη μὲν εἰς τὸ prudenti-a, prudenti-um, ἀπεβλήθη δὲ εἰς τὸ sonantum, fugi-
entum (Κάττουλος), parentum (Ὀράτ.), amantum (Τερέντιος).

§ 95. Α'. Τῶν κατὰ τὴν γ κλ. κλινομένων τὰ τρικατάληκτα εἰς er, is, e, τὰ δικατάληκτα εἰς is, e καὶ τὰ φωνηεντόληκτα μονοκατάληκτα ἔχουσι τὴν ἄφ. τοῦ ἐνικού εἰς

τὴν ὀνομ., αἰτ. τοῦ πληθ. οὐδετέρου εἰς ia·
καὶ τὴν γεν. πληθ. εἰς

Κατὰ τὸν κανόνα τοῦτον κλίνονται

α'.) Τὰ 13 τρικατάληκτα εἰς er, is, e (§ 91, Α', 4).

Ἑνικός.			Πληθυντικός.		
ὀν.	acer	acri-s acre	acr-es	acr-es	acr-ia
γεν.	acr-is	διὰ τὰ 3 γένη	acri-um	διὰ τὰ 3 γένη	
δοτ.	acr-i	» »	acri-bus	» »	
αἰτ.	acr-em	acre-m acre	acr-es	ac-res	acri-a
κλ.	acer	acri-s acre	acr-es	acr-es	acri-a
ἄφ.	acri	διὰ τὰ 3 γένη	acri-bus	διὰ τὰ 3 γένη	

Σημ. Celer. celeris. celere σχηματίζει κανονικῶς τὴν ἄφ. celeri, τὴν ὀν. πλ. τοῦ οὐδ. celeria· ἀντὶ celerium ἔχει γεν. πλ. celerum. Ἐν τῇ συνθέσει tribunus celerum τὸ celerum λαμβάνεται οὐσιαστικῶς. Τὰ ἐξ ἐπιθέτων κύρια ἔχουσιν ἄφαιρ. εἰς e (§ 96, σημ. 6').

6'.) Τὰ δικατάληκτα, τὰ ἔχοντα θέμα φωνηεντόληκτον· τοιαῦτα τὰ λήγοντα εἰς is, e (§ 91, Β', 1).

Ἑνικός.			Πληθυντικός.		
	ἄρσ. καὶ θηλ.	οὐδ.	ἄρσ. καὶ θηλ.	οὐδ.	
ὀν.	brevi-s	breve	brev-es	brevi-a	
γεν.	brev-is	διὰ τὰ 3 γένη	brevi-um	διὰ τὰ 3 γένη	
δοτ.	brev-i	» »	brevi-bus	» »	
αἰτ.	brev-em	breve	brev-es	brevi-a	
κλ.	brevi-s	breve	brev-es	brevi-a	
ἄφ.	brevi	διὰ τὰ 3 γένη	brevi-bus	διὰ τὰ 3 γένη	

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ

docilis,	docile,	εὐδίδακτος.	fortis,	forte	ἀνδρείος.
crudēlis,	crudele	ὠμός.	inermis,	inermis	ἀοπίλος.
gravis,	grave	βαρύς.	hostis,	hoste	ἐχθρός.
lenis,	lene	πρᾶος.	fidelis,	fidele	πιστός.
omnis,	omne	πᾶς.	sublimis,	sublime	μετέωρος.
dulcis,	dulce	γλυκύς.	utilis,	utile	χρήσιμος.
facilis,	facile	εὐκολός.	amabilis,	amabile	ἀγαπητός.

Σχημάτισον τὰ fortis vir, breve carmen, grave bellum.

γ') Τὰ μονοκατάληκτα, τὰ ἔχοντα θέμα φωνηεντόληκτον εἰς ι'.

Ἑνικός.

Πληθυντικός.

	ἄρσ. καὶ θηλ.	οὐδ.		ἄρσ. καὶ θηλ.	οὐδ.
ὄν.	pruden-s	διὰ τὰ 3 γένη	prudent-es	prudenti-a	
γεν.	prudent-is	» »	prudenti-um	διὰ τὰ 3 γένη	
δοτ.	prudent-i	» »	prudenti-bus	» »	
αἰτ.	prudent-em	prudens	prudent-es	prudenti-a	
κλ.	pruden-s	διὰ τὰ 3 γένη	prudent-es	prudenti-a	
ἄφ.	prudent-i		prudenti-bus	διὰ τὰ 3 γένη	

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ

costans, -antis σταθερός	misericors, -rdis ἐλεήμων	mendax, -acis ψευδής
vehemens, -entis σφοδρός	dives -itis πλούσιος	fallax, -acis ἀπατηλός
prudens, -entis φρόνιμος	velox, -ocis ταχύς	felix, -icis ευτυχής
concors, -rdis ὁμόφρων	atrox, -ocis σκληρός	simplex, -icis ἀπλοῦς
discors, -rdis διάφρωνος	audax, -acis τολμηρός	iners, -tis νωθρός

§ 96. Β'. Τὰ συγκριτικὰ καὶ τὰ θετικὰ μονοκατάληκτα, τὰ ἔχοντα θέμα λήγον εἰς ἓν σύμφωνον, ἔχουσι τὴν ἄφ. τοῦ ἑνικ. εἰς e' maiore ὄν. καὶ αἰτ. πλ. οὐδ. εἰς a' maiora καὶ γεν. πλ. εἰς um' maiorum.

Ἑν.	ὄν.	maior	maius	vetus
	γεν.	maior-is	διὰ τὰ 3 γένη	veter-is
	δοτ.	maior-i	»	veter-i
	αἰτ.	maior-em	maius	vetus
	κλ.	maior	maius	vetus
	ἄφ.	maiore ¹	διὰ τὰ 3 γένη	vetere
Πλ.	ὄν.	maior-es	maior-a	veter-es vetera
	γεν.	maior-um	διὰ τὰ 3 γένη	veter-um διὰ τὰ 3 γένη
	δοτ.	maior-bus	»	veter-ibus » »
	αἰτ.	maior-es	maior-a	veter-es veter-a
	κλ.	maior-es	maior-a	veter-es veter-a
	ἄφ.	maior-ibus	διὰ τὰ 3 γένη	veter-ibus διὰ τὰ 3 γένη

Κατὰ τὸ maior, maius πάντα τὰ συγκριτικὰ.

Σημ. Τὸ οὐδέτερον τοῦ plures εἶναι plura, ἀλλὰ γεν. plurium, ἐξ ἀρχαίου θέματος εἰς i (pluri), ἔτι καὶ τοῦ complures, complura, complurium.

1) Ἡ ἄφ. τῶν συγκριτικῶν εἶναι γενικῶς εἰς e καὶ ὅχι εἰς i ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τῆς κτίσεως τῆς Ρώμης μέχρι τέλους τῆς κλασικῆς ἐποχῆς· minore, maiore, ἀπὸ δὲ τοῦ Λουκανοῦ εἰσῆλθον καὶ ἡ εἰς i· maiori. Παρὰ Κικέρωνι ἀπαντᾷ ἡ ἄφ. εἰς i εἰς τὰ ἐξῆς· graviori, firmiori, maiori, minori, superiori, meliori, priori. Παρὰ Κορνηλίῳ maiori, παρὰ Καίσαρι maiori, superiori· παρὰ Λιβίου inelemtiori, priori (καὶ priore), acriori, ulteriori, maiori, παρὰ Οὐάρρωνι priori, sublimiori, molliori.

Κατὰ τὸ vetus καὶ τὰ·

sospes, -itis σῶος	compos, -otis ἐγκρατὴς	pubes, -eris ἔφηβος
impos, -otis ἀκρατὴς	praeceps, -itis ὁρμητικὸς	inops, -opis ἄπορος
superstes, -itis ἐπιζών	dives, -itis πλούσιος	particeps, -cipis μέτοχος
memor. -oris μνήμων	immemor, -oris ἀμνήμων	degener, -eris ἀγενής
senex, senis γέρων	caelebs, -libis ἄγαμος	vigil, -ilis ἄγρυπνος (ὡς ἐπ' θ. λέγεται vigilans).

τὰ δὲ pauper, -eris πένης, deses, -idis ἀργός καὶ princeps, -cipis ἄρχων ἀνευ οὐδ. πλ.

§ 97. Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ἐπιθέτων τῆς γ' κλίσεως.

Σημ. α'. Ἐπικρατέστερος εἶναι ὁ τύπος τῆς ἀφαιρ. τοῦ ἐνικοῦ εἰς *i* εἰς τὸ par καὶ memor, inops, supplex* inopi, supplici, pari, memori.

Σημ. β'. Ἐπιθέτα τινα ἔχοντα θέμα εἰς *i* ἔχουσι τὴν ἀφαιρ. εἰς *e** simplex, simplicia, simplice.

Τὸ locuples ἔχει τοὺς ἐξῆς τύπους· locupletia (οὐδ. πλ.), γεν. -ium καὶ -um, ἀφαιρ. -te καὶ -ti.

Σημ. α'. Οὐδέτερον πληθυντικὸν ἔχουσι τὰ πλεῖστα τῶν μονοκαταλήκτων ἐπιθέτων καὶ μάλιστα τὰ λήγοντα ἐν τῇ ὀνομ. εἰς *ns*, *rs*, *x*, *as**· εἰ δὲ καὶ τὰ par ἴσος, anceps ἀμφι-κέφαλος, praeceps, locuples πλούσιος, uber ἄφθονος, vetus. Τὰ ἄλλα τὰ ἀναφερόμενα εἰς πρόσωπα (pauper, memor κτλ.) πολὺ σπανίως ἔχουσιν οὐδέτερον (ἐνικ. ἢ πληθ.)¹

α') Αἱ μετοχαὶ εἰς *ans* καὶ *ens* κλίνονται κατὰ τὰ φωνηεντόκλητα θέματα καὶ ἔχουσιν, ὡς τὰ ἐπίθετα, ἀφαιρ. τοῦ ἐνικοῦ εἰς *i*, ὅταν κεῖνται ὡς ἐπίθετα, εἰς *e* δέ, ὅταν κεῖνται ὡς οὐσιαστικὰ ἢ καθ' αὐτὸ μετοχαί·

a sapienti viro ὑπὸ σοφοῦ ἀνδρός

a sapiente ὑπὸ σοφοῦ

Tarquinio regnante Ταρχινίου βασιλεύοντος

Σημείωσαι τὸ in continenti (ἐνν. terra).

Ὅμοιως ἔχουσι τὴν γεν. πληθ. εἰς *um*, ὅταν λαμβάνωνται οὐσιαστικῶς· παρ' Ὁρατ. gerentum καὶ recentum κατ' ἀναλογίαν τοῦ clientum, ὃ εἶναι οὐσιαστικόν.

Σημ. Τὸ animans, γεν. -antis ἀπαντᾷ ὅτε μὲν ἀρσ., ὅτε δὲ θηλ., ἔχει δὲ καὶ τύπον οὐδ. εἰς τὰ πλ. εἰς *ia** animantia.

β') Τὰ οὐσιαστικῶς λαμβανόμενα ἐπίθετα εἰς *is* καὶ *er* κλίνονται κατὰ τὰ ἐπίθετα καὶ ἔχουσι τὴν ἀφ. τοῦ ἐνικοῦ εἰς *i*·

aequalis, -is ἀρσ. ἡλικιώτης familiaris, -is ἀρσ. οἰκεῖος

annalis, -is » (ἐνν. liber) natalis, -is » (ἐνν. dies)

τὰ χρονικά

[γενέθλιος ἡμέρα.

consularis, -is ὑπάτικος

¹) Ἀπαντᾷ depositum sospes (Ἰουδεν.), ingenium inquires, supplicibus votis, divitibus pomis κτλ.

Οὕτω καὶ τὰ μηνῶν ὀνόματα, ἐννοουμένου τοῦ mensis

Aprilis, -is, ἄφ. i, ἄρσ. December (ἐνν. is ἄρσ.). ἄφ. bri

Σημ. α'. Aedilis, is ἄρσ., ἔχει ἄφ. aedile, juvenis νέος, ἄφ. -ne.
triremis (ἐνν. navis), is θηλ. ἔχει triremi καὶ trireme.

Σημ. β'. Τὰ ἐπίθετα, γινόμενα κύρια ὀνόματα ἔχουσι τὴν ἄφ. εἰς e' Juvenalis, -le, Laterensis, -se, Martialis, -le, Felix, -ce, Celer, -re, Constans, -nte.

Σημ. γ'. Τὰ ἐθνικά εἰς as, atis καὶ is, itis ἔχουσι τὴν ἄφαιρ. συνήθως εἰς i' in (agro) Arpinati ἐν τῷ ἄγρῳ τῶν Ἀρπινάτων. ἀλλ' ὡς πρόσωπον εἰς e' ab (homine) Arpinate ὑπό τινος Ἀρπινάτου. Περὶ τῆς γεν. πληθ. τούτων πρβ. (§ 63, γ').

§ 98. Πρὸς ἄσκησιν κλίνονται ἐνταῦθα ἐπίθετα μετὰ οὐσιαστικῶν.

Τὰ ἐπίθετα καὶ αἱ μετοχαὶ συμφωνοῦσι πρὸς τὰ οὐσιαστικά κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν.

1) Ἐπίθετον τρικατάληκτον μετὰ οὐσιαστικῶν

Ἐνικὸς

ὄν. bonus	puer	bona	mater	bonum	opus
γεν. boni	pueri	bonae	matris	boni	operis
δοτ. bono	puero	bonae	matri	bono	operi
αἰτ. bonum	puerum	bonam	matrem	bonum	opus
κλ. bone	puer	bona	mater	bonum	opus
ἄφ. bono	puero	bona	matre	bono	opere

Πληθυντικός

ὄν. boni	pueri	bonae	matres	bona	opera
γεν. bonorum	puerorum	bonarum	matrum	bonorum	operum
δοτ. bonis	pueris	bonis	matribus	bonis	operibus
αἰτ. bonos	pueros	bonas	matres	bona	opera
κλ. boni	pueri	bonae	matres	bona	opera
ἄφ. bonis	pueris	bonis	matribus	bonis	operibus

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ

frater amatus,	soror amata,	genus amatum
poeta laudandus,	ars laudanda,	carmen laudandum.

2) Ἐπίθετον δικάταληκτον μετὰ οὐσιαστικῶν.

Ἐνικὸς

ὄν. campus	viridis	area	viridis	gramen	viride
γεν. campi	viridis	areae	viridis	graminis	viridis
δοτ. campo	viridi	areae	viridi	gramini	viridi
αἰτ. campum	viridem	aream	viridem	gramen	viride
κλ. campe	viridis	area	viridis	gramen	viride
ἄφ. campo	viridi	area	viridi	gramine	viridi

Πληθυντικός

ὄν. campi	virides	areae	virides	gramina	viridia
γεν. camporum	viridium	arearum	viridium	graminum	viridium
δοτ. campis	viridibus	areis	viridibus	graminibus	viridibus
αἰτ. campos	virides	areas	virides	gramina	viridia
κλ. campi	virides	areae	virides	gramina	viridia
ἄφ. campis	viridibus	areis	viridibus	graminibus	viridibus

3) 'Επίθετον μονοκατάληκτον μετὰ οὐσιαστικῶν.

Ἑνικός					
ὄν. audax	vir	audax	femina	audax	animal
γεν. audacis	viri	audacis	feminae	audacis	animalis
δοτ. audaci	viro	audaci	feminae	audaci	animali
αἰτ. audacem	virum	audacem	feminam	audax	animal
κλ. audax	vir	audax	femina	audax	animal
ἄφ. audaci	viro	audaci	femina	audaci	animali
Πληθυντικός					
ὄν. audaces	viri	audaces	feminae	audacia	animalia
γεν. audacium	virorum	audacium	feminarum	audacium	animalium
δοτ. audacibus	viris	audacibus	feminis	audacibus	animalibus
αἰτ. audaces	viros	audaces	feminas	audacia	animalia
κλ. audaces	viri	audaces	feminae	audacia	animalia
ἄφ. audacibus	viris	audacibus	feminibus	audacibus	animalibus

γ'. Ἀνωμαλία ἐπιθέτων.

§ 99. Α'. Ἑλλειπῆ (defectiva).

1) Ἑλλειπῆ κατὰ πτώσεις, (defectiva casibus) ἑλλείπει ἡ ἐν. ὄν. τοῦ seminēcis (seminex) ἡμιθνής· τὸ exspers καὶ semis¹ ἔχουσι μόνον ὄνομ. τοῦ ἐνικοῦ· ἑλλείπει ἡ ὀνομ. τοῦ ἄρσ. τῶν ludicra, ludicrum παρ-γνώδης (ludicrus), cetera, ceterum, ἕτερος (ceterus ἢ ceter).

macte (ἐνικ.) ἀπαντᾷ μόνον εἰς τὴν κλητ. ἀλλ' ἠνωμένον ὡς ἐπίθ. ἄ-κλιτον², μετὰ τῶν προστάκτ. esto, este, estote· macti πληθ. εἶναι τύπος ἀμφίβολος.

2) Ἑλλειπῆ κατὰ ἀριθμὸν (def. numero).

Πληθυντικὰ μόνον εἶναι τὰ pauci ὀλίγοι, plerique, plerae-que pleraque πλείστοι³.

§ 100. Β'. Ἀκλίτα (indeclinabilia) εἶναι τὰ nequam οὐτι-δανός⁴, frugi σώφρων (ὡς δοτ. τοῦ frux), καὶ τὰ praesto (ἐπίρρημα) (εἰς τὴν φράσιν praesto sum ἑτοιμός εἰμι) (μετὰ τοῦ esse καὶ habere) necesse ἀναγκαῖον· opus χρεῖα (μόνον ἐν συντάξει μετὰ τοῦ esse), ἔτι τὸ damnas, μόνον εἰς δικαστικὰς ἐκφράσεις· damnas esto ἢ suntο).

1) Λέγεται· unciae sex semis=1¹, ² οὐγκίας.

2) macte nova virtute, puer (Βεργ. Αἰν. 9,64).—iuberem te macte virtute esse (Λιβ. 3,22), macte virtute esse (Λιβ. 7,36).

3) Ὁ Σαλλούστιος ἔχει· pleraque inventus, nobilitas τὸ πλείστον τῆς νεότητος, τῶν εὐγενῶν, plerumque exercitum (αἰτ. πλείστον στρατὸν καὶ plerumque (οὐδ) πλείστον μέρος· τοῦτο ἑλλείπει καὶ ἡ γεν. πληθ. ἀναπληρουμένη διὰ τῆς τοῦ plurini-οῦ plurimorum,-arum,-orum.

4) ab hominibus nequam inductus (Κικ.), vox blanda et nequam (Ἰουβ.).

§ 101. Γ'. **Πλεονάζοντα** (abundantia) εἶναι τὰ ἐπιθέτα, τὰ ἔχοντα δύο τύπους, ὧν ὁ εἰς εἶναι πάντοτε εἰς us καὶ συχνότερος εἰς τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς.

α.) ἐπιθέτα εἰς us, a, um	καὶ is, e
acclivus, a, um	acclivis e ἀνάντης
declivus, a, um	declivis, e κατάντης
proclivus, a, um	proclivis e ἐπιρρεπής.
exanimus, a, um	exanimis, e ἄψυχος
semianimus, a, um	semianimis, e ἡμιθνής
unanimus, a, um	unanimis, e ὁμόφρων
gracilus, a, um	gracilis, e ἰσχνός
hilarus, a, um	ilaris, e (συνηθέστ.) ἱλαρὸς
imbecillus, a, um	imbecillis, e (σπαν.) ἀσθενής
imberbus, a, um	imberbis, e ἀγένειος
inermus, a, um (σπαν.)	inermis, e ἄοπλος

β.) εἰς us καὶ εἰς es καὶ συνηθέστερον εἰς entus, a, um	
mansuetus, a, um	mansues, etis χειροήθης
opulentus, a, um	opulens, -ntis εὐπορος, πλούσιος
violentus, a, um	violens, -ntis βίαιος
semisomnus, a, um	semisomnis, e ἡμιὑπνος
inquietus, a, um	inquietus ἀνήσυχος
perpetuus, a, um καὶ ἐνίοτε	perpes, etis διηνεκής.

§ 102. Τοῦ dives, γεν. divitis ἀπαντᾷ καὶ ἄλλος τύπος γεν. ditis, ἀφ. dite, οὐδ. πλ. ditia dis (σπάνιος ἐν τῇ ὀνομ.) ἀρσ., θηλ. οὐδ.

Γ'. Σύγκρισις τῶν ἐπιθέτων.

§ 103. Βαθμοὶ τῆς συγκρίσεως (gradus comparationis), ὡς ἐν τῇ ἑλληνικῇ, εἶναι τρεῖς· θετικὸς (gradus positivus) συγκριτικὸς (gradus comparativus), καὶ ὑπερθετικὸς (gradus superlativus).

Σημ. Θετικοῦ βαθμοῦ εἶναι τὰ ἐπιθέτα καὶ αἱ ἐπιθετικῶς λαμβανόμεναι μετοχαί.

§ 104. Καταλήξεις τοῦ μὲν συγκριτικοῦ εἶναι ἡ ior¹ (τῇ ἑλληνικῇ

1) Ὁ ἀρχικὸς τύπος τοῦ συγκριτικοῦ εἶναι ios διὰ τὰ 3 γένη, ἐκ δὲ τῆς ios μεταβολῇ τοῦ s εἰς r προέκυψεν ἡ ior, ἣτις ἦτο κοινὴ διὰ τὰ τρία γένη, διότι ἔληγε senatus consultum prior, bellum punicum posterior, ἀλλ' ἡ διάκρισις τῆς ior διὰ τὰ ἀρσ. καὶ θηλ. καὶ ius διὰ τὰ οὐδ. δὲν εἶναι ἀρχαία· ὕστερον παρὰ κλασσικοῖς ὁ μὲν εἰς ior ἔμεινε διὰ τὰ ἀρσ., θηλ. καὶ διὰ τὰ οὐδ. ἔγενεν -ius διατηρηθέντος τοῦ s, ἴσως κατ'

-ίων) διὰ τὰ ἄρσ. καὶ θηλ., -ius διὰ τὰ οὐδέτερα, τοῦ δὲ ὑπερθετικοῦ ἐπικρατεστέρα ἢ is -simus, -a, -um.

Σημ. Πρὸς σχηματισμὸν τοῦ ὑπερθετικοῦ ὑπάρχουσι δύο ἐτι καταλήξεις·

1) Ἡ mus ἀρχαιοτέρα καὶ ἀπλουστερά, ἀπαντᾷ εἰς τὰ *supre-mus*, plur-i-mus (ἀντὶ *plusi-mus*), min-i-mus καὶ ἄλλα (§ 108).

2) Ἡ *timus*, ἥτις διεσώθη ἐν τισιν ὑπερθετικοῖς (*op-timus*, *ul-timus*, *in-timus*) καὶ ἐν τισιν ἄλλοις, ἃ ἀπέβαλον τὴν τοῦ ὑπερθετικοῦ σημασίαν· *mari-timus*, *legi-timus*, *fini-timus*· ἐκ ταύτης μεταβολῇ τοῦ ἀρχικοῦ *t* εἰς *s* προέκυψεν ἡ *simus*, ἥτις ἀπαντᾷ ἐν τοῖς *pes-simus* (ἐκ τοῦ *pestis*, *pes-timus*), *maximus* (ἀντὶ *mag-simus*), *proximus* (ἀντὶ *prop-simus*, ἐξ οὗ *proc-simus*)²· ἐκ τῆς *timus* ἡ *simus* δὲ κατ' ἀφομοίωσιν τοῦ *t* ἢ *s* εἰς *r* ἢ *l*, ὅταν ἡ ρίζα πραγματικῶς ἢ μεταβεβλημένη λήγῃ εἰς *r* ἢ *l* προέκυψεν ἡ *rimus* καὶ *limus*· *piger-rimus* ἀντὶ *piger-timus*, *facil-limus* ἀντὶ *facil-timus* (§ 106,6')· ἐκ τῆς *simus* ἐγένετο δι' ἐπεκτάσεως *is-simus*³, ἀρχικῶς *is-timus*· ἡ *is-simus* ἐγένετο εἴτα καὶ ἡ ἐπικρατεστέρα καὶ συνηθεστέρα.

§ 105. Τὰ παραθετικά σχηματίζονται ἀπὸ τοῦ θέματος τοῦ θετικοῦ ἐπιθέτου ἐπισυναπτομένων τῶν οἰκείων καταλήξεων. Ἐὰν δὲ τὸ θέμα λήγῃ εἰς φωνήεν, ἀποβάλλεται τοῦτο.

<i>longus</i> μακρός (θ. <i>longo</i>) <i>longior</i> , -ius	- <i>long-issimus</i> , a, um
<i>audax</i> τολμηρός (θ. <i>audac</i>) <i>audacior</i> , -ius	<i>audac-issimus</i> , a, um
<i>utilis</i> ὠφέλιμος (θ. <i>utili</i> -) <i>utilior</i> , -ius	<i>util-issimus</i> , a, um

§ 106. Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν παραθετικῶν.

α. Τὰ εἰς -*dicus*, -*ficus*, -*volus* σύνθετα ἐπίθετα σχηματίζουσι τοὺς βαθμοὺς τῆς παρθέσεως ἐκ τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεστώτος εἰς *ens*, ἐν χρήσει ἢ ἀχρήστου·

<i>maledicus</i> κακολόγος	<i>maledicentior</i> , -ius	<i>maledicent-issimus</i> , a, um
<i>maleficus</i> κακοποιός	<i>maleficentior</i> , -ius	<i>maleficent-issimus</i> , a, um

Οὕτω καὶ τὰ

<i>beneficus</i> εὐεργέτης	<i>municus</i> φιλόδωρος	<i>benevolus</i> εὐμενής
<i>magnificus</i> μεγαλοπρεπής	<i>honorificus</i> ἑντιμός	<i>malevolus</i> δυσμενής.

καὶ τὰ ἐκ τοῦ *video* καὶ *egeo* σύνθετα· *providus* προορατικός, *egenus* (*egens*) ἐνδεής, *provid-entior*, -ius κτλ.

ἀναλογίαν τῶν ὀνομάτων τῆς γ'. κλ. εἰς *or*, γεν. -*oris* (ἄρσ. καὶ θηλ.) καὶ εἰς *us*, γεν. *oris* (οὐδ.) *corpus corporis* καὶ ἕχνος τι τῆς ἀρχαίας καταλήξεως τοῦ συγκριτικοῦ ἀπαντᾷ εἰς τὰ ὑποκοριστικά τῶν συγκριτικῶν εἰς *us-culus*, *durius-culus*. a, um, *grandius-culus*, a, um.

2) Ὅποτε=ὀκότε· ἐκ θέμ. ὀπ=ὀκ, τὸ *oc-ulus*.

3) Ἡ προτασσομένη συλλαβὴ *is* προέκυψεν ἐκ τῆς συγκριτικῆς καταλήξεως *ius=ios*, ἐξ ἧς *is*. δι' ὃ τὸ *mag-ius* ἐγένετο *magis* πρὸς τὴν *is-simus* παράβαλε τὴν *is-τερος*, *is-τατος*· ἀρπαγ-ίστερος, ἀρπαγ-ίστατος.

6'. Ἐξ ἐπίθετα εἰς *ilis*,

facilis, *difficilis*, *similis*, *dissimilis*, *gracilis* καὶ *humilis*

ἔτι δὲ καὶ πάντα τὰ εἰς *er* σχηματίζουσι τὸ μὲν συγκριτικὸν κανονικῶς, τὸ δὲ ὑπερθετικὸν προσλήψει τῆς ἀρχαίας καταλήξεως *-simus* εἰς τὸ εἰς *l* ἢ *r* λήγον θέμ.· ὅτε τὸ *s* ἀφομοιούμενον πρὸς τὸ προηγούμενον *l* καὶ *r* τῆς ὀνομαστ. τοῦ ἀρσ γίνεται *l* καὶ *r* (§ 104, σημ.).

facilis εὐκολος

facil-ior

*facil-limus*¹

difficilis δύσκολος

difficil-ior

difficil-limus

similis ὅμοιος

simil-ior

simil-limus

dissimilis ἀνόμοιος

dissimil-ior

dissimil-limus

gracilis ἰσχνός

gracil-ior

gracil-limus

humilis ταπεινός

humil-ior

humil-limus.

piger ὀκνηρός (0. *pigro*),

pigr-ior, -ius

piger-rimus, a, um

liber ἐλεύθερος (0. *libero*-)

liber-ior, -ius

liber-rimus, a, um

acer ὀξύς (0. *acri*-)

acer-ior, -ius

acer-rimus, a, um

celer ταχύς (0. *celeri*-)

celer-ior, -ius

celer-rimus, a, um

Κατὰ τὰ εἰς *er* σχηματίζουσι καὶ ταῦτα τὸ ὑπερθετικόν·

maturus ὥριμος

matur-rimus καὶ *matur-issimus*

vetus (-*eris*) παλαιός

veter-rimus

nuperus νέος

nuper-rimus

prosperus εὐτυχής

prosper-rimus (πρβλ. § 107)

Σημ. α'. Τὰ πλείστα τῶν εἰς *-ilis* σχηματίζουσι τὸ ὑπερθετικὸν κατὰ τὸν γενικὸν κανόνα εἰς *-is-simus*: *utilis utilissimus*, *fertilis fertilissimus*¹.

Σημ. β'. Ὅσα τῶν *er* συγκρίτουσιν ἐν τῇ κλίσει τὸ *e*, ἔχουσι τοῦτο συγκεκομμένον καὶ εἰς τὸ συγκριτικόν. *miser*, συγκ. *miser-ior*, ἀλλὰ *pulcher*, συγκ. *pulchr-ior*.

§ 107. Ἀνώμαλος καὶ ἑλλειπὴς σύγκρισις.

α') Πολλὰ ἐπίθετα σχηματίζουσιν ἀνωμάλως τὰ παραθετικά ἀπὸ διαφορῶν θεμάτων. (Πρβλ. § 104, σημ. 2).

bonus ἀγαθός, καλός

melior, -ius

op-timus, a, um

malus κακός

peior, -ius (*pes-ior*)

pes-simus, a, um

magnus μέγας

maior, -ius²

maximus, a, um

multus πολύς

*plures*³

*pluri-mus*⁴

1) Ἐκ τούτου ἐπῆλθε σύγκρισις μετὰ τὴν κλασσικὴν ἐποχὴν καὶ ἔλεγον *gracillimus* πολὺ σπανίως (Suet. Ner. 51): *utillimus*.

2) Ἀντὶ *mag-ior*, *mag-ius*: εἰς δὲ τὸ ἐπίρρημα *magis* ἀντὶ *magius* ἀναπαίνεται μὲν τὸ *g*, ἀλλ' ἀπεδότην τὸ *u*.

3) Τὸ ἐπίρ. *plus* καὶ τὸ ἐπίθ. *plures* εἶναι ἐσχηματισμένα ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζης, ἐξ ἧς καὶ τὸ *plenus* καὶ τῆς καταλήξεως *ios* (*ior*), *ius* (ὑπερθ. *plurimus* (*plos-simus*)).

4) Σημείωσαι *pleraeque*, *pleraque*, γεν. *plurimorum*, -arum.

multi πολλοί	plus, plura, γ.-ium, pluri-mus, a, um
parvus ὀλίγος, μικρός	minor, minus ¹ mini-mus, a, um
dives πλούσιος	divitior καὶ ditior divitissimus καὶ ditissimus

β') Ἀνωμάλως σχηματίζουν τὰ παραθετικά των τά·

[de κατὰ (κακός)]	deter-ior, -ius	deter-rimus
frugi (ἄκλιτον) ²	frugal-ior, -ius	frugalissimus
sinister ἀριστερός	sinister-ior	sinisti-mus
dexter δεξιός	dexter-ior	dexti-mus
nequam οὐτιδανός	nequior, -ius	nequissimus, a, um.

γ') Ἐπίθετά τινα στεροῦνται συγκριτικοῦ ἢ ὑπερθετικοῦ.

senex γέρων	senior	ἄνευ ὑπερθετικοῦ
iuvenis νέος	iunior (ἐκ τοῦ iuvenior)	» »
adolescens νέος	adolescent-ior	» »
maturus ὥριμος	ἄνευ συγκριτικοῦ	maturrimus
vetus παλαιός	»	veterrimus
nuperus νέος	»	nuper-rimus
prosperus εὐτυχής	»	prosper-rimus
sacer ἱερός	»	sacer-rimus ⁴
novus νέος	»	nov-issimus

§ 108. Ἀρχαιότεραι καταλήξεις εἶναι ἡ mus, timus.

α. Ἡ mus ἐπισυνάπτεται εἰς ἐπίθετα ὀλίγον ἐν χρήσει εἰς τὸ θετικόν ἢ εἰς προθέσεις, σημαίνουσας χρόνον ἢ τόπον (παρβ. καὶ τὰ min-i-mus, plur-i-mus).

exterus ὁ ἔξω ⁵	exter-ior	extre-mus (ἄντι exter-mus)
inferus ⁶ ὁ κάτω	infer-ior	inf-i-mus, καὶ -imus
posterus ὕστερος	poster-ior	postre-mus (ἄντι poster-mus) post-u-mus
superus ὁ ἄνω	super-ior	supre-mus (ἄντι super-mus) sum-mus (ἄντι sup-mus)

1) Ἐκ τοῦ min-ior, min-ius ἡ κατάληξις ior, ius ἐγένετο or, us· τὸ συγκριτικόν τοῦτο σχηματισθὲν ἀνωμάλως ἐκ τῆς αὐτῆς ρίζης τοῦ minuere ἔχει ὑπερθ. min-imus. Ὑπερθετικόν τοῦ parvus παρὰ Λουκρετίου (1,609) parvissimus.

2) Τὸ frugalis ἄχρηστον.

3) Ἀπαντᾷ σπανιότατα veterior καὶ vetestior (ἀρχαϊσμός).

4) Ἀλλὰ καὶ sanctior, sanctissimus.

5) Τὸ θετικόν ἀπαντᾷ εἰς τὸ nationes exterae.

6) Τὸ θετικόν ἀπαντᾷ εἰς τὸ mare inferum, mare superum καὶ inferi (di), superi (di). Σημείωσαι τὸ apud inferos=παρὰ τοῖς ἐν ᾿Αδου.

β'. Ἡ timus αὕτη ἀπαντᾷ εἰς τινὰ ὑπερθετικά, ὧν τὰ θετικά ἀσυνήθη·
 Οὕτω καὶ (prae), prior ὁ πλησιαιτέρω pri-mus πρῶτος
 (citra) citer-ior ὁ ἐντὸς ci-timus ὁ ἐγγυτάτω
 (intra), interior ὁ ἐνδοτέρω in-timus ὁ ἐνδοτάτω
 (ul-tra), ulter-ior ὁ πέραν ul-timus ὁ ἔσχατος
 (prope), prop-ior ὁ πλησιαιτέρω prox-imus ὁ πλησιαιτάτω (§ 104, σημ.).

§ 109. Τὰ εἰς us ἐπιθέτα φωνήεντος ἡγουμένου σχηματίζουνσι περιφραστικῶς πρὸς ἀποφυγὴν κακοφωνίας, τὸ μὲν συγκριτικὸν διὰ τοῦ magis μᾶλλον, τὸ δὲ ὑπερθετικὸν διὰ τοῦ maxime μάλιστα.

idoneus ἐπιτήδειος	magis idoneus	maxime idoneus
dubius ἀμφίβολος	magis dubius	maxime dubius
arduus ἀνάντης	magis arduus	maxime arduus

ἀλλὰ κανονικῶς σχηματίζουνσι τὰ παραθετικά εἰς ior, issimus τὰ antiquus ἀρχαῖος, aequus ἴσος, iniquus ἄνισος

Σημείωσαι τὰ συγκριτικά longuiquior, propinquior τοῦ longuiquus, propinquus, καὶ τὰ ὑπερθετικά exiguerimus (exiguus), strenuissimus (strenuus), egregiissimus (egregius), ὡσαύτως καὶ piissimus (pius) ἐπὶ Αὐγούστου (Κικ. Φιλ. 13, 19).

§ 110. Πρὸς ἐπίτασιν τῶν βαθμῶν τῆς παραθέσεως καὶ ἐν τῇ λατινικῇ προτίθενται μόρια τινὰ ἢ ἐπιθέτα ποσότητος κατ' ἀφαιρετικὴν (ἐν τῇ ἑλληνικῇ κατὰ δοτ. ἢ αἰτ.), τῶν μὲν θετικῶν τὰ valde σφόδρα, imprimis ἐν τοῖς μάλιστα, τῶν δὲ συγκριτικῶν τὰ etiam ἔτι, (vel καὶ, multo πολλῷ, aliquanto εἰ, πῶς), facilius = ἔτι ευκολώτερον, τῶν δὲ ὑπερθετικῶν τὰ longe μακρῶ, (quam ὅσον, ὡς, vel ὡς οἶόν τε), facillimus πάνυ ευκολώτατος.

§ 111. Πολλὰ ἐπιθέτα δὲν ἐπιδέχονται βαθμοὺς παραθέσεως·

α) Τὸ μὲν ἕνεκα τῆς σημασίας αὐτῶν, τοιαῦτα τὰ σημαίνοντα ὕλην, χρῶμα, καταγωγὴν, χρονικὴν ἢ τοπικὴν σχέσιν· οἷον ferreus σιδηρεὺς, albus λευκός, paternus πατρικός, hesternus χθεσινός, vivus ζωντανός, ἔτι δὲ τὰ ὑποκοριστικά· οἷον parvulus πάνυ μικρός.

β) Τὰ σύνθετα ἐκ τῶν προθέσεων per, prae, οἷον percommodus λίαν κατάλληλος, praegelidus λίαν ψυχρός, πλὴν τοῦ praecclarus ὑπέρλαμπρος (συγ. praecclarior, ὑπερθ. praecclarissimus Κικέρ.).

γ) Πολλὰ σύνθετα ἐξ οὐσιαστικῶν ἢ ρημάτων· οἷον particeps μέτοχος, degener ἀνάξιος, inops ἄπορος, πλὴν τῶν συνθετῶν ἀπὸ τοῦ ars, mens καὶ cor· οἷον iners, demens, concors.

δ) Τὰ εἰς bilis πλὴν τοῦ amabilis, mobilis, nobilis, καὶ πολλὰ ἐπιθέτα εἰς icus, ulus, aris, ilis, bundus καὶ āris καὶ μετὰ τῆς καταλήξεως atus ἢ itu, ἐξ οὐσιαστικῶν, οἷον modicus μέτριος, φιλικός, sedulus φιλόπονος, hostilis πολέμιος, consularis ὑπατικός, barbatus γενειώων, auritus ωτώσεις. Ἐξαιροῦνται τῶν εἰς ilis τὰ fragilis, partilis, liberalis, utilis.

ε) Ἄνευ φανεροῦς αἰτίας τὰ almus τρόφιμος, caducus εὐπτωτος, calvus φαλακρός, canus πολίος, ferus ἄγριος, gnarus εἰδήμων, merus ἄμικτος, memor μνήμων, par ἴσος, impar περιττός, vagus πλανώμενος καὶ τινὰ ἄλλα.

Σχηματισμὸς ἐπιρρημάτων ἐξ ἐπιθέτων.

§ 112. α'. Ἀπὸ ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν τῆς β' κλίσεως σχηματίζονται ἐπιρρήματα μεταβολῇ τῆς καταλήξεως τῆς γεν. i εἰς e: altus alti altē.

Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον σχηματίζονται καὶ τὰ ὑπερθετικά ἐπιρρήματα

1) Ἀπαντᾷ viridior, viridissimus καὶ τὸ συγ. καὶ ὑπερθ. εἰς τὰ candidus, niger ruber.

ἐκ τοῦ ὑπερθετικοῦ ἐπιθέτου, τὸ δὲ συγκριτικὸν ἐπίρρημα εἶναι τὸ αὐτὸ τῷ οὐδετέρῳ συγκριτικῷ ἐπιθέτῳ.

doctus, docti	doctē σοφῶς	doctius	doctissimē
miser, miseri	miserē ἀθλίως	miserius	miserrimē
pulcher, pulchri	pulchrē καλῶς	pulchrius	pulcherrimē,

ἀλλ' ἔχουσι τὸ ὁ βραχὺ τὰ bonus *benē*, malus *malē*.

Σημ. Βαθμὸν παραθέσεως λαμβάνουσι μόνον τὰ ἐξ ἐπιθέτων παραγόμενα θετικά ἐπίρρηματα. Ἡ σύγκρισις τῶν ἐπίρρημάτων ἀκολουθεῖ τὴν τῶν ἐπιθέτων τ. ἔ. ὅταν ἡ τῶν ἐπιθέτων εἶναι ἀνώμαλος ἢ ἑλλειπής (καθ' ὅλου ἢ ἐν μέρει) καὶ ἡ τῶν ἐπίρρημάτων εἶναι τοιαύτη.

§ 113. β'. Ἀπὸ ἐπιθέτων τῆς γ'. κλ. σχηματίζονται ἐπίρρηματα, ἔαν ἀντὶ τῆς καταλήξεως τῆς γεν. is ἐπισυνάπτηται ἡ iter· τὰ δὲ συγκριτικὰ καὶ ὑπερθετικὰ σχηματίζονται ὡς καὶ τὰ ἐκ τῆς β'. κλίσεως.

acer, acris	acr-iter δριμύως	acrius	acerrimē
celer, celeris	celer-iter ταχέως	celertius	celerrimē
fortis fortis	fort-iter ισχυρῶς	fortius	fortissimē
simplex simplicis	simplic-iter ἀπλῶς	simplicius	simplicissimē

Ἀλλὰ τὰ πρὸ καταλήξεως τῆς γενεᾶς is ἔχοντα t, ἐπισυνάπτουσι er ἀντὶ τῆς καταλήξεως is·

prudens, prudent-is	prudēt-er φρονίμως	prudēt-ius	prudētissime
sollers sollert-s	sollert-er ἐντέχνως	solle t-ius	sollertissime
violentus	violent-er βιαίως	violentius	violentissime
audax audac-is	audact-er τολμηρῶς	audacius	audacissime.

Σημ. α'. Τὸ οὐδέτερον τοῦ ἐνικοῦ τῶν εἰς is, e ἐπιθέτων λαμβάνει ἐπίρρηματικὴν σημασίαν difficile, sublime. Οὕτω prope ἐκ τοῦ ἀρχαίου propis ἔχει propter ἀντὶ propiter.

Σημ. β'. Τὸ aliter ἐσχηματίσθη ἐκ τοῦ alis καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ alius.

§ 114. Ἀπαντώσιν ὡς ἐπίρρηματα·

1) Ἡ αἰτία τοῦ ἐνικοῦ τῶν οὐδετέρων

α') multum πολὺ	ninium ἄγαν	β') facile, non facile (ἀντὶ τοῦ σπαν. difficiliter καὶ difficulter).
paulum ὀλίγον	parum ὀλίγον	
ceterum τὰλλα, ἀλλὰ		impunē νηποινί.

2) Ἡ ἀφαιρ. τοῦ ἐνικοῦ τῶν οὐδετέρων εἰς ὁ (ἐκτός τοῦ citō).

crebrō συνεχῶς (crebrius, creberrime)	rarō σπανίως
falsō ψευδῶς	serō βραδέως
fortuitō κατὰ τύχην	secretō κρύφα
manifestō προδήλως	subitō αἰφνίως
meritō (-issimo) ἀπροόπτως	tutō (-ssimō) ἀσφαλῶς
necessario ἐξ ἀνάγκης	perpetuō συνεχῶς

Ἀπὸ τινων ἐπιθέτων σχηματίζονται διπλᾶ ἐπίρρηματα.

certō scio βεβαίως γινώσκω	certē scio τοῦλάχιστον γινώσκω
verō ἀληθῶς	verē ἀληθῶς

Σημ. Καὶ τὰ recta (ἐνν. via) εὐθύ, foris θύρασι, alias (vias) ἄλλοτε, ἄλλως, foras (forais) θύραζε, partim ἀντὶ partem κατὰ μέρος. vicem (αἰτ. ἐνικ.), sponte κατὰ τύχην.

3) Ἐπιθετων τινῶν τὰ ἐπιρρήματα ἔχουσι διάφορον σημασίαν.

sanus ὑγιής	sane ₃ λίαν, πολὺ
planus ὁμαλὸς	plane σαφῶς
validus ὑγιής	valide καὶ valde σφόδρα

§ 115. Ἀνωμάλως σχηματίζουσι τὰ παραθετικά τά·

bene	melius	optime
male	peius	pessime
magnoperè	magis	maximè
multum	plus	prurimum
non multum	minus	minimè
diu	diutius	diutissimè
saepe	sæpius	saepissimè
matùre	maturius	maturrimè καὶ maturissimè
prope	propius	proximè
nuper	ἄνευ συγκριτικοῦ	nuperrimè
merito	»	meritissimo
satis	satius	ἄνευ ὑπερθετικοῦ
secus (μὲ ἄρνησιν)	nihilo setius = minus	»
ἄνευ θετικοῦ	ocius = celerius	»
»	potius	potissimum
»	prius	primum
»	deterius	detrerrime

Σημ. Τὸ magis ἐπιτείνει ἐπιρρήματα καὶ ἐπιθετά· hoc magis admiror—hoc magis mirum est. Τὸ plus ἀπάντᾳ ὡς οὐσιαστικόν καὶ ἐπιρρήμα· plus temporis—plus ἢ amplius ducenti.

§ 116. Ἀνωμάλως σχηματίζονται (πλὴν ἐν τῷ προηγουμένῳ §) καὶ τὰ ἐπόμενα·

firmiter (firmus)	καὶ firmè	aliter (ἐκ τοῦ alis καὶ ὄχι ἐκ τοῦ (alius))
duriter (durus)	καὶ durè	
largiter (largus)	καὶ largè	nequiter (nequam) ἀχρείως
humaniter (humanus)	καὶ -nè	obiter (obire) ἐν παρόδῳ.

Ἀριθμητικά.

§ 117. Τὰ ἀριθμητικά (numeralia) τῆς λατινικῆς γλώσσης εἶναι·

1. Ἀπόλυτα	numeralia cardinalia
2. Τακτικά	» ordinalia
3. Διαίρετικά	» distributiva
4. Ἐπιρρήματα	» adverbia
5. Πολλαπλασιαστικά	» multiplicativa
6. Ἀναλογικά	» proportionalia.

§ 118. Τὰ ἀριθμητικὰ τῆς

Β'. Τυπικά.

ἀνταποκρίνονται εἰς τὸ

quod ? πόσοι ;

quotus ? πόστος ;

1 I	unus, una, unum	primus, a, um
2 II	duo, duae, duo	secundus, a, um
3 III	tres, tria	tertius, a, um
4 IIII=IV	quattuor	quartus, a, um
5 V	quinque	quintus » λ.
6 VI	sex	sextus »
7 VII	septem	septimus »
8 VIII	octo	octavus »
9 VIIII=IX	novem	nonus »
10 X	decem	decimus »
11 XI	undecim	undecimus »
12 XII	duodecim	duodecimus »
13 XIII	tredecim	tertius (a, um) decimus
14 XIV	quattuordecim	quartus decimus
15 XV	quindecim	quintus decimus
16 XVI	sedecim ἢ decem et sex	sextus decimus
17 XVII	septendecim ἢ d. et septem	septimus decimus
18 XVIII	duodeviginti ἢ d. et octo	duodevicesimus
19 XIX	undeviginti ἢ d. et novem	undevicesimus
20 XX	viginti	vicesimus
30 XXX	triginta	tricesimus
40 XL	quadraginta	quadragesimus
50 L	quingquaginta	quingquagesimus
60 LX	sexaginta	sexagesimus
70 LXX	septuaginta	septuagesimus
80 LXXX	octoginta	octogesimus
90 XC	nonaginta	nonagesimus
100 C	centum	centesimus
200 CC	ducenti, æ, a	ducentesimus
300 CCC	trecenti, æ, a	trecentesimus
400 CCCC	quadringenti, æ, a,	quadringentesimus
500 D ἢ IO	quingenti, æ, a	quingentesimus
600 DC	sescenti, æ, a	sescentesimus
700 DCC	septingenti, æ, a	septingentesimus
800 DCCC	octingenti, æ, a	octingentesimus
900 DCCCC	nongenti, æ, a	nongentesimus
1000 M ἢ CIO	mille	millesimus
2000 MM	duo milia	bis millesimus
10000 CCIOO	decem milia	decies millesimus

Ἀττινικῆς γλώσσης εἶναι

Γ'. Διαιρητικά.

Δ'. Ἐπιρρ. ἀριθμητικά. Ε'. Πολλαπλασιαστικά μόνον ταῦτα

quodeni? κατὰ πόσους;	quoties? ποσάκις;	ποσαπλοῦς;
singuli, ae, a	semel ἅπαξ	simplex ἄπλοῦς
bi, ae, a	bis δις	duplex διπλοῦς
terni, ae, a	ter τρίς	triplex τριπλοῦς
quaterni κτλ.	quater τετράκις κτλ.	quadruplex τετραπλοῦς
quini	quinq̄ies	quincuplex πενταπλοῦς
sexeni	sexies	semp̄plex ἑπταπλοῦς
septeni	septies	decemp̄plex δεκαπλοῦς
octoni	octies	centuplex ἑκατονταπλοῦς
noveni	novies	
deni	decies	
undeni	undecies	
duodeni	duodecies	
terni deni	ter decies	
quaterni deni	quater decies	
quini deni	quinq̄ies decies	
sexeni deni	sexies decies	
septeni deni	septies decies	
duodevicensi	octies decies	
undevicensi	novies decies	
vicensi	vicies	
tricensi	trices	
quadragesi	quadragies	
quinḡagesi	quinq̄uages	
sexagesi	sexages	
septuagesi	septuages	
octogeni	octogies	
nonageni	nonages	
centeni	centies	
ducenteni	ducenties	
trecenteni	trecenties	
quadringeni	quadr̄inḡenties	
quingeni	quinq̄inḡenties	
sescenteni	sescenties	
septingeni	sept̄inḡenties	
octingeni	oct̄inḡenties	
nongeni	nonḡenties	
singula milia	millies	
mina milia	bis millies	
dena milia	decies millies	

ΣΤ'. Ἀναλογικά μόνον ταῦτα.

ποσαπλάσιος; ποσάκις μείζων;

simplus a, um ἄπλοῦς
duplus, a, um διπλάσιος
trip̄lus, a, um τριπλάσιος
quadruplus, a, um τετρα-
[πλάσιος]
octuplus, a, um ὀκταπλάσιος

§ 119. Τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν κλίνονται

α') Τὰ unus, duo, tres

β') Τὰ ἀπὸ τοῦ ducenti μέχρι τοῦ nongenti, ἃ κλίνονται πληθυντικῶς

γ') Τὰ milia (πληθ. τοῦ mille).

ὄν. unus una unum	duo δύο	duae	duo	tres	tria (οὐδ.)
γεν. unius	duorum	duarum	duorum	trium	
δοτ. uni	duobus	duabus	duobus	tribus	
αἰτ. nnum unam unum	duos (duo)	duas	duo	tres	tria
ἀφ. uno una uno	duobus	duābus	duobus	tribus	

Τὸ ambo, ambæ, = ἄμφω κλίνεται κατὰ τὸ duo.

Τὸ mille ἐν μὲν τῷ ἐνικῷ εἶναι ἐν χρήσει ὡς ἄκλιτον ἐπίθετον· ἐν δὲ τῷ πληθ. ὡς οὐσιαστικὸν καὶ κλίνεται κατὰ τὸ mare (§ 68).

mille milites capti sunt	1000 στρατιῶται συνελήφθησαν
tria milia militum capta sunt	3000 " "
cum mille militibus	μετὰ 1000 στρατιωτῶν
cum tribus milibus militum	μετὰ 3000 στρατιωτῶν.

Σημ. Τὸ unus εἶναι ἐν χρήσει καὶ ἐν τῷ πληθυντικῷ α) μετὰ ὀνομάτων, πληθυντικῶν μόνον unae nuptiae εἰς γάμος, una castra ἐν στρατοπέδον, unae litterae β') ἐπιθετικὸς=soli=μόνον· uni (soli) queri non audebant—uni Ubii legatos miserunt γ') =idem=οἱ αὐτοί—Lacedaemonii unis moribus vivunt=κατὰ τοὺς αὐτοὺς νόμους ζῶσι· δ')=οἱ μὲν (σπανιώτερον), uni—alteri=οἱ μὲν—οἱ δέ. Uni Laedæmonii, Aeoles alteri=οἱ μὲν Α., οἱ δὲ Αἰολεῖς.

§ 120. Τὰ τακτικὰ καὶ διαιρετικὰ κλίνονται ὁμαλῶς ὡς ἐπίθετα τρικατάληκτα τῆς β' κλίσεως. Τὰ διαιρετικὰ ἀπαντῶσι μόνον εἰς τὸν πληθ. καὶ ἔχουσι πλὴν τοῦ singuli τὴν γεν. (ἄρσ. καὶ οὐδ.) εἰς um ἀντὶ orum· binum, binarum, binum· οὕτω terni, deni, γεν. ternum, denum· fosæ duodenum pedum.

§ 121. Τὰ πολλαπλασιαστικὰ εἶναι μονοκατάληκτα ἐπίθετα εἰς -plex. γεν. plicis καὶ κλίνονται κατὰ τὴν γ' κλίσιν.

§ 122. Τὰ ἀναλογικὰ εἶναι τρικατάληκτα ἐπίθετα εἰς us, a, um.

§ 123. Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν ἀριθμητικῶν.

α') Τὰ ἀπόλυτα ἀπὸ τοῦ 30—90 λήγουσιν εἰς ginta καὶ πρὸ τούτου παρεντίθεται α πλὴν τοῦ triginta καὶ octoginta. Ἀπὸ δὲ τοῦ 100 καὶ ἐξῆς λήγουσιν εἰς centi μὲν ταῦτα· ducenti, trecenti, sescenti, εἰς genti δὲ τὰλλα καὶ πρὸ τούτου παρεντίθενται in, πλὴν τοῦ nongenti.

β') Τὰ τακτικὰ γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύτων τὰ μὲν ἀπὸ τοῦ 30—90 μεταβολῇ τῆς καταλήξεως ginta καὶ gesimus, μόνον τὸ triginta ἐγένετο tricesimus, ἀπὸ δὲ τοῦ 100 καὶ ἐξῆς γίνεται μεταβολῇ τοῦ centi εἰς centesimus καὶ τοῦ genti εἰς gentesimus.

γ') Τὰ διαιρετικὰ γίνονται ἐκ τῶν τακτικῶν μεταβολῇ τῆς καταλήξεως esimus καὶ entesimus εἰς eni¹.

1) Ἀπὸ τῶν διαιρετικῶν παράγονται ἐπίθετα εἰς arius δηλοῦντα τὸν ἀριθμὸν τῶν μερῶν καὶ πραγμάτων· senarius, denarius (nummus), milliarius.

δ') Τὰ ἀριθμητικά ἐπιρρήματα πλὴν τῶν τεσσάρων πρώτων πάντα λήγουσιν εἰς ies καὶ γίνονται ἐκ τῶν ἀπολύτων μεταβολῇ τοῦ ginta εἰς gies, πλὴν τοῦ vices καὶ tricies.

ε') Εἰς τὰ ἀπόλυτα ἀριθμητικά μέχρι τοῦ 20 ὁ μικρότερος ἐπεται μετὰ τοῦ et=καί, ἢ προηγείται ἄνευ τοῦ et ἐν μιᾷ λέξει. Ἀπὸ δὲ τοῦ 21—99 ὁ μικρότερος προτάσσεται συνδεόμενος διὰ τοῦ et ἢ ἐπιτάσσεται ἄνευ τοῦ et, οἷον· unus et viginti ἢ viginti unus.

una et viginti naves = 21 πλοῖα	unum et viginti milia = 21000
unam et viginti naves	unum et viginti milia
unius et viginti navium	unius et viginti milium
uni et viginti navibus	uni et viginti milibus
una et viginti navibus	uno et viginti milibus

Ἀπὸ δὲ τοῦ 100 καὶ ἐξῆς τίθεται καὶ παραλείπεται ὁ et, τοῦ μικροτέρου ἐπιτασσομένου πάντοτε, οἷον· centum viginti ἢ centum et viginti, centum viginti unus.

3300 tria milia (et) trecenti milites capti sunt.

3300 tria milia militum et trecenti capti sunt.

Σημ. Τὸ δις περισσότερον λέγεται alterum tantum· τὸ ἐπὶ τὰς φορές περισσότερον λέγεται septum tantum.

ς') Εἰς τὰ τακτικά ἀριθμητικά ἀπὸ μὲν τοῦ 13—20 ὁ μικρότερος προτάσσεται ἄνευ τοῦ et, ἢ ἐπιτάσσεται μετὰ τοῦ et, οἷον· tertius decimus ἢ decimus et tertius. Τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ 20 καὶ ἐξῆς συνδέονται ὡς τὰ ἀπόλυτα, οἷον· vicesimus primus ἢ primus et vicesimus Ἀντὶ τοῦ primus συνηθέστερον τὸ unus, οἷον· 21ος unus et vicesimus (οὐχὶ vicesimus unus), ἔνθα τὸ unus κλίνεται. Καὶ ἀντὶ secundus συνηθέστερον alter, οἷον· 22ος alter et vicesimus ἢ vicesimus alter (σπανιώτερον duo et vicesimus τοῦ duo μένοντος ἀκλίτου).

ζ') Οἱ ἀριθμοὶ 8 καὶ 9 μετὰ δεκάδος ἐκφράζονται συνήθως δι' ἀφαίρέσεως· 28 duode-triginta, 29 undetriginta, 98 duodecentum παρὰ τῷ nonaginta octo, 99 undecentum παρὰ τῷ nonaginta novem· ὡσαύτως καὶ ἐπὶ τῶν τακτικῶν· οἷον· duodecetricemus, undetricemus (ἐν τούτοις τὸ duo μένει ἀκλίτου).

η') Πρὸς δῆλωσιν τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ πλήθους εἰς ὃ ἀνήκει πρόσωπόν τι ἢ πρᾶγμα μεταχειρίζονται ἐπιθετον εἰς anus, παραγόμενον ἀπὸ ἀριθμητικοῦ αὐτῶν· miles secundanus, στρατιώτης τῆς 2 λεγεῶνος, febris tertiana πυρετὸς τριήμερος.

θ') Οἱ Λατίνοι πρὸς δῆλωσιν τῶν ἀριθμῶν μετεχειρίζοντο γεωμετρικά τινα σχήματα (I X V L □), λαβόντα ὕστερον μορφήν γραμμάτων. I=1, V=5, X=10, L=50, C=100, D (IO)=500, CIJ (M)=1000. Ἐκ τούτων γράφονται οἱ ἄλλοι ἀριθμοὶ κατὰ τὸν ἐπόμενον κανόνα· μικρότερος ἀριθμὸς προτιθέμενος μεγαλειτέρου ἀφαιρεῖται, ἐπιτασσομένου δὲ προστίθεται· οἷον IV=4, VI=6, IX=9, XI=11, XL=40, LX=60, XCIX=99.

Εἰς τὸ IO=500 πᾶν ἐπιτασσομένον C ἀπεστραμμένον δεκαπλασιάζει τοῦτο, (ὡς τὸ Ἀραβικὸν 0)· οἷον IOJ=500, IOJJ=5000. Ὁ ἀριθμὸς διπλασιάζεται, ὅταν ἐκ τῶν ἀρίστων τῶν τῆς γραμμῆς τεθῶσι τόσα C, ὅσα καὶ ἐκ τῶν δεξιῶν ταύτης, οἷον IO=500 καὶ CIJ=1000, IOJ=5000 καὶ CCIJJ=10000.

§ 124. Χρησὶς τῶν ἀριθμητικῶν.

α) Ἡ χρονολογία ἐκφράζεται διὰ τῶν τακτικῶν· οἷον quota hora est? hora quinta audita est—ante diem tertium—1892=anno millesimo octigentesimo nonagesimo altero post Christum natum.

1) Ἐν τῇ ἑλληνικῇ διὰ τοῦ· δυεῖν δεόντων, ἐνὸς δεόντος· δυεῖν δεόντων εἴκοσι (=18), ἐνὸς δεόντος εἴκοσι (=19).

β') Τὰ διαιρετικά εἶναι ἐν χρήσει μετὰ ὀνομάτων, ἃ ὄντα pluralia tantum, ἔχουσι τημασίαν ἐνικοῦ οἷον (binae litterae-bina castra, trinae catenae).

γ') Τὰ πολλαπλασιαστικά ἐπιρρήματα μετὰ τίνος διαιρετικοῦ ἀριθμητικοῦ δηλοῦσι πολλαπλασιασμόν, οἷον·

quot sunt bis bina	πόσα εἶναι	2×2	:
bis bina sunt quattuor		2×2	εἶναι 4
bis terna sunt sex		2×3	εἶναι 6
ter septena sunt unum et viginti		3×7	εἶναι 21

δ') Παρὰ τῷ sestertius. σηστέριος, ὅπερ εἶναι μικρόν ρωμαϊκὸν νόμισμα τ. ἔ. 2 $\frac{1}{2}$ τοῦ ἄσσαριου (semis tertius τρίτον ἡμισσάριον) γραφόμενον HS ἢ IIS προελθὸν ἐκ συγκοπῆς τοῦ II δύο καὶ semis ἡμισυ), τίθεται ἀριθμητικὸν τακτικὸν ἢ διαιρετικόν. Παρὰ τῷ IIS sestertia, ὅπερ δηλοῖ ἄθροισμα 1000 σηστερτίων τίθεται ἀριθμητικὸν τακτικὸν ἢ διαιρετικόν. Παρὰ τῷ IIS sestertia, ὅπερ δηλοῖ ἄθροισμα 1000 σηστερτίων τίθεται ἀριθμητικὸν διαιρετικόν· bina sestertia. Παρὰ δὲ τῷ sestertium (γ. οὐδ. i), ὅπερ δηλοῖ ἄθροισμα 100,000 (centena milia) συστερτίων τίθεται ἐπιρρημα ἀριθμητικόν, οἷον· decies I.S, vicies IIS, tricies IIS δηλ. 10κίς, 20κίς, 30κίς, σηστέριον τ. ἔ. ἐν (δύο, τρία) ἑκατομύριον σηστέριον· εἶναι δὲ τὸ sestertium ὀνομαστ. καὶ ὄχι γεν. πληθ.)

Σημ. α'. Παράστασις τῶν κλάσμάτων·

α') Ἐὰν ὁ ἀριθμητὴς εἶναι 1, δηλοῦσι τὸ κλάσμα διὰ τῶν dimidia ($\frac{1}{2}$), tertia ($\frac{1}{3}$), quarta ($\frac{1}{4}$) καὶ Ἀπαντᾷ tertia septima ($\frac{1}{21}$).

β') Ἐὰν ὁ ἀριθμητὴς εἶναι μικρότερος τῆς μονάδος, προστίθεται ἡ λέξις partes duo partes ($\frac{2}{3}$), tres partes ($\frac{3}{4}$), tres quintae (ἐνν. partes) ($\frac{3}{5}$), quattuor partes ($\frac{4}{5}$) κτλ.

γ') Τὰ κλάσματα τοῦ 12 ὀνομάζονται κατὰ τὰς διαιρέσεις τοῦ νομίσματος· uncia ($\frac{1}{12}$), (semuncia= $\frac{1}{24}$), sextans ($\frac{1}{6}$), quadrans ($\frac{1}{4}$), triens ($\frac{1}{3}$), quincunx ($\frac{5}{12}$), semis ($\frac{1}{2}$), septunx ($\frac{7}{12}$), bes ($\frac{2}{3}$), dodrans ($\frac{3}{4}$), dextans ($\frac{5}{6}$), seunx ($\frac{11}{12}$), sicilicus ($\frac{1}{48}$)=τὸ τέταρτον τῆς uncia. Ἐξ οὗ αἱ ἐκφράσεις heres ex triente (κληρονόμος τοῦ τρίτου), triens iugeris, triens trientis ($\frac{1}{9}$) κέξ.

δ') Ἄλλα κλάσματα $\frac{1}{7}$ =quattuor septimae, $\frac{7}{9}$ =septem nonae. Συχνὰ ἐκφράζει τὸ κλάσμα τὴν πρόσθεσιν· $\frac{3}{4}$ =pars dimidia et quarta· $\frac{2}{3}$ =pars dimidia sexta.

Σημ. β'. $\frac{1}{2}$ dimidia pars, $\frac{1}{3}$ tertium pars, $\frac{3}{5}$ tres quintae (ἐνν. partes), $\frac{1}{9}$ septem nonae, $\frac{1}{3}$ quattuor partes, $\frac{8}{9}$ octo partes.

3. ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ

§ 125. Αἱ ἀντωνυμίαι (pronomena) εἶναι

1) Προσωπικαί	pronomina	personalia
2) Κτητικαί	»	possessiva
3) Δεικτικαί	»	demonstrativa
4) Ἀναφορικαί	»	relativa
5) Ἐρωτηματικαί	»	interrogativa
6) Ἀόριστοι	»	indefinita

1. Προσωπικάί.

§ 126. Αἱ προσωπικαὶ ἀντωνυμίαι εἶναι τρεῖς διὰ τὰ τρία πρόσωπα.

Ἐνικὸς			Πληθυντικὸς		
Πρόσ. α.	β'.	γ'.	α'.	β'.	γ'.
ὄν. ego ἐγὼ	tu σὺ	λείπει	no-s	vo-s	λείπει
γεν. me-i	tu-i	su-i	nostr-i καὶ	vestri καὶ	
			nostr-um	vestr-um	su-i
δοτ. mi-hi	ti-bi	si-bi	no-bis	vo-bis	si-bi
αἰτ. me	te	se	no-s	vo-s	se
κλ. λείπει	tu	λείπει	λείπει	vo-s	λείπει
ἀφ. me	te	se	no-bis	vo-bis	se

Σημ. α'. Ἀντὶ mihi παρὰ ποιηταῖς, ἐνίοτε καὶ παρὰ πεζοῖς, ἀπάντᾳ συνηρημένος τύπος mi, ὡς nil ἐκ τοῦ nihil.

Σημ. β'. Πρὸς πλείονα ἔμφασιν ἐπισυνάπτονται εἰς τὰς προσωπικὰς ἀντωνυμίας· α) τὸ me t εἰς πάσας τὰς πτώσεις, πλην τῆς γεν. πληθ. καὶ τοῦ tu καὶ sui· οἷον egomet = ἔγωγε, mihimet, memet, nobismet, vobismet. β') ἢ te ἢ temet μόνον εἰς τὸ tu· οἷον tute, tutemet=σύγε.

Σημ. γ'. Αἱ πλάγαι τῶν προσωπικῶν τοῦ α' καὶ β', προσώπου εἶναι ἐν χρήσει καὶ ὡς ἀντανακλώμεναι (pronomēn reflexivum).

amo me ἀγαπῶ ἑμαυτὸν

amas te ἀγαπᾷς σαυτὸν

amas me ἀγαπᾷς ἐμὲ

amo te ἀγαπῶ σέ.

Σημ. δ'. Ἀντὶ τοῦ γ'. προσ. τῶν προσωπικῶν οἱ λατῖνοι ἔχουσιν ἐν χρήσει τὰς δεικτικὰς (is, hic, ille, ipse)· τὰς δὲ προσωπικὰς ἐπὶ ἀντανακλάσεως·

amat eam ἀγαπᾷ αὐτὸν

amat se ἀγαπᾷ ἑαυτὸν.

Σημ. ε'. Αἱ προθέσεις τίθενται ἐν συντάξει πρὸ τῶν λέξεων· a me=ὑπ' ἐμοῦ, a te=ὑπὸ σοῦ, a nobis=ὑφ' ἡμῶν, a vobis=ὑφ' ὑμῶν· ἢ cum ὅμως μετὰ τῶν προσωπικῶν ἀντωνυμιῶν τίθεται μετ' αὐτὰς ἐν συνθέσει· mecum=μετ' ἐμοῦ, tecum=μετὰ σοῦ, nobiscum=μεθ' ἡμῶν, vobiscum=μεθ' ὑμῶν.

2. Κτητικάί.

§ 127. Αἱ κτητικαὶ παράγονται ἀπὸ τῶν προσωπικῶν καὶ κλίνονται κατὰ τὰ εἰς us καὶ er τρικατάληκτα ἐπίθετα.

ἐπὶ ἐνὸς προσώπου

ἐπὶ πολλῶν προσώπων

meus, mea, meum ἐμὸς¹ noster, nostra, nostrum ἡμέτερος
tuus tua, tuum σὸς (ἄνευ κλητ.) vester, vestra, vestrum ὑμέτερος
suus, sua, suum ἐὸς » suus, sua, suum

Σημ. α'. Εἰς τὴν ἐνικὴν ἀφαιρ. τῶν κτητικῶν ἀντωνυμιῶν, μάλιστα δὲ εἰς τὸ suo καὶ sua ἐπισυνάπτεται ἐνίοτε ἡ συλλαβὴ pte (=τοι, =ἴδιος) πρὸς δηλωσιν ἀντιθέσεως· οἷον me-opte, tuopte, meapte, tuapte—meopte consilio=τῇ ἰδίᾳ ἑαυτοῦ συμβουλῇ — εἰς πάσας δὲ τὰς πτώσεις τοῦ suus καὶ ἡ συλλαβὴ met.

1) Κλητικὴ mi fili, mi amice, τὸ θηλ. mea, τὸ οὐδ. meum,

Σημ. 6'. Ἐκ τῶν προσωπικῶν τοῦ ἁ. καὶ 6'. προσ. παράγονται αἱ τὸ γένος σημαίνουσαι ἀντωνυμίαι (pr. gentilicia) καὶ κλίνονται ὡς ἐπιθέτα μονοκατάληκτα, οἷον· nostras γεν. nostratis ἡμεδαπός· πληθ. nostrates nostratia, nostratium καὶ vestras γεν. vestratis, ἡμεδαπός κτλ. Καὶ ἐκ τῆς ἐρωτηματικῆς cuius παράγεται cuius? ποδαπός;

3. Δεικτικάι.

§ 128. Δεικτικάι ἀντωνυμίαι εἶναι αἱ ἐπόμεναι·

α') *hic, haec, hoc* οὗτος, αὕτη, τοῦτο.

β') *iste, ista, istud* ὁδε, ἡδε, τόδε.

γ') *ille, illa, illud* ἐκεῖνος, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο.

Ἑνικός

ὀν. <i>hic</i>	<i>haec</i>	<i>hoc</i>	<i>ille</i>	<i>illa</i>	<i>illud</i>	<i>iste</i>	<i>ista</i>	<i>istud</i>
γεν. <i>huius</i>			<i>illius</i>			<i>istius</i>		
δοτ. <i>hic</i> (μονοσυλλάβως)			<i>illi</i>			<i>isti</i>		
αἰτ. <i>hunc</i>	<i>hanc</i>	<i>hoc</i>	<i>illum</i>	<i>illam</i>	<i>illud</i>	<i>istum</i>	<i>istam</i>	<i>istud</i>
ἄφ. <i>hōc</i>	<i>hāc</i>	<i>hōc</i>	<i>illo</i>	<i>illa</i>	<i>illo</i>	<i>isto</i>	<i>istā</i>	<i>istō</i>

Πληθυντικός

ὀν. <i>hi</i>	<i>hae</i>	<i>haec</i>	<i>illi</i>	<i>illae</i>	<i>illa</i>	<i>isti</i>	<i>istae</i>	<i>ista</i>
γεν. <i>horum</i>	<i>harum</i>	<i>horum</i>	<i>illorum</i>	<i>illarum</i>	<i>illorum</i>	<i>istorum</i>	<i>istarum</i>	<i>istorum</i>
δοτ. <i>his</i>			<i>illis</i>			<i>istis</i>		
αἰτ. <i>hos</i>	<i>has</i>	<i>haec</i>	<i>illos</i>	<i>illas</i>	<i>illa</i>	<i>istos</i>	<i>istas</i>	<i>ista</i>
ἄφ. <i>his</i>			<i>illis</i>			<i>istis</i>		

Σημ. α'. Πρὸς ἐπίτασιν τῆς δεξιῆς προσλαμβάνει ἡ *hic* τὸ δεικτικὸν *ce*, οἷον· *hice, haeece* (ἀντι *hicee, haeece*) οὕτως, αὕτη, τουτί, μάλιστα δὲ καὶ εἰς τὰς πτώσεις τὰς λεγούσας εἰς *s*· *huiusce, hisce, hosce*· προστιθεμένου δὲ καὶ τοῦ ἐρωτηματικοῦ *ne*, τὸ *ce* τρέπεται εἰς *ci*, οἷον· *hiccine? οὕτως; hoscine? τουτούς;*

Σημ. β'. Ἐκ τῆς *ille* καὶ *iste* γίνονται αἱ *illie* ἐκεῖνοσί, καὶ *istic* ὁδε, ἐν χρήσει μόνον ἐν τῇ ὀνομασίᾳ, αἰτ. καὶ ἄφ. (*istoc*) τοῦ ἐνικοῦ καὶ αἰτ. πληθ. καὶ διὰ τὰ 3 γένη (*illaec, istaec*).

§ 129. Εἰς τὰς δεικτικὰς ἀντωνυμίας καταλέγονται καὶ αἱ ὀριστικάι ἢ ἐπαναληπτικάι (pronomina determinativa)·

α') *is, ea, id* οὗτος, αὕτη, τοῦτο.

β') *idem, eadem, idem* ὁ αὐτός, ἡ αὐτή, τὸ αὐτό.

γ') *ipse, ipsa, ipsum* αὐτός, αὐτή, αὐτό (ἐκ τοῦ *ip-se*).

Ἑνικός

ὀν. <i>is</i>	<i>eā</i>	<i>id</i>	<i>idem</i>	<i>eādem</i>	<i>īdem</i>	<i>ipsē</i>	<i>ipsā</i>	<i>ipsum</i>
γεν. <i>eiūs</i>			<i>ēiusdem</i>			<i>ipsīus</i>		
δοτ. <i>ei</i>			<i>eīdem</i>			<i>ipsī</i>		
αἰτ. <i>eum</i>	<i>eam</i>	<i>id</i>	<i>eundem</i>	<i>eandem</i>	<i>īdem</i>	<i>ipsum</i>	<i>ipsam</i>	<i>ipsum</i>
ἄφ. <i>eū</i>	<i>eā</i>	<i>eū</i>	<i>eūdem</i>	<i>eādem</i>	<i>eūdem</i>	<i>ipsū</i>	<i>ipsā</i>	<i>ipsū</i>

Πληθυντικός

ὄν. iī (ei) eae cā	idem ¹ eadum eādem	ipsi ipsae ip̄a
γεν. eorum earum eorum	eorundem earundem eorundem	ipso- ipsa- ipso-
δοτ. iis (eis)	isdem (iisdem)	dem rum rum
αἰτ. cās cās eā	eūsdem cāsdem eādem	ip̄is ip̄as ip̄a
ἀφ. iis (eis)	isdem (iisdem)	ipsis

Σημ. α'. 'H is=οὗτος, ἐν ταῖς πλαγαῖς μάλιστα πτώσειν εἶναι εὐχρηστος ὡς δεικτική· eius=τούτου, καὶ ὡς ἐπαναληπτική=αὐτοῦ.

Σημ. β'. Κατὰ τὴν is, ea, id κλίνεται καὶ ἡ ἐκ ταύτης καὶ τῆς συλλαβῆς dem σύνθετος idem· καὶ τὸ μὲν is, ea, id κλίνεται, τὸ δὲ dem μένει ἀκλιτον, τοῦ δὲ m τρεπομένου πάντοτε εἰς n πρὸ τοῦ dem.

Σημ. γ'. 'H iste διαφέρει τῆς ille· ἡ ille διακρίνει τὸ πρόσωπον, πρὸς ὃ ἀποτείνεται ὁ λόγος (τὸ δ' πρόσ.), ἡ iste τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος (τὸ γ' πρόσ.).

Σημ. δ'. 'H κατάληξις e τοῦ ille, ipse, iste εἶναι ἐξησθημένη τὸ us· ἀπαντᾷ δ' ἔτι μετὰ τοῦ us συχνάκις παρὰ τοῖς κωμικοῖς· ipsus, illus, istus.

4. Ἀναφορικάι.

§ 130. Ἀναφορικάι ἀντωνυμίαι εἶναι αἱ ἐπόμεναι·

qui, quae, quod ὅς, ἡ, ὅ.

ὄν. qui quae quod	qui quae quae
γεν. cuius	quorum quārum quorum
δοτ. cui	qui-bus
αἰτ. quem quam quod	quo-s quā-s quae
ἀφ. quō quā quō	qui-bus

Σημ. 'H ἀφαιρετική τοῦ ἐνικοῦ ἀρχαϊκῶς εἶναι qui, ἐν χρήσει δὲ μάλιστα μετὰ τῆς προθέσεως cum (παρὰ Κιζέρωνι), οἷον· quicum ἀντὶ quocum, ἐνίτε καὶ quacum (Βιργ. Αἰν. 11, 820)· ἔτι δὲ καὶ ἄνευ τῆς cum, ὡς οὐδέτερον ἐν τισι φράσεσιν, οἷον· non habeo qui utar οὐκ ἔχω ὃ, τῷ χρῆσσομαι—est qui utamur (Κικ.)· 'Αντὶ δὲ τῆς δοτ. καὶ ἀφ. πλθ. ἀπαντᾷ ἐνίτε καὶ ὁ ἀρχαῖος τύπος quis (quis).

§ 131. Εἰς τὴν ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν ἐπισυνάπτονται ἀχώριστά τινα μόρια (cunque, libet, vis, dam). ἅπερ ἐν τῇ κλίσει μένουσιν ἀμετάβλητα τῆς ἀντωνυμίας κανονικῶς κλινομένης.

quicunque, quaecunque, (quid) quodcunque ὅστιςοῦν

quidam, quaedam, quoddam (quiddam)

quilibet, quaelibet, quodlibet (quidlibet) ὅστιςδῆποτε

quivis, quævis, quodvis ἢ quidvis ὅστις.

Σημ. α'. Τὰ οὐδ. quoddam, quodlibet κτλ. εἶναι ἐπίθετα καὶ συνοδεύουσι πάντοτε

1) Παρὰ ποιηταῖς καὶ τοῖς ἀρχαιοτέροις πεζοῖς τὸ iidem καὶ iisdem συνηρεῖτο εἰς idem, isdem.

ὄνομα, τὰ δὲ οὐδ. quiddam, quidlibet, εἶναι οὐσιαστικαὶ ἀντωνυμίαι καὶ εἶναι ἐν χρήσει μόναι.

Σημ. 6'. Εἰς τὰς ἀναφορικὰς ὑπάρχονταί καὶ αἱ ἐπόμεναι, καὶ αἱ ἐκ τούτων καὶ τοῦ cunque σύνθετοι, κλινομένου μόνον τοῦ πρώτου μέρους, τοῦ δὲ cunque μένοντος ἀκλίτου.

uter, utra, utrum ὁπότερος,	utercunque ὁποτέρου
γεν. utrius, δοτ. utri κλ. ὁμαλῶς.	
quantus, quanta, quantum ὅσος, ὁπόσος·	quantuscunque ὅσοι οὖν.
qualis, quale οἷος, ὁποῖος·	qualiscunque οἷος δῆποτε.
quot (ἄκλιτον) ὅσοι, ὁπόσοι·	quoteunque ὅσοι δῆποτε.

5. Ἑρωτηματικά

§ 132. Ἑρωτηματικά ἀντωνυμίαι εἶναι αἱ ἐπόμεναι.

ἀ. quis (ἄρσ. καὶ θηλ.)	quid τί? οὐδ,
Ἐν. ὄν. quis	quid? Πλ. qui quae quae?
γεν. cu-ius?	quo-rum qua-rum quo-rum?
δοτ. cu-i?	quibus?
αἱτ. quem	quam quid quo-s qua-s quae?
ἀφ. quo ¹	qua quo quibus?

6'. qui, quæ, quod εἶναι ἐπιθετον· qui fit Macena? qui homo est? ἢ quis τίθεται ἐπὶ προσώπου, ἢ δὲ qui ἐπὶ ποιότητος· quis est pater tuus? — qui est pater tuus?

Σημ. ἀ. Ἡ quis, quod εἶναι ἐν χρήσει ὡς οὐσιαστικά· qui dicit τίς λέγει;

Σημ. 6'. Αἱ σύνθετοι τῆς quid (quisnam) κλίνονται ὡς ἡ qui, ἡ δὲ συλλαβὴ nam, tandem μένουσιν ἄκλιτοι· quænam urbs, quodnam oppidum? quid tandem ἀπαντᾷ καὶ ecquisnam καὶ ecquaenam κτλ.

Σημ. γ'. Ἑρωτηματικά εἶναι καὶ αἱ ἐπόμεναι.

cuius, cuiā, cuium? τίνος; εἰς τίνα ἀνήκει; ἀπαντᾷ ἔτι παρὰ Βιργιλίῳ (Βουκ.)· dic mihi Damœta, cuium pecus? an Meliboei?

uter, utra, utrum? ὁπότερος; γεν. utrius, δοτ. utri?

uter oculus? utra manus?

qualis (ἄρσ. καὶ θηλ.) quale (οὐδ.) ποῖος; κτλ. κατὰ τὸ brevis (§ 95, 6').

quotus, quota, quotum πόσος;

quotusquique (σύνθ. ἐκ τοῦ quotus καὶ quique) εἶναι ἐν χρήσει μόνον εἰς τὴν ὀνομα. τοῦ ἄρσ. καὶ θηλ.

quantus, quanta, quantum? πηλίκος;

quantulus, quantula, quantulum πόσος τις; ὑποκοριστικὸν τοῦ quantum.

quot (ἄκλιτον)? πόσοι, αἱ, α; ἀπαντᾷ μετὰ πληθ. τῶν τριῶν γενῶν.

1) Ἡ ἀφαιρ. τοῦ ἐνικοῦ ἀρχαίως εἶναι qui ἀντὶ quo, ἐν χρήσει δὲ ὡς ἐπίρρημα ἐπὶ ἐρωτήσεως—πῶς: qui fit ut=πῶς γίνεται, ὥστε . . .;

6. Ἀόριστοι.

§ 133. Ἀόριστοι ἀντωνυμῖαι εἶναι αἱ ἐπόμεναι·

Οὐσιαστικαί
 quis τις quid τι¹
 (καὶ qui)
 aliquis τις aliquid τι
 (καὶ aliqui)
 quispiam, quidpiam
 (quippiam)
 quisquam quidquam³
 ἄφ. ullo
 πλ. ulli, ullae, ulla
 quidam, quaedam, quiddam τις,
 τί, αἷτ. quendam, quandam
 quisque, quidque ἕκαστος⁴
 γεν. cuiusque κατλ.
 unusquisque, unumquidque
 γεν. uniuscuiusque καὶ ἑ.
 quivis, quaevis, quidvis ὅστις θέλη
 quilibet, quaelibet, quidlibet
 utérque, utrâque, utrûmque⁸
 γεν. utriusque, δοτ. utrique
 utervis, útravis, utrûmvis
 utérlibet, utralibet, utrumlibet
 nemo (ἐκ τοῦ ne-homo) οὐδεὶς
 γεν. nullius, δοτ. nemini
 αἷτ. neminem, ἄφ. nullo
 nihil, γ. nullius rei, δ. nulli rei,
 αἷτ. nihil, ἄφ. nulla re.

Ἐπιθετικά
 qui quae καὶ qua quod
 (quis), οὐδ. πλ. qua καὶ quae
 aliqui, aliqua, aliquod²
 οὐδ. πλ. aliqua
 quispiam, quaeipiam, quodpiam
 (quoppiam)
 ullus, ulla, ullum³
 γεν. ullius, δοτ. ulli
 quidam, quaedam, quoddam⁴
 γεν. quorundam, quarundam
 quisque, quaeque, quodque ἕ-
 καστος⁵
 unusquisque, unaquaeque,
 unumquodque⁶
 quivis, quaevis, quodvis⁷
 quilibet, quaelibet, quodlibet
 nullus, nulla, nullum
 γεν. nullius, δοτ. nulli
 neuter, neutra, neutrum.

1) si quis καὶ si qui=εἴ τις—si quae (qua) urbs—si quod oppidum—si quae urbes—si qua (quae) oppida.

2) laudo aliquid ἐπαινῶ τι—laudo aliquod carmen ἐπαινῶ ποίημά τι—aliquis adest πάρεστι τις—aliqua mulier adest πάρεστι γυνή τις.

3) neque quisquam οὐτε τις — neque ulla urbs
 neque ullum oppidum) καὶ οὐδεμία πόλις

4) urbs quaedam — oppidum quoddam.

5) se quisque amat=ἑαυτὸν ἕκαστος ἀγαπᾷ—suae quisque fortunae faber est ἕκαστος τῆς ἑαυτοῦ τύχης δημιουργός ἐστιν.

6) unumquidque laudo—unumquodque beneficium laudo.

7) da mihi quemvis (quemlibet) librum,

8) uterque dux—uterque nostrum.

§ 134. Συσχετικαὶ ἀντωνυμῖαι (pronomina correlativa).

Ἑρωτηματικαὶ	Δεικτικαὶ	Ἀόριστοι	Ἀναφορικαὶ	Ἀοριστολογικαὶ
quis? qui?	is idem hic (ego) iste (tu) ille alius	aliquis quis quispiam quisquis ullus	qui	quilibet quivis quisque unus quisque nemo nullus nihil
uter?	alter	alteruter	uter uterunque	uterlibet utervis uterque neuter
quantus?	tantus, a, um tantum	aliquantus	quantus quantuscumque quantum quantumcunque	quantuslibet quantusvis
quantulus?	tantulus	aliquantulum	quantulus	quantuluscunque
qualis?	talis, e		qualis qualiscunque	qualisbet
quot?	tot totidem	aliquot	quot quotcunque quotquot	aliquot

Σημ. α'. Τὰ tot, totidem, quot καὶ aliquot εἶναι ἄκλιτα πληθυντικά· tot homines, tot hominum, tot hominibus.

Σημ. β'. Αἱ προσαρτῶμεναι συλλαβαὶ piam, quam, dam, libet, vis, que δὲν πάσχουσιν οὐδεμίαν μεταβολὴν εἰς τὴν κλίσιν. Εἰς τὸ alteruter καὶ unusquisque κλίνονται τὰ δύο μέρη τῆς λέξεως· alterius utrius, unius ejusque. Ἐν τούτοις τὸ alteruter εἶναι μᾶλλον ἐν χρῆσει ὅταν κλίνεται τὸ τελευταῖον μέρος· alterutra, alterutrius.

4. ΡΗΜΑ

§ 135. Τὰ παρεπόμενα τοῦ ρήματος εἶναι διθήσεις (genus), χρόνος (tempus), ἔγκλισις (modus), πρόσωπον (persona), ἀριθμὸς (numerus), συζυγία (coniugatio).

§ 136. Διαθέσεις τῶν ρημάτων (genus verbi) εἶναι·

- 1) ἐνεργητικὴ (genus activum)
- 2) παθητικὴ (genus passivum)
- 3) ἀποθετικὴ (genus deponens).

Ἡ ἀποθετικὴ ἔχει τύπον παθητικὸν καὶ διάθεσιν ἐνεργητικὴν. Διακρίνεται ἔτι καὶ semideponens (ἡμιποθετικὰ)· ἡμιποθετικὰ λέγονται τὰ ρήματα ὧν ἡ σημεῖα εἶναι ἐνεργητικὴ, ἀλλ' ἔχουσι παρακείμενον παθητικόν, ὡς gaudéo, gavisus sum.

§ 137. **Χρόνος** (tempus) εἶναι ἑξ·

1. Ἑνεστώς	Præsens
2. Παρατατικός	Imperfectum
3. Παρακείμενος	Perfectum
4. Ὑπερσυντέλικος	Plusquamperfectum
5. Μέλλων (ἀ. ἢ ἀπ. τοῦς)	Futurum (I ἢ simplex)
6. Μέλλων (β'. ἢ τετελεσμένος)	Futurum (II ἢ exactum).

Σημ. Καὶ διαίρουσιν εἰς χρόνους 1) τοῦ ἐνεστώτος· τοιοῦτος χρησιμεύει ὁ ἐνεστώς. 2) τοῦ παρελθόντος· τοιοῦτος ὁ παρατατικός, ὁ παρακείμενος καὶ ὁ ὑπερσυντέλικος. 3) τοῦ μέλλοντος· τοιοῦτος ὁ μέλλων Α'. καὶ μέλλων τετελεσμένος.

§ 138. **Ἑγκλίσεις** (modus) εἶναι ἑπτὰ·

1. Ὀριστική	Indicativus	Ἀπαρεμφατικά Modi finiti.
2. Ὑποτακτική	Coniunctivus	
3. Προστακτική	Imperativus	
4. Ἀπαρέμφατος	Infinitivus	Παραεμφατικά Modi infiniti.
5. Γερουνδιον	Gerundium	
6. Μετοχή	Participium	
7. Σουπῖνον	Supinum	

§ 139. **Ἀριθμοὶ** εἶναι δύο, ἐγκλῶς καὶ πληθυντικός.

§ 140. **Πρόσωπα** (persona). Τὸ ρῆμα εἰς τὰς παρεμφατικὰς ἐγκλίσεις ἔχει τρία πρόσωπα εἰς ἑκάτερον ἀριθμόν α'. β'. καὶ γ'. Ἡ δὲ προστακτικὴ ἔχει μόνον δύο (β' καὶ γ'). Διακρίνονται δὲ τὰ πρόσωπα μόνον διὰ τῶν καταλήξεων.

Σημ. Τὰ ρήματα τὰ μόνον εἰς τὸ γ' πρόσ. ἐν χρήσει λέγονται ἀπρόσωπα (impersonalia).

§ 141. **Συζυγίαι** (coniugatio) εἰς τὴν λατινικὴν εἶναι τέσσαρες,¹ καὶ διακρίνονται ἐκ τῆς καταλήξεως τοῦ ἀπαρεμφάτου καὶ τοῦ ἐνεστώτος ἐνεργητικοῦ τῆς ὀριστικῆς.

Ἡ Α'. συζ. λήγει εἰς ā-re², τὸ α' πρόσ. τῆς ὀριστικῆς εἰς ο ἀντὶ a-o.

Ἡ Β'. συζ. » εἰς ē-re, τὸ β'. πρόσ. τοῦ ἐνεστ. τῆς ὀριστ. εἰς eo.

Ἡ Γ'. συζ. » εἰς ē-re, τὸ γ'. πρόσ. τῆς ὀριστ. τοῦ ἐνεστ. εἰς o.

Ἡ Δ'. συζ. » εἰς i-re, τὸ δ'. πρόσ. τοῦ ἐνεστ. τῆς ὀριστ. εἰς io.

1) Ἡ διαίρεσις τῶν ρημάτων εἰς τέσσαρας συζυγίας ἀκολουθοῦσα τὴν κατάληξιν, ο, eo, ο, io εἶναι ὅλων ἐξωτερικὴ καὶ πρακτικὴ. Χρονολογεῖται ἀπὸ τοῦ V αἰῶνος μ. Χ. καὶ δὲν εἶναι γνωστὴ οὔτε τῷ Βάρρωνι οὔτε τῷ Μακροβίῳ. Οἱ Πρόβος, Δονάτος, Διομήδης, Ἰσίδωρος ἀριθμοῦσιν ἔτι τρεῖς συζυγίας καὶ περιλαμβάνουσιν εἰς τὴν Γ'. τὰ εἰς ere καὶ ire ρήματα. Ὁ Χαρίσιος καὶ Πρισιανὸς εἰσέγγαγον καὶ τὴν Δ'. συζυγίαν. Κατὰ ταύτην ὑπάρχει εὐκολία εἰς τὴν ἀπομνημόνευσιν, ἀλλ' ἡ ἀληθὴς διαίρεσις ἢ δοθεῖσα ὑπὸ τοῦ Κλιδονίου καὶ Εὐτυχοῦς εἶναι αὕτη ἡ διαιρούσα τὰ ρήματα εἰς συμφωνόληκτα (lego, tego, κτλ.) καὶ εἰς φωνηεντόληκτα (συνηρημένα amao=amo, mone-o, audi-o)· οὕτω ἡ μὲν Α'. περιλαμβάνει τὰ συμφωνόληκτα (ἐν οἷς καὶ τὰ εἰς u), ἡ δὲ Β'. τὰ φωνηεντόληκτα (εἰς a, e, i), ἦτοι τὰ τῆς νῦν (Α' Β' καὶ Δ'. συζ.).

2) Ἡ κατάληξις τῆς ἀπαρ. ἥτο re· ἐν ταῖς es-se, pos-se ἐγένετο ἀπομοίωσις.

Βοηθητικὸν ῥῆμα¹.

§ 142. Τὸ sum, fui, esse (=εἶναι) σχηματίζεται οὕτω·

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤ.	ΠΡΟΣΤΑΚ.	ΑΠΑΡΕΜΦΑΤ.	ΜΕΤΟΧΗ
Ἑνεστώς	Ἐν. 1. s-um	s-i-m			
	2. es	s-i-s	es καὶ es-to	esse	λείπει
	3. es-t	s-i-t	es-to		
Πλ.	1. su-mus	s-i-mus			
	2. es-tis	s-i-tis	es-te, es-tote		
	3. su-nt	s-i-nt	su-nto		
Παρατατικός	Ἐν. 1. er-a-m	es-se-m			
	2. er-a-s	es-se-s			
	3. er-a-t	es-se-t			
Πλ.	1. er-ā-mus	es-sē-mus			
	2. er-a-tis	es-se-tis			
	3. er-a-nt	es-se-nt			
Μέλλων α'	Ἐν. 1. er-o			fore ἢ	
	2. er-i-s			fu-turus, a, um	fu turus, i ἄρ.
	3. er-i-t			esse	fu-tura, ae θηλ.
Πλ.	1. er-ī-mus			ἢ κατ' αἰτιατικὴν	fu-turum, i οὐδ.
	2. er-i-tis			fu-turum, am, um	
	3. er-u-nt			esse	
Παρακείμενος	Ἐν. 1. fu-i	fu-ēri-m			
	2. fu-i-sti	fu-eri-s			
	3. fu-i-t	fu-eri-t		fu-isse	
Πλ.	1. fu-ī-mus	fu-erī-mus			
	2. fu-i-stis	fu-eri-tis			
	3. fu-ē-runt ἢ fu-ē-re	fu-eri-nt			
ὑπερσυντέλ.	Ἐν. 1. fu-ē-ram	fu-isse-m			
	2. fu-e-ras	fu-isse-s			
	3. fu-erā-t	fu-isse-t			
Πλ.	1. fu-erā-mus	fu-issē-mus			
	2. fu-erā-tis	fu-isse-tis			
	3. fu-erā-nt	fu-isse-nt			
Μέλλ. τετέλεσθ.	Ἐν. 1. fu-ēro			fu-turus	
	2. fu-eri-s			(a, um)	
	3. fu-eri-t			ἢ	fuisse
Πλ.	1. fu-eri-mus			fu-turum	
	2. fu-eri-tis			(am, um)	
	3. fu-eri-nt				

Σημ. Τὸ sum στερεῖται γερονδίου καὶ σουπίνου.

1) Ἄλλοι καλοῦσι τοῦτο οὐσιαστικὸν ῥῆμα (verbum substantivum). Τὸ sum σχηματίζεται ἀνωμάλως, προτάσσεται ὅμως τῶν ἄλλων ρημάτων, διότι βοηθεῖ εἰς τὸν σχηματισμὸν χρόνων τινῶν τῶν ἄλλων ρημάτων.

2) Οἱ χρόνοι τοῦ βοηθητικοῦ esse σχηματίζονται ἐκ δύο ἀπρηχαιωμένων ριζῶν τῆς es καὶ fu ἢ ρίζα es (ἑλλ. ἐσ) καὶ fu (fuo, ὃ εἶναι συγγενὲς τοῦ ἐλληνικοῦ φύω, ἐξ οὗ καὶ τὸ λατ. fio). Καὶ ἐκ μὲν τῆς es ἐπήγασαν οἱ τύποι es-um (=es-mi, es-m, μετὰ ἐρρήνου φωνήεντος ο, καὶ ἐν τῇ ἑλλ. ἐσ-μι εἰμι), esi (=es-si, ἐν τῇ ἑλλ. ἐσσί, εἷς) es, es-ti, (ἐν

§ 143. Παραδείγματα τῶν τεσσάρων ὁμαλῶν συζυγιῶν.

1. Ἑνεργητικὴ φωνή

Α'. ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Ἑρεστώς

	Συζυγία Α'.	Β'.	Γ'.	Δ'.
Ἑν.	am-o ama-s ama-t	monēo monē-s mone-t	lēg-o leg-i-s leg-i-t	audī-o audi-s audi-t
Πλ.	amā-mus ama-tis ama-nt	monē-mus monē-tis mone-nt	leg-ī-mus leg-i-tis leg-u-nt	audi-mus audi-tis audi-u-nt

Παρατατικός

Ἑν.	amā-ba-m ama-ba-s ama-ba-t	monē-ba-m mone-ba-s mone-ba-t	leg-ēba-m leg-ēba-s leg-ēba-t	audi-ēba-m audi-ēba-s audi-ēba-t
Πλ.	ama-bā-mus ama-ba-tis ama-ba-nt	mone-bā-mus mone-ba-tis mone-ba-nt	leg-ēbā-mus leg-ēba-tis leg-ēba-nt	audi-ēbā-mus audi-ēba-tis audi-ēba-nt

Μέλλων

Ἑν.	ama-bo ama-bis ama-bit	monē-bo mone-bi-s mone-bi-t	leg-a-m leg-ē-s leg-e-t	audī-a-m audi-e-s audi-e-t
Πλ.	ama-bī-mus ama-bitis ama-bu-nt	mone-bī-mus mone-bi-tis mone-bu-nt	leg-ē-mus leg-e-tis leg-e-nt	audi-ē-mus audi-e-tis audi-e-nt

Παρακείμενος

Ἑν.	amav-i amav-isti amav-it	monū-i monu-i-sti monu-i-t	leg-i leg-i-sti leg-i-t	audiv-i audiv-i-sti audiv-i-t
Πλ.	amav-ī-mus amav-i-stis amav-ēr-unt	monu-ī-mus monu-i-stis monu-ēr-unt	leg-ī-mus leg-i-stis leg-ēr-unt	audiv-ī-mus audiv-i-stis audiv-ēr-unt

τῇ ἑλλ. ἐστί), est es-u-mus s-u-mus (πρὸς. volumus, nolumus, malumus), es-tis, es-ont (=es-onti) (πρὸς. tremonti ἐν ᾧσμαι τῶν Σαλίων, ἑλλ. λέγοντι)· ὁ τύπος sont ἀπαντᾷ ἐν ἐπιγραφῇ (90 π. Χ.)· ὁ escit, escunt εἶναι ἐναρκτικός τύπος μετὰ σημασίας μέλλοντος, ὃς ἀπαντᾷ εἰς νόμον XII πινάκων καὶ παρὰ Λουκρητίω· quid escit? "Ἐτι ὁ ἀρχαῖος τύπος siem κτλ. = sim, ὃ εἶναι ἡ ἑλλ. εὐκτική ε-ῖην, εἶναι συνήθης εἰς τοὺς πίνακας καὶ εἰς ἐπιγραφάς, παρτ. er-am (ἀντὶ es-am § 19, η'), er-o ἀντὶ es-o κτλ., ἐκ δὲ τῆς ρίζ. fu, ὃ ἐνεστ. τῆς ὑποτ. fuam, fuas, fuat, fuant ἀντὶ sim, sis κτλ.· ὁ τύπος fuam ἀπαντᾷ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ποιηταῖς καὶ παρὰ τῷ Βιργιλίῳ (Aen. 10, 108), ὁ μέλλων τῆς ἀπαρεμφ. fore=fu-ere καὶ ὁ παρτ. τῆς ἀπαρ. forem (=fuerem), ὁ παρκ. τῆς ὀριστ. fui (fui), fuisti, fuvit (fuit), fuimus, κτλ. Ὁ παρκ. τῆς ὑποτ. fuerim (τὸ ὑ ἀρχικῶς μακρόν), ὁ ὑπερσ. fueram, fuisset, ἀπαρ. fuisse, μέλ. tet. fuero.

Ἰ. Περὶ τῆς λέξεως

Ἑν.	amav-ëra-m	monu-ëra-m	leg-ëra-m	audiv-ëra-m
	amav-era-s	monu-era-s	leg-era-s	audiv-era-s
	amav-era-t	monu-era-t	leg-era-t	audiv-era-t
Πλ.	amav-erā-mus	monu-erā-mus	leg-erā-mus	audiv-erā-mus
	amav-era-tis	monu-era-tis	leg-era-tis	audiv-era-tis
	amav-era-nt	monu-era-nt	leg-era-nt	audiv-era-nt

Μέλλων τετελεσμένος

Ἑν.	amav-ëro	monu-ëro	leg-ëro	audiv-ëro
	amav-eri-s	monu-eri-s	leg-eri-s	audiv-eri-s
	amav-eri-t	monu-eri-t	leg-eri-t	audiv-erit
Πλ.	amav-erī-mus	monu-erī-mus	leg-erī-mus	audiv-erī-mus
	amav-eri-tis	monu-eri-tis	leg-eri-tis	audiv-eri-tis
	amav-eri-nt	monu-eri-nt	leg-eri-nt	audiv-eri-nt

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Εἰστώδε

Ἑν.	am-e-m	monē-a-m	leg-a-m	audi-a-m
	am-e-s	monē-a-s	leg-a-s	audi-a-s
	am-e-t	monē-a-t	leg-a-t	audi-a-t
Πλ.	am-ē-mus	monē-ā-mus	leg-ā-mus	audi-ā-mus
	am-e-tis	monē-a-tis	leg-a-tis	audi-a-tis
	am-e-nt	monē-a-nt	leg-a-nt	audi-a-nt

Παρατατικὸς

Ἑν.	amā-re-m	monē-rem	leg-ëre-m	audi-re-m
	ama-re-s	mone-re-s	leg-ere-s	audi-re-s
	ama-re-t	mone-re-t	leg-ere-t	audi-re-t
Πλ.	ama-rē-mus	mone-rē-mus	leg-erē-mus	audi-rē-mus
	ama-re-tis	mone-re-tis	leg-ere-tis	audi-re-tis
	ama-re-nt	mone-re-nt	leg-ere-nt	audi-re-nt

Παρακείμενος

Ἑν.	amav-ëri-m	monu-ëri-m	leg-ëri-m	audiv-ëri-m
	amav-eri-s	monu-eri-s	leg-eri-s	audiv-eri-s
	amav-eri-t	monu-eri-t	leg-eri-t	audiv-eri-t
Πλ.	amav-erī-mus	monu-erī-mus	leg-erī-mus	audiv-erī-mus
	amav-eri-tis	monu-eri-tis	leg-eri-tis	audiv-eri-tis
	amav-eri-nt	monu-eri-nt	leg-eri-nt	audiv-eri-nt

Ἐπερσυντέλικος

Ἐν	amav-isse-m	monu-isse-m	leg-isse-m	andiv-isse-m
	amav-isse-s	monu-isse-s	leg-isse-s	andiv-isse-s
	amav-isse-t	monu-isse-t	leg-isse-t	andiv-isse-t
Πλ.	amav-issē-mus	monu-issē-mus	leg-issē-mus	andiv-issē-mus
	amav-isse-tis	monu-isse-tis	leg-isse-tis	andiv-isse-tis
	amav-isse-nt	monu-isse-nt	leg-isse-nt	andiv-issent

Γ'. ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐν.	2 amā	monē	leg-ē	audi
	ama-to	mone-to	leg-i-to	audi-to
	3 ama-to	mone-to	leg-i-to	audi-to
Πλ.	2 ama-te	mone-te	leg-i-te	audi-te
	ama-tōte	mone-tōte	leg-i-tōte	audi-tōte
	3 ama-nto	mone-nto	leg-u-nto	audi-u-nto

Δ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἐρεστώς

amā-re	monē-re	leg-ē-re	audi-re
--------	---------	----------	---------

Παρακείμενος

amav-isse	monu-isse	leg-i-ssē	andiv-isse
-----------	-----------	-----------	------------

Μέλλων

amat-urus, a, um ἢ κατ' αἰτ.	monit-urus, a, um ἢ κατ' αἰτ.	lect-urus, a, um ἢ κατ' αἰτ.	audit-urus, a, um ἢ κατ' αἰτ.
amat-urum, am, um	monit-urum, am, um	lect-urum, am, um	audit-urum, am, um
esse	esse	esse	esse

Ε'. ΜΕΤΟΧΗ

Ἐνεστ.	aman-s	monen-s	legen-s	audien-s
Μέλλων	amatū-rus	monitū-rus	lectū-rus	auditū-rus

Ζ'. ΓΕΡΟΥΝΔΙΟΝ

γεν.	ama-ndi	mone-ndi	leg-endi	audi-endi
δοτ.	ama-ndo	mone-ndo	leg-endo	audi-endo
αἰτ.	ama-ndum	mone-ndum	leg-endum	audi-endum
ἀφ.	ama-ndo	mone-ndo	leg-endo	audi-endo

Ζ'. ΣΟΥΠΗΟΝ

1.	amat-um	monit-um	lect-um	audit-um
2.	amāt-u	monit-u	lect-u	audit-u

2. Παθητικὴ φωνή

Α'. ΟΣΙΣΤΙΚΗ

Ἐρέστώς

Ἐν.	am-o-r	mone-or	leg-o-r	audi-o-r
	amā-ris (re)	monē-ris (re)	leg-ē-ris (re)	audi-ris (re)
	ama-tur	mone-tur	leg-i-tur	audi-tur
Πλ.	amā-mur	monē-mur	leg-i-mur	audi-mur
	ama-mini	mone-mini	leg-i-mini	audi-mīni
	ama-ntur	mone-ntur	leg-untur	audi-untur

Παρατατικός

Ἐν.	amā-ba-r	monē-bar	leg-eba-r	audi-ēba-r
	ama-bā-ris (re)	monē-bā-ris (re)	leg-ebā-ris (re)	audi-ebā-ris (re)
	ama-ba-tur	mone-bā-tur	leg-eba-tur	audi-eba-tur
Πλ.	ama-bā-mur	monē-bā-mur	leg-ebā-mur	audi-ebā-mur
	ama-ba-mini	mone-ba-mini	leg-eba-mini	audi-eba-mini
	ama-ba-ntur	mone-ba-ntur	leg-eba-ntur	audi-eba-ntur

Μέλλων

Ἐν.	ama-bo-r	monē-bo-r	leg-a-r	audi-a-r
	ama-bē-ris (re)	monē-bē-ris (re)	leg-ē-ris	audi-ēris (re)
	ama-bi-tur	mone-bi-tur	leg-e-tur	audi-ē-tur
Πλ.	ama-bī-mur	monē-bī-mur	leg-ē-mur	audi-ēmur
	ama-bi-mini	mone-bi-mīni	leg-e-mini	pudi-e-mini
	ama-bu-ntur	mone-bu-ntur	leg-e-ntur	audi-e-ntur

Παρακείμερος

Ἐν.	amat-us, a, um	monit-us, a, um	lect-us, a, um	audit-us, a, um
		sum, es, est		
Πλ.	amat-i, ae, a	monit-i, ae, a	lect-i, ae, a	audit-i, ae, a
		sumus, estis, sunt		

Ἐπερσυντέλικος

Ἐν.	amat-us, a, um	monit-us, a, um	lect-us, a, um	audit-us, a, um
		eram, eras, erat		
Πλ.	amat-i, ae, a	monit-i, ae, a	lect-i, ae, a	audit-i, ae, a
		eramus, eratis, erant		

Μέλλων τετελεσμένος

Ἐν.	amat-us, a, um	monit-us, a, um	lect-us, a, um	audit-us, a, um
		ero, eris, erit		
Πλ.	amat-i, ae, a	monit-i, ae, a	lect-i, ae, a	audit-i, ae, a
		erimus, eritis, erunt		

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἑρεστώε

Ἑν.	am-e-r	mone-a-r	leg-ar	audi-a-r
	am-ē-ris(re)	mone-ā-ris(re)	leg-ā ris(re)	oudi-ā-ris(re)
	am-e-tur	mone-a-tur	leg-a-tur	audi-a-tur
Πλ.	am-ē-mur	mone-ā-mur	leg-ā-mur	pudi-ā mur
	am-e-mini	mone-a-mini	leg-a-mini	audi a-mini
	am-e-ntur	mone-a-ntur	leg-a-ntur	audi-a-ntur

Παρατατικός

Ἑν.	amā-re-r	monē-re-r	leg-ere r	audi-re-r
	ama-rē-ris(re)	monē-rē-ris(re)	leg-erē-ris(re)	audi-rē-ris(re)
	ama-re-tur	mone-re-tur	leg-ere-tur	audi-re-tur
Πλ.	ama-rē-mur	mone-rē-mur	leg-erēmur	audi-rē-mur
	ama-re-mini	moue re-mini	leg-ere-mini	audi-re-mini
	ama re-ntur	mone-re-ntur	leg-ere-ntur	andi-re-ntur

Παρακείμενος

Ἑν.	amat-us, a, um	monit-us, a, um	lect-us, a, um	audit-us, a, um
		sim, sis, sit		
Πλ.	amat-i, ae, a	moniti, ae, a	lect-i ae, a	audit-i, ae, a
		simus, sitis, sint		

ὑπερσυντέλικος

Ἑν.	amat-us, a um	monit-us a, um	lect-us, a, um	audit-us, a, um
		essem, esses, esset		
Πλ.	amat-i, ae, a	monit-i, ae, a	lect-i, ae, a	audit-i, ae, a
		essemus, essetis esssent		

Μέλλων υποτακτικῆς λείπει

Γ'. ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

Ἑν.	2 amā-re καὶ	monē-re καὶ	legē-re καὶ	audi-re καὶ
	ama-tor	mone-tor	legi-tor	audi-tor
	3 ama-tor	mone-tor	legi-tor	auditor
Πλ.	2 ama-mini	mone-mini	legi-mini	audi-mini
	3 ama-ntor	mone-ntor	leg-u-ntor	audi-u-ntor

Δ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἑρεστώε

amāri	mone-ri	leg-i	audi-ri
-------	---------	-------	---------

Μέλλων

amat-um iri	monit-um iri	lect um iri	audit-um iri
-------------	--------------	-------------	--------------

Παρακείμενος

amat-us, a, um καὶ κατ' αἰτ.	monit-us, a, um καὶ κατ' αἰτ.	lect-us a, um καὶ κατ' αἰτ.	audit-us, a, um καὶ κατ' αἰτ.
amat-um, am, um esse ἢ fuisse	monit-um, am, um esse ἢ fuisse	lect-um, am, um esse ἢ fuisse	audit-um, am, um esse ἢ fuisse

Ε'. METOXH

Παρακείμενος

amat-us, a, um		monit-us a, um		lect-us a, um		audit-us a, um
----------------	--	----------------	--	---------------	--	----------------

Μέλλων

ama-ndus, a, um		mone-ndus, a, um		lege-ndus, a, um		aude-ndus, a, um
-----------------	--	---------------------	--	---------------------	--	---------------------

Ρήματα τῶν 4 συζυγιῶν πρὸς ἄσκησιν.

Συζυγία Α'.	Συζυγία Β'.	Συζυγία Γ'.	Συζυγία Δ'.
celebro ὑμῶ	habéo, ui, itum, ere ἔχω	rego διευθύνω	finio τελειώνω
armo ὀπλιζῶ	debeo (de-habeo) ὀφείλω	duco ὁδηγῶ	lenio πρᾶυνω
clamo βοῶ	praebeo, prae-hibeo παρέχω	scribo γράφω	erudio ἐκπαιδεύω
dono δωροῦμαι	taceo σιωπῶ	dico λέγω	nutrio τρέφω
narro διηγοῦμαι	noceo βλάπτω	divido διαίρω	custodio φυλάττω
laudo ἐπαινῶ	valeo ἰσχύω	statuo ἰδρύομαι	dormio καθεύδω
postulo ζητῶ	jaceo κείμαι	minuo ἐλαττοῦμαι	punio τιμωρῶ
spero ἐλπίζω	doleo λυποῦμαι	tribuo νέμω	servio δουλεύω
voco καλῶ	exerceo ἀσκῶ	arguo αἰτιῶμαι	vestio ἐνδύω

Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ρημάτων.

Α'. Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ *sum*.

§ 144. Κατὰ τὸ ἀπλοῦν *sum* κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα·

1. absum, abfui (afui, afuturus), abesse ἄπειμι
2. adsum, adfui, adesse πάριμι
3. desum, defui, deesse ἐλλείπω
4. insum, infui, inesse ἐνυπάρχω
5. intersum, interfui, interesse παραγίγνομαι
6. obsum, obfui, obesse ἐναντιοῦμαι
7. praesum, praefui, praeesse προίσταμαι
8. subsum, subfui, subesse ὑπόκειμαι
9. supersum, superfui, superesse περιγίγνομαι

10. prosum, profui, prodesse ὠφελῶ· τὸ pro-sum (ἀντὶ prod-sum) φυλάττει τὸ d μόνον πρὸ τῶν ἀπὸ φωνήεντος ἄρχομένων τύπων τοῦ esse· prod-es, pro-d-est, prod-eram, prod-ero, prod-essem, κτλ.

11. possum, potui, posse δύναμαι. Τὸ possum εἶναι σύνθετον ἐκ τοῦ esse καὶ τοῦ pot ἢ potis· κλίνεται δὲ τοῦτο κατ'ἀναλογίαν τῶν ἄλλων συνθέτων τοῦ esse· ἀλλὰ τὸ t πρὸ τοῦ s ἀφομοιοῦται t-s=ss, πρὸ δὲ τοῦ f (t-f) ἀποβάλλεται (-f)· (ἰδὲ ἀνώμαλα).

§ 145. Ὁ ἐνεστώς τῆς μετοχῆς τοῦ sum ἦτο -sens, ὅστις διεσώθη μόνον ἐν συνθέσει· ἐν τοῖς prae-sens παρῶν (præsum=praesto sum), ab-sens ἀπὼν μετὰ ἐπιθετικῆς σημασίας· ὁ δὲ ens μόνον ὡς οὐσιαστικὸν ὡς φιλοσοφικὸς ὅρος=τὸ ὄν, οὐσία (Κυντιλιαν. 3. 33).

Σημ. α'. Ὁ παρ. τ. τῆς ὑποτ. τοῦ esse ἔχει καὶ δευτέρου τύπον forem, οὗ εὐχρηστα τὰ τρία πρόσωπα τοῦ ἐνικοῦ, τὸ τρίτον πληθυντικόν· forem, fores, foret, forent. Ὁ τύπος οὗτος προήλθεν ἐκ τοῦ fuerem, fueres, κτλ. διὰ συναιρέσεως καὶ εἶναι· εὐχρηστος ἐν τῇ ἀποδόσει ὑποθετικῶν λόγων καὶ ἐν τελικοῖς λόγοις (ut foret, ne foret, qui foret)· εἰς τὰ σύνθετα οἱ τύποι οὗτοι εἶναι ὀλίγον ἐν γρήσει· πλὴν τοῦ adsum.

Σημ. β'. Ἀντὶ τοῦ ἀπαρεμφ. futurum esse τίθεται μετὰ μετοχῶν τὸ fore· laudatum fore οὐχὶ laudatum futurum esse. Ἀντὶ τοῦ sim sis sit κτλ. ἀπαντῶσι λίαν συχνὰ εἰς ἐπιγραφὰς καὶ οἱ ἀρχαῖοι τύποι siem, sies, siet, sient, ἀνταποκρινόμενοι εἰς τὴν εὐκτικὴν τῆς ἐλληνικῆς ε-ῖη-ν· ὑπάρχει καὶ ἄλλος τύπος ἀρχαῖος τοῦ ἐνεστ. τῆς ὑποτ. fuam, fuas, fuat, fuant, (Βίργ. Aen. 10, 108) καὶ τοῦ μέλλοντος τῆς ὀριστ. escit, escunt.

Β'. Παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν τεσσάρων συζυγιῶν.

§ 146. Οἱ παρακείμενοι εἰς a-vi, e-vi, i-vi καὶ οἱ ἀπ' αὐτῶν παραγόμενοι χρόνοι συγκόπτουσι τὸ v μετὰξὺ δύο φωνηέντων κείμενον καὶ ἐπομένου s ἢ r συναιρούσι τὰ φωνήεντα πλὴν τοῦ ie·

amav-isti	amasti	delev-isti	delesti	audiv-isti	audisti
amav-istis	amastis	delev-istis	dclestis	audiv-istis	audistis
amav-issem	amassem	delev-issem	delessem	audiv-issem	audissem
amav-isse	amasse	delev-isse	delesse	audiv-isse	audisse
amav-erunt	amarunt	delev-erunt	delerunt	audiv-erunt	audierunt
amav-erim	amarim	delev-erim	delerim	audiv-erim	audierim
amav-eram	amaram	delev-eram	deleram	audiv-eram	audieram
amav-ero	amaro	delev-ero	delerō	audiv-ero	audiero.

Σημ. α'. Οὕτω novisti nosti, novisse nosse κτλ. τοῦ nosco· ἀπαντᾷ δ' ἐτι κατὰ συγκοπὴν isti ἐκ τοῦ eo (οἱ iisti κτλ. πολὺ σπάνιοι), desisti κτλ. ἐκ τοῦ desino.

Τὸ v, ὅταν ἀνήκῃ εἰς τὴν ρίζαν καὶ ὅχι εἰς τὴν κατάληξιν, δὲν συγκόπτεται· lav-isti

1) Τὸ d δὲν παρεμβάλλεται· ἀλλ' ἐπανερχεται ὁ τύπος ὁ ἀρχαῖος τοῦ pro, ὦν prod.

lav-erunt ἐκ τοῦ lavo· cavisti caverunt ἐκ τοῦ caveo· ἐξαιρεῖται τὸ moveo ἰδίως παρὰ ποιηταῖς· admorunt ἀντὶ admoverunt, emostis ἀντὶ emovistis κτλ. Εἰς τὸ juvo ἡ συγκοπὴ αὕτη εἶναι συνηθῆς· adjuvit ἀντὶ adjuverit (Ter. phorm. 537).

Σημ. 6'. Οἱ τύποι audii κτλ. ἀντὶ audiivi κτλ. δὲν εἶναι πάντες ὁμοίως ἐν χρήσει. Ὁ Κικέρων λέγει κατὰ προτίμησιν audiivi, audivisti, audivimus (οὐδέποτε audii, audiisti), audistis, audierunt.

§ 147. Τὸ γ' πληθ. πρόσ. τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς λήγει εἰς ērunt, ἐνίοτε καὶ εἰς ēre, ἀλλὰ τότε οὔτε συγκόπτεται τὸ ν οὔτε συναίρεσις γίνεται, οἷον· *fuēre, amavere* (οὐχὶ *amare*). *audi-ēre* (οὐχὶ *audiere*).

§ 148. Ἡ προστακτικὴ τῶν ρημάτων dico λέγω, duco ἄγω, facio ποιῶ καὶ fero φέρω ἀποβάλλει τὸ e τοῦ ε' ἐνικ. πρόσ., οἷον· dic, duc, fac, fer. Παρβ. καὶ es τοῦ esse.

Σημ. α'. Ὅμοιός καὶ ἐν τοῖς συνθέτοις τούτων, πλὴν τῶν ἐκ τοῦ facio, ἐν οἷς τὸ a τρέπεται εἰς i, οἷον· educ, calefac, effer, benedic, ἀλλὰ effice, confice. Οἱ τύποι dice, duce, face ἀπαντῶσιν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γλώσσῃ καὶ παρὰ ποιηταῖς· τὸ face παρὰ Κορινθίω.

Σημ. β'. Τοῦ scio εἶναι ἐν χρήσει μόνον ὁ β' τύπος τῆς προστακτικῆς scito, scitote οὐχὶ δὲ καὶ ὁ sci, scite.

§ 149. Τὸ ε' ἐνικ. πρόσ. τῆς παθητικῆς φωνῆς λήγει εἰς ris, συχνὰ δὲ καὶ εἰς re, οἷον· amaris amare, amabaris amabāre, amaberis amabēre¹.

§ 150. Δέκα καὶ πέντε ῥήματα εἰς iο σχηματίζονται κατὰ τὴν Γ' συζυγίαν καὶ συγκόπτονται πάντοτε τὸ i ἐπομένου, i, ē, ēr. Σχηματίζονται δὲ κατὰ τὸν ἐπόμενον τύπον τοῦ capio·

Ἐνεργητικὸν		Παθητικόν	
ΟΡΙΣΤ.	ΥΠΟΤΑΚΤ.	ΟΡΙΣΤ.	ΥΠΟΤΑΚΤ.
Ἐνεσ. Ἐν. cap-i-o	cap-i-am	cap-i-or	capiar
capis	cap-i-as	capēris	capiaris
capit	cap-i-at	capitur	capiatur
Πλ. capimus	cap-i-amus	capimur	capiamur
capitis	cap-i-atis	capimini	capiamini
capi-unt	cap-i-ant	capi-untur	capiantur
Παρτ. Ἐν. capi-ēbam	capērem	capi-ēbar	capērer
capi-ebas	caperes	capi-ebaris	capereris
capi-ebat	caperet	capi e batur	caperetur
Πλ. capi-ebāmus	caperēmus	capiebamur	caperemur
capi-ebatis	caperetis	capiebamini	caperemini
capi-ebant	caperent	capiebantur	caperentur.

1) Ἐν τῷ ἐνεστώτι τῆς ὀριστικῆς ἡ κατάληξις αὕτη εἶναι σπανία καὶ μάλιστα ἐν τῇ β', γ' καὶ δ' συζυγίᾳ. Παρὰ Κικέρωνι ἡ re εἶναι συνηθεστέρα καὶ ἐν τῷ ἐνεστώτι καὶ μάλιστα ἐν τοῖς ἀποθετικοῖς τῶν ρημάτων.

Μέλλων Α'.

Ἐν. capi-am	Πλ. capi-ēmus	Ἐν. capi-ar	Πλ. capi-emur
capi-ēs	capi-etis	capi-ēris	capi-ēmini
capi-et	capi-ent,	capi-ētur	capi-entur.

ΠΡΟΣΤ. Ἐν. 2	πρ. cape,	capito	capere,	capitor
3 »		capito		capitor
Πλ. 2 »	capite,	capitote	capimini	
3 »		capi-unto.	capi-untor.	

ΑΠΑΡΕΜΦ. Ἐνεστ. capere.

capi.

ΜΕΤΟΧΗ Ἐνεστ. capi-ens.

Μέλ. capiendus.

ΣΟΡΗΙΝΟΝ 1. captum-

2. captu.

§ 151. Αἱ ἐπόμεναι μετοχαὶ τοῦ ἐνεργητικοῦ μέλλοντος σχηματίζονται ἀνωμάλως (οὐχὶ δηλ. ἐκ τοῦ σουπίνου) iuvaturus (adiuturus), secaturus, sonaturus, arguiturus, pariturus, ruiturus, luiturus, moriturus, nasciturus, oriturus.

§ 152. Τὸ geruntivum τῆς γ' καὶ δ' συζ. (καὶ ἐν ἀποθετικοῖς ρήμασι) κατὰ τινὰ ἀρχαίαν ἐκφώνησιν λήγει εἰς undus, undi κτλ. ἀντι endus, endi κτλ. dicundus, potiundus ἀντι dicendus, potien-dus (potior) καὶ μάλιστα ἐν ὀρισμέναις ῥράσεσιν, οἷον in jure di-cundo—decenviri legibus scridundis pecuniae repetundae (καὶ causa, crimen, iudicium, lex) repetundarum—aliquem repe-tundarum postulare.

§ 153. Ἀπηρχαιωμένοι καὶ ποιητικοὶ τύποι.

α.) Ὁ ἐνεστώς τῆς ὑποτακτικῆς ἔληγεν ἐνίοτε παρὰ ποιηταῖς εἰς im, is, it, οἷον edim ἀντι edam (edo) ἐσθίω, duim, dui, duit, duint (τοῦ ρήμ. do) ἀντι dem κτλ. καὶ ἐν τοῖς συνθέτοις perduim, ἐν εὐχαῖς καὶ ἀραῖς καὶ ἐν τῇ πεζῇ λόγῳ οἷον utinam di im-mortales duint (Κικ.)—εἴθε οἱ ἀθάνατοι θεοὶ διδοῖεν. Ἡ κατάληξις αὕτη ἀπαντᾷ κα-νονικῶς ἐν τοῖς sim, velim, nolim, malim.

β.) Ὁ παρατατικός τῆς ὀριστικῆς τῆς Δ' συζ. ἔληγεν εἰς ibam, ibar, ἀντι iebam, iebar καὶ ὁ μέλλων εἰς ibo ἀντι iam, οἷον scibam, audibam, lenibam καὶ largi-bar (ποιητικῶς), nutribat Βιργ. Αἰν. XI. 517), servibo, (παρατ. ibam, μέλ. ibo τοῦ ρ. eo).

γ.) Ὁ παρακείμενος τῆς ὑποτακτικῆς καὶ ὁ μέλλων τετελεσμένος ἐν τῇ ἀρχαιοτέρᾳ γλώσσῃ ἐν μὲν τῇ α' συζ. λήγει εἰς assim καὶ asso ἀντι averim καὶ avero, οἷον im-perassit, levasso—ἐν δὲ τῇ β' συζ. εἰς essim καὶ esso ἀντι uerim καὶ uero, οἷον habessim, prohibesso—ἐν δὲ τῇ γ' συζ. εἰς sim καὶ so ἀντι erim καὶ ero, οἷον capso ἐκ τοῦ capio καὶ μάλιστα (παρὰ τοῖς καλλιτέροις πεζοῖς) faxim, is κτλ. faxo ἐκ τοῦ facio, ἐν εὐχαῖς, οἷον di immortales faxint ut. . ὡσαύτως δὲ καὶ aussim, aus-

sis, ausint=τολμήσαιμι ἂν κτλ. (ἐγκλισίς θυνητική)· ἐν δὲ τῇ α. συζ. ἐκ τοῦ τετελεσμένου μέλ. εἰς asso σχηματίζεται ἀπαρέμφατος εἰς *assere*, οἶον· *imperassere*.

δ'.) Ὁ συγκεκομμένος τύπος τοῦ παρακ. καὶ ὑπερσ. τῶν ρημάτων τῆς γ' συζ., ἐν οἷς τὸ *is* ἢ *x* ἐκκρούει τὸ ἐπόμενον *is* ἢ καὶ τὸ *iss*, οἶον· *accestis* ἀντὶ *accessistis*, *extincti* ἀντὶ *extinxisti*, *surrexe*=*surrexisse*, *traxe*=*traxisse*, *extinxem*=*extinxissem* (ποιητ).

ε'.) Ὁ ἐνεστώς τῆς παθητικῆς ἀπαρεμφάτου λήγει εἰς *ier* ἀντὶ *i*, οἶον· *farier*, *immi-scerier*, *accincier*, *dominariaer*, *defendier*, *admittier* παρὰ Βιργιλίῳ¹.

στ'.) Ἡ προστακτικὴ τῆς παθητικῆς φωνῆς ἔληγεν ἐνίοτε εἰς *mino* ἀντὶ *tor*, *præf-amino*, *progredimino* ἀντὶ *præfator*, *progreditor*.

Γ'. Σχηματισμὸς τῶν χρόνων καὶ τῶν ἐγκλίσεων.

§ 154. Τὰ χρονικὰ θέματα εἶναι δι' ἕκαστον χρόνον, ὅ,τι εἶναι τὸ ὀνομαστικὸν θέμα διὰ τὰς διαφόρους πτώσεις τοῦ ὀνόματος. Τὰ χρονικὰ θέματα εἶναι τρία, τὸ τοῦ ἐνεστώτος, τὸ τοῦ παρακειμένου τῆς ὀριστικῆς, τὸ τοῦ σουπίνου. Ἐκ τοῦ χρονικοῦ δὲ θέματος τούτων τῇ προσλήψει τῶν οἰκείων καταλήξεων παράγονται τὰ τῶν ἄλλων χρόνων. Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν χρονικῶν θεμάτων παρῶ. § 157 κέ.

§ 155. Οἱ χρόνοι τῶν ἐγκλίσεων σχηματίζονται προσλήψει εἰς ἓν τῶν τριῶν θεμάτων (τοῦ ἐνεστώτος, ἢ τοῦ παρακειμένου ἢ τοῦ σουπίνου) γραμμάτων τινῶν, τὰ ὅποια εἶναι χαρακτηριστικὰ τῶν ἐγκλίσεων καὶ τῶν προσώπων. Τὰ γράμματα τὰ διακριτικὰ τὰ μὲν τῶν προσώπων λέγονται *προσωπικαὶ καταλήξεις*, τὰ δὲ τῶν χρόνων *χρονικαὶ καταλήξεις*.

Α'. Προσωπικαὶ καταλήξεις τῶν παρεμφατικῶν ἐγκλίσεων εἶναι·

		α'. Διὰ τὴν ἐνεργητ. φωνὴν ²	β'. Διὰ τὴν παθητ. φωνήν
Ἐν.	1	πρόσ. ο, m, i	r
	2	» s	ris ἢ re
		sti ἐν τῷ παρακ.	
	3	» t	tur
Πλ.	1	» mus	mur
	2	» tis	mīni
		stis ἐν τῷ παρακ.	
	3	» nt	ntur
		ru-nt ἢ re ἐν τῷ παρακ. τῆς ὀριστ. (§ 147).	

1) Ὁ L. Lange εἰς 339 ἀναθεῖται τὰ παραδείγματα τῶν ἀρχαίων συγγραμμάτων. Παρὰ Πλάτῳ 187, καὶ Λουκρητίῳ 46, καὶ Βιργιλίῳ 6.

2) leg-o) λέγω leg-i-mus, δωρ. λέγο-μες
 su-m) εἰμί, ἔλεγον leg-i-tis, προστ. legi-te λέγε-τε
 leg-is Ὀμηρ. ἐσ-σί, ἔλεγε legu-nt, δωρ. λέγο-ντι, ἔλεγον (τ)
 leg-it ἐσ-τί, ἔλεγε (τ)

B'. Χρονικαὶ καταλήξεις.

α') Αἱ χρονικαὶ καταλήξεις τοῦ ἐνεστώτος προστίθενται εἰς τὸ θέμα τοῦ ρήματος καὶ εἶναι δι' ὅλα τὰ πρόσωπα.

Ὅρισστική		Ὑποτακτική		Προστακτική	
ἐνεργ.	παθητ.	ἐνεργ.	παθητ.	ἐνεργ.	παθητ.
Ἑν. 1 ο ¹	ο-r	a-m	a-r ²		
2 i-s	ē-ris	a-s	ā-ri-s	e ἢ to	re ἢ tor
3 i-t	i-tur	a-t	a-tu-r	to	tor
Πλ. 1 i-mus	i-mur	a-mus	ā-mu-r		
2 i-tis	i-mī-ni	a-tis	a-mī-ni	te ἢ tote	mini
3 u-nt	u-ntu-r	a-nt	a-n-tur	nto	nto-r

β') Αἱ χρονικαὶ καταλήξεις τοῦ παρατατικού προσλαμβάνονται εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος διὰ τὰς τέσσαρας συζυγίας.

Ἑνεργ.		Παθ. φωνή	Ἑνεργ.		Παθ. φωνή
Ὅριστ.	Ἑν. 1 e-ba-m	e-ba-r	Ὑποτ.	Ἑν. 1 e-re-m	e-re-r
	2 e-ba-s	e-ba-ri-s		2 e-re-s	e-re-ri-s
	3 e-ba-t	e-ba-tu-r		3 e-re-t	e-re-tu-r
Πλ.	1 e-ba-mus	e-ba-mur	Πλ.	1 e-re-mus	e-re-mu-r
	2 e-ba-tis	e-ba-mi-ni		2 e-re-tis	e-re-mini
	3 e-ba-nt	e-ba-ntu-r		3 e-re-nt	e-re-ntu-r

1) Τὸ φωνήεν τοῦ ρηματικοῦ θέματος πρὸ τοῦ φωνήεντος ο, i, u, τοῦ χαρακτηριστικοῦ τῶν ἐγκλίσεων ἢ φυλάττεται ἢ ἀποβάλλεται ἢ συναιρούμενον ἐκτείνεται· ὅθεν ἐν τῇ Α' συζ. amo (ἀντὶ ama-o), amor (ἀντὶ ama-or), amas (ἀντὶ ama-is), amaris (ἀντὶ ama-e-ris), ἐν τῇ Β' mone-o mones (ἀντὶ mone-is) moneris, ἐν τῇ Δ' audi-o audis (ἀντὶ audi-is), audi-ris (ἀντὶ audi-eris)· οὕτω καὶ ἐν τῷ γ' πληθ. προσ. amant (ἀντὶ ama-unt), monent (ἀντὶ mone-unt) κτλ. Τὸ γ' ἐνικ. ὁμως πρόσ. τῆς ὀριστ. φυλάττει τὸ φωνήεν βραχύ· amat, monet, audit.

Τὸ ληκτικόν ο τοῦ ἐνεστ. καὶ μέλ. (Α' καὶ Β' συζ. ἐν τῇ ὀριστ. τῆς ἐνεργ. φωνῆς τρέπεται εἰς i εἰς πάντα τὰ πρόσωπα πλὴν τοῦ γ' πληθ. προσ. ἔνθα τρέπεται εἰς u· lego· leg-is, κτλ., leg-u-nt, ama-bo, -bis κτλ. -bunt· ἐν δὲ τῷ β' ἐνικ. προσ. τῆς παθ. φωνῆς καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ ἐν τῇ προστ. τρέπεται εἰς e· lego-r lege-ris· ama-bor, amaberis. Ἐν τῷ β' ἐνικ. τῆς προστ. ἐν τῇ Α', Β' καὶ Δ' συναιρεῖται μετὰ τοῦ a, e, i εἰς a, e, i· ama, mone, audi (ἀντὶ ama-e, mone-e, audi-e), ἐν δὲ τῇ Γ'. συζ. φυλάττεται· leg-e, πλὴν τεσσάρων (§ 148).

2) Ἐν τῇ Α' συζ. συναιρεῖται τὸ a τοῦ am μετὰ τοῦ ληκτικοῦ a τοῦ θέματος ἀνωμάλως εἰς e· amem, amer (ἀντὶ ama-am ama-ar), ἐν ᾧ ἐν ταῖς ἄλλαις συζ. φυλάττεται· mone-am, legam, audiam καὶ παθ. mone-ar, leg-ar, audi-ar.

γ') Αἱ χρονικαὶ καταλήξεις τοῦ μέλλοντος τῆς ὀριστικῆς προσλαμβάνονται εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος καὶ εἶναι διὰ τὰς 4 συζυγίας.

διὰ τὴν	ἀ' καὶ β'	γ' καὶ δ'	α' καὶ β'	γ' καὶ δ'
Ἑνεργ.	Ἑν.	1 e-bo a-m	Παθ.	e-bo-r a-r
	2 e-b-i-s	e-s		e-bā-ri-s ē-ri-s
	3 e-b-i-t	e-t		e-ba-tu-r e-tu-r
Πλ.	1 e-bī-mus ē-mus			e-bā-mu-r ē-mu-r
	2 e-b-ī-tis ē-tis			e-ba-mīni e-mīni
	3 e-bu-nt ē-nt			eba-ntu-r e-ntu-r

δ') Αἱ χρονικαὶ καταλήξεις τοῦ παρακειμ., ὑπερσ., τετελ. μέλ. τῆς ἐνεργητικῆς φωνῆς προσλαμβάνονται εἰς τὸ θέμα τοῦ παρακειμένου καὶ εἶναι διὰ τὰς τέσσαρας συζυγίας.

	Ὅριστ.	Ἵποτ.	Ὅριστ.	Ἵποτ.	Ὅριστ.
	Παρακειμένος		ὑπερσυντέλικος		μέλ. τετελ.
Ἑν.	1 i	ērī-m	era-m	isse-m	ēro
	2 ī-sti	eri-s	era-s	isse-s	eri-s
	3 i-t	eri-t	era-t	isse-t	eri-t
Πλ.	1 i-mus	erī-mus	erā-mus	issē-mus	erī-mus
	2 i-stis	eri-tis	era-tis	isse-tis	eri-tis
	3 eru-nt	erī-nt	era-nt	isse-nt	eri-nt

Ὁ παρακ., ὑπερσ., τετελ. μέλ. ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ σχηματίζονται περιφραστικῶς διὰ τοῦ παθητικοῦ παρακ. τῆς μετοχῆς τοῦ ρήματος καὶ χρόνου τινὸς τοῦ ESSE (ἴδε τὸν τύπον τῶν χρόνων τούτων § 143).

ε) Αἱ χρονικαὶ καταλήξεις τοῦ παρακειμένου τῆς μετοχῆς προσλαμβάνονται εἰς τὸ θέμα τοῦ σουπίνου· εἶναι δὲ αὗται us, a, um.

§ 156. Πίναξ ἀνακεφαλαιωτικός τῶν 4 συζυγιῶν.

ΘΕΜΑ τοῦ ἐπιτόμου, ἢ παρακ. ἢ σουπίου.	ΘΕΜΑ τοῦ ρήματος	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΓΚΛΙΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΞΕΩΝ τοῦ 1 καὶ 2 προσώπου τοῦ ἐνικού	
		Εἰς τὰ ἐνεργητικά	• Εἰς τὰ παθητικά
amā- monē- leg- audī-	1. Θέμα τοῦ ἐνεστ. τοῦ παρ. καὶ τοῦ μλ. Α'. ama- Β'. mone- Γ'. leg- Δ'. audi-	Ὅριστ. am-o, am-a-s monē-o, mon-ē-s lēg o, leg-ī-s audī-o, audi-s	amor(aor), a ris ἢ ā re monē-or, ē-ris ἢ ē-re leg-or, (ē)-ris ἢ (ē) re audī-or, ī-ris ἢ ī-re
		Προστ. amā monē leg-ē audī	amā re monē-re leg-ē-re audī-re
		Ὑποτ. am-e-m, e-s monē-a-m, a-s leg-a-m, a-s audī-a-m, a-s	am er, ē-ris ἢ ē-re monē-ar, a-ris ἢ ē-re leg-a-r, a-ris ἢ a-re audī-a-r, a-ris ἢ a-re
		ΕΝΕΣΤΩΣ	
		Ἀπαρέμ. amā-re monē-re leg-ē-re audī-re	ama ri monē-ri lēg-i audī-ri
		Μετοχή amā-ns, an tis monē-ns, ent-is leg-e-ns, ent-is audi-e-ns, ent-is	
		Γερούνδ. ama-ndi, o, um mone-ndi, o, um lēg-e-ndi, o, um audi endi, o, um	
		ΠΑΡΑΤ.	Ὅριστ. amā-ba-m, ba-s monē-ba-m, ba-s leg-ē-ba-m, ba-s audi-ē-ba-m, ba-s ἢ bar, bā-ris ἢ ba re
			Ὑποτ. amā-re-m, re-s monē-re-m, re-s leg-ē-re-m, re-s audī-re-m, re-s ἢ re r, reris ἢ re-re
		ΜΕΛΛΩΝ	Ὅριστ. amā-bo, bi-s monē-bo, bi-s leg-a-m, e-s audi-a-m, e-s ama- mone leg- audi- bor, be-ris, ἢ be-ris ar, ē-ris ἢ ē-re

ΘΕΜΑ τοῦ ἐνεστώτος, τοῦ παρακ. τοῦ σουπίν.	ΘΕΜΑ τοῦ ρήματος	ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΕΓΚΛΙΣΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΞΕΩΝ τοῦ 1 καὶ 2 προσώπου τοῦ ἐνικοῦ					
		Εἰς τὰ ἐνεργήτικα			Εἰς τὰ παθητικά		
2. Θέμα τοῦ παρχ. ὑπερσυντ. καὶ τοῦ τετ. μέλλοντος. Α'. amav- Β'. monu- Γ'. lēg- Δ'. audiv-	ΠΑΡΑΚ.	Ὅριστ.	amav- monu- lēg- audiv-	i, isti	amat- monēt- lect- audīt-	us, sum ἢ fui	
		Ὑποτ.	amav- monu- lēg- audiv-	eri-m, eri-s	amāt- monīt- lect- audīt-	us, sim ἢ fuerim	
		Ἀπαρμ.	amav- monu- lēg- audiv-	isse	amāt- monīt- lect- audit-	us, esse	
	ΥΠΕΡΣ.	Ὅριστ.	amav- monu- lēg- audi-	era-m, era s	amat- monīt- lect- audit	us, eram ἢ fueram	
		Ὑποτ.	amav- monu- lēg- audiv-	isse-m, isse-s	amat- monīt- lect- audit-	us, essem ἢ fuissem	
		ΜΕΛ. ΤΕΤ.	Ὅριστ.	amav- monu- lēg- audī-	erō, eri-s	amat- monit- lect- audit-	us, erō ἢ fuero
	3. Θέμα τοῦ σουπίν. Α'. amat- Β' monit- Γ'. lect- Δ'. audit-	Σουπίνον		amat- monīt- lect- audit-	1) um 2) u		
		Μέλλον		amat			
		Μετοχή		monit- lect- audit-	uru-s a, um.		

Δ'. Σχηματισμὸς τῶν χρονικῶν θεμάτων.

§ 157. Τὰ χρονικά θέματα εἶναι τρία ἐν τῇ λατινικῇ, τὸ τοῦ ἐνεστώτος, τὸ τοῦ παρακειμένου καὶ τὸ τοῦ σουπίνου (§ 154).

§ 158. Α'. Θέμα τοῦ ἐνεστώτος. Τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος εἰς ὀλίγα ρήματα εἶναι τὸ αὐτὸ πρὸς τὸ ρηματικὸν θέμα, πλὴν τῶν ρημάτων τῆς Γ'

συζυγίας οὕτω· es (es-t, es-tis), fer, vol (vo-lt=vult), da, sta.
'Αλλὰ ρήματά τινα παρεμβάλλουσιν ἰ μεταξὺ τῆς ρίζης καὶ τῆς κατα-
λήξεως· ago ag-i-mus, lego leg-i-mus, veho veh-i-mus, tracho
trach-i-mus, edo ed-i-mus, cado cad-i-mus κτλ.

Ἡ ρίζα εἰς τὰ ρήματα τῆς Γ'. συζ. εἶναι μεταβεβλημένη δι' ἐνὸς τῶν
ἐπὶ τὰ ἐπομένων τρόπων·

1) Τὸ φωνῆεν τῆς ρίζης ἐκτείνεται· imus, Itis (ρίζ. ἰ εἰς τὸ σουπῖνον
itum, τοῦ ρ. eo)· dūco, dūcis κτλ. (ρίζ. dūc, εἰς τὸ dūcis). Πρβ.
φημί, ρίζ. φα εἰς τὸ φαμέν.

2) Τὸ φωνῆεν τῆς ρίζης παρεμβάλλει n ἢ m· tango (ρίζ. tag ta-
ctus), pango (ρίζ. pag ἐκ τῆς pac- pac-no pag-no pango), frango
(ρίζ. frag)· οὕτω stringo (strictus), pando, lambo κτλ. rumpo,
(ρίζ. rup), παρκ. rup-i, vinco, (ρίζ. vic), παρκ. vic-i, scindo, (ρίζ.
scid), παρκ. scidi.

3) Τὸ τελευταῖον γράμμα τῆς ρίζης προσλαμβάνει n (εἰς τὴν προη-
γουμένην περίστασιν τὸ n παρεμβάλλεται)· lino, ρίζ. li, εἰς τὸ li-tum,
cer-no ρίζ. cer cre εἰς τὸ cretum), sperno (ρίζ. spre sper εἰς τὸ
spretum) κτλ., si-no (ρίζ. si-), po-no (ἀντι- pos- nō, μετὰ τὴν ἀπο-
βολὴν τοῦ s ἐγένετο ἀναπληρωτικὴ ἑκτάσις, ὅθεν pō μακρον)· παρκ.
pos-ui, σουπ. pos-i-tum (ὁ ἀρχαῖος τύπος posii Κικ. Τουσκ. 5, 29).
Εἰς τινα ρήματα προστίθεται in ἀνταποκρινόμενον εἰς τὰ τῆς ἑλληνικῆς
εἰς ἀνω (βλαστ-άνω, χυζ-άνω)· carinare, coquinare, prodinunt,
redinunt.

Σημ. Τινὰ τῶν ρημάτων τῶν προσλαμβανόντων n συγγέουσι τὸ ρηματικὸν θέμα καὶ τὸ
θέμα τοῦ ἐνεστώτος, ὅθεν τὸ n ἄλλα μὲν φυλάττουσιν εἰς τὸν παρκ., ἄλλα δὲ εἰς τὸν παρκ.
ἢ τὸ σουπῖνον (παρβ. κρίνω, φθίνω κτλ.).

fingo,	finxi	fictum
pando,	pandi,	passum
pingo,	pinxi,	pictum
pungo,	pupugi,	punctum
stringo,	strinxi,	strictum

cingo	cinxi	cinctum
extinguo,	extinxi,	extinctum
iungo,	iunxi,	iunctum
fungo,	functus,	sum fungi.

4) Ἡ ρίζα ἀναδιπλασιάζεται διὰ ἐνεστωτικοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ διὰ
τοῦ ἰ εἰς 4 ρήματα¹.

bibo (ρίζ. bi) παρκ. bibi, σουπ. bibitum²

1) Ὁ ἐνεστωτικὸς ἀναδιπλασιασμός διὰ τοῦ ἰ εἶναι συνήθης καὶ εἰς τὴν ἑλληνικὴν εἰς
πολλὰ ρήματα· γιγνώσκω, τιτρώσκω, γίγνομαι, δίδωμι κτλ.

2) Τὸ bibo ἔχει καὶ εἰς τὸν παρκ. καὶ σουπῖνον τὸν ἀναδιπλασιασμόν bibi, bibitum·
τὸ bibo εἶναι ἀντὶ pipo, οὗ σφάζεται τὸ σουπ. potum, ὁ παθ. παρκ. τῆς μετοχῆς potus
ἐξ αὐτοῦ καὶ τὸ θαμιστικὸν potare.

gigno (ἀντὶ gigeno, ρίζ. gen), παρτ. gignebam, μέλ. gignam, παρκ. genui
sisto (ρίζ. sta), παρτ. sistebam παρκ. steti (ἀντὶ stesti), σουπ. statum,

sero (ἀντὶ seso¹, ρίζ. sa, ἥτις φαίνεται εἰς τὸ satum).

6) Ἡ συλλαβὴ sc-o προστίθεται εἰς τὴν ρίζαν καὶ ἐὰν αὕτη εἶναι συμφωνόληκτος προσλαμβάνει εὐφωνικὸν i ἢ e μεταξύ τῆς ρίζης καὶ τοῦ sco-, ὅθεν γίνεται i-sco καὶ e-sco. Ἡ κατάληξις sc-o δίδει εἰς τὸ ρῆμα ἐναρκτικὴν σημασίαν· ρήματα εἰς sco(r) εἶναι disco, nosco, novi (ἐκ τοῦ dic-sco ρίζ. dic πρβ. dici· ρήματα εἰς i-sco(r), esco· na-scor (ρίζ. na εἰς τὸ natus), cre-sco, παρ. crevi, pae-i-scor (ρίζ. pac εἰς τὸ pactus), obliviscor, παρκ. oblitus sum, profic-iscor, παρκ. profectus sum, obmut-e-sco, παρκ. obmut-ui, indur-esco, παρκ. indur-ui. πρβ. εἰς τὴν ἐλλ. εὐρίσκω· ὁλως ἀποβάλλει τὴν ἐναρκτικὴν σημασίαν τὸ sc-o εἰς τὸ pascō, posco κτλ.²

7) Προσθήκη t ἔτι εἰς τὴν ρίζαν· mit-to, παρκ. mi-si ἀποβάλλεται τὸ t πρὸ τοῦ s· plecto, παρκ. plexi, plectimus (ὡς ἐν τῇ ἐλλήνι τύπομεν). Τὸ necto ἔχει παρκ. nexui (ἀντὶ nec-sui).

8) Τὸ σύμφωνον τῆς ρίζης διπλασιάζεται ὡς καὶ ἐν τῇ ἐλληνικῇ· pello, vello, tollo πρβ. fallo (fal-jo), σφάλλω (σφάλ-jo) κτλ. Ὁ διπλασιασμὸς οὗτος τοῦ συμφώνου προέκυψεν, ἄφομοιωθέντος τοῦ i τῆς ἀρχαίας καταλήξεως jo (io)· peljo pello κτλ.· μόνον τὸ vello φυλάττει τὸ δεύτερον· εἰς τὸν παρκ. velli.

§ 159. Β'. Θέμα τοῦ παρακειμένου. Τὸ θέμα τοῦ ἐνεργητικοῦ παρακειμένου σχηματίζεται διττῶς Α'. δι' ἀναδιπλασιασμοῦ καὶ Β'. διὰ προσλήψεως τοῦ χρονικοῦ χαρακτῆρος εἰς τὸ θέμα τοῦ ρήματος.

Α'. Παρακειμένοι σχηματίζονται μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ.

α'. Ἀναδιπλασιασμὸν λαμβάνουσιν 27 ρήματα, τὰ ὅποια φυλάττουσιν αὐτόν. Ὁ ἀναδιπλασιασμὸς εἶναι δύο εἰδῶν·

1) Ἐὰν ἡ ρίζα ἄρχεται ἀπὸ δύο συμφώνων εἰς τὸν ἀναδιπλασιασμὸν

1) Τὸ s μεταξύ δύο φωνηέντων κείμενον τρέπεται εἰς r, οὕτω ἡ κατάληξις τῆς ἀπαρεμφάτου, ἥτις ἦτο ἀρχαίως se, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ es-se, pos-se μετεβλήθη εἰς re amare=amase (§ 19, η').

2) Εἰς τὸν στίχον τοῦ Βιργιλίου non ignaro malī, miseris succurrere disco (Βιργ. Αἰν. 1.630). Τὸ disco ἔχει ἔτι τὴν ἐναρκτικὴν σημασίαν.

τοῦ παρκ. ἀποβάλλεται τὸ πρῶτον σύμφωνον τῆς ρίζης· steti (ἀντὶ ste-sti, ρίζ. sta). spopondi (ἀντὶ spo-spondi, ρίζ. spond). scicidi (ἀντὶ sciscidi, ρίζ. scid.).

2) Ἐὰν ἡ ρίζα ἄρχεται ἀπὸ ἐνὸς συμφώνου, ἡ ἀναδιπλασιαζομένη συλλαβὴ διατηρεῖ τὸ φωνῆεν τῆς ρίζης ἐκτὸς τοῦ a, ὃ μεταβάλλεται εἰς e¹. posco poposci, mordeo momordi, pungo pupugi, tundo tutudi, curro cucurri, disco didici, scindo scicidi· ἀλλὰ cano cecini, pango pepigi (ρίζ. pag.), tango tetigi (ρίζ. tag), cado cecidi (ρίζ. cad)· τὸ caedo μεταβάλλει τὸ æ τῆς ρίζης εἰς i· cecidi κτλ.²

Σημ. α'. Κατὰ τὰς συζυγίας τὰ μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ ρήματα εἶναι·

Ἐκ τῆς Α'. συζ. τὰ sto steti, do dedi (§ 165). — Ἐκ τῆς Β'. συζ. τὰ momordi, pendendi, spopondi, totondi (§ 173, 6 κέ.). — Ἐκ τῆς Γ'. συζ. πολλά· ἰδὲ § 183 καὶ § 189, 6. — Ἐκ τῆς Δ'. συζ. οὐδέν.

Σημ. β'. Οἱ παρακείμενοι τοῦ reperio, repello, refero, recido δὲν προσθέτουσιν ε εἰς τὸν ἀναδιπλασιασμόν καὶ ἐκτείνουσι τὴν πρώτην συλλαβὴν, διπλασιάζοντες τὸ πρῶτον σύμφωνον τῆς ρίζης· repperi, reppuli, rettuli, reccidi (σπάνιος)· ἀπαντᾷ ἐπίσης ἀλλὰ μᾶλλον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν αὐτοκρατόρων· teluli, tetini (ἀρχ. ἀντὶ tenui), memini (ὁ ἐνεστ. ἄχρηστος), pepuli, pepedi· τὸ tetuli, ἀρχ. tetulli γίνεται ἐκ τοῦ ἀρχαικοῦ tulo, ὃ ἀνευρίσκεται εἰς τὰ σύνθ. abstulo, attulo. Ἀντὶ τοῦ tetuli λέγεται βραδύτερον tuli· sustollo (σπάνιον) ὡς tollo ἔχει παρκ. sustinui.

β'. Ὁ ἀναδιπλασιασμός δὲν φυλάττεται· ὀλίγα ρήματα ἀπέβαλον τὸν ἀναδιπλασιασμόν ἄνευ μεταβολῆς τῆς ρίζης· fidi (findo), tuli (ἀντὶ tetuli), scidi (ἀντὶ scicidi) κτλ.

Σημ. α'. Τὸ φωνῆεν τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ εἶναι πάντοτε βραχύ· cado cecidi, pello pepuli πλὴν τῶν caedo-cecidi καὶ τῶν ἐχόντων τὴν δευτέραν συλλαβὴν θέσει μακράν, οἷον cucurri, fefelli, momordi, peperci.

Σημ. β'. Δὲν φυλάττουσι τὸν ἀναδιπλασιασμόν σχεδὸν πάντα τὰ ρήματα τὰ μετὰ προβέσεων σύνθετα, οἷον· respondeo respondi, expello expuli, percello perculi, con-

1) Μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ παρακείμενοι εἶναι οἱ ἔχοντες·

1. ρίζαν εἰς a ἢ ae· cecīdi, tetigi, cecīdi, peperī, dedi, sietī κτλ.

2. ρίζαν εἰς e· pependi (παρκ. τοῦ pendo καὶ pendeo), memini, pepuli κτλ.

3. ρίζαν εἰς o· poposci, spopondi.

4. ρίζαν εἰς i· didici, scicidi, stiti ἐκ τοῦ sisto ἀντὶ sistit-i.

5. ρίζαν εἰς u· cucurri, tutudi (contudi, extudi, obtudi), pupugi (tetuli ἀντὶ tetuli, tulo, ὃ ἀπαντᾷ εἰς τὰ σύνθ. abstulo, abttulo).

2) Εἰς τὴν ἀρχαίαν γλῶσσαν φαίνεται ὅτι τινὲς τῶν παρακειμένων τούτων ἔχον ἐξησθενημένον εἰς e τὸ φωνῆεν τῆς πρώτης συλλαβῆς, ἐκ τούτου ἔχον e. Γνωστὸν ὅτι τοῦτο ἐγένετο σταθερὸν εἰς τὴν ἑλληνικὴν (γέγραφα, τέτυφα)· spepondi, scecidi, memordi, peposci, pepugi (παρὰ Αὐλὸν Γελλ. ἀττ. νύκτ. 6, 9)· ἀπαντᾷ ἔτι εἰς ἐπιγραφὴν τοῦ 2 αἰῶνος μ. Χ. spepondit (Orelli 4358). Ὁ Αὐλὸς Γελλ. (5, 15) λέγει ὅτι ὁ Κικέρων καὶ ὁ Καίσαρ ἔγραφον· memordi, spepondi.

tundo contudi, attingo attigi κτλ.¹ πλὴν τῶν συνθέτων ἐκ τοῦ do, sto, disco, posco καὶ ἐκ τῶν τοῦ curro τὰ recurro, succurro, intercurro. Τινῶν ἀπαντῶσι καὶ οἱ δύο τύποι· accurri καὶ accucurri, καὶ procucurri (Καῖς.), excurri καὶ execu- curri (Τίτ. Λίβ.).

Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ οὐχὶ ἐν χρήσει ἀπλᾶ· prehendo prehendi, accendo accendi, defendo defendi, offendo offendi, percello perculi. Τὸ cano, ἐνῶ ἀπλοῦν ἔχει παρκ. cecini, ἐν συνθέσει ἔχει εἰς ui· concinui, occinui, succinui, καὶ τὸ excello excellui.

Ἐνταῦτα ἀνήκουσι τὰ ρήματα, ὧν τὸ θέμα τοῦ παρκ. εἶναι τὸ αὐτὸ τοῦ ἐνεστώτος· τοιαῦτα εἶναι· 1) τὰ λήγοντα εἰς τὸν ἐνεστ. εἰς δύο σύμφωνα accendi, defendi, praetendi, ferve, lambi, mandi, pandi, scandi, descendi, velli, verri, verti, solvi, volvi· εἰς τὴν Β' συζ. ἀνήκει τὸ prandi (prandeo)· 2) τὰ ἐκτείνοντα τὸ φωνὴν τῆς ρίζης ἢ τὰ ἔχοντα δίφθογγον· cœpi, cudi, sidi, vici· 3) τὰ λήγοντα εἰς τὸν ἐνεστ. εἰς u· rui, ingruui, innui, spui, indui, minui, statui, tribui κτλ. Ταῦτα θύνανται νάναχθῶσι καὶ εἰς τὴν πρώτην κατηγορίαν τοῦ u ὄντος συμφώνου.

γ'. Πολλὰ ρήματα μετὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ ἔπα-
θαν συναίρεσιν τοῦ φωνήεντος (ä εἰς ē)· facio feci=fefici¹, capio, cœpi=cecipi· ὡσαύτως καὶ τὰ fodi, fregi, fugi, ieci, legi, liqui, pēgi, rūpi, vici. Εἰς τὴν Α' Β' καὶ Δ' συζ. τὰ iuvi, fōvi, mōvi, vōvi, sēdi, vidi, vēni. Ἡ συναίρεσις ἐπέφερε τὴν ἑκτασιν τοῦ φωνή-
εντος τῆς ρίζης. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἔγειναν καὶ οἱ παρκ. cāvi, lāvi, fāvi, pāvi, ēgi, ēdi, ōdi, ēmi καὶ τῶν συνθέτων τοῦ ἔμο, ὧν αἱ ρί-
ζαι cāv, āg, ēd, ēm κτλ.

Β'. Πρόσληψις χρονικοῦ χαρακτηῆρος εἰς τὸ θέμα τοῦ ρήματος. Ὁ χρο-
νικὸς χαρακτηρ τοῦ παρκαίμενου μετὰ τῆς προσωπικῆς καταλήξεως εἶναι.

α) Ὁ v καὶ u (μετὰ δὲ τῆς καταλήξεως -vi, ui)· καὶ ἡ μὲν vi ἐπι-
συνάπτεται εἰς φωνηεντόληκτα θέματα (a, e, i)· εἰς τὰ τῆς Α' καὶ Δ'
συζ. καὶ τινὰ τῆς Β' (μόνον § 171), καὶ τινὰ τῆς Γ' συζ. (§ 180 καὶ
181), amā-vi, dele-vi, audī-vi κτλ.

Πολλὰ ρήματα τῆς Γ' συζ. ἔχουσι τὸν παρκ. εἰς vi· sivi, livi, sprevi, stravi. Ἀλλὰ ἔχουσιν ivi ὡς τὰ τῆς Δ' συζ. cupivi, petivi, quæsi-
vi καὶ πάντα τὰ εἰς esso· arcesso arcessivi κτλ. Τὰ ρήματα εἰς sco
(ἐναρκτικά) ἔχουσιν ἐπίσης τὸν παρκ. εἰς vi· novi, suevi, quievi κτλ.

β) Ἡ δὲ ui ἐπισυνάπτεται εἰς θέματα λήγοντα εἰς ἓν σύμφωνον· do-
mui, docui, acui.

Ρήματα λαμβάνοντα ui εἶναι ἐκ τῆς Α' συζ. τὰ ἐν § 166, ἐκ τῆς

1) Κατὰ τὸν Κούρτιον οἱ τύποι οὗτοι προήλθον ἐκ τοῦ πρωτοτύπου θέματος ἀποδλη-
θέντος τοῦ πρώτου συμφώνου τῆς ρίζης· fefici feici, feci.

Β'. συζ. τὰ ἐν § 169 καὶ 170, ἐκ τῆς Γ'. τὰ ἐν § 179, καὶ ἐκ τῆς Δ' τὰ ἐν § 194, 3 καὶ 4.

γ') Ὁ s μετὰ τῆς καταλήξεως si, ὅτε γίνονται μεταβολαὶ καὶ ἀποβολαί. Ἐπισυνάπτεται δὲ ἡ κατάληξις si εἰς τὰ συμφωνόληκτα τῆς Γ'. συζιᾶς. scribo scripsi, carpo, carpsi.

sentio	sensi	(sent-si)	rideo	risi	(rid-si)
tingo	fixi	(fingsi)	rego	rexī	(reg-si)
tracho	traxi	(trac-si)	coqno	coxi	(coqu-si)

Σημειῶσαι τὰ emo emi, lego legi, bibo bibi.

Ἀπαντᾷ ἐπίσης ἡ si εἰς πολλὰ ρήματα τῆς Β'. συζ. καὶ τινὰ τῆς Δ'. ὡς algeo, augeo, frigeo, farcio, fulcio, sentio.

Σημ. Τὰ πρὸ τοῦ ο ἔχοντα l, m, n, r, s εἰς τὸν παρχ. δὲν προσλαμβάνουσι si· τινὰ τῶν εἰς μο ἀκολουθοῦσι τὸν κανόνα· como compsi, demo dempsi.

δ') Μόνη ἡ κατάληξις i ἐπισυνάπτεται εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐνεστώτος·

1) Εἰς ρήματα ἔχοντα χαρακτηρὰ δύο σύμφωνα· cando cand-i, offendo offendi κλ., ἐκ τῆς Β'. συζ. τὸ prandeo prandi κλ.

2) Εἰς ρήματα, ὧν ὁ ἀναδιπλασιασμός δὲν φυλάττεται (§ 113, Α'. β') καὶ

3) Εἰς τινὰ ρήματα τῆς Γ'. συζ. (§184 καὶ 185).

§ 160. Γ'. Θέμα τοῦ Σουπίνου. Εἰς τὰ πλείστα τῶν λατινικῶν ρημάτων ἡ ρίζα διαφυλάττεται ἀμετάβλητος εἰς τὸ θέμα τοῦ σουπίνου· δι' ὃ ὁ τύπος οὗτος εἶναι ἀναγκαῖος εἰς τὴν διάκρισιν τῆς συζυγίας τοῦ ρήματος. Ἡ συλλαβὴ τῆς ρίζης φυλάττει τὸν χρόνον τοῦ πρωτοτύπου· stā-tum, itum κτλ. Ὄταν τὸ θέμα τοῦ σουπίνου εἶναι διάφορον τῆς ρίζης, ἀπώλεσεν αὕτῃ τὸ τελικὸν σύμφωνον ἢ ἔπαθε μετάθεσιν· cās-um (ρίζ. cad.), spretum (ρίζ. sper) κτλ. Ὄταν τὸ τελικὸν σύμφωνον τῆς ρίζης δὲν ἔπαθε ἀλλοίωσιν συχνάκις παρεμβάλλεται i μετὰ αὐτῆς καὶ τῆς καταλήξεως tum· mon-i-tum, pet-i-tum, cred-i-tum κτλ.

Σημ. Τὰ εἰς itum σουπῖνα ἔχουσι τὴν παραλήγουσαν βραχέειαν μέν, ἐὰν ὁ παρακείμενος λήγῃ εἰς ui πλὴν τοῦ recensitum, μακράν δὲ ἐὰν εἰς ivi (ii), ὅσον· peti-tum πλὴν τῶν ἐν τῇ προηγουμένῃ σημειώσει ἀναφερομένων.

§ 161. Τὸ σουπῖνον εἶναι οὐσιαστικὸν ρηματικὸν μετὰ καταλήξεως ὀνομαστικῆς tus (sus), ἥτις ἀπαντᾷ εἰς τὰ actus, pactus, auditus κτλ. Εἶναι δὲ ἐν χρήσει μόνον εἰς τὴν αἰτ. καὶ ἀφαιρ. (σουπῖνον ἐνεργητικὸν καὶ σουπῖνον παθητικόν)¹ εἰς σημασίαν τῆς ἀπαρεμφράτου.

Σημ. Σουπῖνα φυλάττοντα τὸν χρόνον τοῦ πρωτοτύπου εἶναι τὰ dātum, rātum, stātum, stātum, (τοῦ sto καὶ sisto)· ἔτι δὲ καὶ τὰ itum, cītum, lītum, quītum,

sūtum, rūtum, τῶν ρημάτων eo εἶμι, cieo κινῶ, lino ἀλείφω, queo δύναιμι, sino εἶδω, ruo κρημνίζω.

Περιφραστική συζυγία.

§ 162 Ἡ λατινικὴ ἔχει καὶ ἄλλον τύπον τοῦ ρήματος, ὅστις λέγεται περιφραστικὴ συζυγία (coniugatio periphrastica). ἡ περιφραστικὴ συζυγία σχηματίζεται διὰ τῶν χρόνων τοῦ βοηθητικοῦ α'. Μετὰ τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς διὰ τὰ ἐνεργητικά. (β'.) Μετὰ τοῦ παθητικοῦ μέλλοντος τῆς παθητικῆς μετοχῆς (gerundivum) διὰ τὰ παθητικά. Ἡ συζυγία αὕτη δὲν ἔχει προστακτικὴν.

ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Ἔνεστ.	amaturus, a, um sum (μέλλω ἀγαπᾶν ἢ ἀγαπήσειν)	amandus, a, um sum ἀγαπητέος εἶμι) με ἀγαπᾶσθαι=δεῖ,
Παρατ.	amaturus eram	amandus eram
Μέλλ.	amaturus ero	amandus ero
Παρακ.	amaturus fui	amandus fui
Ὑπερσ.	amaturus fueram	amandus fueram
Μ. τέτ.	amaturus fuero	amandus fuero

ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἔνεστ.	amaturus sim	amandus sim
Παρατ.	amaturus essem	amandus essem
Παρακ.	amaturus fuerim	amandus fuerim
Ὑπερσ.	amaturus fuisset	amandus fuisset

ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἔνεστ.	amatum, am, um esse	amandum, am, um esse
Παρακ.	amatum, am, um fuisse	amandum, am, um fuisse
Μέλλ.	amatum, am, um fore.	amandum, am, um fore.

Σημ. Ἡ παθητικὴ περιφραστικὴ συζυγία ἀπαντᾷ διττῶς προσωπικὴ καὶ ἀπρόσωπος. Κατὰ μὲν τὴν προσωπικὴν συμφωνεῖ κατὰ γένος, ἀριθμὸν καὶ πτώσιν πρὸς τὸ ὑποκείμενον, κατὰ δὲ τὴν ἀπρόσωπον τίθεται εἰς οὐδέτερον ἐνικὸν μετὰ τοῦ γ'. ἐνικ. προσ. τῶν ἀπλῶν χρόνων τοῦ esse καὶ δοτικῆς τοῦ προσώπου, ὡς καὶ ἐν τῇ ἑλληνικῇ, οἷον mihi amandum est=ἀγαπητέον μοι ἐστὶ=δεῖ με ἀγαπᾶν.

virtus laudanda est	ἐπαινετέα ἐστὶν ἡ ἀρετὴ.	} Προσωπική.
virtus tibi laudanda est	ἐπαινετέα σοι ἐστὶν ἡ ἀρετὴ.	
laudandum est	ἐπαινετέον ἐστὶ.	} Ἀπρόσωπος.
mihi laudandum est	ἐπαινετέον μοι ἐστὶ.	

Οὕτω δὲ λέγεται·

	mihi amandum est	mihi amandum sit
	tibi amandum est	tibi amandum sit
	ei amandum est	ei amandum sit
	nobis amandum est	nobis amandum sit
	vobis amandum est	vobis amandum sit
	eis amandum est	eis amandum sit
Παρατ.	mihi amandum erat	mihi amandum esset
Μέλλ.	mihi amandum erit	λείπει
Παρακ.	mihi amandum fuit	mihi amandum fuerit
Ὑπερσ.	mihi amandum fuerat	mihi amandum fuisset
Μ. τέτ.	mihi amandum fuerit	λείπει

3 Ἀποθετικά.

§ 163. Τὰ ἀποθετικά ρήματα (deponentia) ἔχουσι μὲν τύπον παθητικόν, ἀλλὰ διάθesis ἐν ἅπασιν τοῖς χρόνοις ἐνεργητικὴν ἢ οὐδετέραν σχηματίζονται ὡς τὰ παθητικά, λαμβάνουσι δὲ καὶ τινὰς τῶν ἐνεργητικῶν τύπων, ἀμφοτέρας τὰς ἐνεργητικὰς μετοχὰς (τοῦ ἐνεστώτος εἰς -ns καὶ τοῦ μέλλοντος εἰς rus), 2) τὸ σουπῖνον, καὶ 3) γερούνδιον· τὸν δὲ μέλλοντα τῆς ὑποτακτικῆς καὶ ἀπαρεμφάτου ἔχουσι περιφραστικῶς ἐκ τοῦ μέλλοντος τῆς μετοχῆς καὶ τοῦ esse.

Α' ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Συζ. Α'.

Β'.

Γ'.

Δ'.

Ἑν. hortor	προτρέπω	verēor	αἰδοῦμαι	loquor	ὁμιλῶ	largior	δωροῦμαι
Πλ. hortāmur		verēmur		loquimur		largimur	

Παρατατικὸς

Ἑν. hortābar	verēbar	loquēbar	largiēbar
Πλ. hortabāmur	verebāmur	loquebāmur	largiebāmur

Μέλλον

Ἑν. hortābor	verēbor	loquar	largiar
Πλ. hortabimur	verebimur	loquemur	largiemur

Μέλλον Β'.

Ἑν. hortatus ero	κλ veritus ero	κλ. locutus ero	κλ. largitus ero	κλ.
------------------	------------------	-------------------	--------------------	-----

Παρακείμενος

Ἑν. hortātus sum	veritus sum	locūtus sum	largītus sum
Πλ. hortati sumus	veriti sumus	locuti sumus	largiti sumus

Υπερσυντέλικος

Ἑν. hortatus eram	veritus eram	locutus eram	largitus eram
Πλ. hortati eramus	veriti eramus	locuti eramus	largiti eramus

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐνεστώς

Ἑν. hortor	verear	loquar	largiar
Πλ. hortemur	vereamur	loquamur	largiamur

Παρατατικὸς

Ἑν. hortārer	verērer	loquērer	largiērer
Πλ. hortarēmur	vererēmur	loquerēmur	largiremur

Παρακείμενος

Ἑν. hortatus sim	veritus sim	locutus sim	largitus sim
Πλ. hortati simus	veriti simus	locuti simus	largiti simus

Ὑπερσυντέλιος

Ἐν. hortatus	veritus	locutus	largitus	essem
Πλ. hortati	veriti	locuti	largiti	essemus

Γ'. ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐν. 1. hortāre	verēre	loquēre	largīre
Πλ. 2. hortamini	veremīni	loquemini	largimini

Δ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἐνεστ. hortari	verēri	loqui	largiri	esse
Παρχ. hortatum	veritum	locutum	largitum	
Μέλ. hortaturum	veriturum	locuturum	largiturum	

Ε'. ΓΕΡΟΥΝΔΙΟΝ

γεν. hortandi κτλ.	verēdi κτλ.	loquēdi κτλ.	largiēdi κτλ.
--------------------	-------------	--------------	---------------

Ε'. ΜΕΤΟΧΗ

Ἐνεστώς

hortans	verens	loquens	largiens
---------	--------	---------	----------

Παρακείμερος

hortatus, a, um	veritus, a, um	locutus, a, um	largiturus, a, um
-----------------	----------------	----------------	-------------------

Μέλλων

hortaturus, a, um	veriturus, a, um	locuturus, a, um	largiturus, a, um
-------------------	------------------	------------------	-------------------

Μέλλων Παθητικός

hortandus, a, um	verendus, a, um	loquendus, a, um	largiendus, a, um
------------------	-----------------	------------------	-------------------

Ζ'. ΣΟΥΠΙΝΟΝ

1. hortatum	veritum	locutum	largitum
2. hortatu	veritu	locutu	largitu

Οὕτω κλίνονται καὶ τὰ ἄλλα ἀποθετικά, πλὴν τινων ἀνωμαλιῶν, ὧς ἰδὲ κατωτέρω.

Σημ. α'. Τὰ ρήματα *audeo* τολμῶ, *gaudeo* χαίρω, *soleo* ἐθίζω, *fido* θαρρῶ, *confido* θαρρῶ, *diffido* δυσπιστῶ, ἔχουσι τὸν παρακ., ὑπερσ. καὶ τετελεσμένον μέλ. εἰς τὸν παθητικὸν τύπον καὶ λέγονται *semideponentia*.

ausus sum, *gavisus sum*, *solitus sum*, *fisus sum*. κτλ.

Σημ. β'. Μετοχαὶ τοῦ παρακ. ἀποθετικῶν ρημάτων ἔχουσιν ἐνεργητικὴν καὶ παθητικὴν σημασίαν·

<i>comitatus</i>	<i>conpessus</i>	<i>dimensus</i>	<i>ementitus</i>
<i>meditatus</i>	<i>partitus</i>	<i>populatus</i>	<i>testatus</i> .

Τύπος τῶν ἀρχικῶν χρόνων

§ 164. Ὁ τύπος τῶν ἀρχικῶν χρόνων διὰ τὰς 4 συζυγίας εἶναι·

Α' συζ. -ο, -āvi, -ātum, -āre· amo, amāvi, amātum, amāre

Β' συζ. -eo, ūi, ī-tum, -ēre· moneo, monūi, monītum, monēre

Γ' συζ. -ο, -i, -tum, -ēre· lego, legi, lectum, legere

Δ' συζ. -io, -īvi, -ītum, -īre· audio, audivi, auditum, audire

Σημ. Οἱ παραγόμενοι χρόνοι ἀκολουθοῦσι τὸ χρονικὸν θέμα τοῦ ἐξ οὗ παράγονται χρόνου, ὡς καὶ πάσας τὰς ἀνωμαλίας τούτου. Ὅθεν ἐὰν ρημὰ τι δὲν ἔχῃ παρακείμενον ἢ σουπίνον, στερεῖται καὶ τοὺς ἐξ αὐτοῦ παραγομένους χρόνους.

Ἀνώμαλος σχηματισμὸς τῶν παρακειμένων καὶ σουπίνων

Πρώτη συζυγία.

§ 165. Α'. Παρκαίμενοι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ.

1. do, dēdi, dātum, -dāre· δίδωμι.

Σύνθ. circumdo, -dedi, -datum, dare· περιβάλλω· οὕτω pessumdo· ἀφανίζω, venundo· πωλῶ (οὗ παθ. veneo), satisdo· ἐγγύην παρέχω. Τὸ α τοῦ θέματος εἶναι βραχὺ πλὴν τοῦ das, da, dans, ὅθεν circu'ndabam, pessu'ndarem, sati'sdabo. Τὰ μετὰ μονοσυλλάβων προθέσεων σύνθετα σχηματίζονται κατὰ τὴν γ'. συζ.

2. sto, stēti, stātum, -stāre· ἵσταμαι.

Τὰ σύνθετα μετὰ μονοσυλλάβων προθέσεων ἔχουσι τὸν παρκ. εἰς stiti καὶ δὲν ἔχουσι μὲν σουπίνον, ἀλλ' ἔχουσι μέλλ. τῆς ἐνεργητικῆς μετοχῆς·

adsto· παρίσταμαι, consto· συνίσταμαι, disto· διάσταμαι

exsto· ἐξέχω, praesto· προέχω, resto· ὑφίσταμαι,

τὰ δὲ μετὰ δισυλλάβων ἔχουσι steti καὶ δὲν ἔχουσι σουπίνον· circumsto, -steti, περιίσταμαι, supersto· υπερέστηκα. Τινὰ ἔχουσι μέλλοντα ἐνεργ. τῆς μετοχῆς· instaturus, perstaturus, praestaturus.

§ 166. Β'. Παρακείμενοι εἰς uī, σουπῖνα εἰς -itum (tum)·

1. crepo, crepui, crepītum, crepare· κροτῶ

2. cūbo, cubui, cubītum, cubare· κεῖμαι.

Τὰ σύνθετα τὰ ἔχοντα m πρὸ τοῦ b σχηματίζονται κατὰ τὴν Γ'. συζ. accumbo, -cubui, -cubitum, -cumbere· οὕτω incumbo, procumbo, recumbo.

3. dōmo, domui, domītum, domare· δαμάζω.

4. mīco, micui, (micui, micare· στίλβω.

Σημ. Τὸ dimico ἔχει· κανονικῶς -avi, atum, -are· διαμάχομαι.

5. plico, -avi, atum, (ītum), plicare· πτύσσω.

Σύνθ. Applico· προσάπτω, explico· ἀναπτύσσω, (ἐρμηνεύω), implico· ἐμπλέκω, circumplico· περιπλέκω.

Τὰ δ' ἄλλα τὰ ἐκ τοῦ ἐπιθέτου plex· duplico διπλασιάζω, multiplico πολλαπλασιάζω, supplico ἱκετεύω, σχηματίζονται κανονικῶς μόνον εἰς avi, atum.

6. sōno, sonui, (sonitum), sonare ἤχῳ· μέλ. μετ. sonaturus. Σύμφ. consono συμφωνῶ, persono· ἄλλὰ τὸ resoно, -avi ἀντηγῶ ἄνευ σουπίνου.

7. tōno (συνήθως tonat), tonui, (tonitum), tonare βροντῶ Σύμφ. Attono ἐμβροντῶ, μέλ. μετ. attonitus ἐκχαμβος, intono βροντῶ ἰσχυρῶς, intonatus, retono (ποιητ.) ἀντηγῶ.

8. vĕto, vetui, vetitum, vetare κωλύω.

9. frico, fricui, frictum (καὶ fricatum), fricare τρίβω.

10. enĕco, enecui καὶ enecavi, enectum (μετ. enectus), enecare ἀποκτείνω.

Σημ. Τὸ δὲ ἀπλοῦν neco φονεύω σχηματίζεται κανονικῶς εἰς avi, atum.

11. sĕco, secui, sectum, secare τέμνω, μετοχ. secaturus. Σύμφ. deseco ἀποτέμνω, inseco ἐντέμνω.

§ 167. Γ'. Παρακ. εἰς vi μετ' ἐκτάσ. τοῦ ριζ. φωνήεντος καὶ σουπ. tum·

1 iŭvo, iŭvi, (iŭtum), iuvare βοηθῶ.

Συνθ. adiuvo ἐπιβοῦρω, adiuvi, adiutum, μέλ. μετ. adiuturus καὶ adiuvaturus.

2. lāvo, lāvi, laŭtum (καὶ lotum ἢ lavatum), lavare λούω.

3. pōto, potavi, potum (σπανιώτερον potatum), āre.

Τὸ potus ἔχει παθητ. καὶ ἐνεργ. σημασίαν.

Σημ. Τὰ ρήματα iuro, coeno, potō ἔχουσι μετοχὴν παθητ. εἰς σημασίαν ἐνεργητικὴν· iuratus (ἐκ τοῦ iurare) ὁμωμοκῶς cenatus (ἐκ τοῦ cenare δεδειπνηκῶς pransus (ἐκ τοῦ prandere) ἡριστηκῶς potus (ἐκ τοῦ potare) πεπωκῶς

Σημείωσαι καὶ τὰ σύνθετα· incenatus ἀδειπνος, impressus ἀνάριστος καὶ coniuratus συνωμότης.

Ἀπαντᾷ ἐνίοτε conspiratus συνομόσας κατ' ἀναλογίαν τοῦ conjuratus.

Δευτέρα συζυγία.

§ 168. Τὰ ρήματα τῆς β'. συζ. λήγουσιν ἐν τῷ ἐνεστῶτι εἰς eo, ἐξαιροῦνται μόνον τὰ ἀνώμαλα eo, queo, nequeo (παρβ. § 207 καὶ 209)· τὰ δὲ beo εὐδαιμονά τινα ποιῶ, creο πλάττω, meo εἶμι, screo χρέεπτομαι, calceo ὑποδέω, cuneo σφηνῶ, collineo κατευθύνω, delinneo ὑπογράφω, enucleo διασφαρνίζω, nauseo ταυτιῶ, illaqueo κλίνονται κατὰ τὴν α', συζ. κανονικῶς.

§ 169. Α'. Παρακείμενοι εἰς ui σουπῖνα εἰς itum (κανονικῶς κατὰ τὸ moneo)· caleo, careo, debeo, doleo, habeo (adhibeo, cohibeo), liceo, mereo, noceo κτλ.

§ 170. Β'. Παρακείμενοι κανονικῶς εἰς -ui, σουπῖνα ὀλίγον τι ἀνώμαλα εἰς tum (sum) (καὶ ὅχι εἰς itum).

1. dōceo, docui, doctum, docere διδάσκω (παθητ. disco).

2. censeo, censui, censum, censere νομίζω.

Τὸ σύνθ. recenseo ἐξετάζω ἔχει σουπ. recensitum καὶ resensum.

3. misceo, miscui, mixtum, miscere μίγνυμι.

4. teneo, tenui, (tentum ἐν συνθ.), tenere κατέχω.

Τὰ σύνθ. κανονικῶς abstineo ἀπέχομαι, contineo συνέχω, detineo κωλύω, distineo, sustineo βαστάζω, obtineo διατείνομαι, retineo κατέχω· τὸ contentus εἶναι καὶ ἐπιθετον· ἄνευ σουπίνου τὰ attineo, pertineo.

5. torreo, torrui, tostum, torrere ξηραίνω, φρύγω.

§ 171. Γ'. Παρακείμενοι εἰς ἐνι, (καὶ ὅχι εἰς υἷ), σουπῆρα εἰς etum.

1. deleo, deleui, deletum, delere ἐξαλείφω, ἀφανίζω.

2. fleo, fleui, fletum, flere κλαίω.

3. neō, nēvi, (nētum), nere νήθω.

4. (oleo, oleui, olitum, olere)

Τὰ σύνθετα τοῦ oleo, aboleo, aboleui, abolitum, abolere καταλύω, ἀφανίζω. adoleo θυμῷ ἔχουσι σουπίνον εἰς itum.

Πάντα τὰ ἄλλα σύνθετα εἶναι ἐναρκτ. εἰς -esco καὶ ἄνευ σουπίνου (§ 190).

5. (pleo, plēvi, plētum, plere μόνον ἐν συνθέσει).

Σύνθ. compleo συμπληρῶ, impleo πληρῶ, expleo ἐκπληρῶ,
repleo ἀναπληρῶ, suppleo ἀναπληρῶ.

6. cieo, cīvi, cītum, ciere κινῶ.

Τὰ σύνθετα (οὐχὶ citum καὶ τὰ σύνθ. κατὰ τὴν δ'. συζ. concio, ivi, itum, ire συνάγω (μετοχὴ καὶ concitus οὕτω percitus) excio, ivi, itum, ire ἐγείρω. Τὸ citum ἀπαντᾷ εἰς τὰ σύνθετα, ὅταν ἔχῃσι τὴν σημασίαν τοῦ καλεῖν· ὅθεν excitus = ἀνακινήσεις, excitus ἐκκλήσεις. Τὸ accire σχηματίζει μόνον accitus.

§ 172. Δ'. Παρακείμενοι εἰς vi (ὅχι εἰς vui), σουπῆρα εἰς tum (ἐκτεινομένου τοῦ φωνήεντος διὰ συγκοπῆς).

1. cāveo, cāvi, cautum, (ἀντὶ cavitum), cavere φυλάττομαι.

2. fāveo fāvi, fautum, favere εὐνοῶ.

3. fōveo, fōvi, fōtum, fovere θεραπεύω.

4. mōveo, mōvi, mōtum, movere κινῶ.

Σύνθ. commoveo ταραττώ, permoveo, προάγω, admoveo ἢ amoveo προσάγω.

5. pāveo, pāvi, (ἄνευ σουπ.), pavere πτοοῦμαι.

* 6. vōveo, vōvi, vōtum, vovere εὐχομαί τι.

Σύνθ. devoveo ἀπεύχομαι, devoves.

7. connīveo, connīvi (εἵτε-xi) (ἄνευ σουπ.), connivere συμμύω.

§ 173. Ε. Παρακείμενοι εἰς i μετὰ καὶ ἄνευ ἀναδιπλασιασμοῦ.

1. prandeo, prandi, pransum, prandere γευματίζω. Μετ. pransus (pransus potusque ἰδὲ § 167, σημ.).

2. *ferveo, fervi (ferbui)*, (ἄνευ σουπ.), *fervere* ζέω.

Ὡσαύτως καὶ τὰ σύνθετα μετὰ δισυσλλάβων προθέσεων· οἷον *circumsedeo* κυκλῶ, *supersedeo*· τὰ δὲ μετὰ μονοσυσλλάβων τρέπουν τὸ ριζικὸν εἰς ἱ· οἷον *assideo* παρακάθημαι, *insideo*, *obsideo* πολιορκῶ, *possideo* κέκτημαι· ἄνευ σουπίνου τὰ *dissideo*, *praesideo*, *resideo*.

3. *strideo, stridi*, (ἄνευ σουπ.), *stridere* τρίζω, συρίττω.

4. *video, vidi, visum, videre* βλέπω.

Σύνθ. *invideo* φθονῶ, *provideo* προνοῶ.

5. *sedeo, sedi, sessum, sedere* κάθημαι.

6. *mordeo, momordi, morsum, mordere* δάκνω.

7. *pendeo, pependi, pensum, pendere* κρέμαμαι.

8. *spondeo, spocondi, sponsum, spondere* σπένδομαι.

Σύνθ. *respondeo, respondi* ἀποκρίνομαι, *despondeo* ἐγγυῶ.

9. *tondeo, totondi, tonsum, tondere* κείρω.

§ 174. Ψ'. Παρακείμενοι εἰς *si (xi)*· σουπῆρα εἰς *tum (ctum)*·

1. *augeo, auxi (anti aug-si), auctum, augere* αὐξάνω.

2. *indulgeo, indulsi (indultum), indulgere* θεραπεύω.

3. *torqueo, torsi, tortum, torquere* στρέφω.

175. Ζ'. Παρακείμενοι εἰς *-si*, σουπῆρα εἰς *-sum*·

1. *ardeo, arsi, (arsum), ardere* καίω.

2. *haereo, haesi, (haesum), haerere* ἐπικίεμαι.

3. *iubeo, iussi, iussum, iubere* διατάσσω.

4. *maneo, mansi, mansum, manere* μένω.

5. *mulceo, mulsi, mulsum, mulcere* θέλω.

Σύνθ. *permulceo* ἀπαντᾷ *permulsus* καὶ *permuletus*.

6. *mulgeo, mulsi, mulsum, mulgere* ἀμέλω.

7. *rideo, risi (rid-si), ridere* γελῶ.

8. *suadeo, suasi (suad-si), suāsum, suadere* πείθω.

Σύνθ. *dissuadeo*, ἀποδοκιμάζω, *persuadeo* καταπειθῶ.

9. *tergeo, tersi, tersum, tergere* μάσσω. Παρὰ Κικέρωνι ἀπαντᾷ μᾶλλον καὶ *tergo, tersi, tersum, tergere*.

Τὰ σύνθ. μόνον κατὰ τὴν Β' συζ. *abstergeo, detergeo*.

Τὰ ἐπόμενα ἄνευ σουπίνου·

10. *algeo, alsi, algere* ριγῶ, ψυχρός εἰμι.

11. *fulgeo, fulsi, fulgere* (παρὰ ποιηταῖς *fulgere*).

12. *frigeo, (frixi), frigere* ριγῶ, κρυώνω.

13. luceo, luxi (luc-si), lucere λάμπω, φωτίζω.

Σύνθ. eluceo ἐκλάμπω.

14. lūgeo, luxi (luc-si), lugere πενθῶ, θρηνῶ.

15. urgeo, ursi, urgere ὠθῶ, θλίβω.

§ 176. Η'. Ἡμισυποθετικά (semideponentia).

1. audeo, ausus sum, audere τολμῶ.

Σημ. Ὁ μέλ. τῆς ὑποτακτικῆς ἀρχαϊκῶς ausim, is, it εἶναι ἴχνος τοῦ ἀρχαίου παρκ. ausi. Τὸ ausus καὶ inausus ἔχουσι σημασίαν παθητ. παρὰ ποιηταῖς· Βίργ. Αἰν. 6, 624.

2. gaudeo (ἐκ τοῦ gavideo), gavisus sum, gaudere χαίρω.

3. sōleo, solitus sum, solere εἴωθα.

§ 177. Θ'. Ρήματα ἀμετάβατα·

α') Ἄνευ παρακειμένου καὶ σουπίνου

albeo λευκός εἰμι	faeteo ὄζω	macreo ἄθυμός εἰμι
aveo ποθῶ	hēbeo ἀμβλύς εἰμι	polleo ισχύω
calveo φαλακρός εἰμι	hūmeo ὑγρός εἰμι	renideo στίλβω
caneo πολιός εἰμι	immineo ἐπικρέμαμαι	scāteo ἀναβλύζω
clueo κλύω, λέγομαι	liveo πελιδνός εἰμι	vegeo ἐλαύνω.
flaveo ξανθός εἰμι	māceo ισχνός εἰμι	

β') Μετὰ παρακ. εἰς ūi καὶ ἄνευ σουπίνου

arceo εἴργω	mādeo ὑγρός εἰμι	splendeo λάμπω
āreo ξηρός εἰμι	niteo στίλβω	stūdeo σπουδάζω
caleo θερμός εἰμι	ōleo. Σύνθ. redōleo	tubeo τήχομαι
calleo ἐμπειρός εἰμι	palleo ὠχρῶ	tīmeo φοβοῦμαι
egeο ἐνδεής εἰμι	pāteo ἠνέωγμαι	tūmeo οἰδαίνω
flōreo ἀνθῶ	sīleo σιγῶ	vīgeo ἀκμάζω
hōrreo φρίττω	sorbeo ροφῶ (παρκ.	vīreo πρασίζω.
lāteo λανθάνω	sorbui, σπαν. sorpsi)	
līqueo, licui (liqui)	Σύνθ. absorbeo, ex-	
	sorbeo.	

Σημ. Τὰ σύνθ. τοῦ arceo ἔχουσι σουπίνον εἰς itum· cōrceo, exerceo, exercitum, μετοχὴ exercitus.

Τρίτη συζυγία.

Α'. Χαρακτηριστικὸν γράμμα σύμφωνον.

§ 178. Α'. Παρακείμενοι εἰς si, σουπῖνα εἰς sum·

1. cedo, cessi, cessum, cedere ὑποχωρῶ. Σύνθ. concēdo.

2. claudio, clausi, clausum, claudere ἐγκλείω.
- Σύνθ. includo ἐγκλείω, concludo συγκλείω, excludo ἀποκλείω.
3. divido, divisi, divisum, dividere διαίρω.
4. laedo, laesi, læsum, laedere βλάπτω. Σύνθ. allido(ad-).
5. lūdo, lusi, lusum, ludere παίζω. Σύνθ. illudo.
6. plaudo, plausi, plausum, plaudere χειροκροτῶ, ἐπαινῶ.
Τὰ σύνθ. ἐκτός τοῦ applaudo ἐπικροτῶ, τὰλλα εἰς plodo, -osi, -osum ἀποδοκιμάζω, complodo συγκροτῶ τῷ χεῖρει..
7. rado, rasi, rasum, radere ξύω.
8. rōdo, rosi, rosum, rodere τρώγω.
9. trūdo, trusi, trusum, trudere ὠθῶ.
10. vādo, (μόνον τὰ σύνθετα vasi, vasum), vadere βαδίζω.
evādo ἐκβαίνω, invādo ἐπιβαίνω, pervādo διέρχομαι.
11. mitto, misi, missum, mittere πέμπω.
12. quātio (quassi), quassum, quatere σείω.
Τὸ σύνθ. concutio διασείω ἔχει concussi, -ussum, ὁμοίως decutio ἀποσείω.
13. prēmo, pressi, pressum, premere πιέζω.
Σύνθ. comprimo συμπιέζω, imprimo ἐντυπῶ, opprimo καταπιέζω.
14. mergo, mersi, mersum, mergere καταδύω.
15. spargo, sparsi, sparsum, spargere ραίνω.
Σύνθ. conspergo καταρραίνω, dispergo διασπείρω.
16. tergo, tersi, tersum, tergere σμήχω, μᾶσσω.

§ 179. B'. Παράκείμενοι εἰς ūi, σουπίνα εἰς tum, itum, sum.

1. ālo, alui, altum (alitum). alere τρέφω.
2. cōlo, colui, coltum, colere γεωργῶ, θεραπεύω.
Σύνθ. incolō (incultus), excolō (excultus).
3. consūlo, consului, consultum, consulere βουλευόμεαι.
4. occūlo, occūlui, occultum, occulere κρύπτω.
5. sēro, (serui, sertum μόνον ἐν συνθ.). serere εἶρω, συμπλέκω.
6. texo, texui, textum, texere ὑφαίνω.
7. cumbo, cūbui, cubitum, cubere κλίνομαι (ιδὲ cubo § 166).
8. elicio, elicui, elicium, elicere ἐξάγω. Πρβ. lacio § 188, 5).
9. frēmo, fremui, fremitum, fremere βρέμω.
10. gēmo, gemui, gemitum, gemere στένω.
11. gigno, genui, genitum, gignere γεννῶ.
12. mōlo, molui, molitum, molere ἀλέθω.
13. vōmo, vomui, vomitum, vomere ἐμῶ.

14. pōno (ἐκ τοῦ po-sino), posui. positum, ponere τίθημι.

Σύνθ. antepono προτιμῶ, expono ἐκτίθημι, dispono διατίθημι, propono προτίθημι, προτείνω, oppono ἀντιτίθημι.

Σημ. Τὸ pono ἔχει τὸ ριζικόν ο μακρόν διὰ τὴν ἀποβολὴν τοῦ s· posino, pono. Ὁ ἀρχαῖος τύπος τοῦ παρακ. τοῦ pono ὁ posivi, ἀπαντᾷ posii παρὰ Κικ. (Τοσκ V, 29).

15. frendo, frendui, fresum, (εἴτε -ssum), frendere κατατρίβω.

16. mēto, messui, messum, metere θερίζω.

§ 180. Γ'. Παρακ. εἰς vi, σουπῖνα εἰς tum, μεταβολῇ τῆς ρίζης.

1. līno, lēvi (līvi), lītum, linere ἀλείφω.

Σύνθ. obliino, μετ. oblitus, τὸ δὲ oblitus εἶναι τοῦ obliviscor.

2. sīno, sīvi, sītum, sinere ἀφίνω. Σύνθ. disino, desii.

3. sēro, sēvi, sātum, serere σπείρω.

Σύνθ. consero, prosero ἀναρύω, παρακ. μετ. prosatus, οὐχὶ prōsitus γεγονώς.

4. cerno (crēvi, crētum μόνον ἐν συνθ.), cernere κρίνω.

Σύνθ. decerno προκρίνω, discerno διακρίνω, secerno χωρίζω.

5. sperno, sprēvi, sprētum, spernere ἀποχωρίζω. ὀλιγωρῶ.

6. sterno, strāvi, strātum, sternere στρώννυμι. Σ. prosterno.

§ 181. Δ Παρακείμενοι εἰς ivi (κατὰ τὴν Δ' συζ.) σουπῖνα εἰς itum.

1. pēto, petivi (petii σύννηθ. εἰς τὰ συνθ.), petitum, petere αἰτῶ.

2. quaero, quaesivi, quaesitum, quaerere ζητῶ, ἐρωτῶ.

Σύνθ. acquiro προσκτώμαι, exquiro ἐξιστορῶ, inquiro ἀναζητῶ, requiro ἀναζητῶ

3. rūdo, rudivi, (rūdi), ruditum, rudere μυκῶμαι.

4. tēro, trivi, (ἀντι trivi), tritum, terere τείρω, τρίβω.

Σύνθ. attero ἐπιτρίβω ἔχει παρακ. καὶ atterui.

5. arcesso, arcessivi, arcessitum, arcessere μετακαλοῦμαι.

6. capesso, capessivi, capessitum, capessere ἀρπάζω.

7. facesso, (facessivi), facessitum, facessere πράττω.

8. incesso, incessivi (ἄνευ σουπ.), incessere ὀρμῶ.

9. lacezzo, lacessivi, lacessitum, lacessere ἐρεθίζω.

§ 182. Ε'. Παρακείμενοι εἰς (si) xi, σουπῖνα εἰς tum.

1. ango, anxi, ἄνευ σουπίνου, angere ἄγω, πνίγω.

2. cingo, cinxi, cinctum, cingere ζώννυμι, περιβάλλω.

3. cōquo, coxi, coctum, coquere ὀπτῶ, ψήνω.

4. dīco, dixi, dictum, dicere λέγω. Σύνθ. edīco κηρύσσω.

5. dūco, duxi, ductum, ducere ἄγω.

6. figo, fixi, fictum, figere πῆγνυμι.

7. fingo, finxi, fictum, fingere πλάττω.

8. (flīgo, flīxi, flīctum, flīgere κρούω μόνον ἐν συνθ.).
 Σύνθ. afflīgo καταβάλλω, ἀλλὰ proflīgo, -avi κτλ.
9. frīgo, frīxi, frīctum, (frīxum), frīgere φρύγω.
10. iūngo, iūnxi, iūctum, iūngere ζεύγνυμι.
 Σύνθ. adiūngo προστίθηναι, coniūngo συνάπτω, seiūngo. ἀποχωρίζω.
11. līngo, līnxi, līctum, līngere λείγω.
12. mīngo, mīnxi, mīctum, mīngere οὐρώ.
13. (mūngo). Σύνθ. emūngo -nxi, -nctum -ngere ἀπομύπτω.
14. nīngo, nīnxi, ἄνευ σουπίνου, nīngere χιονίζω, συνήθ. ἀπρόσ.
15. plāngo, plānxi, plāctum, plāngere θρηνῶ.
16. pāngo, pānxi, (ὁρ. § 182, 12)
17. pīngo, pīnxi, pīctum, pīngere ζωγραφῶ
18. rēgo, rēxi (reg-si), rēctum, rēgere εὐθύνω. Μετχ. rēctus = ὀρθός.
 Σύνθ. arrīgo, corrīgo διορθῶ, dirrīgo διευθύνω, porrīgo προτείνω, pergo (κατὰ συγκοπὴν ἀντὶ per-rīgo) perrexī πορεύομαι, sūrgo (κατὰ συγκοπὴν ἀντὶ sur-rīgo) surrexī ἐγείρομαι. Οὕτω καὶ assurgo ἀνίσταμαι, consurgo συνανίσταμαι, exsurgo ἐξανίσταμαι.
19. stīnguo, (stīnxi, stīnctum ἐν συνθ.), stīnguere σθέννυμι.
20. strīnguo, strīnxi strīctum, strīngere σφίγγω.
21. sūgo, sūxi, sūctum, sugere θηλάζω.
22. tēgo, tēxi, tēctum, tegere στέγω. Σύνθ. detēgo ἀποκαλύπτω.
23. tīngo (tīnguo), tīnxi, tīnctum, tīngere τέγκω, βάπτω.
24. trāho, trāxi, tractum, trahere ἔλκω.
25. ūngo, (ūnguo), ūnxi, ūnctum, ūngere ἀλείφω.
26. vēho, vēxi, vectum, vehere (μεταβ.) ὀχῶ, φέρω (§ 198, 12),
 Σύνθ. advehō προσκομίζω, avehō ἀποκομίζω, συγκομίζω, invehō εισκομίζω, vehor, vectus sum, vehi (ἀμετ.).
27. flecto, flexi, flexum, flectere κάμπτω.
28. necto, nexi, (καὶ nexui), nexum, nectere πλέκω.
29. pecto, (pexi), pexum, pectere κτενίζω.
30. plecto (plexi σπάν.), plexum, plectere πλέκω¹.
31. carpo, carpi, carptum, carpere καρποῦμαι.
32. cōmo, comsi, comtum, comere κοσμεῶ.
33. sūmo, sumsi, sumtum, sumere λαμβάνω.

1) Τὸ necto συγχωνεύει εἰς τὸν παράκ. τὰ χαρακτηριστικὰ s καὶ u· nexui, σουπ. nexum ἀντὶ nec-sui, necsum. Ὁ παράκ. nexui εἶναι τῆς κλασσικῆς ἐποχῆς· ὁ Ἀττιὸς καὶ ὁ Λουκιλλίος λέγουσι nexi.

34. nūbo, nupsi, nuptum, nubere καλύπτω, νυμφεύω τινί.
 35. scribo, scripsi, scriptum, scribere γράφω. Συνθ. describo.
 36. gēro, gessi, gestum, gerere φέρω.
 37. ūro, ussi, ussum, urere καίω.
 38. sculpo, sculpsi, sculptum, sculpere γλύφω.
 36. serpo, serpsi, serptum, serpere έρπω.

§ 183. Ψ'. Παρακείμενοι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ.

1. pendo, pēpendi, pensum, pendere σταθμοῦμι.

Τὰ σύνθ. ἄνευ ἀναδιπλ. appendo, appendi ἀποσταθμῶ, impendo ἀναλίσκω, sus-pendo, suspendi ἀναρτῶ.

2. tendo, tetendi, (tensum). tendere τείνω.

Τὰ σύνθ. ἄνευ ἀναδιπλ. τὸ obtendo (ostendo) ἔχει ostentum καὶ ostensum προ-τείνω, τὰ ἄλλα σύνθετα ἐκτός τοῦ detendo, ἔχουσι σουπ. εἰς tentum contendo ἀγωνί-ζομαι, distendo διατείνω, protendo προσημαίνω, praetendo προφασίζομαι, subten-do ὑποτείνω. Τὰ δὲ detendo καθαιρῶ καὶ ostendo δείκνυμι, ἔχουσι ἐν τῷ σουπ.—ten-sum. Τὰ δὲ extendo ἐκτείνω, protendo προτείνω, retendo χαλῶ, ἔχουσι -tentum καὶ -tensum

3. curro, cucurri, cursum, currere τρέχω

Τὰ σύνθ. φυλάττουσι τὸν ἀναδιπλασιασμόν συνήθως accurro προστρέχω, concurro συντρέχω, decurro, percurro, ἀλλ' ἄνευ ἀναδιπλασιασμοῦ τὰ recurro, succurro, intercurro. § 128 σημ.

4. pungo, pūpūgi, punctum,ungere κεντῶ, στίζω.

Τὰ σύνθ. ἔχουσιν τὸν παρακ. ὁμαλὸν εἰς xi· punxi, compungo κατακεντῶ, expungo διαγράφω, interpungo διαστίζω.

5. tūdo, tūtūdi, tunsum, (tusum), tundere κρούω.

Τὸ contundo παρακ. contudi ἔχει σουπ. contusum, rettundo, πρκ. rettudi τὸ α' ἐκ τοῦ d τοῦ red retusus.

6. cādo, cecīdi, casum, cadere πίπτω.

Τὸ σύνθ. occido κατάπιπτω, δύω ἔχει oc-cidi oc-casus. Τὰ incido ἐμπίπτω, recido μεταπίπτω κτλ. ἔχουσιν incidi, recidi ἀλλ' ἄνευ σουπίνου, ἀπαντᾷ ἀλλὰ σπανίως incasurus, recasurus· accido προσπίπτω, accidit (ὄρ. ἀπροσ.), concido συμπίπτω, decido καταπίπτω, excido ἐκπίπτω.

7. caedo, cecīdi, caesum, caedere κόπτω, φονεύω.

Τὸ σύνθ. occido κατακόπτω, ἔχει occidi, occisum -cidere· ὁμοίως abscido ἀπο-κόπτω, incido, concido, recido κτλ.

10. cāno, cecīni, cantum, canere ᾄδω.

Τὰ σύνθ. ἔχουσι παρκ. εἰς -ui καὶ σουπίνον εἰς entum· concino συναῶδω, praecino προᾄδω, (οὐσιαστ. concentus συμφωνία καὶ praecentor ὁ χοροστάτης), occino ᾄδω· τὰ δὲ accino προσᾄδω ἄνευ παρκ. καὶ σουπίνου.

11. fallo, fefelli, falsum, fallere σφάλλω. Τὸ falsus εἶναι ἐπίθ.

12. pango, pepigi, pactum, pangere συντίθεται.

Σημ. Ἄλλος τύπος paciscor. Τὰ panxi καὶ panctum εἶναι σπάνια. Τὸ pango πηγνυμι ὁμοῦς ἔχει panxi, panctum. Τὰ δὲ σύνθ. μόνον -pingo, -pegi, -pectum, -pingere· compingo συμπίγνυμι, impingo ἐμπήγνυμι.

13. parco, peperci (σπάν. parsi), parsum (parsurus), parcere φειδομαι.

15. pello pepuli, pulsum, pellere ὠθῶ, ἐλαύνω, ἐκβάλλω.

Σύνθ. expello, expuli, appello appuli, reppello reppuli (τὸ α' p ἐκ τοῦ d τοῦ red μᾶλλον ἢ ἐκ τοῦ ἀναδιπλασιασμοῦ συγκοπέντος τοῦ e).

16. tango, tetigi, tactum, tangere ψάω, θιγγάνω.

Τὰ attingo, ψάω, contingo ἄπτομαι, τὰ ἀπρόσ. contingit καὶ obtingit ἄνευ σουπ.

17. Σύνθετα ἐκ τοῦ do μετὰ μονοσυλλάβων λέξεων ἢ προθέσεων·
παρχ. -didī, σουπίνον -ditum·

credo, credidi, creditum, credere πιστεύω, abdo κρύπτω abdidī, addo προστίθμι, condo κτιζώ, dedo παραδίδωμι, edo ἐκδίδωμι, perdo ἀπόλλυμι (παθ. pereō), prodo προσφέρω, reddo ἀποδίδωμι, trado παραδίδωμι· τὸ abscondo ἔχει abscondi· vendo πωλῶ, τὸ παθ. veneo πωλοῦμαι (venditus καὶ vendendus). Ὁ παρχ. τῆς μετ. perditus ἔχει ἐπιθετικὴν σημασίαν.

18. sisto, steti (ἀντὶ sistiti), statum, sistere ἵστημι.

Τὸ sisto ἔλαθεν ἀναδιπλασιασμὸν εἰς τὸν ἐνεστωτικὸν διὰ τοῦ i.

Σύνθ. absisto ἀφίσταμαι, assisto παρίσταμαι, consisto ἵσταμαι, desisto καθίσταμαι, exsisto γίγνομαι, insisto ἐφίσταμαι, obsisto ἐνίσταμαι, resisto ἀνθίσταμαι, subsisto ὑφίσταμαι· τὸ δὲ circumstisto, circumsteti (ἄνευ σουπ.) περιίσταμαι.

19. tollo, sustuli, sublatum, tollere αἶρω.

Σύνθ. attollo αἶρω, extollo ἐξαίρω, ἄνευ παρχ. καὶ σουπίνου.

§ 184. Ζ'. Παρακείμενοι εἰς i (μετ' ἐκτάσεως τοῦ ριζικοῦ φωνήεντος), σουπῖνα εἰς tum·

1. rumpo, rūpi, ruptum, rumpere ρήγνυμι.

2. scāpo, scābi (ἄνευ σουπ.), scabere κνήθω.

3. ico, (ici), ictum, icere πλήττω.

4. vinco, vici, victum, vincere νικῶ.

5. āgo, ēgi, actum, agere ἄγω, πράττω.

Σύνθ. perago, peregi, peractum, peragere, ἄλλα τὰ λοιπὰ σύνθετα μεταβάλλουσι τὸ α εἰς i· abigo ἀπαγώ, adigo προσάγω, cogo (ἐκ συναιρέσεως ἐκ τοῦ co-ago, co-igo), coegi, coactum ἀναγκάζω, exigo διανύττω, subigo ὑπάγω. Τὸ ambigo ἀμφισβητῶ, satago (satis-ago πολυπραγμονῶ), ἄνευ παρχ. καὶ σουπ., τὸ δὲ dego (de-igo) διάγω, διαδίδω, παρχ. degi ἄνευ σουπίνου.

6. lēgo, lēgi, lēctum, legere ἀναγινώσκω.

Σύνθ. οὔτω καὶ allego διαλέγω, perlego διαγιγνώσκω, praelego προαναγινώσκω, relego ἀναλέγω, αναπολῶ καὶ sublego ἀναλέγω· ἄλλα τὰλλα σύνθετα μεταβάλλουσι τὸ e εἰς i· colligo, collegi, collectum συλλέγω, deligo διαλέγω, eligo ἐκλέγω, se-

lego ἐκλέγω (selectus ἐκλεκτός).—Τρία δ' ἔχουσιν ἐν τῷ παρκ. -lexi τά· diligo, dilexi, φιλῶ, intelligo (intellego), intellexi κατανοῶ, negligo (neglego), neglexi ἀμελῶ. Ἀπὸ δὲ τοῦ diligo, παρκ. παθ dilectus.

7. frango, frēgi, fractum, frangere ρήγνυμι, θραύω.

8. linquo, liqui, (σουπ. εἰς -ictum), linquere λείπω.

9. ēmo, ēmi, emptum, ēmere ὠνοῦμαι.

Σύνθ. coemo συνωνοῦμαι, τὰ δὲ ἄλλα τρέπουσι τὸ e εἰς i· οἶον·

adimo, ademi, ademptum, adimere ἀφαιρῶ.

dirimo χωρῖζω, eximo ἐξαιρῶ, interimo ἀναιρῶ.

demo, dempsi, demptum, (-msi, mtum), ere ἀφαιρῶ.

consumo, -sumpsi, -sumptum, -ere δαπανῶ.

depromo, -prompsi, -promptum, (msi, mtum), -ere ἐξαιρῶ

sumo, sumpsi, sumptum, (-msi, mtum), -ere λαμβάνω.

§ 185. Η'. Παρακείμενοι εἰς i, σουπῖνα εἰς sum.

1. (cando) accendo, accendi, accensum, accendere ἀνάπτω.

2. cūdo, (cūdi, cūsum μόνον ἐν συνθ.), cudere τύπτω.

3. ēdo, ēdi, esum, edere ἐσθίω.

4. (fendo) defendo, defendi, defensum, -dere ὑπερασπίζομαι.

5. fundo, fūdi, fusum, fundere χέω.

Σύνθ. confundo συγχέω, effundo ἐκχέω, infundo ἐγχέω.

6. lambo, lambi, (ἄνευ σουπ.), lambere λείχω.

7. bibo, bībi, (bibitum), bibere πίνω.

8. mando, mandi, mansum, mandere μασσῶμαι.

9. pando, pandi, pansum, (σπαν. pansum), pandere πετώ.

10. psallo, psalli, (ἄνευ σουπ.), psallere ψάλλω.

11. pre-hendo, prehendi, prehensum, prehendere λαμβάνω.

Σύνθ. comprehendo, rephendo, prendo (-prehendō).

12. scando, scandi, scansum, scandere ἀναβαίνω.

Σύνθ. ascendo ἀναβαίνω, descendo καταβαίνω.

13. sido, sēdi, sidi, (sessum πολὺ σπάνιον), sidere καθίζω.

Σημ. Tò sedi, sessum ἀνήχουσιν εἰς τὸ sedeo, possido, possedi, possessum, possidere—consido, consedi, consessum, considerare.

14. strīdo, stridi, (ἄνευ σουπ.), stridere τρίζω καὶ strideo.

15. vello, velli, (σπανίως vulsi, vulsum), vellere τῖλλω.

16. verro, verri, versum, verrere σαίρω.

17. verito, verti, versum, vertere στρέφω. Σύνθ. animadverto.

18. vīso, visi, (ἄνευ σουπ.), visere ἐπισκέπτομαι.

19. fīdo, fīsus sum, fidere πέποιθα (ἡμιαποθετὸν).

ΛΑΤΙΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ—Ε. Κ. ΚΟΦΙΝΙΩΤΟΥ

Β'. Χαρακτηριστικὸν γράμμα u ἢ v.

§ 186. Α'. Τὰ εἰς uo καὶ εἰς vo ῥήματα σχηματίζουσι παρακείμε-
νον εἰς ui καὶ σουπῖνον εἰς ūtum (ἐκ τοῦ uitum ἢ vitum).

1. ācuo, acui, acūtum, acuere ἀκονῶ.

2. arguo, argui, (argūtum), arguere ἐλέγχω.

Σύνθ. coarguo. Ἐπίθετον παράγωγον argutus.

3. imbuo, imbui, imbūtum, imbuiere βάπτω.

4. induo, indui, indūtum, induere ἐνδύω.

5. exuo, exui, exūtum, exuere ἐξαιρῶ.

6. luo, lui, lūtum (luitum, μετ. luiturus), luere ἀποτίνω, δίκην
δίδωμι.

Σύνθ. adluo ἀποπλύνω, polluo μολύνω, diluo διακλύω, eluo ἐκλούω. Ταῦτα πα-
ράγονται ἐκ τοῦ luo=lavo.

7. minuo, minui, minūtum, minuere ἐλαττώ.

8. (nuo, nui, nūtum, nuere νεύω), μόνον ἐν συνθ., ἀλλ' ἄνευ σουπ.

Σύνθ. abnuo ἀπονεύω, μετ. μέλ. abnuiturus, annuo ἐπινεύω, innuo προσνεύω,
renuo ἀνανεύω.

9. ruo, rūi, rūtum, ruere (§ 161, σημ.).

Σύνθ. corruo καταπίπτω, irruo ἐπιπίπτω (ἄνευ σουπ.) (ἀμετ.), diruo καταβάλλω,
eruo ἐξορύττω, obruo καταγώνω, proruo (μετ.) καταβάλλω, (ἀμετ.) καταπίπτω.

Τὸ ruo ἔχει ruiturus, ἀλλὰ rutum εἰς τὸ σουπῖνον, καὶ εἰς τὴν δικανικὴν ἔκφρασιν
ruta et caesa· εἰς τὰ σύνθετα τὸ u τοῦ rutus εἶναι βρυγύ· obrutus, sternuo (ἄνευ
σουπίνου).

10. spūo, spūi, spūtum, spuere πτύω.

11. stātuo, statui, statūtum, statuere ἵστημι, ἰδρύω.

Σύνθ. constituo διατάττω, instituo παιδεύω, restituo πάλιν ἀνορθῶ.

13. suo, sui, sūtum, suere ράπτω, κασσύω.

13. tribuo, tribui, tribūtum, tribuere ἀπονέμω.

14. solvo, solvi, solūtum, solvere λύω.

15. volvo, volvi, volūtum, volveo κυλίνδω, ἐλίσσω.

Ἄνευ σουπίνου.

16. batuo, batui,—batuere κόπτω.

17. (gruo, grui, gruere), congruo συνάδω, ingruo ἐμπίπτω.

18. metuo, metui,—metuere φοβοῦμαι.

19. plūo, plui, (pluvi), pluere ὥς ἐπὶ τὸ πολὺ ἀπρόσ.

20. sternuo, sternui, sternuere πταίρω.

Παρακείμενον εἰς si (xi) ἔχουσι ταῦτα·

21. fluo, (θέμ. fluv-, fluv-ius), fluxi, fluxum, fluere πλέω.
22. unguo (καὶ ungo) (θέμ. ungv-), unxi, unguum, -ere χρίω.
23. ex-stingo (θέμ. stingv), exstinxi, extinctum, -ere ἀποσβέννυμι.
24. struo, (ἀντι strugv-o), struvi, structum, struere σωρεύω.
24. vivo, vixi, victum, vivere βιώ.

Γ'. Ρήματα εἰς i.

§ 187. Τὰ εἰς io ρήματα τῆς Γ'. συζ. διαφέρουσι τῶν τῆς Δ'., διότι ταῦτα μὲν ἔχουσι τὸ i ἐν τῇ καταλήξει, ἐκείνα δὲ ἐν τῷ θέματι. Τὰ ρήματα ταῦτα ἀποβάλλουσι τὸ i πρὸ τοῦ ῥ ἢ ῥ' καὶ κλίνονται κατὰ τὸ capio (§ 150). Τὰ ρήματα ταῦτα εἶναι τὰ ἐπομένα·

1. cupio, cupivi, cupitum, cupere ἐπιθυμῶ.
2. sapio, sapivi, sapitum, sapere χυμὸν ἔχω, φρονῶ.

3. rapio, rapui, raptum, rapere ἀρπάζω.

Σύνθ. diripio (diripit), diripui, reptum, -ripere διαρπάζω.
eripio (eripis), eripui, ereptum, eripere ἐξαρπάζω.
abripio ἀφαρπάζω, arripio (adripio) ἀναρπάζω.

4. specio, spexi, spectrum, specere σκοπῶ, ὁρῶ.

Σύνθ. conspicio (conspicis), conspexi, conspectum, -spicere καθορῶ.
aspicio (adspicio) ἀποδλέπω, perspicio διορῶ.
inspicio ἐξετάζω, prospicio ἀφορῶ, respicio βλέπω, ὀπίσω μεταστρέφομαι.

5. lacio, lacere, ἐφέλκω.

Σύνθ. illicio δελεάζω, pellicio ἐφέλκομαι,
elicio, elicui, citum, ere ἐξάγω.

6. pario, peperī, paritum (partum), parere γεννῶ.

7. capio, cepi, captum, capere λαμβάνω.

Σύνθ. accipio δέχομαι, incipio ἄρχομαι (παρκ. coepi), recipio ἀναλαμβάνω,
suscipio ὑποδέχομαι, antecipio, antecapere προσλαμβάνω.

8. facio, feci, factum, facere ποιῶ. Παθητικὸν εἶναι τὸ fio.

Τῶν συνθέτων τοῦ facio τὰ μὲν μεταβάλλοντα τὸ a εἰς i ἔχουσι παθητικὸν εἰς ficior καὶ σουπίνον εἰς fectum.

afficio	περιβάλλω,	interficio	κτείνω (προστ. interfice),
efficio	ἐξεργάζομαι,	perficio	διαπράττω,
conficio	ἀποτελῶ,	deficio	ἀνορθῶ.
deficio	ἀπολείπω,		

Τὰ δὲ φυλάττοντα τὸ a ἔχουσιν εἰς τὸ παθ. fio.

assuefacio	προσεθίζω, παθ. assuefio·	patefacio	ἀνοίγω.
commonefacio	υπομνησκώ,	satisfascio	ἐξαρκῶ,
calefacio	θερμαίνω,	torrefacio	φρύγω.

Tὰ torrefactus, tremefactus, colliquefactus ἀπαντῶσι μόνον εἰς τὴν μετοχήν.
Tὰ ἄλλα σύνθετα τοῦ facio σχηματίζονται κατὰ τὴν Α'. συζ. amplifico, sacrifico, gratificor, ludificor.

9. iacio, ieci, iactum, iacere βάλλω, ρίπτω.

abiicio (abiicis) ἀποβάλλω dejicio καταρρίπτω,
adiicio προστίθωμι. eiicio ἐκβάλλω,
coniicio συμβάλλω, traicio ὑπερβάλλω.

Ἄλλὰ superiatio ὑπερβάλλω, ἀπαντᾷ ὅμως superiectum.

10. fodio, fodi, fossum, fodere ὀρύσσω.

11. fugio, fūgi, fugere φεύγω.

aufugio (abfugio), aufugi, aufugere ἀποφεύγω.
effugio (effugis), effugi, (effugit), effugere διαφεύγω.

12. quatio, quasi (quassi), quassum, quater στείω.

Σύνθ. concutio, concussi, concussum, concutere καταστείω.
discutio διατείω, excutio ἐκτινάσσω, percutio πατάσσω.

Ἀποθετικῶς.

13. gradior, gressus sum, gradi βαδίζω.

aggredior προσβάλλω, ingredior ἐμβαίνειν,
egredior ἐκβαίνειν, regredior ἐπανερχομαι,
progredior προβαίνειν, transgredior ὑπερβαίνειν.
cogredior συμβάλλω.

14. morior, mortuus sum (ἄλλὰ moritutus), mori ἀποθνήσκω.

15. pätior, passus sum, päti πάσχω.

Σύνθ. perpetiar, perpassus sum, perpeti ὑπομένω.

Δ'. Πήματα εἰς scio.

A') Ἄνευ ἐναρκτικῆς σημασίας.

188. A'. Παρακείμενοι εἰς vi, σουπῆρα εἰς tum.

1. cresco, crēvi, crētum, crescere αὐξάνομαι.

Σύνθ. accresco ἐπαυξάνομαι, decreesco ἐλαττοῦμαι.

2. nōsco, nōvi, nōtum, nōscere γινώσκω.

Tὰ σύνθ. agnosco ἀναγνωρίζω, cognosco καταμνησθάνω, (παρκ. cognovi), recognosco ἀναγνωρίζω ἔχουσι σουπῆρον agnitum, cognitum, recognitum, ἄλλὰ μέλ-
λοντα μετοχῆς agnoturus· τὸ δὲ ignosco συγγινώσκω, ἔχει ignotum (est)· τὸ δὲ di-
gnosco καὶ internosco διαγινώσκω, praenosco προγινώσκω, ἄνευ παρκ. καὶ σουπ.

3. pasco, pävi, pastum, pascere βόσχω, τρέφω.

Σύνθ. compasco συμβόσχω, depasco καταβοῶ· pascor, pastus sum pasci.

4. quiesco, quiēvi, quietum, quiescere ἡσυχάζω, quietus

σημ. Καὶ τὰ dispesco, disco, posco, glisco, hisco.

5. scisco, (scio), scīvi, scītum, scire ἱστορῶ, πυθνύνομαι.

Σύνθ. descisco (ab aliquo), descivi—conscisco (mihi mortem).

σημ. Ἡ κατάληξις isco εἶναι ὡς ἡ ἐλλ. εἰς τὸ εὐρίσκω.

5. suesco, suēvi, suētum, suescere ἐθίζω.

Σύνθ. obsuesco προτεθίζομαι, mansuesco ἡμερῶ, consuesco.

6. consuesco (=soleo), consuevi, consuetum, -scere συνεθίζω.

Σύνθ. assuesco, assuevi, assuescere.

§ 189. Β'. Παρρακείμενοι μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ.

1. disco, (ἀντί dic-sco), didici, discere μανθάνω.

Τὰ σύνθετα μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ ἐν τῷ παρρ. (§ 128, σημ.)

addisco προμανθάνω edisco ἐκμανθάνω

dedisco ἀπομανθάνω perdisco καταμανθάνω

2. posco poposci, (ἄνευ σουπ.), poscere αἰτῶ.

Τὰ σύνθετα φυλάττουσι τὸν ἀναδιπλασιασμόν ἐν τῷ παρρ. (§ 128, σημ.).

Β') Ρήματα ἐνχρητικά.

§ 190. Τὰ ἐναρκτικά ρήματα (verba incohativa ἐκ τοῦ incohare) λήγουσιν εἰς SCO καὶ σχηματίζονται κατὰ τὴν γ'. συζ.· εἶναι δὲ ταῦτα.

§ 191. Α'. Ρήματα ἐναρκτικά (incohativa verbalia).

α. Μετὰ παρακειμένου καὶ σουπίνου τῶν πρωτοτύπων.

1. absolesco, absolēvi, (absolutum), abolescere ἀφρνίζομαι.

2. obs-olesco, -levi, -letum (obsoletus), -lescere παλαιοῦμαι.

3. exolesco, exolēvi, exoletum), exolescere ἐπαυξάνομαι.

4. adolesco, adolēvi, (adultum), adolescere αὐξάνομαι.

5. coalesco (alo), coalui, coalitum, coalescere συμφύρομαι.

6. con-dolesco (doleo), dolui, dolitum, -dolescere ἀλγῶ.

7. convalesco (valeo) -valui, -litum, -lescere ἀναρρώννυμαι,

8. concupisco (cupio), concupivi, -pitum, -piscere ὀρέγομαι.

9. exardesco (ardeo), exarsi, exarsum, -escere ἐκκαίνομαι.

10. inveterasco (invetero), -eravi, -ratum, -rascere ἐγγηράσκω.

11. indolesco (doleo), indolui, indolescere λυποῦμαι.

12. obdormisco (dormio), -mivi, -mitum, -scere κατακοιμῶμαι.

13. revivisco (vivo), revixi, revicturus, reviviscere ἀναβιώ.

β') Μετὰ παρακειμένου τῶν πρωτοτύπων καὶ ἄνευ σουπίνου·

1. acesco (aceo), acui, acescere ὀξίζω, ὀξύνομαι.

2. adhaeresco (haereo), adhaesi, adhaerescere προσαρτῶμαι.

3. aresco (areo), arui, arescere ξηραίνομαι.

4. calesco (caleo), calui, calescere θερμαίνομαι.

5. canesco (caneo), canui, canescere πολιοῦμαι.
6. conticesco (taceo), conticui, conticescere ἀποσιωπῶ.
7. contremi-sco (tremo), contremui, contremiscere τρέμω.
8. defervesco (ferveo), defersbui, defervi, -scere ἀποβράζω.
9. delitesco (lateo), delitum, delitescere ἀποκρύπτομαι.
10. effervesco (ferveo), efferbui, effervescere ἀναζέω.
11. effloresco (floreo), efflorui, efflorescere ἐξανθῶ.
12. exalbesco (albeo), exalbui, exalbescere λευκαίνομαι.
13. extimesco (timeo), extimui, extimescere ἐκφοβοῦμαι.
14. erubesco (rubeo), erubui, erubescere ἐρυθριῶ.
15. horresco (horreo), horrui, horrescere φρίττω.
16. ingemisco (gemo), ingemui, ingemiscere ἐπιστενάζω.
17. intumesco (tumeo), intumui, intumescere ὀγκοῦμαι.
18. irraucisco (raucio), irrausi, irrauciscere βραγγιῶ.
19. liquesco (liqueo), licui, liquescere τήκομαι.
20. madesco (madeo), madui, madescere βρέχομαι.
21. occallesco (calleo), occalui, occalescere τυλοῦμαι.
22. putesco (puteo), putui, putescere σήπομαι.
23. putresco (putreo), putrui, putrescere σαπρίζω.
24. resipisco (sapio), resipui, resipiscere σωφρονίζομαι.
25. senesco (seneo), senui, senescere γηράσκω.
26. obstupeseo (stupeo), obstupui, -pescere θαμβοῦμαι.
27. tabesco (tabeo), tabui, tabescere μαραίνομαι.
28. tepesco (tepeo), tepui, tepescere χλαινόμαι.
29. viresco (vireo), virui, virescere ἀναθάλλω.

§ 192. Β'. 'Οροματικά ἐναρκτικά (*incohativa nominalia*).

α') Μετὰ παρακειμένου εἰς υἱ εἶναι τὰ ἐπόμενα·

1. consanescio (sanus), consanui, consanescere ὑγιάζομαι.
2. crebresco (creber), crebrui, crebrescere αὐξάνομαι.
3. duresco (durus), durui, durescere σκληροῦμαι.
4. evanesco (vanus), evanui, evanescere ἀφανίζομαι.
5. innotesco (notus), innotui, innotescere γνωρίζομαι.
6. macresco (macer), macrui, macrescere ισχναίνομαι.
7. maturesco (maturus), maturui, maturescere πεπαίνομαι.
8. nigresco (niger), nigrui, nigrescere μελαίνομαι.

9. obmutesco (mutus), obmutui, obmutescere κωφοῦμαι.
 10. obsurdesco (surdus), obsurdui, -descere ἀποκωφοῦμαι.
 11. recrudesco (crudus), recruidi, recrudesce-re ἀνανεοῦμαι.
 12. vilesco (vilis), vilui, vilescere εὐτελὲς γίνομαι.

6') Ἄνευ παρακειμένου καὶ σουπίνου τὰ ἐπόμενα καὶ τινα ἄλλα·

aegresco (aeger) νοσῶ	iuvenesco (iuvenis) ἡθίσκω
ditesco (dives) πλουτίζομαι	mitesco (mitis) πεπαινοῦμαι
dulcesco (dulcis) γλυκαίνομαι	mollesco (mollis) μαλακοῦμαι
fātesco (fatis) χάσκω	plumesco (pluma) πτεροῦμαι
gravesco (gravis) βαρύνομαι	puerasco (puer) παῖς γίνομαι.

Τετάρτη συζυγία

§ 193. Α'. Παρακείμενοι εἰς vi, σουπῖνα εἰς tum·

1. cio, civi, citum, cire κινῶ (§ 161).
2. eo, ivi, itum, ire εἶμι (§ 205).
3. queo, quivi, quitum, quire δύναμαι (§ 208).
4. sepelio (sepēlis), sepelivi, sepultum (ἀρχ. sepelitur), sepelire θάπτω.
5. singultio, singultivi, (singultum), singultire λυγγαίνω.

Σημ. Τὸ sepelio καὶ singultio ἔχουσιν ἀνώμαλον σουπῖνον.

§ 194. Β'. Παρακείμενοι εἰς i, σουπῖνα εἰς tum·

1. vēnio, vēni, ventum, venire ἔρχομαι.
- Σύνθ. advenio (advēnit, παρκ. advenit) προσέρχομαι, convenio συνέρχομαι.
2. compērio, compēri, compertum, -ire καταμνησθάνω.
 3. Σύνθετα ἐκ τοῦ pario·
 reperio, reperi, repertum, reperire ἀνευρίσκω.
 aperio, aperui, apertum, aperire ἀνοίγω.
 operio, operui¹, opertum, operire καλύπτω, ἐπιτίθεμαι.
 cooperio, cooperui, coopertum, cooperire συγκαλύπτω.
 Ὁ παρκ. repperi ποιητικῶς ἐκ τοῦ μετ' ἀναδιπλασιασμοῦ reperi.

4. sālio, salui, (saltum), salire ἄλλομαι.

Σύνθ. desilio (desilis) ἀποπηδῶ, exsilio ἐξάλλομαι, insilio εἰσπηδῶ, transilio διάλλομαι ἔχουσι παρκ. μᾶλλον εἰς silui ἢ silii καὶ σουπῖνον sultum· exsultum, desultum κτλ., ἐξ οὗ καὶ τὰ desultor, insultare.

1) Παρὰ Κικέρωνι aperui.

§ 195. Γ'. Παρακείμενοι εἰς si (xi), σουπῖνα εἰς tum.

1. amicio, amixi καὶ amicui, amictum, amicere περιβάλλω.

2. farcio, farsī, fartum, (ἀρχ. farctum), farcire φράττω.

Σύνθ. corfercio ἄθροζω, efercicio ἐκπληρῶ, refercio ἀναπλήρωμι, ἀλλὰ τὰ infarcio (infercio), παρχ. farsī, σουπ. -sum καὶ -tum ἢ -etum ἔχουσι farsī, farsum· farsum εἶναι σπάνιον· confertus=ἄθροος, effortus=ἐκπλεως, refertus=ἀνάπλεως.

3. fulcio, fulsi, fultum, fulcire ἐρείδω.

Σημ. Δεν πρέπει νὰ συγχέηται πρὸς τὸ fulsi παρχ. τοῦ fulgeo.

4. haurio, hausi, haustum, haurire ἀντλῶ· exhaurio ἐξαντλῶ.

5. sancio, sanxi, sanctum (καὶ sancitum), sancire κυρῶ.

Ἐκ τοῦ σουπίνου sanctum προέκυψε τὸ ἐπ'θ. sanctus.

6. sentio, sensi, sensum, sentire αἰσθάνομαι.

Σύνθ. consentio συμφωνῶ, dissentio διαφωνῶ, assentio συναινῶ, ὁμολογῶ.

7. sarcio, sarsi, sartum, sarcire ἐπισκευάζω, ἀκοῦμαι.

8. sēpio (saepio), sepsi, septum, sepire φράττω.

9. vincio, vinxi, vinctum, vincere δέω.

Ἀποθετικά.

§ 196. Τὰ πλείστα τῶν ἀποθετικῶν ρημάτων σχηματίζουν τὸν παρακείμενον καὶ τὸ σουπῖνον (σπάνιον) κανονικῶς.

§ 197. Πρώτη συζυγία. Ὁ παρχ. κανονικῶς εἰς -atus sum.

adūlor κολακεύω	epūlor εὐωχοῦμαι	opinor οὔρομαι
æmulor ζηλῶ	fabulor μυθολογῶ	osculor φιλῶ
arbitror νομίζω	frustror ματαιῶ	otior σχολάζω
cunctor ὀκνῶ	furor κλέπτω	testor μαρτυρῶ
conor ἐπιχειρῶ	insidior ἐνεδρεύω	venor θηρῶ
dignor ἀξίω	miror θαυμάζω	versor στρέφω.

Ἀποθετικά τινα τῆς Α' συζ. ἔχουσι καὶ ἐνεργητικὸν τύπον, οἷον·

altercor καὶ alterco ἐρίζω	fluctuor καὶ fluctuo κυμαίνω
auguror καὶ auguro οἰωνίζομαι	punior καὶ punio τιμωροῦμαι
fabricor καὶ fabrico δημιουργῶ	mereor καὶ mereo ἄξιός εἰμι, κτῶμαι
feneror καὶ fenero τοκίζω	luctor καὶ lucto παλαίω
populor καὶ populo λειλατῶ	adminiculor καὶ adminiculo ὑποστηρίζω, καὶ ἄλ.
elucubror καὶ elucubro νυκτογραφῶ	

§ 198. Δευτέρα συζυγία· σχηματίζουν τὸν παρχ. εἰς -itus·

1. liceor, licitus sum, licere ὠνοῦμαι, προσφέρω τιμὴν.

Σύνθ. polliceor ὑπισχνοῦμαι.

2. mēreor, meritus sum, mereri ἄξιός εἰμι. (§ 196).

3. misereor, miseritus sum καὶ misertus, misereri (alicuius) ἐλεῶ. miseret me οἰκτεῖρω.

4. vereor, veritus sum, vereri αἰδοῦμαι.

Σύνθ. revereor εὐλαβοῦμαι.

Τᾶλλα δ' ἄλλως

5. fāteor, fasus sum, fatēri ὁμολογῶ.

Σύνθ. confiteor ἔξομολογῶ, profiteor ἐπαγγέλλομαι, diffiteor ἀπαρνοῦμαι, ἄνευ παρακειμένου.

6. mēdeor, παρκ. medicatus sum, mederi ἰῶμαι.

7. reor, rātus sum, rerī νομίζω. Ὁ ἐνεστ. τῆς μετῴ λείπει.

8. tūeor (ἀντὶ tuitus sum), ἐν χρήσει tutātus sum, tueri τηρῶ, διαφυλάττω tutus δὲ=ἀσφαλής. Μέλ. μετοχῆς tuiturus.

Σύνθ. contueor, intueor προσδλέπω.

§ 199. Τρίτη συζυγία.

1. fruor (usus sum), (fruitus), frui καρποῦμαι.

Σύνθ. perfruor, perfructus sum ἐκκαρποῦμαι.

2. fungor, functus sum, fungi ἐκτελῶ.

3. labor, lapsus sum, labi ὀλισθαίνω, ἀμαρτάνω.

Σύνθ. collabor συμπέτω, delabor κατολισθαίνω, elabor ἐκπέτω.

4. lōquor, locutus sum, loqui ὁμιλῶ, λόγους ποιοῦμαι.

Σύνθ. alloquor προσαγορεύω, colloquor διαλέγομαι, eloquor ἀγορεύω, obloquor ἀντιλέγω.

5. nitor, nisus εἶτε nixus sum, niti ἐρείδομαι, πέποιθα.

Σύνθ. adnitor προσερείδομαι, connitor διατείνομαι, innitor ἐπερείδομαι, obnitor διατείνομαι.

6. amplector, amplexus sum, -cti περιβάλλω.

7. quēror, questus sum, queri μέμφομαι.

8. ringor, (ἄνευ παρκ.), ringi γογγύζω, στίφω.

9. sēquor, secūtus sum, sequi ἔπομαι, ἀκολουθῶ.

Σύνθ. persequor ἐπιτελῶ, assequor τυγχάνω, insequor διώκω, obsequor πείθομαι, χαρίζομαι.

10. ūtor, usus sum, uti χρῶμαι. Σύνθ. abutor καταχρῶμαι.

11. vēhor, vēctus sum, vehi (ἀμετάβ.)· vehi equo ἵππεύειν, vehi corru ὀχεῖσθαι (ἐφ' ἄρματος), vehi navi πλεῖν.

12. (vertor, versus sum, verti, ὡς ἀποθ. ἄχρηστον, συνήθη τὰ σύνθετα).

devertor κατάγομαι, παρκ. deverti (ἐνεργ.), revertor ἐπανέρ-

χομαι, παρκ. reverti (ἐνεργ.). Tò reversus μετὰ ἐνεργτ. ση-
μασίας=ἐπανελθών, μέλ. μετ. reversurus.

Τὰ ἐπόμενα μετὰ ἐναρκτικοῦ τύπου.

13. apiscor, aptus sum, apisci τυγχάνω.

Τὰ σύνθ. adipiscor καταπράττω, indipiscor ἐπιτυγχάνω, εὐχρηστότερα.

14. expergiscor, experrectus sum, expergisci ἐξεγείρομαι.

15. (fatiscor), defetiscor, defessus sum, defetisci καταπονοῦμαι.

16. irascor, (iratus sum ἐν ὀργῇ ἔχω τινά· καὶ οὐχὶ εἰμὶ ἐν ὀργῇ
ἀνθ' οὗ ἐν χρήσει succensui ὠργίσθην), irasci ὀργίζομαι.

Σύνθ. Tò irascor εἶναι ἀληθῶς ἐναρκτικόν.

17. (meniscor, mentus sum, menisci).

Σύνθ. comminisco ἐπινοῶ (ἢ μετχ. commentus=πλαστός)· reminiscor ἀναμι-
νήσκομαι, ἀνευ παρκ., ἀνθ' οὗ ἐν χρήσει recordatus sum.

18. nanciscor, nactus, καὶ nactus sum, nancisci τυγχάνω.

19. nascor¹, natus sum, nasci γεννῶμαι. Μετχ. μέλ. nasciturus.

19. obliviscor, oblitus sum, oblivisci ἐπιλανθάνομαι.

20. paciscor, pactus sum, pacisci συντίθεμαι.

21. pascor, pastus sum, pasci νέμομαι, παθ. τοῦ pasco.

22. proficiscor, profectus sum, proficisci ἀπέρχομαι.

23. ulciscor, ultus sum, ulcisci τιμωρῶ.

24. vescor, vesci ἐσθίω, ἀνευ παρκ., ἀνθ' οὗ edi ἢ pastus sum.

§ 200. Τετάρτη συνζυγία (14 ῥήματα).

1. assentior, assensus sum, assentiri ὁμολογῶ.

2. blandior, blanditus sum, blandiri κολακεύω, θέλω.

3. experior, expertus sum, experiri πειρῶμαι.

4. largior, largitus sum, largiri ἐπιδαψιλεύομαι, δωροῦμαι.

5. mentior, mentitus sum, mentiri ψεύδομαι.

6. mētiōr, messus sum, metiri μετρῶ.

7. molior, molitus sum, moliri μηχανῶμαι.

8. opperior, oppertus (καὶ -ritus) sum, opperiri περιμένω.

9. ordior, orsus sum, ordiri ἄρχομαι.

Σημ. Μέλλων ἐνεργητικὸς τῆς μετοχῆς oriturus καὶ παθ. oriundus. 'Ο ἐνεστώς τῆς ὀριστικῆς καὶ προστακτικῆς συνήθως σχηματίζεται κατὰ τὴν γ'. συζ. orior, oreris, ori-
tur, orimur, orimini, oriuntur. 'Ο παρατ. τῆς ὑποτακτικῆς κανονικῶς orirer καὶ ἐν
τῷ πεζῷ λόγῳ orerer, ἐν τῷ γ'. ἐνικ. προσ. συχνότερον εἶναι oreretur

'Οσαύτως καὶ τὰ σύνθετα coorior συνίστάμαι, exorior ἀνατέλλω, oborior ἀναφαί-

1) 'Ὡς εἰς τὸ nosco ἀντὶ gnosco, ὁ ἀρχικὸς τύπος εἶχε τὸ g, οὕτω καὶ εἰς τὸ nascor
τὸ g ἀναφαίνεται εἰς τὸ agnatus, cognatus (παρβ. agnosco, cognosco).

νομαι, aborior δύσμαι. Ἄλλὰ τὸ adiorior προσβάλλω ἐν τῷ ἐνεστώτι μόνον κατὰ τὴν δ'. συζ. adoriris, adoritur, adoreretur.

11. partior, partitus sum, partiri μερίζω.

12. pōtior, potitus sum, potiri κρατῶ τινος.

13. pūnior, punitus sum, puniri τιμωροῦμαι, συνηθέστ. τὸ punio.

14. sortior, sortitus sum, sortiri κληροῦμαι.

Ἀνώμαλα ρήματα.

§ 201. Ἀνώμαλα ρήματα (verba anomala) εἶναι τὰ ἐπόμενα.

1. *sum*, εἰμὶ καὶ τὰ σύνθ. (ὁρ. § 142) 5. *eo* εἶμι

2. *possum* (§ 144).

6. *queo* δύναμαι,

3. *ēdo* ἐσθίω

nequeo οὐ δύναμαι.

4. *volo* βούλομαι

7. *fero* φέρω.

nolo οὐ βούλομαι

8. *fio* γίνομαι.

malo προτιμῶ.

§ 202. Α'. Τὸ *possum*, *potui*, *posse* δύναμαι (§ 144) σχηματίζεται ὡς ἐξῆς.

Α'. ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐνεστώς

Ἑν. <i>possum</i> ,	<i>potes</i> ,	<i>potest</i>		<i>possim</i> ,	<i>possis</i> ,	<i>possit</i>
Πλ. <i>possumus</i> ,	<i>potestis</i> ,	<i>possunt</i>		<i>possimus</i> ,	<i>possitis</i> ,	<i>possint</i> .

Παρατατικό

Ἑν. <i>potēram</i> ,	<i>-eras</i> ,	<i>erat</i>		<i>possem</i> ,	<i>posses</i> ,	<i>posset</i>
Πλ. <i>poterāmus</i> ,	<i>-eratis</i> ,	<i>-erant</i>		<i>possēmus</i> ,	<i>possetis</i> ,	<i>possent</i> .

Μέλλων

Ἑν. <i>potēro</i> -eris, -erit		λείπει.
Πλ. <i>poterīmus</i> , eritis, -erunt.		

Παρακείμενος

Ἑν. <i>potui</i> , -uisti, -uit		<i>potuerim</i> , -ueris, -uerit
Πλ. <i>potuimus</i> , uistis, uerunt (ere).		<i>potuerimus</i> , uiritis, uirint

Υπερσυντέλικος

Ἑν. <i>potuēram</i> , -ueras, -uerat		<i>potuissē</i> , -uisses, -uisset
Πλ. <i>petueramus</i> , -eratis, -erant		<i>potuissēm</i> , -uissetis, -uissent

Μέλλων τετελεσμένος.

Ἑν. <i>potuēro</i> , -ueris, -uerit		ὁμοίως τῷ παρακειμένῳ.
Πλ. <i>petuerimus</i> , -ueritis, -uerint		

ΑΠΑΡΕΜΦ. Ἐνεστ. *posse*. Παρακ. *potuisse*.

Σημ. Τὸ *potens* ἔχει ἐπιθέτου σημασίαν—δυνατός. Τὸ *possum* δὲν ἔχει οὔτε προστακτικὴν, οὔτε μέλλοντα ἀπαρεμφάτου, οὔτε μετοχήν.

3. *Fero, tuli, latum, ferre* φέρω.

§ 203. Ὁ παρακείμενος καὶ τὸ σουπῖνον σχηματίζονται ἐξ ἄλλων θεμάτων κλίνεται δὲ τὸ *fero* κατὰ τὴν γ'. συζ. καὶ τὸ συνδετικὸν ἰ πρό τοῦ *s* καὶ *t* συγκόπεται, ὁμοίως καὶ τὸ ἐ ἐν τῇ προστακτικῇ. Ὁ παρακ. *tuli* εἶναι τῆς αὐτῆς ρίζης τοῦ *tollo*.

1. *Ενεργητικὴ φωνή.*

Α'. ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐνεστώς

Ἐν. <i>fēro</i> , <i>fers</i> , <i>fert</i>	<i>feram</i> , <i>ferās</i> , <i>ferat</i>
Πλ. <i>ferīmus</i> , <i>fertis</i> , <i>ferunt</i>	<i>feramus</i> , <i>feratis</i> , <i>ferant</i>

Παρατατικὸς

Ἐν. <i>ferēbam</i> , -as, -at	<i>ferrem</i> , <i>ferres</i> , <i>ferret</i>
Πλ. <i>ferēbamus</i> , ātis, -ant.	<i>ferremus</i> , <i>ferretis</i> , <i>ferrent</i> .

Μέλλων

Ἐν. <i>feram</i> , -feres, -et	<i>laturus</i> (a, um) <i>sim</i>
Πλ. <i>ferēmus</i> , -etis, -ent	<i>laturi</i> (ae, a) <i>simus</i> .

Παρακείμενος

Ἐν. <i>tuli</i> , <i>tulisti</i> , <i>tulit</i> κτλ.	<i>tulērim</i> , -eris, -erit κτλ.
--	------------------------------------

Ὑπερσυντέλικος

Ἐν. <i>tulēram</i> κτλ.	<i>tulisse</i> κτλ.
-------------------------	---------------------

Μέλλων τετελεσμένος

Ἐν. <i>tulēro</i> , <i>tuleris</i> κτλ.

Γ'. ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

Δ'. ΑΠΑΡΕΜΝΑΤΟΣ

Ἐν. 2. προσ. <i>fer</i> , <i>ferto</i>	Ἐνεστ. <i>ferre</i> .
3. » <i>ferto</i>	Περσ. <i>tulisse</i> .
Πλ. 2. » <i>ferte</i> , <i>fertōte</i>	Μέλλ. <i>laturum fuisse</i> .
3. » <i>feruntō</i>	Μ. τετελ. <i>laturum fuisse</i>

Ε'. ΜΕΤΟΧΗ

Ϛ'. ΣΟΥΠΙΝΟΝ

Ἐνεστ. <i>ferens</i>	1. <i>lātum</i>
Μέλλ. <i>laturus</i> , -a, -um	2. <i>latu</i> .

Ε'. ΓΕΡΟΥΝΔΙΟΝ

γεν. <i>ferendi</i> κτλ.

2 Παθητική φωνή.

Α' ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ερεστώς

Έν. feror, *ferris*, *fertur*. | ferar, feraris, feratur
 Πλ. ferimur, ferimīni, feruntur | feramur, feramīni, ferantur

Παρατατικός

Έν. ferebar, -aris, -atur | *ferrer*, *ferrēris*, *ferretur*
 Πλ. ferebamur, -amini, -antur | *gerremur*, -emini, -entur.

Παρχ. latus (a, um) sum κλ. | latus (a, um) sim κλ.
 Ύπερσ. latus (a, um) eram κλ. | latus (a, um) essem κλ.
 Μέλλ. ferar, -ēris, -etur κλ. | λείπει
 Μ. τετελ. latus (a, um) fuero κλ. | »

Γ'. ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

Δ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Έν. 2. προσ. *ferre*, *fertor* | Ένεστ. *ferri*.
 3. » *fertor* | Παρχ. latum (am, um) esse.
 Πλ. 2. » ferimīni
 3. » feruntor. | Μέλλ. latum iri.

Ε'. ΜΕΤΟΧΗ

Παρχ. latus, a, um
 Μέλλ. ferendus, a, um.

§ 204. Ὡσαύτως κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα τοῦ *fero*.

1. antefero προτιμῶ	5. praefero προτιμῶ
2. circumfero περιφέρω	6. profero καταφέρω
3. defero κατὰ γω	7. transfero διακομίζω
4. perfero διακομίζω	
8. affero, attuli, allatum	προσφέρω (ad-fero)
9. aufero, abstuli, ablatum	ἀφαιρούμαι (ab, abs-fero)
10. confero, contuli, collatum	συμφέρω (cum fero)
11. differo, distuli, dilatatum	διαφέρω (dis fero)
12. differo (ἄνευ παραχ. καὶ σουπίου)	εἰμι διάφορος (dis-fero)
13. efferō, extuli, elatum	ἐκφέρω (ex-fero)
14. infero, intuli, illatum	εἰσφέρω (in-fero)
15. offero, obtuli, oblatum	προσφέρω (op-fero)
16. refero, rettuli, relatum	ἐπαναφέρω (re-fero)
17. suffero, sustuli, sublatum	ὑπομένω (sub fero).

Τὸ οὗ ὁ παραχ. καὶ τὸ σουπ. πολὺ σπάνιοι.

Τὸ ρῆμα *tollo*, *sustuli*, *sublatum*, *tollere* ἀφαιρῶ, ἀναιρῶ, ἥτοι ἔχει τὸν αὐτὸν παραχ. καὶ τὸ αὐτὸ σουπίνον τοῦ συνθέτου *suffero*· ἀλλ' ὁ παραχ. *sustuli* τοῦ *suffero* σημαίνει ἔχω ὑπομένει καὶ ὡς παραχ. τοῦ *tollo* ἔχω ἀφαιρέσει, ἔχω ὑψώσει.

Σύνθετα *extollo*, *attollo* εἶναι ἄνευ παραχ. καὶ σουπίου.

- § 205. 1. volo, volui, velle βούλομαι.
 2. nolo, nolui, nolle οὐ βούλομαι (ne ἢ non volo).
 3. mālo, malui, malle προτιμῶ (magis volo).

Α'. ΟΡΙΣΤΙΚΗ

'Ερεστώς

Ἑν. volo	nolo	mālo
vis	non vis	ma vis
vult	non vult	ma vult
Πλ. volumus	nolumus	malumus
vultis	non vultis	ma vultis
volunt.	nolunt	malunt.

Παρατατικός

Ἑν. volebam, -as, -at	nolebam, as, at	malebam, -as, at
Πλ. volebamus, -atis, -ant	nolebamus, -atis, -ant	malebamus, -atis, -ant.

Μέλλω

Ἑν. volam, es, -et	(nolam), es, et	(malam), -es, et
Πλ. volemus, etis, ent.	nolemus, -etis, -ent	malemus, -etis, ent

Παρακείμενος

Ἑν. volui, -isti, uit	nolui, -isti, -it	malui, -isti, it
Πλ. voluimus, istis, erunt	noluimus, istis, erunt	maluimus, istis, erunt

'Υπερσυντέλικος

Ἑν. volueram, -as, -at	nolueram, -as, -at	malueram, -as, at
Πλ. volueramus, -atis, -ant	nolueramus, -atis, -ant.	malueramus, -atis, ant.

Μέλλω τέτελεσμένος

Ἑν. voluero, -is, it	noluero, -is, it	maluero, -is, it
Πλ. voluerimus, -itis, -int	noluerimus, -itis, -int	maluerimus, -itis, -int.

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

'Ερεστώς

Ἑν. velim	nolim	malim
velis	nolis	malis
velit	nolit	malit
Πλ. velimus	nolimus	malimus
velitis	nolitis	malitis
velint	nolint	malint

Παρατατικός

Ἑν. vellem, es, et	nollem, es, et	mallem, es, et
Πλ. vellemus, etis, ent.	nollemus, etis, ent.	mallemus, etis, ent.

Παρακείμενος

Ἑν. voluerim	noluerim	maluerim
Πλ. voluerimus	noluerimus	maluerimus.

Ἵπερσυντέλικος

Ἑν. voluissē	noluissē	maluissē
Πλ. voluissēmus	noluissēmus	maluissēmus

Γ'. ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

λείπει

Ἑν. 2. noli	λείπει
3. nolito, nolito	
Πλ. 2. nolite, nolitōte	
3. nolūto.	

Δ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἑνεστ. velle	nolle	malle
Παρκ. voluisse	noluisse	maluisse

Ε'. ΜΕΤΟΧΗ

Ἑνεστ. volens entis	nolens, -entis	λείπει
---------------------	----------------	--------

ΣΤ'. ΓΕΡΟΥΝΔΙΟΝ

Ἑνεστ. volendi κτλ.	nolendi κτλ.	λείπει
---------------------	--------------	--------

Ἐκ τῶν συνθέτων pervolo ἀπαντῶσι τὰ pevellim, pervelles, pervolt.

Σημ. α'. Ἀπρηχαιωμένοι παρὰ Πλάτων εἶναι οἱ τύποι nevis, nevolt, noltis, ἀντί non vis, non vult κτλ. καὶ nevelle ἀντί nolle· ἔτι δὲ οἱ mavolo, mavolunt, mavelim ἀντί malo κτλ. Ἀντί vult καὶ vultis λέγουσι τὸ volt καὶ voltis, οἱ εἶναι ἀρχαῖοι τύποι ἐκ συγκοπῆς τοῦ volit καὶ volitis. καὶ ἀπαντῶσι παρὰ Κικέρωνι· τὸ sis=si vis=εἰ βούλει, σπανίως sultis ἀντί si vultis=εἰ βούλεσθε, εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὴν γλῶσσαν τῶν οἰκογενειῶν (Κικ. Or, 45, 154, Tusc. 2, 18, 42· ἀντί vin=visne).

7. edo, ēdi, ēsum, edere ἐσθίω.

§ 206. Τὸ ρῆμα edo σχηματίζεται κανονικῶς κατὰ τὸ lego, ἔχει δὲ καὶ τινὰς τύπους (ἐν τῷ ἐνεστώτι τῆς ὀριστικῆς, παρατατικῆς τῆς ὑποτακτικῆς, ἐν τῇ προστακτικῇ καὶ ἀπαρεμφάτῳ) ὁμοίους πρὸς τοὺς ἀρχομένους ἀπὸ es τοῦ sum ἐκτὸς τῆς προσωδίας.

Α'. ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἑρεστώς

Ἑν. ēdo,	ēdis,	ēdit	edam,	edas,	edat
	ēs,	ēst			
Πλ. edīmus,	edītis,	edunt	edamus,	edatis,	edant.
	ēstis				

Παρατατικός

Ἑν. edeban, -as, at	edērem, ederes, ederet
	ēssem, ēsses, ēssel
Πλ. edebāmus. -atis, ant.	ederēmus, ederetis, ederent
	ēssemus, ēssetis, ēssent.
Παρκ. Ἑν. edi, edisti, edit	edērim, ederis, ederit.
Ὑπερσ. Ἑν. ederam, ederas, -at	edissem, edisses, edisset.
Μέλλ. Ἑν. edero, ederis, -it	

Γ'. ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

Δ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἑν. 2. προσ. ede, edīto	Ἑνεστ. edēre ἢ esse
	ēs, ēsto
3. » edīto. ēsto	Παρκ. edisse.
Πλ. 2. » edite, editote	Μέλλ. esurum esse (am, um).
	ēste, ēstote
3. » edunto.	

Ε'. ΓΕΡΟΥΝΔΙΟΝ

Ζ'. ΜΕΤΟΧΗ

γεν. edendi κτλ.

Ἑνεστ. edens

Μέλλ. esurus, a, um.

Σημ. α'. Τὸ esus sum ἀντὶ edi εἶναι σπάνιον ἢ μετχ. esus (ἐνίοτε essus) ἀπαντᾷ ἐπίσης comessus, ἐξ οὗ τὸ γαλλ. comestibles.

Σημ. β'. Οὕτω σχηματίζονται καὶ τὰ σύνθετα comedo κατεσθίω, exedo ἐξέδω, οἶον. comes, comest, comestis, comessem, comesse κτλ. Ἐν τῇ παθητικῇ φωνῇ ἀπαντᾷ μόνον editur καὶ estur, ederetur καὶ essetur.

8. eo, ivi, itum, ire εἶμι.

§ 207. Τὸ ρῆμα eo κλίνεται κατὰ τὴν Δ' συζυγίαν, ἀλλὰ μετὰ τινῶν διαφορῶν καὶ ἀνώμαλῶν¹.

Α'. ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Β'. ὙΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἑνεστώς

Ἑν. eo, is, it	eam, eas, eat
Πλ. imus, itis, eunt.	eāmus, eatis, eant.

Παρατατικός.

Ἑν. ibam, ibas, ibat	īrem, ires, iret
Πλ. ibāmus, ibatis, ibant	irēmus, iretis, irent

Μέλλων.

Ἑν. ibo, ibis, ibit	
Πλ. ibimus, ibitis, ibunt.	
Παρκ. Ἑν. ivi, ivisti, ivit.	iverim, iveris, iverit.
Ὑπερσ. Ἑν. iveram, iveras, iverat.	ivissem, ivisses, ivisset.
Μέλλ. Ἑν. ivero, iveris, iverit.	

1) παρτ. ibam καὶ ὅχι iebam.

Γ'. ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐν. 2.	προσ. i,	ito
3.	»	ito
Ἰλ. 2.	» ite,	itōte
3.	eunto	

Δ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἐν.	ire.
Παρκ.	ivisse ἢ isse.
Μέλ.	iturum (am, um) esse.

Ε'. ΜΕΤΟΧΗ

Ἐν.	iens, γεν. euntis, κτλ.
Μέλ.	itūrus, a, um.
Μέλ. παθητ.	eundus, a, um.

Ζ'. ΓΕΡΟΥΝΔΙΟΝ

γεν.	eundi
δοτ. καὶ ἀφ.	eundo
αἱτ.	eundum

Ζ'. ΣΟΥΠΙΝΟΝ

1. itum.

2. itu.

§ 208. Ὡσαύτως κλίνονται καὶ τὰ σύνθετα τοῦ eo, ἅτινα ἐν τῷ παρακειμένῳ καὶ τοῖς ἀπ' αὐτοῦ παραγομένοις χρόνοις συγκόπτουσι συνήθως τὸ ν' οἶον
abeo ἄπειμι, abii, abiisti, συνήθως abisti, abieram, abierim, abiisem.

Οὕτω adeo	πάρειμι	praetereo	παρέρχομαι
exeo	ἔξειμι	prodeo	πρόειμι
ineo	εἴσειμι	redeo	ἐπάνειμι
intereo	διαφθείρομαι	subeo	υπέρχομαι
obeo	προσέρχομαι	transeo	διαδίδωμι
pereo	ἀπόλλυμαι	veneo	ὠνοῦμαι (ὡς παθ. τοῦ vendo).

§ 209. Ἐκ τῶν συνθέτων τοῦ eo τὰ adeo, coeo, inco, praetereo, transeo, λαμβάνοντα μεταδατικὴν σημασίαν σχηματίζουσι πλήρεις τὸ παθητικόν· οἷον Ὀρίστ. ἐνεστ. adeor, παρτ. adibor, μέλ. adibor, παρκ. aditus sum. Ὑποτ. ἐνεστ. adear, παρτ. adirer. Προστ. adire, aditor. Ἀπαρ. ἐνεστ. adiri. Μετχ. παρκ. aditus, μέλ. παθ. adeundus, τὰ δὲ ἔχοντα ἀμετάβατον σημασίαν ἔχουσι παθητικόν μόνον ἐν τῷ γ' ἐνικῷ προσώπῳ.

α'. Τὸ eo ἔχει τύπος παθητικούς εἰς τὸ 3 ἐνικ. πρόσ. ἐν χρήσει προσωπικῶς· itur in antiquam silvam. Ibitur ad matrem.

β'. Τὸ ἀπαρ. iri ἀπαντᾷ εἰς χρήσιν τοῦ περιφραστικοῦ ἀπαρεμφάτου τῆς παθ. φωνῆς amatum iri.

γ'. Τὸ ambio (ἀντὶ ambeo), ambivi, ambitum, ambire περίειμι, κυκλῶ, κλίνεται κανονικῶς κατὰ τὴν δ'. συζ. οἷον παρτ. ambiebam (καὶ συνηρημένως ambibam), μέλ. ambiam. Μετοχ. ἐνεστ. ambiens, γεν. ambientis, γερούνηδ. ambiendum. Μετοχ. παθ. παρακ. ambitus sum (ὡς οὐσιαστ. ambitus, -us περίοδος).

δ'. Τὸ veneo, (ἐκ τοῦ venum eo) = πωλοῦμαι, εἶναι παθητικόν τοῦ vendo, ἀπαντᾷ ὅμως καὶ τὸ vendor, ἔχει παρτ. venibam, παρακ. venii κτλ. Σουπίνον, προστακτικὴ, μετοχὴ καὶ γερούνηδιον εἶναι ἄχρηστα· τοῦ perdo καὶ veneo ἀπαντῶσιν εἰς παθητ. σημασίαν μόνον τὸ perditus καὶ perdendus, venditus καὶ vendendus.

ε'. Τὸ pereo εἶναι παθητ. τοῦ perdo· donabitur ergo ne pereat (Σουετ.).

Σημ. Τῶν συνθέτων τινὰ ἀπαντῶσιν ἐνίοτε μετὰ μέλλοντος εἰς iam, ies, iar· οἷον ini-etur (Κικ.) καὶ ποιητικ. exiet, transiet. Παρὰ Πλάτῳ ἀπαντᾷ προστακτικὴ εἰ ἀντί i, eite ἀντί ite καὶ ὀρίστ. ἐνεστ. eis ἀντί is.

9. *queo*, *quīvi*, *quītum*, *quīre* δύναμαι.

10. *nequeo*, *nequīvi*, *nequītum*, *nequīre* οὐ δύναμαι.

§ 210. Τὰ ρήματα *queo* καὶ *nequeo* σχηματίζονται κανονικῶς κατὰ τὸ *εο*, ἀλλὰ μᾶλλον ἐν χρήσει εἶναι ἐν τῷ ἐνεστώτι τῆς ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς. Καθ' ὅλου δὲ τὰ ρήματα ταῦτα εἶναι ἐν χρήσει ἐν τῇ ἀρχαιοτέρᾳ γλώσσῃ.

Α'. ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Ἐνεστώς

Ἐν. <i>queo</i> ,	<i>quis</i> ,	<i>quit</i>	<i>nequeo</i> ,	<i>nequis</i> ,	<i>nequit</i>
Πλ. <i>quīmus</i> ,	<i>quitis</i> ,	<i>queunt</i> .	<i>nequīmus</i> ,	<i>nequītis</i> ,	<i>nequeunt</i> .
Παρτ. ἐν. <i>quībam</i> ,	<i>quibas</i> κτλ.	<i>nequībam</i> ,	<i>nequības</i> κτλ.		
Μέλ. ἐν. <i>quibo</i>	Πλ. <i>quibunt</i>				<i>nequībunt</i> .
Παρκ. ἐν. <i>quivi</i> ,—	<i>quivit</i>	<i>nequivi</i> ,	<i>nequisti</i> ,	<i>nequi(v)it</i> .	
πλ. — —	<i>quiverunt</i>	—	—	—	<i>nequiverunt</i> .
Ὑπερσ. λείπει κτλ.	ἐν. —	—	—	—	<i>nequierat</i>
	πλ. —	—	—	—	<i>nequierant</i> .

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐνεστώς

Ἐν. <i>queam</i> ,	<i>queas</i> ,	<i>queat</i>	<i>nequeam</i> ,	<i>nequeas</i> ,	<i>nequeat</i> .
Πλ. <i>queumus</i> ,	<i>queatis</i> ,	<i>queant</i>	<i>nequeamus</i> ,	<i>nequeatis</i> ,	<i>nequeant</i> .
Παρτ. ἐν. <i>quirem</i> ,—	<i>quiret</i>	<i>nequirem</i> ,	—	<i>nequiret</i> .	
πλ. — —	<i>quirent</i>	<i>nequiremus</i> ,	—	<i>nequirent</i> .	
Παρκ. ἐν. — —	<i>quiverit</i>	<i>nequiverim</i> ,	—	<i>nequiverit</i> .	
πλ. — — —	—	—	—	<i>nequiverint</i> .	
Ὑπερσ. ἐν. — — —	—	—	—	<i>nequisset</i> .	
πλ. — — —	<i>quissent</i> .	—	—	<i>nequissent</i> .	

Γ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἐνεστώς	<i>quire</i>	<i>nequire</i> .
Παρακείμεν.	<i>quivisse</i> , <i>quisse</i> .	<i>nequivisse</i> , <i>nequisse</i> .

Δ'. ΜΕΤΟΧΗ

Ἐνεστ. *quiens*, (γεν. *queuntis*) *nequiens*, (γεν. *nequeuntis*).

Σημ. α'. Ἡ προστακτικὴ, ὁ μέλλων τῆς μετοχῆς καὶ τὸ γερούνηδιον λείπουσιν· ἡ ἀπαρέμματος *quire* καὶ τὸ σουπίνον *quitum* εἶναι λίαν σπάνια.

Σημ. β'. Οἱ παθητικοὶ τύποι εἶναι ἀρχαῖοι· οἷον *quitur*, *queuntur*, *queantur*, *nequitur* (παρὰ Σαλλουστ.). Ἀπαντῶσι καὶ *quita est*, *nequitum est*. Πάντες οὗτοι οἱ τύποι εἶναι ἐν χρήσει μετὰ παθητικῆς ἀπαρεμφάτου· οἷον *forma in tenebris nosci non quita est*, *percipi queuntur*. (Τερεντ.).

Σημ. γ'. Ἀπαντᾷ συχνὰ *non queo* (παρὰ Κικέρωνι), *non queunt* κλ. τὸ *queo* ἄνευ ἀρνήσεως εἶναι πολὺ σπάνιον εἰς τὴν κλασσικὴν ἐποχὴν.

11. *fio, factus sum, fieri* γίγνομαι.

§ 211. Τὸ ρῆμα *fio* (=φύω) (§ 2, σημ.) εἶναι ἐν χρήσει ὡς παθητικὸν τοῦ *facio* ἢ κάλλιον εἶναι οὐδέτερον σημαῖνον γίγνομαι· τὸν παρ. καὶ τοὺς ἀπ' αὐτοῦ παρ.χ. μένους χρόνους ἔχει συνθέτους ἐκ τοῦ παρ. τῆς μετοχ. *factus*. Ὁ ἐνεστώς τῆς ὀριστικῆς καὶ οἱ ὑπ' αὐτοῦ παρ.χ. μένους χρόνοι σχηματίζονται κατὰ τὴν δ' συζ., ἡ δὲ ἀπαρέμφρατος *fieri* εἶναι ἀνώμαλος.

Α'. ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἐνεστώς

Ἐν. <i>fio</i> ,	<i>fis</i> ,	<i>fit</i>	<i>fiam</i> ,	<i>fias</i> ,	<i>fiat</i>
Πλ. (<i>fimus</i>),	(<i>fitis</i>),	<i>fiunt</i>	<i>fiāmus</i> ,	<i>fiātis</i> ,	<i>fiant</i> .

Παρατατικός

Ἐν. <i>fiēbam</i> ,	<i>-ās</i> ,	<i>at</i>	<i>fiērem</i> ,	<i>-es</i> ,	<i>-et</i>
Πλ. <i>fiēbāmus</i> ,	<i>ātis</i> ,	<i>ant.</i>	<i>fiēremus</i> ,	<i>-etis</i> ,	<i>-ent</i>

Μέλλων

Ἐν. <i>fiā</i> ,	<i>fiēs</i> ,	<i>fiet</i>	λείπει
Πλ. <i>fiēmus</i> ,	<i>ē-tis</i> ,	<i>e-nt</i>	<i>factus</i> (a, um) <i>sim</i>
Παρ.χ. ἐν. <i>factus</i> (a, um) <i>sum</i>			<i>factus</i> (a, um) <i>essem</i>

Ἑπερσ. ἐν. *factus* (a, um) *eram* λείπει

Μ. τετ. ἐν. *factus* (a, um) *fuero* Ἐνεστ. *fieri*.

Γ'. ΠΡΟΣΤΑΔΤΙΚΗ

Δ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἐν. 2. προσ. <i>fi</i>	Παρ.χ. <i>factum</i> (am, um) <i>esse</i>
Πλ. 2. » <i>fite</i>	Μέλ. <i>fōre</i> ἢ <i>fururum esse</i> ἢ <i>factum iri</i>

Ε'. ΜΕΤΟΧΗ
Παρ.χ. *factus*, a, um
Μέλ. *facie-ndus*, a, um

Τὸ γερούνδιον, σουπῖνον καὶ ὁ ἐνεστώς τῆς μετοχῆς λείπουν.

Σημ. α'. Περὶ τῶν συνθέτων τοῦ *facio* ὅρ. § 187,8. Ἐκ τῶν συνθέτων τοῦ *fio* τινὰ εἶναι ἑλλην. Οὕτω τὰ *confieri*, *defieri*, *infieri*, ἔχουσιν ἐν χρήσει μόνον τοὺς τύπους· *confit*, *confiat*· *defit*, *defiunt*, *defiat* καὶ *defiet*, *infiant*

Σημ. β'. Οἱ τύποι *fiendo*, *fio*, *fitur*, *fiēbatur* παρ., *fitum est*, *fiere* ἀντὶ *fieri* εἶναι τύποι πολὺ σπάνιοι καὶ ἀρχαῖοι.

Σημ. γ'. Τὸ *fio* (πρ. § 65) φυλάττει τὸ ἰ μακρὸν εἰς πάντας τοὺς χρόνους παρὰ τοῖς ἀρχαίοις συγγραφεῦσι. Εἰς τὴν κλασικὴν ἐποχὴν τὸ ἰ εἶναι βραχὺ ὅπου ἀπαντᾷ r, omnia *fient*, *fieri quae posse negabam* (Obid.).

Ρήματα ἐλλειπῆ.

§ 212. *Ρήματα ἐλλειπῆ* (verba defectiva) εἶναι τὰ ἐπόμενα.

1) aio λέγω	6) odi μισῶ	9) cedo δὸς
2) inquam φημί	7) novi οἶδα	10) quaeso δέομαι
3) fari λέγω	8) αἰ προστακτικά	11) förem ἦν ἄν,
4) cœpi ἤρξαμην	apage, ave,	
5) memini μέμνημαι	salve, vale.	

§ 213. 1. aio λέγω εἶναι ἐν χρήσει μόνον οἱ ἐπόμενοι τύποι.

ΟΡΙΣΤ. Ἐνεστ. Ἐν. aio, ais, ait ΥΠΟΤ. — aias, aiat
Πλ. — — aiunt — — aiant.

ΠΑΡΤ. Ἐν. aiebam, -as, -at λείπει

Πλ. aiebamus, -atis, -ant »

ΠΑΡΚ. — — ait. (ΠΡΟΣΤ. αἰ ἀπηρχαιω-
μένη).

MET. aiens. aientis (σπάνια) = καταφάς, ἐν χρήσει = affirmativus
= καταφατικός· οἷον negantia contraria aientibus = τὰ ἀποφατικά
ἐναντία τοῖς καταφατικοῖς.

Οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς δισυλλάβως σχηματίζουνσι· aibam, aiebas κτλ.

Σημ. Ἀντὶ aisne? λέγεις; ἀληθές; ἀπαντᾷ καὶ ἐν τῷ πεζῷ λόγῳ ain.

§ 214. 2. inquam = φημί κεῖται παρενθετικῶς, ὡς παρ' Ἑλλήσι
τὸ ἔφην, ἦν δ' ἐγὼ· εἶναι δ' ἐν χρήσει οἱ ἐπόμενοι τύποι.

ΟΡΙΣΤ. Ἐνεστ. Ἐν. inquam, inquis, inquit ΠΑΡΤ. μόνον inquit
Πλ. inquitimus, itis, iunt

Μέλ. — inquires, inquet ΠΑΡΚ. inquit (σπάνιον)
inquisti, inquit

ΠΡΟΣΤ. Ἐν. inque, (inquito παρὰ κωμικοῖς μόνον).

§ 215. 3. Fari = λέγειν (ἀποθετικὸν τῆς α' συζ. ρίζα φα, ἐξ ἧς φάναι)
εἶναι ἐν χρήσει εἰς τοὺς ἐπομένους τύπους μόνον παρὰ ποιηταῖς εἰς τὸν
ἐνεστ. τῆς ὀριστ. fatur. fantur· εἰς τὸν μέλ. labor, fabitur, εἰς τὸν
παρκ. fatus sum, εἰς τὸν ὑπερσ. fatus eram. ΠΡΟΣΤ. fare, Ἀπαρ.
fari. Μετοχ. ἐνεστ. fanti, fantis, εἰς τὸ Σουπ. fatu, εἰς τὸ Γερούνηδ.
γεν. fandī, ἀφ. fando, αἰτ. fandum.

Ὡσαύτως καὶ τὰ ἐκ τούτου σύνθετα affari προσαγορεύειν, præfari
προλέγειν, effari ἐκφωνεῖν, profari ἀποφθέγγεσθαι, προφητεύειν.

§ 216. Τὰ ρήματα cœpi (εἶναι παρκ. τοῦ ἄρχ. co-apio) ἡρξάμην, memini (ριζ. men, ἐξ οὗ mens) μέμνημαι, novi οἶδα (ἐκ τοῦ nosco), καὶ odi μισῶ δὲν ἔχουσιν ἐνεστώτα· εἶναι παρακείμενοι μετὰ σημασίας ἐνεστώτος, πλὴν τοῦ cœpi=ἡρξάμην. Ἀπαντῶσι δὲ μόνον οἱ ἐπόμενοι τύποι·

Α'. ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Παρακείμενοι

Ἐν. cœpi	memini	novi	odi
cœpisti	meministi	novisti (nosti)	odisti
cœpit	meminit	novit	odit
Πλ. cœpimus	meminimus	novimus	odimus
cœpistis	meministis	novistis (nostis)	odistis
cœperunt	meminerunt	noverunt (norunt)	oderunt

Ἰ' πρὸς νῦν τέλιχος

Ἐν. cœperam κτλ. memineram noveram (noram) oderam

Μέλλων τέλεισμένος

Ἐν. coepero κτλ. meminero novero, noveris (noris) odero.

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Παρακείμενος

Ἐν. coeperim κτλ. meminereim noverim (norim) oderim,

Ἰ' πρὸς νῦν τέλιχος

Ἐν. coepissem κτλ. meminissem, novissem (nossem), odissem.

Γ'. ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ

λείπει

Ἐν. 2. mementō

λείπει

λείπει

Πλ. 2. mementōte.

Δ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Παρκ. cœpisse meminisse novisse (nosse) odisse.

Μέλλ. cœpturum esse λείπει λείπει osurum esse.

Ε'. ΜΕΤΟΧΗ

Παρκ. cœptus, a, um λείπει λείπει (osus, a, um ἐν τοῖς συνθ. μετὰ ἐνεργ. διαθέσεως).

Μέλλ. cœpturus, a, um λείπει λείπει osūrus, a, um.

Γερούνδιον καὶ σουπίνον λείπouσι.

Σημ. Τοῦ cœpi ὡς ἐνεστώτος χρησιμεύει τὸ incipio. Παθητικὸς παρακείμενος καὶ οἱ ἔξ αὐτοῦ χρόνοι εἶναι cœptus sum ἢ sim, cœptus eram ἢ essem, cœptus fuero, cœptus esse. Ἀντὶ cœpi εἶναι ἐν χρήσει cœptus sum, ὅταν συντάσσεται μετὰ παθ. ἄπαρ., οἷον· urbs oppugnari cœpta est.

§ 217. Ἑλλιπῆ ρήματα εἶναι καὶ τὰ ἐπόμενα·

1. have (ave) χαῖρε, havete (avēte), avere¹.

2. salve χαῖρε, salvēto, salвете. salvere.—salvebis ἀπαξ πρὸς Κικέρωνι.

3. vale ἔρρωσο, valēte (ἐν ἐπιστολαῖς).

4. age, agite=ἔλλ. ἄγε.

5. apage=ἔλλ. ἄπαγε συντάσσεται μετὰ ἢ ἄνευ αἰτ., οἷον·
apage sorores—apage.

6. cedo, cete² δός, εἰπέ, ἀντὶ τοῦ da, dic, συντάσσεται μετ' αἰτ.
cedo tuum consilium—cedo dextram (πλθ. cete ἀπηρεχαιωμένος).

7. quæso δέομαι, εἰ βούλει καὶ τὸ πλθ. α' προσ. quæsumus ἀπαντῶσι πὰρὰ τοῖς πεζοῖς παρεντιθέμενα εἰς τὸν λόγον τοῦ λέγοντος, οἷον·
te, quæso, crebro ad me scribe.

8. forem=ἦν ἄν, εἶην (παρβ. παρατηρ. εἰς sum).

9. infit, sodes (si audes—si avides), capsis (cape si vis)
σπάνιον εἰς τὴν κλασσικὴν γλῶσσαν.

Σημ. Αἱ ἀπαρέμφατοι avere, salvere, valere ἀπαντῶσι μόνον μετὰ τοῦ iubeo, οἷον
iubeo vos salvere=κελεύω ὑμᾶς χαίρειν.

Ἀπρόσωπα ρήματα.

§ 218. Ἀπρόσωπα ρήματα (*verba impersonalia*) λέγονται τὰ εἰς τὸ γ' ἐνικ. πρόσωπον καὶ εἰς τὴν ἀπαρέμφατον ἐν χρήσει ὄντα καὶ ἄνευ τινὸς ὠρισμένου ὑποκειμένου· τοιαῦτα εἶναι·

§ 219. Α'. Τὰ φυσικῆς ἐνεργείας σημαντικὰ, εἰς ἃ οἱ Ρωμαῖοι ἐννοοῦσιν ὑποκείμενον θεόν τινα ἢ cœlum, mundus, sol, dies.

fulget ἀστράπτει

pluit, pluit βρέχει

fulgurat ἀστράπτει

tonat, tonuit βροντᾷ

fulminat κατὰσκήπτει

illucescit, illuxit ἐπιλάμπει

gelat κρύος γίνεται

vesperascit, -avit ἐσπέρα γίνεται

grandinat πίπτει χάλαζα

rosat δρόσος πίπτει

lapidat λίθους ὕει

lucescit, luxit ἐπιλάμπει.

ningit, ninxit νίφει, χιονίζει.

1) Ὡς τύπος χαιρετισμοῦ· ave εἶναι συνώνυμον τοῦ vale· τὰ salve, ave (ἢ have) ἀνταποκρίνονται εἰς τὸ χαῖρε τῶν Ἑλλήνων, εἶναι πολὺ συνηθὴ εἰς ἐπιγραφὰς ἐπιταφίους.

2) Οἱ δύο οὗτοι τύποι τῆς δημώδους γλώσσης παράγονται ἐκ τοῦ ecce dato, ecce date· τὸ cedo σύνηθες παρὰ Κικέρωνι, cete παρὰ κωμικοῖς.

Μόνῃ ἢ προστακτικῇ ἐν χρήσει.

§ 220. Β'. Τὰ ἠθικῆς καταστάσεως τοιαῦτα εἶναι ῥήματά τινα τῆς Β' συζυγίας.

misēret (me) οἰκτείρω	tædet (me), pertæsum est ἀη- διάζομαι
pīget, -uit (me) δυσχεραίνω	oportet (me), (παρκ. oporuit) δεῖ
pænitet, -uit (me) μεταμέλει	καὶ dedēcet, -uit (me) οὐ πρέπει
τὰ decet, uit (me) πρέπει,	καὶ licet (mihi), licuit καὶ lici- tum est ἔξεστιν,
libet, -uit (mihi), (-itum est), ἀρέσκει	
καὶ pūdet (me), puduit καὶ puditum est αἰδοῦμαι	

ἔχουσι καὶ γ' πληθ. πρόσ. μετὰ οὐδ. ὑποκειμ., οἶον· omnia decent.

§ 221. Γ'. Ἀπρόσωπα ἐν ὠρισμένη σημασίᾳ, οἶον·

accēdit, accessit προσέτι, προσ- τίθῃσι	fugit διαφεύγει με iūvat (me), iūvit εὐφραίνει
accīdit, accīdit συνέβη	interest, interfuit μέλει μοι
attīnet προσήκει	latet λανθάνει με
appāret, apparuit δῆλόν ἐστι	liquet σαφές ἐστι
conducit συντελεῖ	placet, placuit καὶ placitum est δοκεῖ
constat, constitit ὁμολογεῖται, γνωστόν ἐστι	præstat κρείττον ἐστι
contingit προσήκει	pätet πρόδηλόν ἐστι
convēnit συμβαίνει	rēfert διαφέρει με
delectat εὐφραίνει	sufficit ἀρκεῖ
evēnit, evēnit συμβαίνει	solet εἴωθε
expēdit λυσιτελεῖ	stat κεῖται
fit γίγνεται	

Σημ. Ἀπρόσωπα εἶναι καὶ τὰ παθητικὰ τῶν ἀμεταβάτων· itur, venītur, ventum est
curritur, veniendum est, vivitur, pupnari potest.

§ 222. Τὰ ἀπρόσωπα ῥήματα σχηματίζονται κανονικῶς, ἀπαντῶσι
μόνον εἰς τοὺς ἀπὸ τοῦ ἐνεστώτος καὶ παρακειμένου παραγομένους χρό-
νους τῆς ὀριστικῆς καὶ ὑποτακτικῆς καὶ εἰς τὴν ἀπαρέμφατον· στεροῦνται
δὲ προστακτικῆς, ἥτις ἀναπληροῦται καὶ διὰ τοῦ ἐνεστώτος τῆς ὑποτα-
κτικῆς.

pudet me	pudet nos	Πρόστ. pudeat te.
pudet te	pudet vos	
pudet eum	pudet eos	

1. Ἑνεργητικὴ φωνή.

Α'. ΟΣΙΣΤΙΚΗ

Ἑνεστ. tonat	oportet	accidit	evenit
Παρ.τ. tonabat	oportebat	accidebat	eveniebat
Μέλλ. tonabit	oportebit	accidet	eveniet
Παρ.κ. tonuit	oportuit	accidit	evenit
Ἑπερ. tonuerat	oportuerat	acciderat	evenerat
Μ. τετ. tonuerit	oportuerit	acciderit	evenerit

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἑνεστ. tonet	oporteat	accidat	eveniat
Παρ.τ. toneret	oporteret	accideret	eveniret
Παρ.κ. tonuerit	oportuerit	acciderit	evenerit
Ἑπερ. tonuisset	oportuisset	accidisset	evenisset

Γ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἑνεστ. tonare	oportere	accidere	evenire
Παρ.κ. tonuisse	oportuisse	accidisse	evenisse

Σημ. Ἡ προστακτικὴ ἑλλείπouσα κανονικῶς εἰς πάντα τὰ πρόσωπα ἀναπληροῦται διὰ τῆς υποτακτικῆς, οἷον pudeat te=αἰδέσθῃς. Ἡ μετρική decens εὐπρεπής, libens πρόθυμος, licens ἐλεύθερος, pudens αἰδέμων, μετὰ επιθετικῆς σημασίας. Τοῦ pœnitet καὶ pudet ἀπαντῶσι καὶ πλάγιοι πτώσεις τοῦ γεροντοῦ οἷον causa pœnitendi.—pœnitendum sit. (Σαλ. Ἰουγ. 82. 28).

§ 223. Ἀπρόσωπα παθητικὰ εἶναι πάντα τὰ ἀμετάβατα, ἅπερ ἐκ τοῦ παθητικοῦ μόνον γ'. ἐνικ. πρόσ. ἔχουσι.

2. Παθητικὴ φωνή.

Α'. ΟΡΙΣΤΙΚΗ

Ἑνεστ. cantatur	ridetur	luditur	itur
Παρ.τ. cantabatur	ridebatur	ludebatur	ibatur
Μέλλ. cantabitur	ridebitur	ludetur	ibitur
Παρ.κ. cantatum est	risum est	lusum est	itum est
Ἑπερ. cantatum erat	risum erat	lusum erat	itum erat
Μ. τετ. cantatum fuerit	risum fuerit	lusum fuerit	itum fuerit

Β'. ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ

Ἑνεστ. cantetur	rideatur	ludatur	eatur
Παρ.τ. cantaretur	rideretur	luderetur	iretur
Μέλλ. cantandum sit	ridendum sit	ludendum sit	eundum sit
Παρ.κ. cantatum sit	risum sit	lusum sit	itum sit
Ἑπερ. cantatum esset	risum esset	lusum esset	itum esset

Γ'. ΑΠΑΡΕΜΦΑΤΟΣ

Ἑνεστ. cantari	rideri	ludi	iri
Μέλλ. cantatum iri	risum iri	lusum iri	itum iri
Παρ.κ. cantatum esse	risum esse	lusum esse	itum esse.

1) Πρόστ. liceto συνήθως ἐν ἐπιγραφαῖς. Τὰ licens καὶ licitus εἶναι σπάνια.

§ 224. Πολλὰ ἀπρόσωπα ρήματα ἔχουσι δύο παρακειμένους (ἐνεργη-
τικὸν καὶ παθητικὸν) μετὰ τῆς αὐτῆς σημασίας.

libet	libuit	καὶ	libitum est	libere
licet	licuit	»	licitum est	licere
piget	piguit	»	pigitum est	pigere
pudet	pucluit	»	puditum est	puclere
tædet	παρακεῖμ. μόνον	(per)	tæsum est	tædere
miseret	παρακεῖμ. μόνον		miseritum est	miserere
pœnitet	pœnituit		ὁὲν ἔχει παθητ. παρκ.	pœnitere.

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ

Ὁμῶνυμα.

§ 225. Ἡ λατινικὴ γλῶσσα ἔχει πλεῖστα ρήματα ὁμῶνυμα, δηλ.
ρήματα γραφόμενα ὁμοίως μὲν ἀλλὰ διακρινόμενα ἐκ τῆς διαφοροῦ ση-
μασίας καὶ συζυγίας καὶ ἐνίοτε ἐκ τῆς ποσότητος τῶν φωνηέντων. Αἱ
κυριώτεραι τούτων τάξεις εἶναι·

α'. Ὁμοφωνία παρακειμένων καὶ σουπίνων.

§ 226. α'. Τὰ ἐπόμενα ρήματα ἔχουσι ὁμοῖον παρακ. καὶ σουπίνον.

cerno	κρίνω	καὶ	cresco	αὐξομαι	παρκ.	crēvi	σουπ.	crētum
cudo	κεῖμαι	»	cumbo	κλίνομαι		cubui		cubitum
mulceo	θέλω	»	mulgeo	ἀμέλω		mulsi		mulsum
pendeo	κρέμαμαι	»	pendo	σταθμῶ		pependi		pensum
sedeo	κάθημαι	»	sido	καθίζομαι		sēdi		sessum

§ 227. β'. Τὰ ἐπόμενα ρήματα ἔχουσιν ὁμοῖον παρακειμένον.

aceo (acesso)	ὀξύνομαι	καὶ	acuo	ἀκονῶ	παρκ.	acui
deleo	ἐξαλείφω	»	delino	καταχρίω	»	delevi
frigeo	ριγῶ	»	frigo	φρύγω	»	frixi
fulgeo	ἀστράπτω	»	fulcio	ἐρείδω	»	fulsi
liqueo	δηλὸν ἐστί	»	linquo	καταλείπω	»	liqui
luceo	λάμπω	»	lugeo	θρηγῶ	»	luxi
paveo	πτοοῦμαι	»	pasco	βόσκω	»	pavi

§ 228. γ'. Τὰ ἐπόμενα ρήματα ἔχουσι ὁμοῖον τὸ σουπίνον.

maneo	μένω	καὶ	mando	μασσωμαι	σουπ.	mansum
pando	πετάννυμι	»	patior	πάσχω	»	passum
pango	πήννυμι	»	paciscor	ὁμολογῶ	»	pactum
succenseo	ἀγανακτῶ	»	succendo	ὑποκαίω	»	succensum
teneo	ἔχω	»	tendo	τείνω	»	tentum
vero	σαίρω	»	verto	στρέφω	»	versum
vivo	βιῶ	»	vinco	νικῶ	»	victum

β'. Ὀμοφωνία ἐνεστῶτος.

§ 229. Τὰ ἐπόμενα ῥήματα διακρίνονται ἐκ τῆς διαφορῆς σημασίας καὶ συζυγίας.

Α'. συζ.

aggĕro (σύνθ. exaggĕro
ἐκ τοῦ agger χῶμα) χώννυμι
appello προσαγορεύω
compello προσφωνῶ
colligo συνδέω (cum-ligo)
consterno ἐκπλήττω (σύνθ. ἐκ
τῆς cum-sterno)

edo, (ex-do) ἐκδίδω
effero ἐξαγριῶ (σύνθ. ἐκ τῆς ex
καὶ fero, ὃ ἐκ τοῦ ferus)

fundo θεμελιῶ (ἐκ τοῦ fundus)

mando ἐπιτρέπω (in manum do)

obsĕro κλείω (ἐκ τοῦ sĕra)

pando κυρτῶ

sĕro, sevi, satum (insero, sevi,
situm)

resĕro ἀνοίγω

volo, as πέτομαι

victurus (ἐκ τοῦ vinco)

vincit (ἐκ τοῦ vincere) νικᾷ

Γ'. συζ.

aggĕro προσκομίζω (σύνθ. ἐκ τῆς
ad καὶ gero)

appello προσάγω

compello συνάγω

colligo συλλέγω (cum-lego)

consterno καταστορέννυμι (ἐτε-
ρος τύπος τοῦ consterno μετὰ
μεταβεβλημένης σημασίας)

edo, edi ἐσθίω

effero, effers ἐκφέρω (σύνθ. ἐκ τοῦ
ex καὶ fero)

fundo χέω (ἐξ ἄλλης ρ. τοῦ fun-
do, as)

mando μασσῶμαι (ἐκ τοῦ man-
do, -ōnis καὶ τὸ ρ. manduco)

obsĕro κατασπείρω (ἐκ τοῦ κατωτ.
sĕro)

pando πετάννυμι

sĕro (serui, sertum), σύνθ. in-
sero, -serui, -sertum

resĕro φυτεύω

volo (vis), vult βούλομαι

victurus (ἐκ τοῦ vivo)

vincit (ἐκ τοῦ vincere) δεσμεύει.

Σημειωτέον καὶ τοὺς παρκ., οἵτινες εἰ καὶ δὲν εἶναι ὁμώνυμοι, ἔχουσιν ὅμως ὁμοιότητά τινα.

vici (τοῦ vinco)

vixi (τοῦ vivo)

vinxi (τοῦ vincio)

§ 230. Τὰ ἐπόμενα ῥήματα διακρίνονται ἐκ τῆς ποσότητος τῆς ριζικῆς συλλαβῆς τῆς συζυγίας καὶ τῆς σημασίας.

Α'. συζ.

cēdo δός (§ 217,6)
 cōlo θεραπεύω, οἰκῶ
 dīco ἀνατίθηναι (indīco μηνύω,
 pracdīco κηρύττω)
 edūco ἀνατρέφω
 lēgo συλλέγω
 allēgo ἐπιλέγω
 relēgo ἀναλέγω, ἀναγινώσκω
 vādo διαβαίνω
 oblitus (oblino ἐπιχρίω)
 rēfert (ἐσχηματίσθη ἐκ τοῦ προθέ-
 ματος rē καὶ fero) ἐπαναφέρει.

Γ'. συζ.

cēdo χωρῶ
 cōlo ἡθῶ
 dīco λέγω (indīco ἀναγορεύω,
 praedīco προσαγορεύω)
 edūco ἐξάγω
 lēgo ἀποστέλλω
 allēgo ἐπιπέμπω, ἀναφέρω
 relēgo ἀποπέμπω
 vādo βαδίζω
 oblitus (obliviscor λανθάνομαι)
 rēfert (ἐσχηματίσθη ἐκ τῆς ἀφ. re
 καὶ τοῦ fero) διαφέρει.

5. ΕΠΙΡΗΜΑΤΑ

§ 231. Τὰ ἐπιρρήματα θεωρούμενα κατὰ τὴν σημασίαν εἶναι·

α'.) Ποιότητος ἢ τρόπου (*adv. qualitatis*), ἃ ἀνταποκρίνονται εἰς τὸ ἐρώτημα *qui?* πῶς; *quomodo?* ἢ *quemadmodum?* τίνι τρόπῳ; οἷον *ita*, *sic*, οὕτως, *ut* ἢ *uti* ὥς, *aliter* ἄλλως, *velut* ὥσπερ, *vere* ἀληθῶς, *clare* σαφῶς, *clam* κρυφίως, *palam* ἐνώπιον, *paene*, *fere*, ὥσεί, *sponte* τυχαίως.

β'.) Βεβαιωτικά (*adv. affirmativa*)· οἷον *ita*, *sic* οὕτως, *etiam* ὁμοίως, *sane* βέβαια, *profecto* τῷ ὄντι.

γ'.) Ἀρνητικά (*adv. negativa*)· οἷον *non* οὐ, *minime* παντελῶς, *haud*, *haudquaquam* οὐδαμῶς οὐ πᾶν.

δ'.) Χρονικά (*adv. temporis*) ἀνταποκρινόμενα εἰς τὸ ἐρώτημα *quando?* πότε; *quamdiu?* πόσον χρόνον; καὶ *quoties?* ποσάκις; οἷον· *nunc* *tum* ἢ *tunc* *simul* (ἐκ τοῦ *similis*), *hodie* σήμερον, *heri* χθές, *cras* αὔριον, *pridie* τῇ προτεραίᾳ, *postridie* τῇ ὑστεραίᾳ, *mane* πρωί, *modo* τώρα, *postea* ὕστερον, *simul* ἅμα, *olim* ποτέ, *semper* πάντοτε, *saepe* πολλάκις, *iam* ἤδη, *toties* τοσάκις, *aliquoties* ἐνίοτε.

ε'.) Τοπικά (*adv. loci*) ἀνταποκρινόμενα εἰς τὸ ἐρώτημα *ubi?* ποῦ; *quo?* ποῖ; *unde?* πόθεν; *qua?* πῇ; *huc* ἐδῶ, *illic-ibi* ἐκεῖ, *ubique* πανταχοῦ, *usquam* πού, *nusquam* οὐδαμοῦ, *procul* μακρὰν, *intus* ἐντὸς ἢ ἔσωθεν, *foris* ἔξω, ἔξωθεν, *foras* θύραζε, *aliqua* ποῖ, *recta*

(via) εὐθύ, dextra ἐπὶ δεξιᾷ, sinister ἐπ' ἀριστερά, horsum (ἐκ συν-
αιρέσεως ἐκ τοῦ hoversum) δεῦρο, aliorsum ἀλλαχῇ.

§ 232. Ἐπιρρήματα ἀντωνυμικά ἀρταποδοτικά (*adverbia pronomi-
nalia, correllativa*).

Ἑρωτηματικά interrogativa	Ἀναφορικά relativa	Δεικτικά demonstrativa	Ἀόριστα indefinita
ubi? ποῦ;	ubi ὅπου ububi ὅπου δὴ ubicunque) ποτε	ibi ἐνταῦθα ibidem ἐν τῷ αὐτῷ hic ὧδε istic αὐτοῦ illic ἐκεῖ alibi ἀλλαχοῦ	alicubi ποῦ ubique } πανταχοῦ, ubivis } ὅπουδὴποτε ubilibet }
quo? ποῖ;	quo ὅποι quoquo } ὅπου καὶ quocunque } ἄν. ὅποι- } δὴποτε	eo αὐτόσε eodem εἰς τὸ αὐτὸ huc ἐνθάδε (ἐπὶ κινήσε- ως), εἰς τὸδε istuc καὶ ista αὐτόσε illuc καὶ illo ἐκεῖσε illo ἐκεῖ	aliquo ποῖ quivis } πανταχόσε, quolibet } ὅπου θέλης
unde? πόθεν;	unde ὅθεν, ὁπόθεν undende } ὅθεν καὶ undecunque } ἄν. ὅθεν, } δὴποτε	inde ἐκεῖθεν, ἐντεῦθεν indidem ἐκ τοῦ αὐτοῦ (τόπου) hinc ἐνθενδε illinc ἐκεῖθεν istinc αὐτόθεν	alicunde ποθὲν aliquande (ποθὲν, ἀπὸ κάπου) undique } πανταχό- undervis } θεν undelibet }
qua? πῇ; (ἐνν. via).	qua ἡ, ὅποι quaqua } ὁπῇδὴ- quacunque } ποτε	ea ταύτη eadem τὴν αὐτὴν ὁδόν, τὸν αὐτὸν τρόπον.	aliqua πῇ quavis } πανταχῇ. qualibet }

6. ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

§ 233. Αἱ προθέσεις τῆς λατινικῆς, μετὰ πτώσεων ἐν συντάξει θεω-
ρούμεναι, διαιροῦνται εἰς τὰς μετ' αἰτιατικῆς συντασσομένας, εἰς τὰς μετ'
ἀφαιρετικῆς, καὶ εἰς τὰς μετ' αἰτιατικῆς καὶ ἀφαιρετικῆς.

α'. Μετὰ αἰτιατικῆς

ante, apud, ad, adversus,
circum, circa, citra, cis,
erga, contra, inter, extra,
infra, intra, iuxta, ob,
penes, pone, post et præter,
prope, propter, per, secundum,
supra, versus, ultra, trans.

ad εἰς, πρὸς (αἰτ.)	erga πρὸς, εἰς (ἐπὶ φιλικῆς	post μετὰ (αἰτ.)
adversus, (-um) πρὸς (αἰτ.)	κινήσεως)	præter πλὴν, παρὰ (αἰτ.)
ἐναντίον	extra ἐντός	prope πλησίον
ante πρὸ	intra ἐντός	propter ἔνεκα
apud παρὰ (δοτ.)	inter ἐν, μεταξὺ	secundum κατὰ (αἰτ.)
circa, circum περὶ (αἰτ.)	iuxta πρὸς (δοτ.) πλησίον	supra ὑπὲρ
circiter περὶ	ob διὰ (αἰτ.), ἔνεκα	trans πέραν
cis ἢ citra ἐντός, ἐπὶ τάδε	penes παρὰ (δοτ.), ἐπὶ	versus ἢ versum πρὸς
contra ἐπὶ, πρὸς (αἰτ.), ἀν- τικρὺ	per διὰ (δοτ. γεν.)	ultra πέραν.
	pone ὀπισθεν	

Σημ. Ἡ *versum* ἐπιτάσσεται τῆς συντακτικῆς πτώσεως καὶ μόνον μετὰ ὀνομάτων πόλεων ἀπαντᾷ.

6'). Μετὰ ἀφαιρετικῆς.

absque, a, ab, abs et de
coram, cum, ex et e
sine, tenus, pro et prae.

absque χωρὶς, ἄνευ	præ ἔνεκα, πρὸς	ex—ἐκ, ἐξ πρὸ φωνήεντος καὶ συμφώνου,
coram ἐνώπιον	pro ὑπὲρ, ἀντὶ	e πρὸ συμφώνου,
cum σύν, μετὰ	sine ἄνευ	a πρὸ συμφώνου, ab πρὸ φωνήεντος καὶ τοῦ h,
de ἀπό, περὶ	tenus μέχρι	abs πρὸ τῆς ἀντων. i.e. ἀλλὰ καὶ a te.

Σημ. Ἡ πρόθεσις *cum* συντασσόμενη μετὰ τῶν ἀφαιρετικῶν τῶν προσωπικῶν καὶ ἀναφορικῶν ἀντωνυμιῶν πάντοτε ἐπάγεται ἐν συνθέσει, ὅσον· *mecum* μετ' ἐμοῦ, *secum*, *tecum*, *nobiscum*, *vobiscum*, *quacum*.

γ'. Μετὰ αἰτιατικῆς ἅμα καὶ ἀφαιρετικῆς.

in εἰς, κατὰ

μετ' ἀφ. στάσιν in terra ἐν τῇ γῇ

μετ' αἰτ. κίνησιν in terram εἰς τὴν γῆν

sub ἐπὶ τόπου, ὑπὸ τι, ὑποκάτω

ἐπὶ χρόνου—περί.

subter ὑπό, ὑποκάτω

super ὑπὲρ, περί τινος.

7. ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

§ 234. Οἱ σύνδεσμοι εἶναι παρατακτικοὶ συνδέοντες προτάσεις ἀνεξαρτήτους ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ὑποτακτικοί, προσθέτοντες εἰς τὴν κυρίαν πρότασιν ἄλλην, ὡς ἀπὸ ταύτης ἐξηρητημένην.

α'. Παρατακτικοὶ σύνδεσμοι.

α.) Συμπλεκτικοὶ (*coniunctiones copulativae*).

et, ac, atque καί, que τε, etiam, quoque ἐπιδοτικός, προσέτι, καὶ nec, neque οὐτε.

Σημ. α. Ὁ *que* τίθεται πάντοτε μετὰ τὴν λέξιν ἐγκλιτικῶς.

Σημ. β. Ἡ ἀμοιβαία σύνδεσις γίνεται καταφατικῶς μὲν διὰ τοῦ *et-et* καὶ-καί, *et-que*

καί-τε ἢ que-et τε-καί, tam-quam τοσοῦτον-ὅσον, quum (cum)-tum καί-καί, modo-modò, tum-tum, nunc-nunc, ἀπόφατικῶς δὲ διὰ τοῦ neque-neque, nec-nec οὔτε-οὔτε, et-neque καί-καί οὔ, neque-et οὔτε—τε (καί).

Σημ. γ'. 'Ο atque ἀπαντᾷ πρὸ φωνήεντος καὶ συμφώνου· ὁ δὲ ac μόνον πρὸ συμφώνου· ὁ neque=et non· ὁ δὲ neve=et ne.

Σημ. δ'. 'Ο μὲν etiam ἀπαντᾷ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον πρὸ τῆς λέξεως, εἰς ἣν ἀνήκει, ὁ δὲ quoque πάντοτε μετ' αὐτὴν—etiam ego, ego quoque.

β'.) Διαζευκτικοὶ (con. disiunctivæ).

aut, vel, ve ἢ (ὁ ve κεῖται πάντοτε μετὰ τὴν λέξιν, προσηρητημένος), sive, (ἀρχ. seu) εἴτε, ἤ.

Σημ. aut.....aut, vel—vel ἢ (ἤτοι)—ἤ, sive—sive εἴτε—εἴτε.

γ'.) Ἐρριωµατικοὶ (coniunct. adversitivæ).

at, verum, vero, sed, autem αὖτε, ἀλλά, tamem ὅμως, attamen, verumtamen ἀλλ' ὅμως, non solum (non modo, non tantum)—sed (verum) etiam οὐ μόνον (οὐχ ὅπως, οὐχ ὅτι)—ἀλλὰ καί.

Σημ. Οἱ σύνδεσμοι sed, verum καὶ at κεῖνται ἐν τῇ ἀρχῇ τοῦ λόγου, οἱ δὲ autem καὶ vero μετὰ μίαν ἢ πλείους λέξεις.

δ'.) Αἰτιολογικοὶ (coniunct. causales).

nam, enim γάρ, namque, etemin καί γάρ, quippe.

Σημ. 'Ο nam, namque καὶ etenim τίθενται ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου, ὁ δὲ enim πάντοτε μετὰ μίαν λέξιν· nam ipse dixit, ἀλλὰ ipse enim dixit.¹

ε'.) Συλλογιστικοὶ (coniunct. conclusivæ).

ergo ἄρα, igitur λοιπόν, itaque ὅθεν, ideo, idcirco, quocirco, hinc, inde, proinde, propterea, quare, quamobrem τοῦτου ἕνεκα.

Σημ. α'. Οἱ μὲν ἄλλοι τίθενται ἐν ἀρχῇ τῆς προτάσεως, ὁ ergo δὲ καὶ igitur μετὰ μίαν συνήθως ἢ πλείους λέξεις, ἀλλὰ καὶ ἐνίοτε ἐν ἀρχῇ omnes igitur, adsunt itaque ἢ ergo omnes adsunt.

Σημ. β'.) Τὸ prinde μόνον εἰς προτάσεις μετὰ προστακτικῆς ἢ ὑποτακτικῆς.

Σημ. γ'. Ἐνταῦθα ἀνήκουσι καὶ τὰ ob eam rem, ob eam causam, quapropter, quam ob rem, quam ob causam.

β'.) Ὑποτακτικοὶ σύνδεσμοι.

α'.) Τελικοὶ (coniunct. finales).

ut, uti ἵνα, ne ἵνα μὴ, neve, neu ἵνα μὴ, quo ὅπως, quominus ὅπως μὴ.

β'.) Χρονικοὶ (coniunct. temporales).

quando, ὅτε, ut, uti, ubi ὡς, antequam, priusquam πρὶν (ἢ), dum ἐν ᾧ, ἕως, donec, quoad ἕως ἄν, postquam, posteaquam ἐπεὶ, ἀφ' οὗ, ut, ubi, quum primum, simulac, simulat que, cum simul ut ὡς πρῶτον, quotiens ὁσάκις.

γ'.) Συγκριτικοὶ (coniunct. comparativæ).

ut, uti ὡς, sicut, velut καθὼς, quam ὅσον, quomodo ᾧ τρόπῳ, qua si, ac si, ut si ὡς εἴ.

Σημ. ut ἀναφέρεται εἰς τὸ ita καὶ sic· ἀπαντῶσι δὲ καὶ τὰ τρία μετὰ ρήματος· ut dixi, ita dixi, sic dixi.

1) Οἱ αἰτιολογικοὶ καὶ συλλογιστικοὶ εἶναι παρατακτικοὶ καὶ ὑποτακτικοί.

δ'.) Ἑρωτηματικοὶ (*coniunct. interrogativæ*).

utrum, utrum—ne, utrum—an, ne—an πότερον—ἤ, num, numne, ne nonne ἄρα μή.

ε'.) Αἰτιολογικοὶ (*coniunct. causales*).

quia, quod, quum (cum) διότι, ἐπεὶ, quoniam ἐπειδὴ, quamdoquidem ἐπειδὴ ποτε, si quidem.

στ'.) Ὑποθετικοὶ (*coniunct. conditionales ἢ hypotheticæ*).

si ei, sin ἐάν ὅμως, nisi (ni) εἰ μή, si non εἰ μή, dum, modo (uti, quommodo εἰ μόνον, μόνον εἰ μή, dumne, modone, dummodone, si modo εἰ μόνον, quod si ἐάν δέ, si minus ἐάν δὲ μή.

ζ'.) Ὁμολογητικοὶ (*coniunct. concessivæ*).

etsi, etiamsi, tametsi καὶ εἰ, καὶ ἐάν, quamquam, licet εἰ καὶ, quamvis, quantumvis, quamlibet, quam (cum) καὶ τοι, ut θῶμεν.

η'.) Συμπερασματικοὶ (*con. concessivæ*).

ut, ut non, quin ὥστε (μή).

8. ΕΠΙΦΩΝΗΜΑ

§ 235. Τὰ ἐπιφωνήματα εἶναι τὸ μὲν φωναὶ φυσικαὶ καὶ αὐτὰ εἶναι καὶ λέγονται κύρια ἐπιφωνήματα, τὰ δὲ ἄλλα μέρη λόγου καὶ ὀνόματα θεῶν ἢ φράσεις λαβοῦσαι καὶ ἐπιφωνημάτων σημασίαν.

§ 236. Α'. Τὰ κύρια ἐπιφωνήματα εἶναι σημαντικά·

α'.) Χαῖρε· io, iu, ha ἤ ha hate ἄ, evoe=εὐοῖ, evax=εὐάν.

β'.) Λύπη, οἶκτον· uæ οὐαί, heu φεῦ, eheu, ohe, hau.

γ'.) Θαυμασμοῦ· o, eu, ecce, aha (ᾶ ᾷ), atat, papæ vah.

δ'.) Ἀποστροφῆς· phui, apāge.

ε'.) Εὐφημίας· eia εἴα, euge εὐγε.

ς'.) Κλητικά· ou=ὦ, heu ὦ οὗτος, eho, ehodem=ἔ.

Β'. Ἄλλα μέρη λόγου, ὡς ἐπιφωνήματα λαμβανόμενα, εἶναι pax σίγα, hercūles, hercle Ἡράκλεις, per deum, πρὸς θεοῦ, καὶ ἄλ.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΕΤΥΜΟΛΟΓΙΚΟΝ

§ 236. Τῶν λέξεων αἱ μὲν εἶναι πρωτότυποι (*vocabula primitiva*), αἱ δὲ παράγωγοι (*vocabula derivata*). Παράγονται δὲ νέαι λέξεις τὸ μὲν διὰ προσαρτήσεως παραγωγικῶν τινων καταλήξεων εἰς τὴν ρίζαν τῶν ἀρχικῶν καὶ πρωτοτύπων λέξεων, τὸ δὲ διὰ συνθέσεως δύο λέξεων εἰς μίαν σύνθετον (*voc. compositum*) καλουμένην.

Α'. Παραγωγή.

α'. Παραγωγή οὐσιαστικῶν.

§ 237. Οὐσιαστικὰ παράγονται τὸ μὲν ἀπὸ ρημάτων (*substantiva verbalia*), τὸ δὲ ἀπὸ οὐσιαστικῶν ἢ ἐπιθέτων (*substantiva nominalia*).

Α'.) Οὐσιαστικὰ ἀπὸ ρημάτων (*Substantiva verbalia*).

§ 238. α'. Κυριώτερά· καταλήξεις τῶν ἀπὸ τοῦ θέματος τοῦ ἐνεστώτος παραγομένων οὐσιαστικῶν εἶναι·

1. Ἡ κατάληξις *or* προσαρτωμένη εἰς τὸ θέμα ἀμεταβάτων ρημάτων (μάλιστα τῆς α', β' καὶ γ' συζ., οὐχὶ δὲ τῆς δ') σημαίνει *πρᾶξιν* ἢ *κατάστασιν* τοῦ σημανομένου ὑπὸ τῆς ρίζης, οἷον· *amor* ἀγάπη, *clamor* κραυγή, *dolor* λύπη, *pavor* φόβος, *timor* φόβος.

Σημ. *decor*, γεν. *oris* εὐπρέπεια (ἄλλα *decus* γεν. *decoris* κόσμημα). Τινὰ ἔχουσι καὶ *os*· *colos*=color χρῶμα, *honos*=honor τιμή.

2. Ἡ *ium* σημαίνει τὴν *πρᾶξιν*, οἷον· *gaudium* χαρά, *desiderium* πόθος, *odium* μῖσος, *studium* σπουδή, *obsequium* θεραπεία, *solatium* παραμυθία· πρὸς δῆλωσιν τοῦ τόπου σχηματίζονται ρηματικὰ εἰς *orium*, οἷον· *auditorium* ἀκροατήριον.

3. Αἱ *men* (γεν. *minis*=ἑλλ. μα) καὶ *mentum* σημαίνουσι τὸ *πρᾶγμα*, οἷον· *flumen* ρεῦμα, *lumen* (ἀντὶ *lucmen*) φῶς, *fulmen* κεραυνός, *solamen* παραμύθιον, *adiumentum* βοήθημα, *ornamentum* κόσμημα, *monumentum* μνημεῖον, *instrumentum* ἐργαλεῖον, *alimentum* τροφή, *documentum* διδασκα.

Ἐνίοτε εἰς τὸ αὐτὸ ῥῆμα προσαρτῶνται ἀμφοτέροι· medicamen καὶ medicamentum ἱαμα, tegumen (tegimen) καὶ tegumentum κάλυμμα, velamen καὶ velamentum κάλυμμα.

4. Αἱ ūlum, būlum καὶ cūlum, καὶ συγκοπῇ clum, brum, crum σημαίνουν τὸ μέσον ἢ ὄργανον, σπανιώτερον δὲ καὶ τὸν τόπον, οἷον· vinculum καὶ vinculum ὁ δεσμός, venabulum σιθύνη, stabulum σταθμός, operculum πῶμα, vehiculum ὄχημα, cubiculum θάλαμος, periculum καὶ periculum κίνδυνος, flabrum πνεῦμα, ventilabrum πτύον, lavacrum λουτρόν, involucrum εἶλημα, κάλυμμα, sepulcrum τάφος.

5. Ἡ trum σημαίνει μέσον, οἷον· claustrum (ἀντὶ claudtrum) κλειθρον, rostrum ἔμβολον, aratrum ἄροτρον, rastrum δίκελλα.

6. Αἱ igo καὶ ido σημαίνουν πρᾶξιν ἢ κατάστασιν, οἷον· origo (orior) ἀρχή, vertigo στροφή, cupido ἐπιθυμία, libido ἔρσεις.

§ 239. 6'. Καταλήξεις τῶν ἀπὸ τοῦ θέματος τοῦ σουπίνου παραγομένων οὐσιαστικῶν εἶναι αὗται·

1) Ἡ κατάληξις or (γινομένη sor καὶ tor ἑλλ.-τωρ, γεν. τορ-ος) σημαίνει τὸ ἐνεργοῦν πρόσωπον (=ἑλλ. τῆς, τῆρ, τωρ, εὐς), οἷον· amator ἐραστής, adiutor βοηθός, doctor διδάσκαλος, monitor νουθετητής, lector ἀναγνώστης, victor νικητής, cursor δρομεύς, auditor ἀκροατής, largitor χορηγός.

Σημ. α'. Τῶν εἰς tor (καὶ sor) οὐσιαστικῶν πολλὰ σχηματίζουσι θηλυκὸν εἰς trix (τρία, τετρα, τρίς), οἷον amatrix ἐράστρια, victrix νικητρια, inventor εὐρετής inventrix, expulsores ὁ ἐξελαύνων, expultrix. Τὰ οὐσιαστικά ταῦτα ἐνίοτε ἀπαντῶσιν ὡς ἐπίθετα μετ' ἄλλων οὐσιαστικῶν ἐνούμενα, οἷον· victor exercitus, victrices literae· μάλιστα δὲ μετὰ τοῦ animus, οἷον· admirator animus.

Σημ. β'. Τινὰ ὀνόματα προσώπων εἰς tor (ator, itor), σπανιώτερον γίνονται καὶ ἐξ οὐσιαστικῶν τῆς α' καὶ β' κλ., οἷον· aleator κυδευτής (alea), viator ὁδοιπόρος (via), καὶ μετὰ τοῦ συνδετικοῦ i· ianitor θυρωρός (ianua), gladiator (gladius) μονομάχος, funditor (funda) σφενδονήτης.

Σημ. γ'. Σπανιώτερον γίνονται ἐκ ρημάτων ὀνόματα προσώπων 1) εἰς a, γεν. ae· scriba γραφεύς (scriptor), advena (adventor) ἔπηλυσ, conviva συμπότης, convictor σύσσιτος, perfuga, transfuga αὐτόμολος· 2) εἰς us, γεν. i· coquus (coctor) μάγειρος, servus δοῦλος· 3) εἰς o· bibo (bibitor) πολυπότης, erro (errator) πλάνος. Ἐτι δὲ καὶ ἐξ οὐσιαστικῶν ludio ὑποκριτής, centurio ἐκατόνταρχος.

2) Αἱ io (ἀντὶ ion, γεν. iōnis (§ 59, σημ. β')), us, γεν. ūs σημαίνουν πρᾶξιν ἢ κατάστασιν τοῦ ῥήματος ἀφρημένως (=ἑλλ. σις, μος, μα), οἷον· administratio διοικήσεις, divisio διαίσεις, cultus θεραπεία, acclamatio εὐφημία, fletus κλαυθμός, visus ὄρασις.

Καὶ εἰς τὸ αὐτὸ ρῆμα (io, us καὶ ura), actio καὶ actus πράξις, consensio καὶ consensus συμφωνία, motio καὶ motus κίνησις, statio, status, statura· censio, census, censura τιμητεία, positio, positus, positura θέσις, contemptio contemptus καταφρόνησις.

Σημ. α'. Τινὰ τῶν εἰς io παράγονται καὶ ἐκ τοῦ θέματος, οἷον· legio (lego) ἡ λεγεών, oblivio λήθη, opinio δόξα, regio (rego) χώρα.

Σημ. β'. Σπανιώτεραι καταλήξεις εἶναι

1) ἡ ura· pictura γραφή	natura φύσις	cultura θεραπεία
sepultura τάφος	mercatura ἐμπορία	armatura ὅπλις.
2) ἡ ela εἰς τὸ θέμα τοῦ σουπίνου ἢ τοῦ ρήματος προσαπτωμένη·		
corruptela διαφθορά,	querela μέμφις.	

Β', Οὐσιαστικὰ ἀπὸ ὀνομάτων (substantiva nominalia).

§ 240. Τὰ ἀπὸ ὀνομάτων παραγόμενα οὐσιαστικὰ τὸ μὲν παράγονται ἐξ οὐσιαστικῶν, τὰ δὲ ἐξ ἐπιθέτων.

α'. Ἀπὸ οὐσιαστικῶν.

§ 241. α'. Ὑποκοριστικὰ (deminutiva) φυλάττοντα τὸ γένος τῶν πρωτοτύπων λήγουσιν·

α) εἰς ūlus ūla ūlum, (φωνήεντος δὲ πρὸ τῆς καταλήξεως ἡγουμένου εἰς ōlus, ōla, ōlum) γινόμενα ἀπὸ οὐσιαστικῶν τῆς α'. καὶ β'. κλ., σπανίως δὲ τῆς γ'. οἷον· puer-puerulus παιδίον, vox vocis vocula λεξείδιον, atrium atriolum μικρὸς πρόδρομος, rex regis regulus βασιλίσκος, silva silvula μικρὸς δριμύν, saxum saxulum πετρίδιον, oppidulum πόλις, caput capit-is capitulum κεφάλαιον (βιβλίου), filius filiŏlus υἱίδιον, gladiolus μαχαίριον, linea lineola μικρὰ γραμμή, gloria-gloriola μικρὰ δόξα, bestia-bestiola ζώφιον.

β.) Εἰς culus, a, um γινόμενα μόνον ἀπὸ οὐσιαστικῶν τῆς γ', σπανιώτερον δὲ τῆς δ'. καὶ ε'. κλίσεως, οἷον· later laterculus πλίνθιον, frater fraterculus ἀδελφίδιον, soror sororcula μικρὰ ἀδελφή, mater matercula μητράριον, flos flosculus ἀνθύλιον, pons ponticulus γεφύριον, mulier muliercula γύναιον, os-osculum στομίον, vas vasculum μικρὸν ἄγγειον, ossiculum ὀστάριον, dies-diecula ἡμερίδιον.

γ.) Εἰς ellus, ella, ellum γινόμενα ἐξ οὐσιαστικῶν τῆς α'. καὶ β'. κλίσεως, οἷον· ager-agellus ἀγρίδιον, liber-libellus βιβλίριον, oculus ocellus ὀμμάτιον, asinus asellus ὄναριον, culter cultellus μαχαίριδιον, catena catella ἀλύσιον, pagina pagella σελίδιον, fabula

fabella μυθάριον, tabula tabella πινάκιον, labrum labellum χειλάριον, sacrum sacellum μικρὸν ἱερόν, flagrum flagellum μαστίγιον.

Σημ. α'. Eius illud, illa, illud ἡ γένουσι ὀλίγα, οἶον lapis lapillus λιθάριον, signum-sigillum ἀγαλμάτιον, anguis-anguilla ἡ ἔγγελος, tignum tigillum δοκίδιον.

Σημ. β'. Eius unculus, uncula λήγουσι μόνον τὰ ἀπὸ τῶν εἰς οὐ ληγόντων ὀνομάτων, οἶον sermo-sermunculus λογιδριον, homo-homunculus ἀνθρωπάριον, quæstiuncula ζητημάτιον.

Σημ. γ'. Ἀπὸ ὑποκοριστικῶν γίνονται νέα ὑποκοριστικά, οἶον cista-cistella cistellula μικρὰ κίστη, κιθώτιον, puer-puella-puellula κορίσκη.

Σημ. δ'. Ὑποκοριστικά γίνονται καὶ ἀπὸ τινῶν ἐπιθέτων καὶ συγκριτικῶν, οἶον parvulus καὶ paulus, miser misellus, pulcher pulchellus, bellum bellus, maius maiusculus, longius longiusculus, melius meliusculus, minus minusculus.

ε'.) Ἄλλαι καταλήξεις τῶν ἀπὸ οὐσιαστικῶν εἶναι·

1) Ἡ ium προσαρτωμένη εἰς ὀνόματα προσώπων δηλοῖ τὴν συνάφειαν καὶ σχέσιν αὐτῶν, εἰς δὲ τὰ εἰς tor τὸν τύπον τῆς ἐνεργείας, οἶον·

collega-collegium ἑταιρία sacerdotium ἱερατεία servitus-servitium δου-

auditor-auditorium ἀκρο- minister-ministerium ὑ- λεία

ατήριον πουργία exsul exsilium φυγή.

conviva-convivium συμπόσιον consors-consortium κοινωνία.

2) Ἡ ile εἰς ὀνόματα ζώων (κτηνῶν) προσαρτωμένη δηλοῖ τὸν σταθμόν αὐτῶν, οἶον·

bos-bubile (bovine) βο- sus suile ὁ συφεός, τὸ βο- onis ovile τὸ αὐλειον
στάσιον φορβεῖον equus equile ὁ ἵππων.

Εἰς ῥήματα δὲ προσαρτωμένη δηλοῖ τὸν τόπον, ἔνθα ἐκτελεῖται ἡ πράξις, οἶον cubile κοιτῶν, sedile ἐδωλίον.

3) Ἡ ātus (γεν. ūs) εἰς ὀνόματα προσώπων προσαρτωμένη δηλοῖ τὸ ἐπάγγελμα ἢ τὸ ἀξίωμα, οἶον·

consulatus ὑπατεία pontificatus ἡ ἀρχιερωσύνη tribunatus ἡ δημαρχία
magistratus ἀρχή.

Ὡσαύτως καὶ questura ταμεία, dictatura δικτατορία.

4) Ἡ īna δηλοῦσα πράξιν καὶ τὸν τόπον τῆς ἀσκήσεως, οἶον·

medicina ἱατρικὴ καὶ ἱατρεῖον piscina ἰχθυοτροφεῖον sutrina τὸ σκυτοτόμιον

officina ἐργασία καὶ ἐργαστήριον disciplina παιδεία tonstrina κουρεῖον

doctrina διδασκαλία.

§ 242. β'.) Περιεκτικά· καταλήξεις εἶναι

1) Ἡ arium δηλοῦσα τόπον ἀθροίσεως τοῦ ὑπὸ τῆς ρίζης δηλουμένου ἢ ταμεῖον· arma-armarium σκευοθήκη, aes aerarium ταμεῖον.

2) Ἡ etum (ἐλλ. ὦν) εἰς ὀνόματα φυτῶν προσαρτωμένη δηλοῖ τόπον περιέχοντα πληθὺν τῶν αὐτῶν φυτῶν, οἶον·

myrtetum μυρσινῶν vinetum ἀμπελῶν fruticetum λόχη

quercetum δρυμῶν dumetum ἀκανθεῶν olivetum ἐλαιῶν.

γ'.) Τὰ πατρωνυμικά (patronimica), τὰ μὲν ἀρσενικά λήγουσι εἰς

des, γεν. dae καὶ κλίνονται κατὰ τὴν α' κλ., τὰ δὲ θηλυκὰ εἰς is, γεν. idis, ἢ idos καὶ as, γεν. adis καὶ κλίνονται κατὰ τὴν γ' κλ. γινόμενα ἐκ τῶν ἀρσενικῶν πατρωνυμικῶν μεταβολῇ τῆς καταλήξεως ades εἰς as, ides εἰς is καὶ ides εἰς eis, οὕτως·

Thestius, ἀρσ. Thestiādes, θηλ. Thestias, γεν. Thestiadis
 Cecrops, » Cecropides, » Cecropis, » Cecropidis.
 Tantalus, » Tantalides, » Tantalus, » Tantalidis.
 Nereus, » Nerides, » Nerēis, » Nereidis.
 Atlas, » Atlantiades, » Atlantias, » Atlantiadis
 [καὶ -is, idis.]

Σημ. Τινὰ θηλυκὰ πατρωνυμικά ἐξ ὀνομάτων εἰς us καὶ ous λήγουσιν εἰς ine ἢ ione, ὡς· Neptunus Neptunine, Nereus Nerine, Acrisius Acrisione.

β'. Ἀπὸ ἐπιθέτων.

§ 243. Τὰ ἀπὸ ἐπιθέτων παραγόμενα οὐσιαστικά δηλοῦσι τὴν ιδιότητα τοῦ ἐπιθέτου ἁπλοῶς καὶ σχηματίζονται προσαρτωμένης εἰς τὸ θέμα τοῦ ἐπιθέτου τῆς καταλήξεως.

1) tās, (γεν. tat-is, ἑλλ. της, γεν. τητ-ος) καὶ μετὰ τοῦ συνδετικοῦ ī, itas, i δὲ ἡγουμένου etas (ἐκ τῶν εἰς ius ἐπιθέτων), stas δὲ ἐκ τῶν εἰς stus.

liber-libertas ἐλευθερία crudelis-crudelitas σκλη- venustus-venustas χάρις
 pauper-paupertas πένια ρότης atrox-atrocitas σκληρότης
 bonus bonitas ἀγαθότης varius-varietas ποικιλία (maius) maiestas μεγα-
 verus-veritas ἀληθεία pius-pietas εὐσέβεια λειότης
 novus-novitas νεότης socius-societas συμμαχία honos (ἐξ οὗ honestus)
 asper-asperitas τραχύτης vetustus-vetustas παλαι- honestas τιμιότης
 celer-celeritas ταχύτης ότης
 οὕτω καὶ potens (potent-tas) potestas δύναμις, (volens) volunt-tas voluntas
 θέλησις, iuvenis-iuven-tas. Τὸ egens-egenstas ἔνδεια (ἀντι egent-tas).

Σημ. Ἀπαντᾷ καὶ εἰς us γεν. utis· salus (salv-us), καὶ tus, γεν. utis· vir-tus, iuven-tus, senec-tus.

2) ia, (ἐλλήν· ια) ἐξ ἐπιθέτων καὶ μετοχῶν, οἷον·

audax-audacia τόλμη, concors-concordia ὁμόνοια, prudens-prudentia φρό-
 νησις· οὕτω καὶ miseria ἀθλιότης, insania μανία, sapientia σοφία, benevolentia
 εὐμένεια, elegantia κομψότης.

3) itia, (ὡς καὶ ities, γεν. ei) σπανιωτέρα, οἷον·

avarus avaritia φιλαργυρία, amicitia φιλία, iustitia δικαιοσύνη,
 duritia καὶ durities σκληρότης.

4) tūdo καὶ μετὰ τοῦ συνδετικοῦ i, itudo, οἷον·

fortis-fortitudo ἀνδραγαθία, altus-altitudo ὕψος, similis-similitudo ὁμοιότης,

magnus-magnitudo μέγεθος, beatus-beatitudo εὐδαιμονία, aeger-aegritudo pulcher-pulchritudo· καὶ ἐκ ρημάτων οὕτως, ἐκ τοῦ (valeo valetudo), consu-
esco, consuetus-consuetudo συνήθεια.

Σημ. α'. Μόνον ἐν τισι ἀπαντᾷ itas καὶ tudo· claritas καὶ claritudo, firmitas καὶ firmitudo.

Σημ. β'. Σπάνια εἶναι αἱ edo καὶ monia (καὶ μετὰ τοῦ συνδετικοῦ i· imonia), οἷον· dulcedo γλυκύτης, albedo λευκότης, acrimonia δριμύτης. Καὶ ἀπὸ ρημάτων· par-
cere parsimonia φειδώ, queri querimonia μομφή.

5) Εἰς τὸ αὐτὸ ἐπιθέντων προσαρτῶνται διάφοροι καταλήξεις, οἷον· (σπαν.) sanctimonia ἁγιωσύνη, sanctitas (Κικ.), sanctitudo.

Β'. Παραγωγὴ ἐπιθέτων

§ 244. Ἐπιθέτα παράγονται ἀπὸ ρήματα (adiectiva verbalia) ἢ ἀπὸ ὀνομάτων (adiectiva nominalia).

§ 245. Α'. Ἐπιθέτα ἀπὸ ρημάτων. Καταλήξεις δ' εἶναι αἱ ἐπόμεναι·

1) bundus καὶ cundus ἐπιτείνουσαι ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὴν σημασίαν τοῦ ἐνεστώτος τῆς μετοχῆς, οἷον·

mirabundus (mirari) θαυμάζων, venerabundus, furibundus, moribundus, tremebundus, verecundus (vereri) αἰδέμενος, iracundus (irascere) ὀργίλος, iucundus (iuvare) (ἀντὶ iuicundus=iuvens) εὐχαρής, rubicundus (rubere).

2) idus δηλοῦσα κατὰστασιν ἢ ποιότητά, οἷον·

calidus θερμός, rapidus ὀρμητικός, validus ὑγιής, timidus δειλός, avidus ἐπι-
θυμητικός, frigidus ψυχρός, sordidus ρυπαρός, madidus ὑγρός.

3) ilis καὶ bilis, δηλοῦσαι τὸ δυνατόν γενέσθαι (ἐλλ. τός, ἰμος) (πα-
θητικῶς), οἷον·

docilis εὐδίδακτος, fragilis εὐθραυστος, utilis χρήσιμος, facilis εὐκόλος
mobilis (ἀντὶ movibilis) εὐκίνητος, amabilis ἀγαπητός.

Τινὰ μόνον εἶναι ἐνεργητικά· credibilis πιστευτός, incredibilis ἀπίστευτος, ferti-
lis εὐφορος

Σημ. Τινὰ ἔχουσι τὴν σημασίαν τῆς μετοχῆς τοῦ ἐνεργ. ἐνεστώτος terribilis φοβερός.
praestabilis ὑπερβάλλων. Ἄλλα πάλιν τὴν τοῦ παθ. παρκ. τῆς μετοχῆς· coctilis (co-
quere), fictilis (fingo).

4) ax καὶ span. ūlus δηλοῦσαι τὴν πρὸς τι κλίσιν, μάλιστα δὲ πλημ-
μελῇ (ἐλλ. λος), οἷον

audax (audere) τολμηρός, edax ἀδηφάγος, loquax φλύαρος, vorax ἀδηφάγος, fu-
rax κλεπτικός, mendax δητικός, fallax ἀπατηλός,
credulus εὐπίστος, querulus μεμψίμοιρος, sedulus ἐπιμελής, flebilis ἀξιοδάκρυτος,
garrulus στωμύλος.

Σημ. Σπανιώτερον κατὰληξις εἶναι ἡ uus ἔχουσα ὅτε μὲν ἐνεργητικὴν, ὅτε δὲ παθητικὴν
σημασίαν, οἷον·

(congruo) congruus σύμφωνος, vacuus κενός, irriguus (irriguo) ἀρδευτός, (noceo),
nocuus βλαβερός καὶ innocuus ἀβλαβής, assiduus (assideo) ἐνδελεχής, arduus

(αἴρω) ἀνάντης. Ἡ uus δηλοῖ καὶ τὸ δυνατόν γενέσθαι· dividuus διαιρετός, individuus ἀδιαίρετος, conspicuus καταφανής.

2) ἡ ulus ἔχουσα τὴν σημασίαν τῆς ἐνεργ. μετοχῆς τοῦ ἐνεστώτος, ἡ σημαίνουσα τὴν κλίσιν· pendulus κρεμάμενος, credulus εὐπίστος, patulus ἀνοικτός, bibulus φιλοπότης, sedulus (sedeo) ἐπιμελής.

Β'.) Ἑπίθετα ἀπὸ ὀνομάτων (*adiectiva nominalia*).

§ 246. α. Ἀπὸ προσηγορικῶν. Καταλήξεις εἶναι αἱ ἐπόμεναι·

1) ēus (ἐλλ. εος-οὗς, ινος) δηλοῦσαι τὴν ὕλην ἣ ὁμοιότητα καὶ τὸ ἀνῆκον εἰς τι, οἶον·

ferreus σιδηροῦς, aureus χρυσοῦς, argenteus ἀργυροῦς, vitreus ὑαλοῦς, piceus πισσοειδής, igneus πύρινος, cinereus τεφρώδης, plumbeus μολυβδόϋς, ligneus ξύλινος, niveus χιονώδης.

chartaceus ἐκ χάρτου (χάρτινος), membranaceus μεμβράνινος, hordinaceus κριθίνος, latericius πλινθίνος, tribunicius δημαρχικός.

Ἑπίθετά τινα τῶν εἰς icus παράγονται καὶ ἐκ τοῦ σουπίνου, ἀλλὰ τὸ i ἐν τῇ προπα-
ραληγούσῃ ἔχουσι μακρόν, οἶον· commenticius πλαστός, adventicius ἐξωτικός.

Σημ. Τῶν ἐπιθέτων τούτων τινὰ ἔχουσι διπλοῦν τύπον εἰς neus καὶ nus· eburneus καὶ eburnus ἐλεφάντινος, ficulneus καὶ ficulus σύκινος, iligneus καὶ ilignus πρίνιος.

Τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔχει καὶ ἡ inus· lignum cedrinum, cupressinum, faginum.

2) ius (=ιος), icus, illis, elis, alis, aris, anus, ivus, itimus, (itumus), atilis, ensis, ester, arius δηλοῦσαι τὸ ἀνῆκον εἰς τι, οἶον·

patrius πατριος, regius βασιλῆιος, oratorius ρητορικός.

bellicus πολεμικός, civicus πολιτικός, domesticus οἰκιακός.

puerilis παιδικός, virilis ἀνδρικός, servilis.

fidelis πιστός.

navalis ναυτικός, mortalis θνητός, regalis βασιλικός,

puellaris κορασιώδης, popularis δημοτικός, militaris στρατιωτικός.

humanus ἀνθρώπειος, montanus ὄρεινός, urbanus ἀστυκός, rusticanus ἀγροϊκός.

aestivus θερινός, tempestivus ὥραιος.

legitimus νόμιμος, maritimus θαλάσσιος, finitimus ὁμορος.

fluvialis ποτάμιος, aquatilis ἐνυδρὸς.

forensis ἀγοραῖος, castrensis στρατοπεδικός.

campester πεδινός, pedester πεζικός, equester ἵππικός.

Σημ. α. Τῶν εἰς ilis ἐπιθέτων τὰ μὲν παραγόμενα ἐκ ρημάτων ἔχουσι· τὸ i τῆς παραληγούσης βραχύ (§ 196, 3), τὰ δὲ ἐξ ὀνομάτων μακρόν, πλὴν τοῦ humilis καὶ parilis.— Τῶν δὲ icus τὰ μὲν ἐκ ρημάτων καὶ προθέσεων παραγόμενα ἔχουσι τὸ i μακρὸν· οἶον ami-
cus, pudicus, anticus, posticus, τὰ δὲ ἐξ ὀνομάτων βραχύ.

Σημ. β'. Τὰ εἰς arius λαμβάνονται ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οὐσιαστικῶς καὶ δηλοῦσιν ἐπάγ-
γελμα, οἶον·

aerarius (homo) χαλκουργός, argentarius ἀργυροχόος, τραπεζίτης, coriarius
βυρσοδέφης, ostiarius θυρωρός, carbonarius ἀνθρακεύς.

3) *ōsus* καὶ *ulentus* δηλοῦσαι *πλησμονήν*, οἶον·

aquosus ὑδρώδης, *bellicosus* φιλοπόλεμος, *lpidosus* λιθώδης, *pericolosus* κινδυνώδης, *artificiosus* εὔτεχνος, *portuosus* πολυλίμενος, *aerumnosus* πολύμοχθος.

fraudulentus ἀπατηλός, *opulentus* δυνατός (*opes*), *pulvenulentus* κονιορτώδης, *turbulentus* ταραχώδης.

Ἡ δὲ *olentus* εἰς τὰ *violentus* βίαιος, *vinolentus* οἰνώεις, *sanguinolentus* αἱματώεις.

4) *ātus*, *itus* (ἐκ τῶν *is* οὐσιαστ.), *ūtus* καὶ *stus* δηλοῦσαι τὸν ἑ-
χορτά τι οἶον

harbatus πωγωνοφόρος, *falcatus* δρεπανηφόρος.

auritus ὠτώεις, (ἀλλὰ *auratus* ἐκ τοῦ *aurum* κεχρυσωμένος), *pellitus* δερματοφορῶν, *crinitus* εὐχομος,

nasutus μακρόρρις, *cornutus* κερασφόρος, *augustus* στενός, *molestus* ὀχληρός.

5) *īnus* καὶ *īnus* δηλοῦσαι τὸ ἀνῆκον εἰς τι ἢ τὸ ἐκ τίνος (μόνον) ἔμψυχον γινόμενον· ἡ *īnus* μόνον εἰς ὀνόματα φυτῶν καὶ ὀρυκτῶν δηλοῦσα τὴν ὕλην· οἶον *cedrinus*, *feginus*, *adamantinus*, *cristallinus*.

asininus ὄνειος, *equinus* ἵππειος, *taurinus* ταύρειος, *haedinus* ἐρίφειος, *anserinus* χήνειος, *anatinus* νησσαίος, *vitulinus* μόσχαιος (ἀντὶ ταύτης *ovillus* προβάτειος, *suillus* χοίρειος, *bubulus* βόειος), καὶ μάλιστα μετὰ τοῦ *caro* (*taurina*, *anserina*, *equina*, *vitulina*) κρέας, ταύρειον, χήνειον, *marinus* θαλάσσιος, *divinus* θεῖος, *masculinus* ἄρσεν, *femininus* θηλυτός.

Σημ. α'. Ἡ *tinus* δηλοῦσα χρόνον προσαρτᾶται εἰς ὀνόματα καὶ ἐπιρρήματα· οἶον *annotinus* περισυνός, *hornotinus* τήτινος, *crastinus* ὁ αὔριον, *perentinus* ὁ μεταύριον, *diutinus* χρόνιος, *pristinus* πρότερος· *tinus*, μακρὸν τὸ ἔχουσι μόνον τὰ *repentinus* αἰφνίδιος, *matutinus* (*maturus*) ἑωθινός, *vespertinus* ἑσπερινός, ἔτι δὲ καὶ *clandestinus* λαθραῖος καὶ *intestinalis* (*intus*) ὁ ἐνδον.

Σημ. β'. Ἐπίθετα ἐξ ἐπιθέτων παράγονται μόνον τὰ ὑποκοριστικά § 241, σημ. δ'.

§ 247 β'. Ἐπίθετα ἀπὸ κυρίων ὀνομάτων ἀνδρῶν, ἐθνῶν, τόπων, πό-
λεων καὶ χωρῶν. Καταλήξεις εἶναι αἱ ἐπόμεναι·

1. *iānus* (σπανίως *ānus* καὶ *īnus*) εἰς ὀνόματα ἀνδρῶν (δηλ. ἐπωνυμίων) προσαρτωμένη· οἶον *Tullianus*, *Caesarianus*, *Sullanus*, *Iugurthinus*.

Σημείωσι τὰ *lex Cornelia*, *via Appia*, *Circus Flaminius*.

Σημ. Αἱ *eus*, (*ius*) καὶ *icus* προῆλθον μόνον ἀπὸ τὰς ἑλληνικὰς εἰς καὶ ἰκος· οἶον *Epicultureus*, *Pythagoreus* καὶ *Pythagoricus*· versus *Archilochius*.

Ἀλλὰ *Dianus*, *Iunonius*, *Minervius*.

2. *ānus*, *īnus*, *ensis*, *as* (γεν. *ātis*) εἰς ὀνόματα τόπων (πόλεων) προσαρτῶμεναι· οἶον *Roma-Romanus*, *Tusculum-Tusculanus*, *Ameria-Amerinus*, *Clasia-Clasinus*, *Narbo-Narbonensis*, *Cannae-Cannensis*, *Arpinum-Arpinas*, *Fidēnae-Fidēnas*.

Σημ. Τὰ ἐκ τῆς ἑλληνικῆς ὀνόματα τόπων φυλάττουσι τὰς ἑλληνικὰς καταλήξεις *ius*,

iacus, inus, acus, aicus· οἷον Rhodius, Ephesius, Tarentinus, Rheginus, Nemeaeus, Larissaeus, Corinthiacus, Thebaicus. Τινὰ ὅμως λαμβάνουσι τὰς λατινικὰς καταλήξεις· οἷον Atheniensis, Spartanus, Thebanus, καὶ πάντα τὰ εἰς polis, οἷον· Neapolis Neapolitanus

3. *icus*, (σπαν. *ius*) προσαρτωμένη μάλιστα εἰς ἐθνικὰ ὀνόματα, οἷον· Gallicus, Thracius, Persicus, Britannicus, Syrius,.

4. Τῶν χωρῶν ὀνόματα ἐκτὸς τοῦ Latium, Samnium καὶ τῶν ἐλληνικῶν Aegyptus, Epirus. Persis κτλ. παράγονται καὶ αὐτὰ ἀπὸ τῶν ἐθνικῶν ὀνομάτων. Britannia ἀπὸ τοῦ Britannus, Cilicia ἀπὸ τοῦ Cilix, Italia ἀπὸ τοῦ Italus, Sardinia ἀπὸ τοῦ Sardus.

Ἀπὸ τινων τούτων τῶν ὀνομάτων τῶν χωρῶν παράγονται ἐπιθέτα εἰς *ensis* καὶ *anus*· Hispaniensis, Siciliensis, Africanus, Gallicanus, σημαίνοντα τί ὑπάρχει ἐν τῇ χώρᾳ ἢ τί προέρχεται ἐξ αὐτῆς χωρὶς νὰ ἀνήκῃ εἰς τὸ ἔθνος τὸ οἰκοῦν τὴν χώραν, οἷον· *exercitus Hispaniensis* ρωμαϊκὸς στρατὸς ἐν Ἰβηρίᾳ διατρίβων. *bellum Hispaniensis* ἡ *bellum Africanum* εἶναι πόλεμος, ὃν οἱ Ρωμαῖοι πρὸς ἀλλήλους πολεμοῦν ἐν Ἰβηρίᾳ ἢ ἐν Λιβύῃ. Ἀλλὰ *bellum Hispanicum* ἢ *Africum* εἶναι πόλεμος πρὸς τοὺς Ἰβήρας ἢ Λίβυας.

Σημ. Ἀπὸ ὀνομάτων τόπων παράγονται ἐπιθέτα εἰς *ensis* καὶ *anus*, *inus* καὶ *as* σημαίνοντα τὸ ἐν τῇ χώρᾳ ὑπάρχον ἢ προερχόμενον ἐξ αὐτῆς, οἷον· Siciliensis, Hispaniensis, Cannensis—Africanus, Romanus—Florentinus—Arpinum Arpinas.

Σημ. Τὰ ἀπὸ πόλεων ἐλληνικὰ ἐπιθέτα εἰς *eus* (-εύς) σχηματίζουσι οἱ λατίνοι εἰς *ensis* (*iensis*), οἷον· Patrensis, Thespiensis· ἔτι Atheniensis· ἀλλὰ σπανίως καὶ εἰς *eus*· Cittieus ἀντὶ Cittiensis.

Γ'. Παραγωγὴ ῥημάτων.

§ 248. Ρήματα παράγονται ἢ ἀπὸ ῥημάτων (*verba verbalia*) ἢ ἀπὸ ὀνομάτων (*verba nominalia*).

§ 249. α'. Ρήματα ἀπὸ ῥημάτων (*verba verbalia*)· εἶναι δὲ ταῦτα· θαμιστικά (*frequentativa*), ἐναρχτικά (*inchoativa*), ἐφετικά (*desiderativa*) καὶ ὑποκοριστικά (*deminutiva*).

1. Τὰ μὲν θαμιστικά (*verba frequentativa*) δηλοῦντα πρᾶξιν πολλάκις ἐπαναλαμβανομένην ἢ ἐπιτεταμένην, παράγονται ἐκ τοῦ σουπίνου μεταβολῇ τῆς καταλήξεως *um* εἰς *o*· κλίνονται δὲ πάντα κατὰ τὴν α' συζ., οἷον·

traho-tractum-tracto ἔλκω, capio-captum-capto ζητῶ, curro-cursum-curso περικτρέχω, eo-itum-ito φοιτῶ, -habeo-habitu-m-habito ἔχω.

cano-cantum-canto ᾄδω, defendo-defensum-defenso ἀμύνομαι.

Σημ. α'. Τὸ α τοῦ σουπίου τῆς Α' συζ. μεταβάλλεται εἰς i, οἷον· rogo-rodatum-rogitato πολλάκις ζητῶ, volo-volatum-volito περιπέτομαι, clamo-clamatum-clamito. Τινὰ θαμιστικά παράγονται ἀμέσως ἐκ τοῦ θέματος τοῦ ρήματος· ago-agito, quaero-quaesito, nosco-noscito, canto-cantito, curso-cursito.

Σημ. β'. Ἀπὸ τινων θαμιστικῶν παράγονται ἄλλα προσλήψει τῆς καταλήξεως itor, οἷον· polliceor-pollicitor, sequor-sector, tueor-tutor, minor-minitor, liceor-licitor, amplector-amplexor, sciscor-sciscitor.

2. Τὰ δὲ ἐναρκτικά (v. *incohativa*) δηλοῦντα ἀρχὴν πράξεως, παράγονται ἐκ τοῦ β' ἐνικοῦ προσ. τῶν ρημάτων προσλήψει τῆς καταλήξεως co καὶ ἐκ τούτου λήγουσιν εἰς asco, esco, isco καὶ κλίνονται πάντα κατὰ τὴν γ' συζ. (§ 190), οἷον·

labo-labasco σφάλλομαι, calo-calesco θερμαίνομαι, luceo-lucesco ἐπιλάμπω, ingemo-ingemisco ἀναστενάζω, dormo-obdormisco κοιμῶμαι.

3. Τὰ δὲ ἐφετικά (v. *desiderativa*) δηλοῦντα ἔφession, παράγονται ἀπὸ τοῦ σουπίου μεταβολῇ τῆς καταλήξεως um εἰς upio καὶ κλίνονται πάντα κατὰ τὴν δ' συζ., οἷον·

emo-emptum-empturio ὠνησεῖω, pario-partum-parturio ὠδίνω, proscribo-proscriptum-proscripturio ἐπιθυμῶ προγράψειν.

4. Τὰ δὲ ὑποκοριστικά (v. *deminutiva*) δηλοῦντα ἐλάττωσιν λήγουσιν εἰς illo καὶ κλίνονται πάντα κατὰ τὴν α' συζ., οἷον· canto cantillo ᾄδω ἡσύχως, conscribo conscribillo γράφω ἡσύχως, sorbeo sorbillo ροφῶ.

§ 250. β'. Ρήματα ἀπὸ ὀνομάτων (*nominalia*) παράγονται προσλήψει εἰς τὴν ρίζαν τοῦ ὀνόματος τῶν καταλήξεων o, eo, io, ἥτοι εἶναι τῆς α' καὶ β' συζ. καὶ τινὰ τῆς δ', οἷον·

Α' συζ.	Β' συζ.	Δ' συλ.
donum-donare δωρεῖσθαι	calvus-calvere	custos-custodire φυλάσσειν.
laus-laudare ἐπαινεῖν	canus-canere	
sanus-sanare ὑγιαίνειν	flavus-flavere	finis-finire τελευτᾶν
signum-signare σημειοῦν	flos-florere ἀνθεῖν	lenis-lenire πραύνειν
vox-vocare καλεῖν	lux-lucere λάμπειν	sitis-sitire διψῆν
vulnus-vulnerare τιτρώσκειν	vires-virere πρασίζειν	vestis-vestire ἀμφιέννυμι.

Σημ. α'. Τὰ ἀπὸ ὀνομάτων ρήματα κλίνονται κατὰ τὴν α' β' καὶ δ' συζ. μόνον τινὰ ἐναρκτικά κλίνονται κατὰ τὴν γ'.

Σημ. β'. Τὰ ἀπὸ ὀνομάτων παραγόμενα ρήματα τῆς α' καὶ τῆς β' συζ. ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἶναι μεταβατικά, καὶ τὰ τῆς δ' ὅτε μὲν μεταβατικά, ὅτε δὲ ἀμετάβατα.

Σημ. γ'. Ἐξ ὀνομάτων παράγονται πολλὰ ἀποθετικά τῆς α' συζ., οἷον· aemulari μιμεῖσθαι, dominari δεσπόζειν, laetari εὐθυμεῖν, furari κλέπτειν, piscari ἀλιεύειν, lucrari κερδαίνειν.

Σημ. δ'. Ρήματά τινὰ μεταβάλλοντα συζυγίαν μεταβάλλουσι καὶ διάθεσιν·

albare λευκαίνειν	—	albere λευκὸν εἶναι
clarare λαμπρύνειν	—	clarare λάμπειν
liquare τήκειν	—	liquere ρευστὸν εἶναι
placare ἱλάσσεσθαι, πραύνειν	—	placere ἀρέσκειν
sedare παύειν, πραύνειν	—	sedere καθῆσθαι.
fugare φυγαδεύειν	—	fugere φεύγειν
pendere σταθαῖν	—	pentere κρέμασθαι.

4. Παραγωγή ἐπιρρημάτων.

§ 251. Ἐπιρρήματα ἐν τῇ λατινικῇ παράγονται ἀπὸ ἐπιθέτων καὶ ρημάτων προσλήψει καταλήξεων τινων, ὧν συνηθέστεραι αἱ ἐπόμεναι·

α'. Ἀπὸ ρημάτων. Ἡ im προσαρτωμένη εἰς τὸ θέμα σουπίνων τινων σημαίνει τρόπον, οἶον·

carptim (carpere) ἀκροθιγῶς, certatim (certare) ἀγωνιστικῶς, contemptim (contemnere) καταφρονητικῶς, nominatim ὀνομαστί, praesertim καὶ μάλιστα, punctim νύγδην, ἀκριβῶς, raptim ἀρπακτικῶς, sensim ἐπαισθητῶς, statim παραχρῆμα. Οὕτω caesim, cautim.

Σημ. Ἀνωμάλως παράγονται τὰ vicissim καὶ vicisatim (ἐκ τοῦ vicis) ἀμοιβαίως, pedetentim (pes) κατὰ πόδας, βάδην.

β'. Ἀπὸ ὀνομάτων καταλήξεις εἶναι

1. Ἡ ātim προσαρτωμένη εἰς τὸ θέμα ὀνομάτων σημαίνει τρόπον·

Τὰ generatim, gradatim βαθμηδόν, gregatim ἀγεληδόν, ostiatim, vcatim, paulatim, privatim προσαρτωσιμόν τιμ. Σημειῶσαι τὰ tributim (tribus) κατὰ φυλάς, τὸ viritim (vir) κατ' ἄνδρα εἶναι τὸ μόνον ἐπιρ. εἰς itim· furtim (fur) κλεπτικῶς, ubertim (uber) ἀφθόνως.

2. Ἡ ĩtus προσαρτωμένη εἰς τὴν ρίζαν ὀνομάτων τινων σημαίνει κίνησιν ἀπὸ τοῦ δηλωμένου ὑπὸ τῆς ρίζης, εἰς τινα δὲ τρόπον, οἶον·

antiquus-antiquitus παλαιόθεν, coelum-coelitus οὐρανόθεν, divinus-divinitus, θεόθεν, fundus-funditus θεμελιόθεν, humanus-humanitus ἀνθρωπίνως, radix-radicitus πρόρριζα, (penitus ἐνδον, intus ἐντός, εἴσω).

Σημ. mordicus ὁδᾶς (ἐκ τοῦ mordere) εἶναι τὸ μόνον ἐπιρ. εἰς icus. Δύο ἐπιρ. intus καὶ subtus ἔχουσι tus καὶ ὅχι itus. Τὸ secus παράγεται ἐκ τοῦ sequor.

3. Ἡ ter· brevisiter (πρβ. § 136 β').

Σημ. Ἐκ τῶν ἀπολύτων ἀριθμητικῶν εἰς ies quinquies.

4. Πολλὰ ἐπιρρήματα γίνονται ἀπὸ ἀντωνυμίας· Α' τὸ ποῦ· 1) διὰ τῆς τοπικῆς καταλήξεως bi (=φι)· i bi (αὐτό-φι), ubi (ἀντὶ cubi), ali-bi (ἐκ τοῦ ἀρχ. alis), utrūbi ἢ ἡ αὐτὴ κατάληξις bi εὐρῆται καὶ ἐν τοῖς tibi, sibi· 2) διὰ τῆς τοπικῆς καταλήξεως ī· illi, isti, ὁ τύπος οὗτος εὐρῆται μετὰ τοῦ c ἐκ τοῦ ce)· hic, illic, istic. 3) Διὰ τῆς us, ἡνωμένης μετὰ τῆς καταλήξεως quam καὶ piam· usquam, ἀρνητικῶς n-usquam, uspiam (τὸ us προέκυψεν ἐκ τῶν ub-s καὶ τοῦτο ἐκ τοῦ ubis).

Β'. Τὸ πόθεν· 1) δι' ἀφαιρετικῆς τῶν ἀντωνυμιῶν eo· eo-dem, illo, quo, quovis, quo-umque, -quo-usque. Οὕτω ultro, citro, porto. 2) Διὰ τῆς καταλήξεως vorsus ἢ vorsum (ἀρχ. versus, verum)· horsum (ἐκ τοῦ hoversum), aliorsum, deorsum.

B'. Σύνθεσις.

§ 252. Διὰ τῆς συνθέσεως δύο λέξεων σχηματίζεται νέα λέξις.

Ἡ σύνθεσις τῶν λέξεων γίνεται τριχῶς.

A'. Παρεμβαλλομένου κανονικῶς τοῦ συνδετικοῦ φωνήεντος i (σπανίως u ἢ o), ἀποβαλλομένου δὲ ὅταν ἡ δευτέρα λέξις ἄρχηται ἀπὸ φωνήεντος, οἷον·

armiger ὀπλοφόρος, aedifico οἰκοδομῶ, belligero πολेमῶν· ἀλλὰ magnanimus μεγαλόψυχος, unanimus ὁμόθυμος.

Σημ. α'. Τὸ u ἢ o παρεμβάλλεται σπανίως· quadrupes, sacrosanctus, καὶ εἰς τὸ ἑλλ. philosophus κτλ. Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ λατινικῇ εὔρηται u ἀντὶ i· significo, pontulex ἀντὶ significo κτλ.

Σημ. β'. Τὸ bene καὶ male καὶ πᾶσαι αἱ προθέσεις ἐνοῦνται ἄνευ συνδετικοῦ φωνήεντος· beneficus, maledicus, incurro κτλ.

Σημείωσαι τὰ biennium, triennium, quadriennium, quinquennium, sexennium δηλοῦντα χρόνου μέρος 2, 3, 4, 5, 6 ἐτῶν (=διετές....) hiduum, triduum, quatrīdium δηλοῦντα χρόνου μέρος 2, 3, 4, ἡμερῶν.

B'. Τὸ δευτερον συνθετικὸν μέρος τρέπει τὸ α καὶ ε εἰς i, τὴν διφθογγον ae εἰς i, τὴν δὲ au εἰς u ἢ o, οἷον·

facio-conficio, statuo-instituo, amicus-inimicus, emo-redimo, teneo-abstineo, quaero-conquiro, caedo-concido, claudio,-excludo, plaudo-explodo.

Ἐξαιρέσεις· 1) Τὸ α μένει ἀμετάβλητον μόνον ἐν τοῖς συνθέτοις τῶν cave, maneo, καὶ traho, οἷον·

circumago, perago, contraho. Μεταβάλλεται δὲ εἰς e ἐν τοῖς ἔχουσιν αὐτὸ θέσει μακρόν, οἷον· fallo, farcio, partior, scando, spargo.

2) Τὸ δὲ βραχὺ ε μένει ἀμετάβλητον ἐν τοῖς συνθέτοις τῶν fero, gero, peto, rogo, tero καὶ ἐν μέρει ἐν τοῖς τοῦ lego, οἷον·

perlego, neglego, intellego, ἀλλὰ colligo, deligo καὶ ἄλλον. Ἐκ τοῦ emo εὔρηται redimo, ἀλλὰ coemo.

3) Τὸ δὲ ae μένει ἐν τοῖς συνθέτοις τοῦ haereo· conhaereo, adhaereo.

4) Τὸ au εἰς eo· oboedio (οὐχι obedio) ἐκ τοῦ audio, φυλάττεται δ' εἰς τὰ axaudio, incautus.

Σημείωσαι τὰ anhelō, (hālō), inermis (arma), confectus (confacio), inculco (calco), concutio (quatio), insulsus (salsus).

Σημ. Πολλάκις συντίθεται κατὰ παράθεσιν λέξεις οὐσιαστικὸν καὶ ἐπιθετὸν, ὧν ἑκάτερον κλίνεται κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ κλίσιν, καὶ πολλάκις χωρίζονται διὰ παρεμπιπτοντος μο-

ρίου, οἷον· *respublica* (*res enim publica*) πολιτεία, *iusiurandum* ὅρκος, *triumviri* τρεῖς ἄνδρες. Ὡσαύτως *senatusconsultum* τὸ τῆς βουλῆς δόγμα, *populiscitum*, *plebiscitum* ψήφισμα τοῦ δήμου, ἀλλὰ καὶ *resque publica* (οὐχὶ *respublicaque*), *senatusque consultum* (οὐχὶ *senalus consultumque*).

Γ'. Τὸ τελικὸν σύμφωνον τῶν πλείστων μάλιστα μονοσυλλάβων προθέσεων ἢ ἀχωρίστων μορίων ἢ μένει τὸ αὐτὸ ἢ τρέπεται κατὰ τὸ ἀρκτικὸν σύμφωνον τῆς ἐπομένης λέξεως ἢ ἀφομοιοῦται ἢ ἀποβάλλεται κατὰ τοὺς περὶ εὐφωνίας κανόνας. Οὕτω

1. Ἡ *ad* διατηρεῖ τὸ *d* πάντοτε πρὸ τῶν φωνηέντων καὶ τοῦ *d*, *i*, *v*, συνήθως καὶ πρὸ τοῦ *m*· *adiaceo*, *advehor*, *admiror*, ἀλλὰ καὶ *ammiror*, πρὸ δὲ τῶν ἄλλων συμφώνων συνήθως τὸ *d* ἀφομοιοῦται καὶ πρὸ τοῦ *qu* τρέπεται εἰς *c*· οἷον *ac-cedo*, *af-fero*, *ag-gero*, *al-loquor*, *an-noto*, *ap-paro*, *ar-rogo*, *at-tendo*, *assumo*, *acquiesco*· ἀλλὰ *a-spicio* καὶ *ad-scendo* καὶ *adspicio*, *a-sto* καὶ *ad-sto*, πρὸ δὲ τοῦ *gn* ἀποβάλλεται τὸ *d*· *agnatus*, *agnosco*.

2. Ἡ *a*, *ab*, *abs*, (ἐλλ. ἀπό) καὶ *a* μὲν τάσσεται πρὸ τοῦ *m* καὶ *v* οἷον *a-mitto*, *a-vehor*· *abs* δὲ μόνον πρὸ τοῦ *c* καὶ *t*· *abscondo*, *abstineo*· καὶ *ab* πρὸ τῶν φωνηέντων καὶ τῶν ἄλλων συμφώνων· *ab-eo*, *ab-iicio*, *ab-do*, *ab-rado*, *ab-sum*, πλὴν τοῦ *f* εἰς τὸ *aufero* καὶ *auficio*, *ab-fore* καὶ *abfui*.

3. Ὁ *ante* γίνεται *anti* ἐν τοῖς· *anti-cipio*, *anti-sto* (*ante-sto*).

4. Ἡ *ex* καὶ *e* (ἐλλ. ἐξ) *ex* πρὸ τῶν φωνηέντων καὶ τῶν *c*, *g*, *p*, *q*, *s*, *t*· *ex-audeo*, *ex-cedo*, *ex-qui-ro*, *ex-specto*, *ex-tendo*, πλὴν τοῦ *escendo* καὶ *e-poto*· πρὸ δὲ τοῦ *f* ἀφομοιοῦται τὸ *x*· *ef-fero*, πρὸ τῶν ἄλλων συμφώνων εὐρηται πάντοτε *e*· *e-do*, *e-luo*, *e-nato*, *e-ripio*, *e-veho*.

5. Ἡ *in* πρὸ τοῦ *h*, *p* καὶ *m* μεταβάλλεται εἰς *im*, πρὸ δὲ τοῦ *l* καὶ *r*, ἀφομοιοῦται· *im-bibo*, *im-porto*, *il-lino*, *ir-repo*.

Σημ. Ἐν συνθέσει ἐνίοτε ἀπαντᾷ καὶ ὁ ἀρχαῖος τύπος *indu* (ἐνδον).

6. Ἡ *inter* μόνον ἐν τῷ *intel-ligo* ἀφομοιοῦται ἢ *intellego*.

7. Ἡ *ob* πρὸ τοῦ *c*, *f*, *g*, καὶ *p* ἀφομοιοῦται· *oc-curro*, *offendo*, *og-gero*, *op-pono* ἀνωμάλως ἐμφανίζεται ἐν τοῖς *obsolesco*, *omitto*, *o-perio* καὶ *obsolese*.

8. Ἡ *cum* ἐν συνθέσει ἀπαντᾷ *com* πρὸ τοῦ *h*, *p*, *m*· *com-buro*, *com-peto*, *com-moveo*. Ἀφομοιοῦται δὲ τὸ *m* πρὸ τοῦ *l*, *n*, *r*· *col-ligo*, *con-nitor*, *cor-rigo*· πρὸ δὲ τῶν ἄλλων συμφώνων μεταβάλλεται εἰς *n*· *con-jugo*, *con-do*, *con-quiesco* κτλ. πρὸ δὲ τῶν φωνηέντων καὶ τοῦ *h* (ἐνίοτε καὶ συμφώνου) γίνεται *co*· *co-eo*, *co-orior*, *co-haereo*, *comes*, *com-itum*, *comitor*, *com-edo*, *co-gnosco*, *co-gnatus*.

9. Τῆς *per* ἀφομοιοῦται μὲν τὸ *r* μόνον εἰς τὸ *pel-licio* (ἐκ τοῦ *lacio*), ἀποβάλλεται δὲ εἰς τὸ *pe-jero*, ἀλλὰ *per-jurus*.

10. Ἡ *pro* καὶ πληρέστερος τύπος *prod* ἐν τοῖς· *prod-eo*, *prod-igo*, *prod-ambulo* καὶ *prodes*.

11. Ἡ *sub* πρὸ μὲν τῶν *c*, *f*, *g*, *m* καὶ *p*, ἐνίοτε καὶ πρὸ τοῦ *r* ἀφομοιοῦται, οἷον· *suc-cedo*, *suf-fero*, *sug-gero*, *sum-mitto*, *sup-pello*, *sur-ripio*, ἀλλὰ καὶ *sup-ripio*· πρὸ δὲ τῶν *s*, *p*, ἀποβάλλεται· *suspicio*, *suspiro*, ἐνίοτε δὲ εὐρηται *sus* ἀντὶ *sub*· *sus-cipio*, *sus-cito*, *sus-pendo*, *sus-lineo* καὶ *sus-tuli*.

12. Ἡ *trans* συνήθως ἀποβάλλει τὸ *ns*· *trado*, *tra-duco*, *tralicio*, *tramitto*, πρὸ τοῦ *s* ἀποβάλλει τὸ *s*· *tran-seribo*, *transilio*, καὶ *trans-silio*.

Σημ. Ἐκ τῶν λοιπῶν προθέσεων ἀπαντῶσιν ἐν συνθέσει *de*, *prae*, *post*, *praeter*, *sub-ter*, σπανιώτερον δὲ αἱ *cis*, *extra*, καὶ *ultra*.

§ 253. Ἀχώριστοι προθέσεις (*præpositiones inseparabiles*) τ. ἔ. ἐν συνθέσει μόνον ἀπαντῶσαι εἶναι.

1. Amb (ἐν τῇ ἑλλ. ἀμφὶ καὶ αἰολικῶς ἀμπί), amb io, amb-igo, amb-iguus, amb-uro, (ambustus), πρὸ τοῦ p ἀποβάλλεται b, οἷον· omplector, am-buto· πρὸ δὲ τοῦ c, q, ἀπαντᾷ αη μόνον anceps, anquiro, an-fractus καὶ an-helo.

2. Dis σημαίνει χωρισμόν, πρὸ τοῦ c, p, q, t μένει ἀμετάβλητος· discors, dis-cedo, dis-par, dis-pono, dis-qui-ro, distraho· πρὸ τοῦ f ἀφομοιοῦται differo, diffri-go, πρὸ τοῦ s μετὰ ἐπομένον συμφώνου γίνεται di, πρὸ τοῦ s δὲ μετὰ ἐπομένον φωνήεντος εἶναι ἐν χρήσει dis, dispergo, di-sto· dissimilis, dissocio, dis-suadeo, πρὸ τοῦ i ὅτε μὲν dis, ὅτε δὲ di, dis-licio, dis-iungo, di-indico· πρὸ τοῦ f ἀφομοιοῦται difficilis. Πρὸ τῶν ἄλλων συμφώνων ἀποβαλλομένου τοῦ s γίνεται di· di-do, di-gero.

3) Re καὶ πληρέστερος τύπος red σημαίνει ἐπιστροφήν ἢ ἐπανάληψιν· reddo, re-d-eo· re-d-hibeo, re-d-oleo· (τὸ red μεταπίπτει καὶ εἰς τὴν γραφήν· religio, rettuli, reppuli).

4) Se σημαίνει χωρισμόν ἢ ἀρνήσιν· se-duco, se-voco, se-pono, καὶ μετὰ ἐπιθέτων se-curus ἄφροντις· ἐν τισι δὲ εὐρηται καὶ so· so-cors ἄφρων, so-brus νηφάλιος, μόνον ἐν τῇ λέξει· sed-itio παρεμβάλλεται τὸ d.

5. Τὸ ἀρνητικὸν in (ἑλλ. ἀ, στερ. ἢ νη) εὐρηται μετὰ ὀνομάτων ἐν συνθέσει, ὅτε πρὸ τῶν συμφώνων μεταβάλλεται, ὡς ἡ in· in-providus, indoctus, insipiens, imparatus, καὶ informis· τὸ n πρὸ τοῦ gn ἀποβάλλεται· ignarus, ignominia.

Σημ. α'. Σύνθετα τινὰ ἐκ μετοχῶν καὶ τοῦ ἀρνητικοῦ in συμπίπτουσι κατὰ τύπον μετὰ τῶν μετοχῶν καὶ τῆς προθέσεως in συνθετῶν, οἷον· infectus ἄπρακτος, ἀλλὰ καὶ infectus ἐμβεδαιμένος, πρὸς ἀποφυγὴν δὲ τῆς συμπτώσεως ταύτης αἱ μετοχαὶ τῶν ἀπλῶν ρημάτων ἐκτρέπονται μετὰ τοῦ non πρὸς ἑκφράσιν τοῦ στερητικοῦ ἐπιθέτου, οἷον· non mixtus ἀμιγής, ἐν ᾧ immixtus μεμιγμένος, σύμμικτος, καὶ non fractus ἄθραυστος, ἐν ᾧ infractus τεθραυσμένος.

Σημ. β'. Ἀρνητικὴν δύναμιν ἐν συνθέσει ἔχουσι καὶ τὸ ve, ne ἢ nec καὶ τὸ μὲν ve εὐρηται ἐν τοῖς vecors, vesanus ἄφρων, παράφρων, vegrandis ὅχι· πολὺ μέγας, τὸ δὲ vepallidus σημαίνει πάνυ ὠχρὸς· τὸ δὲ ne ἢ nec (neg) ἐν τοῖς nequeo, nefas, negotium, nefarius, nefandus, nequam, negligo καὶ ἐν ἄλλοις.

§ 254. Πῆμα σύνθετον δύναται νὰ συντεθῇ καὶ μετὰ τῆς super, οἷον· superimpōno· ἔτι δὲ ἀπαντῶσι καὶ recolligo, repercutio, repromitto, subi-vindeo, abscondo, recondo, assurgo, consurgo, deperto, disperdo, recognosco.

§ 255. Πῆμα συντίθεται μετὰ ρήματος (συνδετικὸν φωνῆεν ἔ) μόνον, ὅταν τὸ ἑσχατὸν συνθετικὸν μέρος εἶναι πάντοτε τὸ facio, οἷον· assue-facio (assuetus facio) προσεθίζω, mafeacio, (madeo facio) βρέχω, patefacio (pateo-facio) ἀνοίγω.

§ 256. Αἱ ἐκ τῆς συνθέσεως ὀνομάτων (συννηθέστατα κατ' αἰτι. ἐνίοτε καὶ ἄφαιρ.) καὶ τοῦ θέματος τῶν ρημάτων παραγόμεναι λέξεις εἶναι.

Α'. Οὐσιαστικὰ προσαρτωμένου 1) ἀπλῶς τοῦ θέματος· arm-i-ger (arma gerens) ὁ ὅπλοφόρος—tu-bi-cen (tuba canens) σαλπικτῆς—tib-i-cen (ἐκ συναϊρέσεως τοῦ tib-i-icen, tibiis canens) αὐλητῆς, fidicen (fides canens) ψάλτης.

2) Τοῦ θέματος μετὰ s· artifex (artes faciens) τεχνίτης—aurifex (aurum faciens) χρυσοκόμος, carnifex (caro faciens) δῆμιος, aquilex (aqua legens) ὑδροσκόπος, foenisex (foenum seco) χορτοκόπος, opifex (opem faciens) δημιουργός, particeps μέτοχος.

3) Τοῦ θέματος μετὰ τῆς καταλήξεως a (ἀρσ.), us ἢ um agri-cola (agrum colens) γεωργός, coelicola (coelum colens) οὐρανίων, ter-rigena (terra gigno) γηγενής—fratricida (fratrem caedes) ἀδελφοκτόνος—patricida (patrem caedes) πατροκτόνος, transfuga φυγός, lapicida (lapis-caedens) λατόμος, auriga (aureas-agens) ἡνίοχος,—naufragus (ποιητ. καὶ navi-fragus, ἐκ τοῦ frangere), ναυαγός,—gallicinium (gallorum cantus) ἀλεκτοροφωνία—fratricidium (fratris caesio) ἀδελφοκτονία, stillicidium (stilla cado) σταλαγμός, στάξις, vaticinium (vates camo) χρησμός.

Β'. Ἐπίθετά τινα, οἷον· ignivomus (ignem vomens) πυρεκβόλος—vanilocuus (vanum loquens) κενολόγος—veridicus (verum dicens) ἀληθόμυθος—particeps (partem capiens) κοινωνός—honorificus (bonorem faciens) τιμητικός—frugifer (fruges ferens), hosti-fer (hostia fer-ens) πολέμιος. venen-ifer (venenum fer-ens) ἰοβόλος, τὰ σύνθετα τοῦ facio, fero καὶ rego.

Γ'. Ρήματά τινα, οἷον· animadverto (animum adverto) προσέχω, belligero (bellum gero) πολέμω, tergiverso (tergum verso) διαδύεσθαι, aedifico (aedes facio) οἰκοδομῶ, significo (siguum facio) σημαίνω.

Σημ. α'. Ὅταν τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος εἶναι ὄνομα, τὸ facio γίνεται fico ἢ fi-cor· magnifico, aedifico, gratifico, testifico.

Σημ. β'. Πλεῖστα ρήματα συντίθενται μετὰ προθέσεων § 252, Γ'.

§ 257. Ἐπίθετα παράγονται καὶ διὰ τῆς συνθέσεως ὀνομάτων πρὸς ἀλλήλα ἢ μορίων καὶ ὀνομάτων. Τὰ σύνθετα ταῦτα σημαίνουνσι κτῆσιν composita (possesiva), οἷον· magnanimus (magnum animum habens) μεγαλόψυχος, unanims ὁμόθυμος, quadrupes (quattuor pedes habens) τετράπους, capripes (caprae pedes habens) αἰγίπους, longipes μακρόπους, affinis κηδεστής, consors δι᾿ ἄφρωνος, discolor ἑτερόχρους, triceps (tria capita habens), triformis τρισώματος, imbellis (in bellum) ἀπόλεμος, bimembris (bis membrum) διμελής, bicornis (bis cornu) δίκερος.

Πάντα τὰ μετὰ τῆς a, de, ex, in καὶ se σύνθετα ἔχουσιν ἀρνητικὴν σημασίαν· amens, demens (mentem non habens ἢ sine mente) ἄφρων, exos ἀνόστειος, expers (partem non habens ἢ sine parte), exsors ἄμοιρος, expes ἀνέλπιστος, decolor (colorem non habens ἢ sine colore) δύσχρους, infermis, deformis (formam non habens) ἄμορφος, infamis (fama) ἄδοξος, inermis (in arma) ἀοπλος, iners ἀτεχνος, securus (se-cura) ἄφροντις, socors (secors) ἄφρων.

Σημ. α'. Ἐπίθετα γίνονται καὶ διὰ τῆς συνθέσεως τοῦ bene καὶ male μετὰ τῶν dico, facio, volo· benevolus, malevolus, beneficus, maleficus, maledicus· ἔτι se-ptemvir, septemlex, decemvir, decemplex.

Σημ. β'. Τῶν misericors ἐλεήμων καὶ versicolor ποικίλος τὸ πρῶτον συνθετικὸν μέρος εἶναι ρήμα.

ΕΠΙΜΕΤΡΟΝ

α'. Περὶ ἡμερολογίου τῶν Ρωμαίων.

1. Οἱ Ρωμαῖκοὶ μῆνες ὠνομάζοντο, ὡς καὶ σήμερον ἔτι *Ianuarius*, *Februarius* κτλ. καὶ

Ianuarius ἐκ τοῦ *Ianus*· ἦν δ' ὁ Ἰανὸς θεὸς τῶν Ρωμαίων.

Februarius, ἐκ τοῦ ρήμ. *februo* καθαίρω, μὴν καθαρισμοῦ.

Martius, ἐκ τοῦ *Mars*, ἦν δ' οὗτος θεὸς τοῦ πολέμου· = Ἄρειος.

Aprilis ἐκ τοῦ ρήμ. *aperire* ἀνοίγειν· = ἄνοιξις.

Maius ἐκ τοῦ *Maia*, ἡ Μαῖα, μήτηρ τοῦ Ἄρεος.

Iunius, ἐκ τοῦ Ἰουνίου Βρούτου.

Iulius ἐκ τοῦ Γαίου Ἰουλίου Καίσαρος.

Augustus Αὐγούστος ἢ Αὐγουστος Καίσαρ.

Οἱ δὲ *September*, *October*, *November*, *December*, ἐκ τῶν ἀριθμητικῶν *septem*, *octo*, *novem*, *decem*.

Ἄλλ' ὁ *Iulius* καὶ *Augustus* ἐλέγοντο μέχρι τοῦ αὐτοκράτορος Αὐγούστου *Quinctilis* (ὁ πέμπτος δηλ. μὴν) καὶ *Sextilis* (ὁ ἕκτος).

Πάντα δὲ τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν εἶναι κυρίως ἐπίθετα, τιθεμένου ἢ νοουμένου τοῦ *mensis*.

2. Οἱ μῆνες δὲν διηροῦντο εἰς ἐβδομάδας (ἡ διαίρεσις αὕτη εἶναι καινοτομία, ἣτις χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς τὸ ρωμαϊκὸν κράτος). Πρὸς δὴλῶσιν δὲ τῆς χρονολογίας εἶχον τρία ὀνόματα (εἰς τρεῖς κυρίας ἡμέρας ἐκάστου μηνός), εἰς ἃ ἀνέφερον ὅλας τὰς ἡμέρας.

α) Ἡ πρώτη ἡμέρα τοῦ μηνός ἐλέγετο *Calendae* (*Kalendae*) = αἱ Καλάνδαι.

β) Ἡ πέμπτη τοῦ μηνός *Nonae* = αἱ Νόν(ν)αι.

γ) Ἡ δεκάτη τρίτη τοῦ μηνός *Idus* = αἱ Εἰδοί.

Ἀλλὰ τῶν μηνῶν Μαρτίου, Μαΐου, Ἰουλίου καὶ Ὀκτωβρίου αἱ μὲν *Nonae* εἶναι ἡ ζ', αἱ δὲ *Idus* ἡ ιε'.

3. Ἐπειδὴ τὰ ὀνόματα τῶν μηνῶν κυρίως εἶναι ἐπίθετα, συνδέονται συνήθως κατὰ τὴν ἐπιθετικὴν συμφωνίαν μετὰ τῶν ὀνομασιῶν τῶν τριῶν τούτων ἡμερῶν, σπκνιώτερον τίθενται κατὰ γενικήν. *Calendis Ianuariis* = τῇ α' τοῦ Ἰανουαρίου, *Nonis Decembribus* = τῇ ιε' τοῦ Δεκεμβρίου, *Idibus Septembribus* = τῇ ιγ' τοῦ Σεπτεμβρίου, *Idibus Martiis* = τῇ ιε' τοῦ Μαρτίου, *Nonis Octobribus* = τῇ ζ' τοῦ Ὀκτωβρίου.

4. Ἡ ἡμέρα πρὸ τῶν Καλινδῶν, Νονῶν καὶ Εἰδῶν ἐκφράζεται διὰ τοῦ *pridie* = τῇ προτεραίᾳ, ἡ δὲ μετὰ ταύτας διὰ τοῦ *postridie* = τῇ ὑστεραίᾳ, καὶ αἰτιατικῆς τῆς ἡμέρας *pridie Nonas Ianuarias* = τῇ προτεραίᾳ (ἢ τῇ πρὸ μιᾶς, τῇ τετάρτῃ δηλ.) τῶν Νονῶν τοῦ Ἰανουαρίου.

Pridie Idus Ianuarias—τῇ προτεραίᾳ (ἢ τῇ πρὸ μιᾶς τῇ δωδεκάτῃ δηλ.) τῶν Εἰδῶν τοῦ Ἰανουαρίου, *pridie Calendas Februarias*—τῇ προτεραίᾳ (ἢ τῇ πρὸ μιᾶς) τῶν Καλανδῶν τοῦ Φεβρουαρίου (ἢ τῇ ἑνῇ καὶ νέᾳ—τῇ 31 Ἰανουαρίου).

5. Πρὸς ἔκφρασιν χρονολογίας τινὸς ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου ἡμερολογίου εἰς τὸ ρωμαϊκὸν σημειωτέον.

1) Ἐὰν ἡ ἡμετέρα χρονολογία ἀνήκῃ εἰς τὸ πρῶτον ἡμισυ τοῦ μηνὸς καὶ ἀναφέρεται εἰς τὰς Νόνας ἢ Εἰδούς, πρέπει νὰ προστεθῇ μία μονάς εἰς τὸ 5 (7) ἢ εἰς τὸ 13 (15) καὶ ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου νὰ ἀφαιρεθῇ ἡ ἡμετέρα χρονολογία, τὸ ὑπόλοιπον εἶναι ἡ λατινικὴ χρονολογία.

2) Ἐὰν ἡ χρονολογία ἀναφέρηται εἰς τὸ δεύτερον ἡμισυ τοῦ μηνός, πρέπει νὰ προστεθῶσι δύο μονάδες εἰς τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ μηνός· τ. ἔ. εἰς τὸ 30 (31) ἢ εἰς τὸ 27 (29), καὶ ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τούτου νὰ ἀφαιρεθῇ ἡ ἡμετέρα χρονολογία τὸ ὑπόλοιπον εἶναι ἡ λατινικὴ χρονολογία· οὕτω

τῇ 2 Ἀπριλ. = a. d. IV. Non Apr. (διότι $5 + 1 - 2 = 4$)
 τῇ 9 Νοεμβ. = a. d. V. Id Nov. (διότι $13 + 1 - 9 = 5$)
 τῇ 18 Σεπτ. = a. d. XIV. Cal. Octob. (διότι $30 + 2 - 18 = 14$)
 τῇ 19 Ἰουλ. = a. d. XIV. Cal. Aug. (διότι $31 + 2 - 19 = 14$)

6. Πρὸς ἔκφρασιν χρονολογίας τινὸς ἀπὸ τοῦ Ρωμαϊκοῦ ἡμερολογίου εἰς τὸ ἡμέτερον, πρέπει νὰ προστεθῇ μία μονάς, ἐὰν εἶναι αἱ Νόναι 5 ἢ 7) ἢ Εἰδοὶ 13 ἢ 15) εἰς τὸν ἀριθμόν, ἀφ' οὗ ἀφαιροῦμεν, ἐὰν δὲ αἱ Καλάνδαι δύο μονάδες, τὸ δὲ ὑπόλοιπον δίδει τὸν ἀριθμόν τῆς καθ' ἡμᾶς χρονολογίας· οὕτω

a. d. V. Non. Mai. = τῇ 3 Μαΐου (διότι $7 + 1 - 1 = 3$)
 a. d. VIII. Id. Ian. = τῇ 6 Ἰανουαρ. (διότι $28 + 2 - 14 = 16$)
 a. d. XIV. Cal. Mart. = τῇ 16 Φεβρ. (διότι $38 + 2 - 14 = 16$)

7. Ἡ διὰ λέξεων δῆλωσις ἐγένετο οὕτω· *tertio die ante Calendas Ianuarias* ἢ *synthesi tertium diem Calendas Ianuarias* καὶ συντετμημένως a. d. III Cal. Ian. Ἐπειδὴ δὲ ὁ τύπος θεωρεῖται ὡς μία λέξις δύναται καὶ ἄλλη πρόθεσις in, ad, ex πρὸ αὐτοῦ νὰ τεθῇ· in ante diem quartum Calendas Novembres.

Τὴν ἐμβόλιμον ἡμέραν (*diem intercalarem*) ἐνέβαλλον οἱ Ρωμαῖοι μετὰ τὴν 24 Φεβρουαρίου ἢ κατὰ τὴν λατινικὴν ἔκφρασιν τὴν 6 πρὸ τῶν Καλλανδῶν τοῦ Μαρτίου, καὶ ἔγραφον δις. ἡ δὲ ἐμβόλιμος πρὸς διάκρισιν ἐλέγετο *bis sextus* (ἢ *bissextus*· οὕτω

a. d. VI Cal. Mart. = τῇ 24 Φεβρουαρίου.

a. d. bis sextum Cal. Mart. = τῇ 25 Φεβρουαρίου.

Ἐντεῦθεν καὶ ὁ ἐνιαυτὸς ὁ ἔχων τὴν ἐμβόλιμον ἡμέραν ἐλέγετο *annus bis sextus* (βίσεκτος).

Πίναξ συνοπτικός Ρωμαϊκοῦ ἡμερολογίου παραλληλισμένου καθ' ὁ-
λους τοὺς μῆνας πρὸς τὸ τῶν ἡμετέρων.

Αἱ ἡμέραι τοῦ μηνὸς κατὰ τὸ ἡμέτερον ἡμερολόγιον	Maius Martius Iulius October (dierum 31)	Ianuarius Augustus December (dierum 31)	Aprilis Iunius September November (dierum 30)	Februarius (dierum 28 ἢ 29)
1	Kalendis	Kalendis	Kalendis	Kalendis
2	VI	IV ante	III ante	IV ante
3	V ante	III Nonas	IV Nonas	III Nonas
4	IV Nonas	Pridie Nonas	Pridie Nonas	Pridie Nonas
5	III	Nonis	Nonis	Nonis
6	Pride Nonas	VIII	VIII	VIII
7	Nonis	VII	VII	VII
8	VIII	VI ante Idus	VI ante Idus	VI ante Idus
9	VII	V	V	V
10	VI ante Idus	IV	IV	IV
11	V	III	III	III
12	IV	Pridie Idus	Pridie Idus	Pridie Idus
13	III	Idibus	Idibus	Idibus
14	Pridie idus	XIX	XVIII	XVI
15	Idibus	XVIII	XVII	XV
16	XVII	XVII	XVI	XIV
17	XVI	XVI	XV	XIII
18	XV	XV	XIV	XII
19	XIV	XIV	XIII	XI
20	XIII	XIII	XII	X
21	XII	XII	XI	IX
22	XI	XI	X	VIII
23	X	X	IX	VII
24	IX	IX	VIII	VI
25	VIII	VIII	VII	V
26	VII	VII	VI	IV
27	VI	VI	V	III
28	V	V	IV	Pridie Kalen- das Martias.
29	IV	IV	III	
30	III	III	Pridie Kalen- das (mensis sequente).	
31	Pridie Kalen- tas (mensis sequente).	Pridie Kalen- das (mensis sequente).		

A'. Συντομῖαι λέξεων (notæ ἢ compendia scripturæ)

α') Συντομῖαι τῶν πρωνομίων

A. Aulus	L. Lucius	Q. Quintus
App. Appius	M. Marcus	S. ἢ Sex. Sextus
D. Decimus	M. Manius	Ser. Servius
C ἢ G Gaius (Caius)	Mam. Mamercus	Sp. Spurius
Cn. ἢ Gn. Gnaeus ἢ Cneius	N. ἢ Num. Numerius	T. Titus
K. Cæso οὐχὶ Kæssō	P. Publius	Ti. ἢ Tib. Tiberius

β') Συντομίαι δηλοῦσαι ἀρχὰς ἢ ἐποχὰς ἐν γένει

Aed. Aedilis	P. C. Partes conscripti
Cal. ἢ Kal. Calendae	Pl. Plebis
Cos. Consul (ἢ ἄλλη τις πτώσις τοῦ ἐνι- χοῦ)	Pop. Populus
Coss. Consules (ἢ ἄλλη τις πτώσις τοῦ πληθυντικοῦ)	P. R. populus Romanus
D. Divus (D. Caesar)	Pot. Max. Pontifex Maximus
Des. Designatus	Pr. Praetor
Eq. Rom. Eques Romanus	Praef. Praefectus
F. Filius	P. S. Plebiscitum
Id. Idus	Proc. Proconsul
Imp. Imperator	Quir. Quirites
Leg. Legatus ἢ legio	Resp. Respublica
N. Nepus (M. Mucius) P. F. Q. N.= Publii Filius Quinti nepos)	S. Senatus
Non. Nonae	S. P. Q. R. Senatus populusque Ro- manus
O. M. Optimus Maximus (ἐπωνυμία τοῦ Διός)	Se. Senatus Consultum
	Tr. Tribunus
	Quir. Quirites.

γ') Συντομίαι ἄλλων λέξεων

A. Anno	Q. D. B. V. quod deus bene vertat
A. C. Anno corrente	Q. F. F. P. S. quod felix faustum- que sit
A. P. Anno praeterito	Q. B. F. F. Q. T. quod bonum felix faustumque sit
A. M. Anno mundi	S. V. B. E. E. V. Si vale bene est ego valeo (ἐν τῇ ἀρχῇ τῶν ἐπιστο- λῶν)
A. U. C. Anno urbis conditae	C. caput.
A. Chr. Anno Christi	Cf. confer ἢ conferatur.
A. Chr. Ante Christum	I. E. id est.
B. M. Bone merenti	I. loco ἢ lege. h. l. hoc loco ἢ hac lege.
Du. Dominus	I. c. (I. I.) loca citato (loco laudato)
D. D. Dono dedit dicavit	P. ἢ Pag. m. pagina mea
D.D. D. Dono dedit	Scil. scilicet
D. M. Diis manibus	Sq. Seq. sequens, segg. (ἐν τῷ πλ.)
D. S. De suo	V. versus
D. S. P. P. De sua pecunia posuit	Vid. vide ἢ videatur
F. C. Faciendum curavit	S. Salutem (ἐν ἐπιστολαῖς)
Ictus Jureconsultus	S. D. P. Salutem dicit plurimam.
L. M. Libens merito	
L. S. Loco Sigilli	
Ms. Manuscriptus (liber)	
Ps. Postscriptum	

δ') Συντομίαι λέξεων συγγενικῶν

C. coniux	M. maritus	P. pater F. filius
N. nepos	Pron. pronepos	Abn abnepos.
L. Libertus	Conl. conlibertus	
H. heres	A. amicus	

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΑΝΩΜΑΛΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ

Α.

Abeo 168.
 aboleo 171, 4.
 abolesco 191, 1.
 absum, abfui 144, 1.
 accendo 185, 1.
 acesco 191, 6'. 1.
 accedit 221.
 accidit 221.
 acui ὄρ. acesco.
 acuo 186, 1.
 adeo 208, 1.
 adhaeresco 191, 6'. 2.
 adimo ὄρ. emo.
 adolesco 191, 4.
 adsum, adfui 144, 2.
 adulor 197.
 aemulor 197.
 aegresco 192, 6'.
 ago, egi 184, 5.
 aio 213.
 albeo 177.
 algeo 175, 10.
 alo 179, 1.
 ambio 208.
 amicio 195.
 amplector 199, 6.
 ango, anxī 182, 1.
 apage 217, 5.
 aperio, aperui 193, 3.
 apiscor 199, 13.
 apparet 221.
 arbitror 197.
 arceo 177.
 arcesso, arcessivi 181, 5.
 arguo 186, 2.
 ardeo 175, 1.
 areo, arui 177.
 aresco, arui 191, 6'. 3.
 aspicio 187, 4.
 arguo 186, 2.
 assentior 200, 1.
 attinet 221.
 audeo 176, 1.
 aufero 204, 9.
 augeo 174, 1.
 ave 217.
 aveo 177.

Β.

Batuo 186, 16.

beo 168.

bibo, bibi 185, 7.

blandior 200, 2.

Γ.

Cado, cecidi 183, 6.

caleo 177.

caedo, cecidi 183, 7.

calleo 177.

calesco 191, 6'. 4.

calveo 177.

cando 185, 1.

caneo 177.

canesco 191, 6'. 5.

cano, cecini 183, 10.

capio, cepi 187, 7.

capesso 181, 6.

careo 177.

carpo, carpsi 182, 31.

caveo 172, 1.

cedo 178, 1.

cedo 217, 6.

censeo 170, 2.

cerno, crevi 180, 4, 226.

cicco, civi 171, 6.

cio, civi 193, 1.

cingo, cinxi 182, 2.

claudio 178, 2.

clueo 177.

coalesco 191, 5.

coepi 216.

cognosco ὄρ. nosco.

collineo 168.

colo 179, 2.

comminiscor 199, 17.

como ὄρ. emo.

como, comsi 182, 32.

compleo 171, 5.

comperio 194, 2.

concupisco 191, 8.

condo 183, 17.

condolesco 191, 6.

conducit 221.

congruo ὄρ. gruo.

convalesco 191, 7.

conniveo 172, 7.

conor 197.

consanescor 192, 1.

conspicio 187, 4.

constat 221.

constituo ὄρ. statuo.

consuesco 188, 6.

consulo 179, 3.

consumo ὄρ. emo.

conticesco 191, 6'. 6.

contremisco 191, 6'. 7.

convalesco 191, 7.

convenit 221.

cooperio 194, 3.

coquo, coxi 186, 3.

credo, credidi 183, 17.

crebresco 192, 2.

creo 168.

crepo 166, 1.

cresco (crevi) 188, 1, 226.

cubo 166, 2.

cudo 185, 2, 226.

cumbo 179, 7, 226.

cunctor 197.

cupio, cupivi 187, 1.

curro, cucurri 182, 3.

Δ.

Decet 220.

dedi ὄρ. do.

dedecet 220.

defendo 185, 4.

defervesco 191, 6'. 8.

defetiscor 199, 15.

deleo 171, 1.

delectat 221.

delineo 168.

delitesco 191, 6'. 9.

demo ὄρ. emo.

destituo ὄρ. statuo.

desum, defui ὄρ. sum.

delitesco 191, 9.

dico, dixi 182, 4.

dignor 197.

disco, didici 189, 1.

ditesco 192, 6'.

divido 178, 3.

do 165, 1.

doceo 170, 1.

domo 166, 3.

duco, duxi 182, 5.

dulcesco 192, 6'.

duresco 191, 3.

Ε.

Edo 185, 3, 206.

effervesco 191, 6'. 10.

effloresco 191, 6', 11.
 egeo 177.
 elicio (eliciui) 179, 8.
 emo 184, 9.
 eneco 166, 10.
 eo 193, 2, 207.
 epulor 197.
 erubescor 191, 6', 11.
 evanesco 192, 4.
 evenit 221.
 exalbesco 191, 6', 12.
 exardesco 191, 9.
 exeo 208, 2.
 exerceo $\delta\alpha$. arceo.
 exolesco 191, 3.
 expedit 221.
 exerior 200, 3.
 expergiscor 199, 11.
 expleo 171, 5.
 exstinguo 186, 23.
 extimesco 191, 6', 11.
 exuo 186, 5.

F

Fabulor 197.
 facesso 181, 7.
 facio, feci 187, 8.
 fallo (fefelll) 183, 11.
 farcio 195, 2.
 fari 215.
 fateor 198, 5.
 fatisco 192, 6'.
 fatiscor 199, 15.
 faveo 172, 2.
 (fendo) 185, 1.
 fero 203.
 ferveo 173, 2.
 fido, fisus 185, 19.
 figo, fixi 182, 6'.
 fingo, finxi 182, 7.
 fio 211.
 flaveo 177.
 flecto 182, 27.
 fleo 171, 2.
 fligo, flixi 182, 8.
 floreo 177.
 fluo (fluxi) 186, 21.
 fodio 187, 10.
 foetio 177.
 forem 217, 8.
 fossum $\delta\alpha$ fodio
 foveo 172, 3.
 frango, fregi 181, 17.
 fremo 179, 9.
 frende 179, 15.
 frico 166, 9.
 frigeo 175, 12.
 fringo, frixi 182, 9.
 frustor 197.

fruur 199, 1.
 fulcio 194, 3.
 fugio 187, 11.
 fulgeo 175, 11.
 fulget 219.
 fulgurat 219.
 fulminat 219.
 fundeo 185, 5.
 fungor 199, 2.
 furor 197.
 fussum $\delta\alpha$ fundo.

G

Gaudeo 176, 4.
 gelat 219.
 gemo 179, 10.
 gero, gessi 182, 36.
 gigno 179, 11.
 gradior 187, 13.
 grandesco.
 gravesco 192, 6'.
 gruo 186, 17.

H

Haereo, haesi 175, 2.
 haurio, hausi 195, 4.
 have 217.
 hebeo 177.
 horresco 191, 6', 15.
 horreo, horruui 177.
 humeo 177.

I

Iacio, ieci 187, 9.
 ico 184, 4.
 illucescit 219.
 imbuo 186, 3.
 imitor 150.
 immineo 177.
 impleo 171, 5.
 indolesco 191, 11.
 indulgeo 174, 4.
 induo 186, 4.
 incendio $\delta\alpha$. cando
 incesso 181, 8.
 includo 178, 2.
 induo 186, 4.
 ineo 208.
 increbresco 192, 2.
 indulgeo 174, 2.
 inffit 217, 9.
 ingravesco $\delta\alpha$ gravesco.
 ingruo $\delta\alpha$ gruo.
 ingemisco 191, 6', 16.
 inquam 214.
 insum, infui $\delta\alpha$ sum.
 intelligo, -lexi $\delta\alpha$ lego.
 intereo 208.
 interest 221.
 intersum fui $\delta\alpha$. sum.
 intumesco 191, 6', 17.

innotesco 192, 5.
 inveterasco 191, 10.
 inspicio 187, 4.
 insid or 197.
 instituo $\delta\alpha$ statuo.
 intelligo $\delta\alpha$ lego.
 intumesco 191, 17.
 intereo 170, 4.
 irraucisco 191, 6', 18.
 irascor 199, 16.
 itum, ivi $\delta\alpha$ eo.
 iubeo 175, 3.
 iungo, iunxi 182, 10.
 iuvenesco 192, 6'.
 iuvo 167, 1.

L

Labor 199, 4.
 lacesco 181, 9.
 lacio 187, 5.
 laedo 178, 4.
 lambo 185, 6.
 lapidat 219.
 largior 200, 4.
 lateo 77.
 latum $\delta\alpha$ fero.
 lavo 167, 2.
 lego 181, 6.
 libet 220.
 licet 220.
 liceor 198.
 lingo, linxi 182, 12.
 lino 170, 1.
 liqueo 177.
 liquesco 191, 6', 19.
 linquo (liqui) 184, 8.
 liveo 177.
 loquor 161, 5.
 ludo 178, 5.
 luceo 175, 13.
 lucescit 219.
 lugeo 175, 14.
 luo, lui 186, 6.

M

Maceo 177.
 macresco 145, 5.
 madeo 177.
 madesco 191, 6', 20.
 macreo 177.
 malo 205.
 mando 185, 8.
 maneo, mansi 175, 4.
 macreo 177.
 macresco 192, 6.
 maturesco 192, 7.
 medeor 198, 6.
 mentior 200, 5.
 meniscor 199, 17.
 meo 168.

mereor 198, 2.
memini 216.
mergo, mersi 178, 14.
metior 200, 6.
metuo 186, 18.
meto 179, 16.
mico 166, 4.
minuo 186, 7.
miror 197.
mingo, minxi 182, 12.
misceo 170, 3.
misereor 198, 3.
miseret 220.
mitto 178, 11.
mitesco 192, 6'.
molior 200, 7.
mollesco 192 6'.
molo 179, 12.
moveo 177, 4.
mordeo 173, 6.
moriō 161, 14.
moveo 172, 4.
mulceo 175, 5.
mulgeo 175, 8.
mungo, munxi 182, 13.

N

Nanciscor 199, 18.
nascor 199, 19.
nauseo 168.
necto 182, 28.
neo 171, 3.
nequeo 210.
nigresco 192, 8.
ningo, ninxi 182, 14.
niteo 177.
nitor, 199, 5.
nolo 205.
novi 216.
nosco (novi) 188, 2.
nuo 186, 8.
nubo, nupsi 182, 34.

O

Obdormisco 191, 18.
obeo 208.
obliviscor 199, 19.
obmutesco 192, 9.
oblītus, oblītus ὅρ. lino.
obliviscor 199, 18.
obsolesco 191, 2.
obsurdesco 192, 10.
obstupesco 191, 6', 21.
obsum ὅρ. sum.
occalesco 191.
occno 179, 4.
odi 216.
oleo 171, 4.
operio 194, 3.
opinor 197.

oportet 220.
opperior 200, 8.
ordior 200, 9.
orior 200, 10. ὅρ. παροράμ.
osculor 197.
otior 197.

P

Paciscor 199, 20.
paenitet 220.
palleo 177.
pango, panxi 183, 12.
pepigi 16. paciscor.
pando 185, 9.
parco peperci 183, 13.
pario, peperci 187, 6.
partior 200, 11.
pasco, pavi 188, 3.
pascor 199, 21.
patior 187, 15.
paveo 172, 5.
pecto 182, 29.
pello, pepuli 183, 15.
pendeo 173, 6, 226.
pendo, pependi 183, 1, 226.
perdo 183, 17.
pereo 209 2'.
perspicio ὅρ. specio.
peto, petivi 181, 2.
pingo, pinxi 182, 17.
piget 220.
placet 221.
plango, planxi 182, 15.
plaudo 178, 6.
plecto 182, 30.
pleo 171, 5.
plico 166, 5.
pluo 136, 19.
pluit 219.
plumesco 192, 6'.
polleo 177.
pono 179, 14.
posco, poposci 189, 2.
possum, potui 202.
potior 200, 12.
poto 167, 3.
potui ὅρ. possum
praesum, -fui ὅρ. sum.
praetereo 208, 7.
prandeo 173, 1.
prehendo 185, 11.
premo 178, 13.
prodeo 208.
promo ὅρ. emo.
proficiscor 199, 22.
prosum ὅρ. sum.
psallo 185, 10.
punior 200, 13.
pudet 200.

pungo, pupugi 183, 4.
putesco 198, 6', 22.
putreo 139.
putresco 194, 6', 23.
puerasco 192, 6'.
punior 200, 13.

Q

Quatio 187, 12.
quaeso 217, 7.
quaero, quaesivi 181, 2.
queror 199, 7.
queo 193, 3, 210.
quiesco, quievi 188, 4.

R

Rado 178, 7.
rapio 187, 3.
recrudesco 192, 11.
redeo 208.
refert 221.
rego, rexi 182, 18.
reor 190, 7.
reminiscor 199, 18.
renideo 177.
reperio 194, 3.
respicio ὅρ. specio.
resipisco 191, 6'. 24
revertor 199, 12.
revivisco 191, 13.
rideo 175, 7.
rigeo 132.
rodo 178, 8.
ringor 199, 8.
rubesco ὅρ. erubesco.
rudo, rudivi 181, 3.
rumpo, rupi 184, 1.
ruo, rutum 186, 9.

S

Salve 217.
salio 194, 4.
sancio 195, 5.
sapio, sapivi 187, 2.
sarcio 195, 7.
scabo 184, 2.
scateo 177.
scando 185, 12.
scisco, scivi 188, 5.
scribo 182, 35.
sculpo 182, 38.
seco 166, 11.
sedeo 177, 2, 226.
sentio 195, 6.
sepelio 193, 4.
sepio 195, 8.
senesco 191, 6'. 25.
sequor 199, 9.
sero, serui 179, 5.
sero, sevi 180, 3.
serpo 182, 36.

sido, sedi 185, 13.
sileo 177.
sino, sivi 180, 2.
singultio 193, 5.
sisto, stiti 183, 18.
soleo 176, 3.
solvo 186, 14.
sono 166, 6.
sorbeo 177.
sortior 200, 14.
spargo 178, 15.
specio 187, 4.
sperno, spevi 180, 5.
splendeo 177.
spondeo 173, 8.
spuo 186, 10.
statum ὁρ. sto.
sterno, strevi 180, 6.
statuo 186, 11.
sternuo 186, 20.
sterilesco 145, 6'.
steti ὁρ. sto.
stinguo 182, 19.
sto 165, 2.
strideo 173, 3.
strido 185, 14.
stringuo 182, 20.
struo 180, 24.
suadeo 175, 8.
subeo 208.
sugo 182, 21.
succenseo 135.
suesco, suevi 188, 5.
sum 201.
sumo, sumsi 182, 33.
sumo (emo) 182, 33.

suo 180, 13.
suspicio 187, 4.
sustinui, sustuli 170, 4.

T

Tebesco 191, 6'. 27.
taedet 220.
tango, tetigi 183, 16.
tego, texi 182, 22.
tendo, tentum 182, 2.
teneo 170, 4.
epesco 191, 6' 28.
tero, trivi 181, 4.
tergeo 175, 9.
tergo 178, 16.
testor 197.
texo 179.
timeo 117.
tingo 182, 23.
tollo ὁρ. fero.
tollo 183, 19.
tondeo 173, 9.
tono 166, 7.
torqueo 174, 3.
torreo 170, 5.
traho, traxi 182, 24.
transeo 208.
trudo 178, 9.
tuli ὁρ. fero.
tribuo 186, 13.
tubeo 177.
tueor 198, 8.
tumeo 177.
tundo, tutudi 183, 5.

U

Ulciscor 199, 23.
urgeo 175, 15.

ungo 182, 25.
unguo, unxi 186, 22.
utor 199, 10.
uro, ussi 182, 37.

V

Vado 178, 10.
vale 217.
vegeo 177.
veho, vexe 182, 26.
vehor 199, 11.
vello, vulsum 185, 15.
vendo 183, 17.
veneo 208 καὶ 209.
venio 194, 1.
venor 197.
vereor 198, 4.
verro, versum 185, 16.
versor 197.
verto, versum 185, 7.
vertor 185, 17.
vertor 199, 12.
vescor 199, 24.
vesperascit 219.
veto 166, 8.
vileseo 192, 12.
video 173, 4.
vincio 195, 9.
vinco, vici 184, 4.
vigeo 177.
viresco 191, 6', 29.
viso 185, 18.
vivo 186, 25.
volvo 189, 15.
vomo 179, 13.
voveo 172, 6.
volo 205.

Παραράματα.

§ 178. ἄφελε τό· 12. quatio κτλ. μετὰ τῆς σημειώσεως τοῦ.

§ 191. 1 γράφει· abolesco, abolevi, (abolūtum). abolescere.

§ 200. πρόσθε· 10. orior, ortus sum, oriri ἀνατέλλω, γεννώμαι.

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ
ΕΞΕΔΟΘΗΣΑΝ

ΥΠΟ

ΕΥΑΓ. Κ. ΚΟΦΙΝΙΩΤΟΥ

Γραμματική τῶν Διαλέκτων τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἔκδοσις Γ' μετὰ πολλῶν βελτιώσεων.

Γραμματικὴ τῆς Ὀμηρικῆς διαλέκτου μετὰ παραρτήματος περὶ Ὀμήρου καὶ ἐποποιίας.

Ὀμηρικὴ γεωγραφία μετὰ εἰκόνων καὶ γεωγραφικῶν χαρτῶν.

Ὀμηρικὸν λεξικὸν μετὰ εἰκόνων καὶ παραρτήματος περὶ τῶν παρ' Ὀμήρῳ φιλοσοφικῶν κτλ. γνώσεων.

Λατινικὴ γραμματικὴ διὰ τὰ γυμνάσια.

Λατινικὸν συντακτικόν.

Λατινικὰ θέματα πρὸς ἐφαρμογὴν τοῦ συντακτικοῦ.

Κικέρωνος ὁ Α' καὶ Δ' κατὰ Κατιλίνα λόγος μετὰ σημειώσεων.

Καίσαρος ἀπομνημονεύματα τοῦ Γαλατικοῦ πολέμου μετὰ σημειώσεων καὶ χάρτου.

Κορνήλιος Νέπῳς μετὰ σημειώσεων.

Ἰσοκράτους λόγοι Εὐαγόρας, Νικοκλῆς, πρὸς Νικοκλέα, Ἀρχίδαμος, Πλαταινός, περὶ Εἰρήνης, μετὰ σημειώσεων διὰ τὴν Α' τοῦ γυμνασίου.

Ἰσοκράτους Ἀρεοπαγιτικός καὶ Πανηγυρικός μετὰ σημειώσεων διὰ τὴν Β' τοῦ γυμνασίου.

Στοιχεῖα Στιχουργίας τῶν Ἑλλήνων καὶ Ῥωμαίων ποιητῶν.

Ἀναγνώσματα Ἡροδότου μετὰ εἰσαγωγῆς περὶ τοῦ βίου καὶ τῆς διαλέκτου αὐτοῦ καὶ σημειώσεων διὰ τὴν Γ' τάξιν τοῦ γυμνασίου.

Ἀρριανοῦ Ἀλεξάνδρου ἀνάβασις μετὰ γεωγραφικοῦ χάρτου, διὰ τὴν Β' τοῦ γυμνασίου.

Ξεροφῶντος Κύρου Ἀνάβασις. βιβλ. Α', Β' καὶ Γ' μετὰ ποικίλων σημειώσεων, εἰκόνων καὶ γεωγραφικοῦ χάρτου.

Λουκίου ἐνύπνιον, χάρων, νεκρικοὶ διάλογοι μετὰ σημειώσεων.

Παλαιστίνη, ἥτοι ἱερὰ γεωγραφία ἐξηγμένη ἐκ τῆς Ἀγίας Γραφῆς μετὰ γεωγραφικῶν χαρτῶν καὶ εἰκόνων.

Εἰκὼν τῆς Ἱερουσαλὴμ τῆς ἐπὶ Χριστοῦ μετὰ ἐρμηνείας ἐκάστου μέρους, εἰς σχῆμα μέγα.

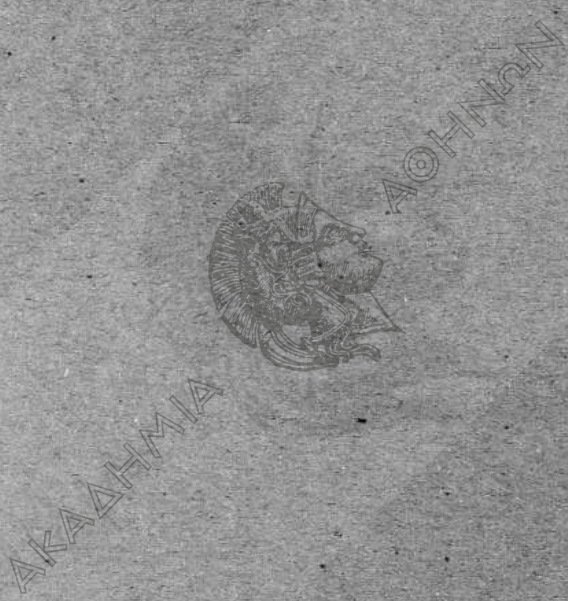
Δ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

Lhomond de Viris illustribus urbis Romæ μετὰ σχολίων, εἰκόνων, γεωγραφικῶν χαρτῶν διὰ τὴν Δ' τοῦ γυμνασίου.

Ὀλύμπια καὶ ὀλυμπιακοὶ ἀγῶνες μετὰ εἰκόνων καὶ λιθογραφικῶν πινάκων. Ἀπαράιτητον βοήθημα διὰ τοὺς ἐπισκεπτομένους τὴν Ὀλυμπίαν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000076264